

**Praktični priručnik za nadležna tijela:
Haška konvencija iz 2007. o uzdržavanju djece, Haški
protokol iz 2007. o mjerodavnom pravu (uzdržavanje)
i Uredba Europske unije o uzdržavanju iz 2009.**

listopad 2013.

Izjava o odricanju odgovornosti: Ovaj je Praktični priručnik pripremljen u okviru projekta pod vodstvom Ministarstva pravosuđa Rumunjske „Jačanje međunarodne pravosudne suradnje u predmetima koji se odnose na obveze uzdržavanja” – broj ugovora o bespovratnim sredstvima JUST/2010/JCIV/AG/0026 i uz financijsku potporu Europske unije, u okviru programa „Građansko pravosuđe”. Ministarstvo pravosuđa Rumunjske u potpunosti snosi odgovornost za sadržaj ove publikacije i u njoj se ne odražavaju stavovi Europske komisije.

Autori:

**Philippe Lortie, prvi tajnik, Stalni ured Haške konferencije
Maja Groff, viši pravni službenik, Stalni ured Haške konferencije**

Stručnjaci koji su pridonijeli svojim savjetima

**Ian Curry-Sumner, konzultant, Voorts Juridische Diensten, Nizozemska
Michael Grabow, sudac obiteljskog suda, Berlin, Njemačka
Hannah Roots, direktorica programa za upravljanje naplatom uzdržavanja,
British Columbia, Kanada**

Bilješke i tekst o rumunjskom pravu:

**Viviana Onaca, ravnateljica, Ministarstvo pravosuđa, Rumunjska
Ioana Burduf, savjetnica, Ministarstvo pravosuđa, Rumunjska**

Sadržaj

Stranica

UVOD: HAŠKA KONVENCIJA O UZDRŽAVANJU DJECE IZ 2007. I UREDBA EU-A O UZDRŽAVANJU IZ 2009.	XI
A. Što je obuhvaćeno ovim Priručnikom (a što nije)	xi
B. Kakva je struktura Priručnika	xii
C. Kako se koristiti ovim Priručnikom	xiii
D. Ostali izvori informacija	xiii
E. Posljednji savjeti	xiv
POGLAVLJE 1. - UVOD U VRSTE ZAHTJEVA I IZRAVNIH ZAHTJEVA U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009: ZAHTJEVI KOJI SE PODNOSE PUTEM SREDIŠNJIH TIJELA I IZRAVNI ZAHTJEVI	15
I. SUSTAV SURADNJE IZMEĐU SREDIŠNJIH TIJELA	15
A. Uvod u sustav suradnje između središnjih tijela	15
B. Posebne zadaće središnjeg tijela	15
II. PREGLED POGLAVLJA 1.	16
III. OPIS ZAHTJEVA I IZRAVNIH ZAHTJEVA U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	16
A. Pregled zahtjeva koje je moguće podnositi u skladu s Konvencijom i Uredbom	17
1. Zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti postojeće odluke	18
2. Zahtjev za izvršenje odluke donesene ili priznate u zamoljenoj državi	19
3. Zahtjev za donošenje odluke.....	20
4. Zahtjev za izmjenu postojeće odluke.....	21
B. Zahtjev za posebne mjere	22
C. Pregled izravnih zahtjeva nadležnim tijelima u skladu s Konvencijom i Uredbom	23
POGLAVLJE 2. - OBJAŠNJENJE POJMOVA: KONVENCIJA IZ 2007.	24
A. Svrha ovog poglavlja	24
B. Pojmovi koji se koriste u ovom Priručniku	24
POGLAVLJE 3. - OPĆA PITANJA: KONVENCIJA IZ 2007. I UREDBA IZ 2009.	36
I. SVRHA OVOG POGLAVLJA	36
DIO I. - PODRUČJE PRIMJENE KONVENCIJE IZ 2007. I UREDBE IZ 2009.	36
I. PITANJA IZ OPĆEG PODRUČJA PRIMJENE KOJA SU ZAJEDNIČKA KONVENCIJI IZ 2007. I UREDBI IZ 2009.	36
A. Konvencija iz 2007. i Uredba iz 2009: nema utjecaja na obiteljske odnose	36
B. Ostali međunarodni instrumenti ili sporazumi o uzdržavanju	37
II. PODRUČJE PRIMJENE KONVENCIJE IZ 2007.	38
A. Pregled: Materijalno područje primjene Konvencije	38
B. Glavno materijalno područje primjene – obveze uzdržavanja	39
1. Uzdržavanje djeteta	39
2. Uzdržavanje bračnog druga	39
3. Rezerve i izjave	40

4.	Učinak rezervi na ograničenje primjene Konvencije	40
5.	Učinak izjava na proširenje primjene Konvencije.....	41
6.	Primjeri slučaja	41
C.	Izjave i rezerve Europske unije u pogledu materijalnog područja primjene Konvencije	44
1.	Uzdržavanje djeteta – dob djeteta	44
2.	Uzdržavanje bračnog druga	44
3.	Ostali oblici uzdržavanja obitelji.....	44
4.	Ugovor o uzdržavanju	44
D.	Zemljopisno i vremensko područje primjene Konvencije	44
1.	Opće i početne odredbe	44
2.	Prijelazna pravila i usklađivanje s drugim instrumentima	45
III.	PODRUČJE PRIMJENE UREDBE IZ 2009.	45
A.	Materijalno područje primjene Uredbe	45
B.	Zemljopisno područje primjene Uredbe	46
C.	Vremensko područje primjene Uredbe	46
1.	Stupanje na snagu i prijelazne odredbe	46
2.	Usklađivanje s ostalim instrumentima	47
IV.	OSTALI ČIMBENICI NA TEMELJU KOJIH SE UTVRĐUJE PRIMJENJIVOST KONVENCIJE I UREDBE	48
1.	Imaju li stranke boravište u državama ugovornicama ili državama članicama? .	48
2.	Je li podnositelj zahtjeva obveznik uzdržavanja ili uzdržavana osoba?	48
3.	Ima li podnositelj odluku o uzdržavanju?	49
4.	Gdje je donesena odluka o uzdržavanju?	50
5.	Gdje uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište?	50
DIO II. – PITANJA ZAJEDNIČKA ZAHTJEVIMA I IZRAVNIM ZAHTJEVIMA I IZRAVNIM ZAHTJEVIMA U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007 I UREDBOM IZ 2009		50
I.	JEZIK U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007.	51
A.	Jezik zahtjeva i pismena	51
B.	Iznimke u pogledu prijevoda	51
II.	JEZIK U SKLADU S UREDBOM IZ 2009.	52
A.	Opći zahtjevi iz Uredbe u vezi s jezikom zahtjeva i pismena (članci 59. i 66.)	52
B.	Zahtjevi za prevođenje iz Uredbe u pogledu određenih zahtjeva i izravnih zahtjeva	52
III.	ZAKONODAVSTVO U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	52
IV.	PUNOMOĆ U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	53
V.	POTPISI I OVJERENI PRESLICI PISMENA U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	53
A.	Konvencija	53
B.	Uredba	53
VI.	ZAŠTITA OSOBNIH I POVJERLJIVIH PODATAKA U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	53
A.	Konvencija (članci 38. – 40.)	53
B.	Uredba (članci 61. – 63. i članak 57. stavak 3.)	54
VII.	UČINKOVIT PRISTUP POSTUPCIMA I PRAVNOJ POMOĆI U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	55

A.	Pregled	55
1.	Učinkovit pristup postupcima / pristup pravosuđu u skladu s Konvencijom i Uredbom	55
2.	Pravna pomoć	56
B.	Uvjet pružanja besplatne pravne pomoći	58
1.	Zahtjevi uzdržavane osobe	59
2.	Zahtjevi obveznika uzdržavanja	62
3.	Test utvrđivanja roditeljstva ili genski test	63
C.	Učinkovit pristup postupcima i pravnoj pomoći u [ime države]	64
VIII. PRIVREMENE I ZAŠTITNE MJERE U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.		64
A.	Pomoć središnjeg tijela s privremenim mjerama u skladu s Konvencijom i Uredbom	64
B.	Odredbe o privremenim i zaštitnim mjerama koje su jedinstvene Uredbi	65
1.	Privremene mjere koje se poduzimaju u matičnoj državi	65
2.	Privremene ili zaštitne mjere u državama koje nisu države u kojoj je odluka donesena	65
3.	Privremene mjere u iščekivanju priznavanja, priznavanja i proglašenja izvršivosti/izvršenja odluke u drugoj državi članici u skladu s odjeljcima 1. i 2. Poglavlja IV.	66
IX. OSTALE KONVENCIJE I UREDBE O DOSTAVI PISMENA I IZVOĐENJU DOKAZA U INOZEMSTVU		66
A.	Pregled	66
B.	Konvencija iz 1965. o dostavi u inozemstvo	67
C.	Konvencija iz 1970. o izvođenju dokaza u inozemstvu	67
D.	Uredba Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima	68
E.	Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena)	68
X. OCJENJIVANJE PARITETA KUPOVNE MOĆI: PREKOGRANIČNO PRILAGOĐAVANJE IZNOSA UZDRŽAVANJA		69
POGLAVLJE 4. - UREDBA IZ 2009.: IZRAVNA PRAVILA O NADLEŽNOSTI		70
A.	Uvod	70
B.	Članak 3. Uredbe: opće odredbe	70
C.	Članak 4. Uredbe: izbor suda	71
D.	Članak 5. Uredbe: nadležnost na temelju upuštanja tuženika u postupak	72
E.	Članak 6. Uredbe: supsidijarna nadležnost	72
F.	Članak 7. Uredbe: forum necessitatis	72
G.	Članak 8. Uredbe: ograničenje nadležnosti	73
H.	Članak 9. Uredbe: pokretanje postupka	73
I.	Članak 10. Uredbe: provjera nadležnosti	73
J.	Članak 11. Uredbe: provjera dopustivosti	73
K.	Članak 12. Uredbe: litispencija i članak 13.: povezani predmeti	74
L.	Članak 14. Uredbe: privremene, uključujući i zaštitne, mjere	74
POGLAVLJE 5. - MJERODAVNO PRAVO U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.		76
A.	Konvencija iz 2007. i Haški protokol iz 2007. o mjerodavnom pravu	76
B.	Uredba iz 2009. i Haški protokol iz 2007. o mjerodavnom pravu	76

C.	Primjena Protokola i pregled odredbi	77
1.	Univerzalna primjena	77
2.	Područje primjene Protokola	77
3.	Područje primjene mjerodavnog prava	78
4.	Opće pravilo o mjerodavnom pravu.....	78
5.	Posebna pravila kojima se pogoduje određenim uzdržanim osobama	78
6.	Posebno pravilo za bračne drugove i bivše bračne drugove	79
7.	Stranke biraju mjerodavno pravo	79
8.	Javna tijela	80
9.	Utvrđivanje iznosa uzdržavanja	80
POGLAVLJE 6. - PRONALAŽENJE I UTVRĐIVANJE STRANOG PRAVA		81
A.	Uvod	81
B.	Pronalaženje stranog prava na globalnoj razini i u Europskoj uniji	81
1.	Profil države u skladu s Konvencijom iz 2007.	81
2.	Podaci o nacionalnim zakonima i postupcima u skladu s Uredbom iz 2009.	81
3.	Ostali globalni i europski internetski resursi za pronalaženje i utvrđivanje stranog prava	81
4.	Ocjenjivanje i utvrđivanje stranog prava na temelju ugovora ili mehanizama za pravnu suradnju.....	83
POGLAVLJE 7. - KONVENCIJA IZ 2007. OBRADA ULAZNIH ZAHTJEVA PUTEM SREDIŠNJIH TIJELA I IZRAVNIH ZAHTJEVA ZA PRIZNAVANJE ILI PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE		84
DIO I. – ZAHTJEVI PUTEM SREDIŠNJIH TIJELA ZA PRIZNAVANJE ILI PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE		85
I. PREGLED I OPĆA NAČELA		85
A.	Opća načela	85
B.	Pregled postupka	85
C.	Kada će se upotrebljavati ovaj zahtjev	87
D.	Primjer predmeta	87
E.	Tko može predati zahtjev	87
II. UKRATKO O POSTUPKU PRIZNAVANJA I IZVRŠENJA		88
III. POSTUPCI		90
A.	Prethodna provjera ulaznih dokumenata i ostala prethodna pitanja	90
1.	Početni pregled dokumenata	90
2.	Je li zahtjev za priznavanje ili priznavanje i izvršenje odgovarajući zahtjev?	90
3.	Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi Konvencije?	90
4.	Provjeriti potpunost dokumenata	91
5.	Je li potrebno pronaći mjesto na kojem se nalazi tuženik?.....	93
6.	Ako je dokumentacija nepotpuna	93
7.	Odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere	93
B.	Proglašenje izvršivosti ili registracija koje obavlja nadležno tijelo	93
1.	Proglasiti odluku izvršivom ili registrirati odluku za izvršenje	95
2.	Odbijanje proglašenja odluke izvršivom ili priznavanja odluke za izvršenje.....	95
3.	Izvršiti odluku	96
4.	Obavijestiti podnositelja zahtjeva i tuženika	96
5.	Prigovor podnositelja zahtjeva ili tuženika na priznavanje i izvršenje.....	96
C.	Priznavanje i izvršenje – ishod zahtjeva	98
1.	Priznavanje i izvršenje.....	98
2.	Ostali ishodi	98
D.	Komunikacija sa državom moliteljicom	99

IV. OSTALI ASPEKTI: ZAHTJEVI ZA PRIZNAVANJE I ZA PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE	100
A. Zahtjevi za priznavanje koje podnosi obveznik uzdržavanja	100
1. Općenito.....	100
2. Kada obveznik uzdržavanja može upotrijebiti ovaj zahtjev	100
3. Postupci	101
4. Ograničenja priznavanja izmijenjenih odluka	101
B. Ugovori o uzdržavanju	101
1. Glavne razlike	101
2. Postupci	102
3. Zaključenje postupka priznavanja i izvršenja.....	102
V. PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE – OSTALA PITANJA	102
A. Pravna pomoć	102
B. Pitanja izvršenja	103
Preračunavanje valuta.....	103
C. Primjenjive iznimke i rezerve	103
VI. DODATNI MATERIJALI	104
A. Praktični savjeti	104
B. Povezani obrasci	104
C. Članci Konvencije	104
D. Povezana poglavlja Priručnika	105
VII. KONTROLNI POPIS – ZAHTJEVI ZA PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE	105
VIII. NAJČEŠĆA PITANJA	105
DIO II. – IZRAVNI ZAHTJEV PRIZNAVANJE ILI PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE	107
I. PREGLED	107
A. Vrste ulaznih izravnih zahtjeva za priznavanje i izvršenje	109
II. DODATNI MATERIJALI	110
A. Praktični savjeti	110
B. Povezani obrasci	110
C. Odgovarajući članci Konvencije	111
III. NAJČEŠĆA PITANJA	111
POGLAVLJE 8. - UREDBA IZ 2009.: OBRADA ULAZNIH ZAHTJEVA PUTEM SREDIŠNJIH TIJELA I IZRAVNIH ZAHTJEVA ZA PRIZNAVANJE ILI PRIZNAVANJE I PROGLAŠENJE IZVRŠIVOSTI	113
DIO I. – ZAHTJEVI ZA PRIZNAVANJE ILI PRIZNAVANJE I PROGLAŠENJE IZVRŠIVOSTI	113
I. PREGLED I OPĆA NAČELA	113
A. Opća načela	113
B. Pregled postupka	114
C. Kada će se upotrebljavati ovaj zahtjev	115
D. Primjer predmeta	116
E. Tko može predati zahtjev	116
II. POSTUPCI: PRETHODNA PITANJA ZAJEDNIČKA ZAHTJEVIMA U OKVIRU ODJELJAKA 1. I 2. POGLAVLJA IV. UREDBE	117

A.	Prethodni pregled ulaznih dokumenata	117
1.	Početni pregled dokumenata	117
2.	Je li zahtjev za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti odgovarajući zahtjev?	117
3.	Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Uredbe?	117
4.	Provjeriti potpunost dokumenata	118
5.	Obavezna i popratna dokumentacija i podaci	118
6.	Zatražiti dodatne dokumente	120
7.	Utvrđivanje gdje se nalazi tuženik	120

III. POSTUPCI: PRIZNAVANJE ILI PRIZNAVANJE I PROGLAŠENJE IZVRŠIVOSTI ODLUKE NADLEŽNOG TIJELA **120**

A.	Odredbe zajedničke odjeljcima 1. i 2. poglavlja IV. Uredbe (odluke država članica koje obvezuje Haški protokol iz 2007. i onih koje on ne obvezuje)	121
1.	Privremena izvršivost (članak 39.)	121
2.	Pozivanje na priznatu odluku (članak 40.)	121
3.	Postupci i uvjeti za izvršenje (članak 41.)	121
4.	Zabrana preispitivanja merituma stvari (članak 42.)	121
5.	Nema prednosti za naplatu troškova (članak 43.)	121
B.	Postupci u skladu s odjeljkom 1. poglavljem IV. Uredbe: Države članice koje obvezuje Haški protokol iz 2007.	121
1.	Priznati odluku	121
2.	Poduzeti nužne zaštitne mjere	121
3.	Izvršiti odluku	122
4.	Obavijest tuženiku i podnositelju zahtjeva	122
5.	Pravo tuženika da podnese zahtjev za preispitivanje u matičnoj državi članici (članak 19.)	122
6.	Zahtjevi za odbijanje ili suspenziju izvršenja	122
7.	Nepostojanje utjecanja na postojanje obiteljskih odnosa	123
C.	Postupci u skladu s odjeljkom 2. poglavljem IV. Uredbe: države članice koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007.	123
1.	Pregled postupaka iz odjeljka 2.	123
2.	Priznavanje (članak 23.)	124
3.	Proglašenje izvršivosti (članci 26. – 30.)	124
4.	Obavijest o odluci o zahtjevu za proglašenje izvršivosti (članak 31.)	124
5.	Žalba protiv odluke o zahtjevu za proglašenje izvršivosti (članci 32. – 34.)	125
6.	Razlozi za odbijanje priznavanja (članak 24.)	125
7.	Zastajanje s postupkom izvršenja (članak 25.)	125
8.	Zastajanje s postupkom (članak 35.)	126
9.	Privremene mjere uključujući i zaštitne mjere (članak 36.)	126
10.	Djelomična izvršivost (članak 37.)	126
11.	Bez taksa, pristojba ili naknada (članak 38.)	126
12.	Izvršenje	126
D.	Komunikacija s državom moliteljicom	126

IV. OSTALI ASPEKTI: ZAHTJEVI ZA PRIZNAVANJE I PRIZNAVANJE I PROGLAŠENJE IZVRŠIVOSTI **127**

A.	Zahtjevi za priznavanje koje podnosi obveznik uzdržavanja	127
1.	Općenito	127
2.	Kada obveznik uzdržavanja može upotrijebiti ovaj zahtjev	127
3.	Postupci	128
4.	Ograničenja priznavanja izmijenjenih odluka	128
B.	Sudske nagodbe i autentične isprave	128

V. PRIZNAVANJE I PRIZNAVANJE I PROGLAŠENJE IZVRŠIVOSTI – OSTALA PITANJA **129**

A.	Pravna pomoć	129
----	--------------	-----

B.	Pitanja izvršenja	129
VI.	DODATNI MATERIJALI	129
A.	Praktični savjeti	129
B.	Povezani obrasci	129
C.	Članci Uredbe	130
D.	Povezana poglavlja Priručnika	130
VII.	KONTROLNI POPIS – ZAHTJEVI ZA PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE	130
VIII.	NAJČEŠĆA PITANJA	131
IX.	IZRAVNI ZAHTJEVI: PREGLED	131
POGLAVLJE 9. - OBRADA ULAZNIH ZAHTJEVA ZA IZVRŠENJE ODLUKA DONESENIH ILI PRIZNATIH U ZAMOLJENOJ DRŽAVI U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. ILI UREDBOM IZ 2009.		132
I.	PREGLED – ZAHTJEVI ZA IZVRŠENJE ODLUKA DONESENIH ILI PRIZNATIH U [IME DRŽAVE] U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. ILI UREDBOM IZ 2009.	132
A.	Kada će se upotrebljavati ovaj zahtjev	132
B.	Primjer slučaja	133
C.	Važna razlika – zahtjevi za izvršenje vlastite odluke države	133
II.	OBRADA ZAHTJEVA ZA IZVRŠENJE	134
1.	Osigurati da su dokumenti potpuni.....	134
2.	Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Konvencije ili Uredbe?.....	138
3.	Traženje mjesta u kojem se nalazi tuženik.....	138
4.	Odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere	138
5.	Započeti s postupkom izvršenja.....	139
III.	DODATNI MATERIJALI	139
A.	Praktični savjeti	139
B.	Povezani obrasci	139
C.	Povezani članci	139
D.	Povezana poglavlja Priručnika	139
IV.	KONTROLNI POPIS – ULAZNI ZAHTJEVI ZA IZVRŠENJE	140
V.	NAJČEŠĆA PITANJA	140
VI.	IZRAVNI ZAHTJEVI ZA IZVRŠENJE ODLUKE DONESENE ILI PRIZNATE U [IME DRŽAVE]	140
POGLAVLJE 10. - OBRADA ULAZNIH ZAHTJEVA ZA DONOŠENJE ODLUKE O UZDRŽAVANJU U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. ILI UREDBOM IZ 2009.		141
I.	PREGLED	141
A.	Kada će se upotrebljavati ovaj zahtjev	141
B.	Primjer predmeta	141
C.	Tko može podnijeti zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju?	141
D.	Donošenje odluke o uzdržavanju kada postojeću odluku nije moguće priznati	142
1.	U skladu s Konvencijom.....	142
2.	U skladu s Uredbom.....	143
II.	OBRADA ULAZNIH ZAHTJEVA ZA DONOŠENJE ODLUKE O UZDRŽAVANJU U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. ILI UREDBOM IZ 2009.	143
A.	Općenito	143
B.	Dijagram	144

C.	Koraci u postupku donošenja odluke	144
1.	Početni pregled središnjeg tijela u [ime države].....	144
2.	Donošenje odluke o uzdržavanju – nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo....	146
III.	DODATNI MATERIJALI	149
A.	Praktični savjeti	149
B.	Povezani obrasci	149
C.	Povezani članci	149
D.	Povezana poglavlja Priručnika	149
IV.	KONTROLNI POPIS – ULAZNI ZAHTJEVI ZA DONOŠENJE ODLUKE	150
V.	NAJČEŠĆA PITANJA	150
VI.	IZRAVNI ZAHTJEVI ZA DONOŠENJE ODLUKA	151
	POGLAVLJE 11. - ZAHTJEV ZA IZMJENU ODLUKE: ČLANAK 10. STAVAK 1. TOČKE (E) I (F) I ČLANAK 10. STAVAK 2. TOČKE (B) I (C) KONVENCIJE IZ 2007. I ČLANAK 56. STAVAK 1. TOČKE (E) I (F) I ČLANAK 56. STAVAK 2. TOČKE (B) I (C) UREDBE IZ 2009.	153
	DIO I. – UVOD	153
I.	PREGLED – IZMJENA ODLUKA O UZDRŽAVANJU U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	153
A.	Općenito	153
B.	Kada je moguće podnijeti izravni zahtjev ili zahtjev za izmjenu i je li moguće podnijeti zahtjev u skladu s Konvencijom ili Uredbom?	155
	DIO II. OBRADA ULAZNIH ZAHTJEVA ZA IZMJENE	156
I.	POSTUPCI – NADLEŽNO [PRAVOSUDNO] [UPRAVNO] TIJELO	156
1.	Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Konvencije ili Uredbe?.....	156
2.	Jesu li potpuni dokumenti i informacije?	156
3.	Nepotpuni dokumenti?	157
4.	Vrši li se prethodni pregled?.....	158
5.	Odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere	158
6.	Obrada zahtjeva za izmjenu.....	158
7.	Nakon donošenja odluke.....	160
II.	KONTROLNI POPIS – ULAZNI ZAHTJEVI ZA IZMJENE	160
III.	DODATNI MATERIJALI	160
A.	Praktični savjet za sve zahtjeve za izmjene	160
B.	Povezani obrasci	161
C.	Povezani članci	161
D.	Povezana poglavlja Priručnika	161
IV.	NAJČEŠĆA PITANJA	161
V.	IZRAVNI ZAHTJEVI ZA IZMJENU ODLUKA	163
	POGLAVLJE 12. - IZVRŠENJE ODLUKA O UZDRŽAVANJU U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	164
I.	PREGLED	164
A.	Uvod u izvršenje odluke u skladu s Konvencijom ili Uredbom	164
II.	IZVRŠENJE U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007.	165
A.	Opći postupci izvršenja	165
B.	Žurno izvršenje	166
C.	Mjere za izvršenje	166

III. IZVRŠENJE U SKLADU S UREDBOM IZ 2009. (ČLANAK 41.)	169
IV. DODATNE INFORMACIJE O POSTUPCIMA IZVRŠENJA U [IME DRŽAVE]	169
V. PLAĆANJA U SKLADU S KONVENCIJOM IZ 2007. I UREDBOM IZ 2009.	169
VI. OSTALA PITANJA U VEZI S IZVRŠENJEM	170
1. Izazovi u pogledu izvršenja	170
2. Konvencija (i Uredba): zastara za naplatu zaostalih plaćanja	170
3. Konvencija iz 2007.: trajanje obveze uzdržavanja	171
4. Sporovi u vezi sa zaostalim plaćanjima u skladu s Konvencijom i Uredbom	172
5. Usklađivanje računa u skladu s Konvencijom i Uredbom – pitanja preračunavanja valuta	173
VII. DODATNI MATERIJALI	174
A. Praktični savjeti	174
B. Povezani članci	174
C. Povezana poglavlja Priručnika	174
VIII. NAJČEŠĆA PITANJA	175

Uvod: Haška konvencija o uzdržavanju djece iz 2007. i Uredba EU-a o uzdržavanju iz 2009.

1. Haška konvencija od 23. studenoga 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja (dalje u tekstu „Konvencija iz 2007.“) važan je korak prema stvaranju ekonomičnog, pristupačnog i pojednostavnjenog sustava za međunarodnu naplatu tražbina za uzdržavanje djece.

2. Uredba Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja (dalje u tekstu „Uredba iz 2009.“) donesena je nakon Konvencije i u većini njezinih odredbi odražavaju se odredbe Konvencije, ali s bitnim razlikama.¹ Uredba se primjenjuje na države članice Europske unije od 18. lipnja 2011.²

3. Nadalje, *Haški protokol od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja* (dalje u tekstu „Protokol iz 2007.“) sklopljen je u isto vrijeme kada i Konvencija i primjenjuje se u Europskoj uniji (osim u Danskoj i Ujedinjenoj Kraljevini) od 18. lipnja 2011. (više informacija o Protokolu iz 2007. dostupno je u poglavlju 5.).

4. Glavnu ulogu u donošenju i izvršenju međunarodnih obveza uzdržavanja imaju donositelji odluka, bez obzira jesu li suci na sudovima ili upravna tijela i druga nadležna tijela³, koji rješavaju predmete, primaju zahtjeve i koji surađuju sa svojom državom na učinkovitom izvršenju odluka o uzdržavanju. Svojom posvećenošću i predanošću pružanju pomoći djeci i obiteljima oni osiguravaju uspješnu primjenu Konvencije i Uredbe.

5. Ovaj bi Priručnik trebao biti praktični vodič za pravosudna, upravna i ostala nadležna tijela kao pomoć u rješavanju predmeta u skladu s navedenim instrumentima. Napisan je kao pomoć pravosudnim, upravnim i ostalim nadležnim tijelima u svim vrstama pravnih sustava bez obzira na to rade li u velikim državama u kojima postoje informacijski sustavi sa složenom tehnologijom, rješavaju li velik broj predmeta ili se nalaze u malim državama s malim brojem predmeta. U njemu su opisani problemi i postupci u rješavanju niza međunarodnih predmeta uzdržavanja.

A. Što je obuhvaćeno ovim Priručnikom (a što nije)

6. Ovaj bi Priručnik trebao pomoći pravosudnim, upravnim i ostalim nadležnim tijelima u praktičnom upravljanju predmetima u skladu s Konvencijom i Uredbom. Važno je napomenuti da **on nije pravni vodič za primjenu Konvencije ili Uredbe i ne uključuje pravne savjete**. Budući da se ovaj Priručnik primjenjuje u prvom redu na međunarodne elemente predmeta obuhvaćenih Konvencijom i Uredbom, njime nisu obuhvaćeni svi aspekti upravljanja međunarodnim predmetima. Na međunarodne predmete još uvijek se primjenjuju nacionalni postupci kao što su postupci za izvršenje. U ovaj su Priručnik uključene neke informacije o mjerodavnom nacionalnom pravu (često u bilješke), ali ne bi se trebale smatrati iscrpnima.

7. Konvencija je bila rezultat pregovora koji su trajali četiri godine i kojima je bilo obuhvaćeno više od 70 zemalja, dok je Uredba donesena kao rezultat dodatnih pregovora u Europskoj uniji. Tijekom pregovora raspravljalo se o raznim pitanjima i na temelju toga

---

¹ Glavna je razlika uključivanje pravila o izravnoj nadležnosti u Uredbu (vidjeti poglavlje 4.), primjenjivost *Haškog protokola od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja* („Protokol“) u većini država članica Europske unije u kojima je Uredba primjenjiva (vidjeti poglavlje 5.) i dva postupka za priznavanje i izvršenje odluka u skladu s Uredbom u odnosu na države članice za koje je protokol obvezujuć i u odnosu na one za koje nije obvezujuć (vidjeti poglavlje 8.). Te i ostale manje razlike između dvaju instrumenata napominju se u cijelom Priručniku.

² Međutim, Uredba nije u potpunosti primjenjiva u Danskoj. Uredba se primjenjuje na Dansku u mjeri u kojoj se njome izmjenjuje Uredba Bruxelles I., bilješka 8. U članku 76. Uredbe propisano je da se njezin članak 2. stavak 2., članak 47. stavak 3. i članci 71., 72. i 73. primjenjuju od 18. rujna 2010. Prijelazne odredbe i područje primjene Uredbe dodatno su opisani u poglavlju 3., dijelu I., odjeljku III. ovog Priručnika.

³ Kada se traži izvršenje odluke u skladu s Konvencijom ili Uredbom, nadležna tijela koja sudjeluju u primjeni Uredbe i Konvencije uključit će nadležna izvršna tijela u predmetnoj državi. U članku 20. Uredbe posebno su navedena nadležna izvršna tijela.

sastavljeni su i oblikovani tekstovi Konvencije i Uredbe koji su na kraju dogovoreni. Detaljni opisi odredbi Konvencije i povijesti pregovora sadržani su sveobuhvatnom Obrazloženju Konvencije.⁴ Obrazloženje služi kao pravna osnova i njime se osigurava točno tumačenje svake odredbe Konvencije. Osim toga, dostupno je i detaljno i autoritativno Obrazloženje Protokola.⁵ U trenutku pisanja ovog Priručnika nije bilo dostupno takvo obrazloženje za Uredbu.

8. Za razliku od Obrazloženja, u ovom se Priručniku pruža praktično i operativno objašnjenje postupaka iz Konvencije i Uredbe te se opisuju načini rješavanja predmeta u skladu s Konvencijom i Uredbom u praksi. Za pravno tumačenje Konvencije, Uredbe ili Protokola potrebno je pročitati Obrazloženje ili slične mjerodavne dokumente i, s vremenom, sudsku praksu koja će biti razvijena u odnosu na tri instrumenta.

9. Prema tome, u ovom Priručniku nisu sadržani odgovori ili savjeti za sva pitanja koja mogu nastati u međunarodnim predmetima. U nacionalnoj praksi i nacionalnom pravu svake države bit će utvrđeni, primjerice, svi dokumenti koji se moraju upotrijebiti za davanje obavijesti o primjeni Konvencije ili Uredbe strankama ili oblik odluke o uzdržavanju. Prema tome, iako Priručnik može biti izvor informacija za pravosudna, uprava i ostala nadležna tijela u vezi s praktičnom primjenom Konvencije i Uredbe, on će se uvijek morati dopuniti razmatranjem nacionalne prakse i zakona u svakoj državi.

B. Kakva je struktura Priručnika

10. Priručnik ne treba pročitati od korica do korica ili od početka do kraja.

11. Podijeljen je na više dijelova kojima su obuhvaćene sve vrste zahtjeva ili izravnih zahtjeva koje je moguće podnijeti u skladu s Konvencijom ili Uredbom (poglavlja 7. do 12.). U postupku povodom svakog zahtjeva uključene su dvije države – država pošiljateljica, koja se naziva država moliteljica, i država primateljica, koja se naziva zamoljena država.

12. U svakom je poglavlju sadržan opis samog zahtjeva, kada ga je moguće upotrijebiti i navedeni su primjeri predmeta i dijagrami te su opisani koraci u postupku rješavanja zahtjeva. Na kraju svakog poglavlja upućuje se na dodatne materijale te su navedena najčešća pitanja.

13. Postoji niz elemenata koji su zajednički svim zahtjevima i stoga su, kako bi se izbjeglo njihovo ponavljanje u svakom poglavlju, opisani u prvom dijelu Priručnika, u poglavljima 1. i 3. U tim su poglavljima ukratko opisane sve moguće vrste zahtjeva te se upućuje na odgovarajuće poglavlje Priručnika u kojem se nalazi detaljniji opis.

14. U poglavlju 3. opisano je i materijalno područje primjene Konvencije i Uredbe –koje su vrste obveza uzdržavanja obuhvaćene Konvencijom i Uredbom, a koje nisu – i objašnjenja o mogućim proširenjima ili ograničenjima područja primjene Konvencije (rezerve nisu dopuštene u skladu s Uredbom). U poglavlju 3. nalazi se opis zemljopisnog i vremenskog područja primjene Konvencije i Uredbe. Na kraju su navedena opća pitanja kao što su jezična rješenja, važnost zaštite osobnih podataka i pružanje učinkovitog pristupa postupcima i pravnoj pomoći u postupku podnošenja zahtjeva u skladu s Konvencijom i Uredbom.

15. U poglavlju 2. definirani su pojmovi koji se najčešće koriste u Priručniku u odnosu na Konvenciju.⁶ To nisu pravne definicije. Mnogi od pojmova koji se upotrebljavaju definirani su u samoj Konvenciji i Uredbi. U Konvenciji je propisano da se „pri tumačenju

---

⁴ A. Borrás i J. Degeling, Obrazloženje – *Konvencija o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja*, dostupno na web-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

⁵ A. Bonomi, Obrazloženje — *Protokol od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja*, dostupno na web-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

⁶ U trenutku sastavljanja ovog Priručnika nije bio dostupan pojmovnik za Uredbu. Međutim, u dva se instrumenta može upotrebljavati sličan ili jednak rječnik.

Konvencije uzima u obzir njezin međunarodni karakter i potreba za promicanjem ujednačenosti njezine primjene.”⁷

16. Objašnjenja u poglavlju 2. uključena kao pomoć za razumijevanje jezika i namjere Konvencije, posebno u onim područjima u kojima su korišteni pojmovi ili riječi prilično drukčiji od onih koji bi se mogli koristiti u nacionalnom pravu ili praksi.

17. U poglavlju 4. navedene su informacije o ujednačenim pravilima nadležnosti za pitanja uzdržavanja koja će se primjenjivati u državama članicama Europske unije.

18. U poglavlju 5. nalazi se sažetak Protokola iz 2007. u kojem su utvrđena pravila iz mjerodavnog prava za pitanja uzdržavanja u većini država članica Europske unije u kojima se Uredba primjenjuje te u državama izvan Europske unije koje su ugovorne stranke Protokola. U poglavlju 6. navedene su informacije i resursi za pronalaženje i potvrđivanje stranog prava ako je to nužno tijekom rješavanja međunarodnih predmeta uzdržavanja.

C. Kako se koristiti ovim Priručnikom

19. Ako niste upoznati s predmetima u skladu s Konvencijom ili Uredbom prvo biste trebali pročitati poglavlje 1. – Uvod u vrste zahtjeva u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009. U njemu su objašnjene različite vrste zahtjeva dostupne u skladu s Konvencijom ili Uredbom uz upućivanje na odgovarajući dio Priručnika.

20. Zatim pročitajte poglavlje 3. dio I. i provjerite je li pitanje uzdržavanja u okviru područja primjene Konvencije ili Uredbe. Ako nije, postupci iz ovog Priručnika i Konvencije ili Uredbe neće se primjenjivati. Ako je pitanje u okviru područja primjene Konvencije ili Uredbe, nastavite na poglavlje o odgovarajućem zahtjevu i slijedite postupke.

D. Ostali izvori informacija

21. Uz tekstove dvaju instrumenata, najposebniji i najmjerodavniji dodatni izvor informacija o tekstu Konvencije iz 2007. i Protokola iz 2007. njihova su obrazloženja. Odgovor na mnoga tehnička pitanja koja nisu obuhvaćena ovim Priručnikom može se pronaći u obrazloženjima. Uz obrazloženja postoji i velik broj pripremljenih dokumenata i izvješća s pozadinskim i tehničkim podacima na koje se upućivalo i oslanjalo za vrijeme pregovora o Konvenciji i Protokolu. Ta su izvješća dostupna na *web*-mjestu Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece”.

22. Uredbom iz 2009. nastavio se trajni postupak ujednačavanja pravila međunarodnog privatnog prava u Europi. Mnoge od odredbi iz Uredbe utemeljene su na ostalim europskim instrumentima koji su već na snazi. U ovom se Priručniku upućuje na odgovarajuće istovjetne odredbe u drugim instrumentima (na primjer „Uredba Bruxelles I.”,⁸ „Uredba Bruxelles II.a”⁹ i Uredba o europskom nalogu za izvršenje¹⁰). Te bi odredbe i sudska praksa u vezi s tim odredbama mogli biti korisni za tumačenje odredbi nove Uredbe o uzdržavanju.

23. Odredbe Uredbe o nadležnosti općenito se temelje na istovjetnim odredbama o nadležnosti iz Uredbe Bruxelles I. Odredbe o priznavanju i izvršenju iz odjeljka 1. poglavlja IV. temelje se u načelu na Uredbi o europskom nalogu za izvršenje, a odredbe iz odjeljka 2. poglavlja IV. temelje se na režimu priznavanja iz Uredbe Bruxelles I.

---

⁷ Članak 53. Konvencije

⁸ Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima

⁹ Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000

¹⁰ Uredba (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o uvođenju europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine

24. Na pitanja koja se odnose na nacionalno pravo i praksu određene države u pitanjima uzdržavanja iz Konvencije često se može odgovoriti upućivanjem na profil države koji je država potpisnica priopćila Stalnom uredu Haške konferencije. U profilu države navedeni su podaci o mjerama za izvršenje, temelj za donošenje odluke o uzdržavanju i ograničenja u vezi s izmjenama te rješavaju li se zahtjevi u upravnom ili sudskom postupku. U profilu države nalaze se i podaci za kontakt i posebni zahtjevi koje ta država primjenjuje u odnosu na zahtjeve podnesene u skladu s Konvencijom. U profilu države dostupne su i poveznice na *web*-mjestu država ili slični izvorni informacija. Profil države dostupan je i na *web*-mjestu Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu.¹¹

25. Slične podatke u vezi s Uredbom države članice Europske unije moraju dostaviti Europskoj pravosudnoj mreži u građanskim i trgovačkim stvarima kako bi stalno bili ažurni.¹² Europska pravosudna mreža u građanskim i trgovačkim stvarima ima na svojem *web*-mjestu poseban odjeljak posvećen uzdržavanju s poveznicama na informacije o određenim državama.¹³ Pravosudna, upravna i ostala nadležna tijela u Europi također će imati na raspolaganju nacionalnog suca za vezu i nacionalne kontaktne točke u drugim državama članicama u okviru Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima kao pomoć za „učinkovitu i praktičnu primjenu instrumenata Zajednice ili konvencija na snazi između dviju ili više država članica”.¹⁴

26. Naposljetku, pravosudna, upravna i ostala nadležna tijela trebala bi, naravno, proučiti svoju nacionalnu praksu, postupke i pravne priručnike, ako je potrebno. Budući da mnoge države već imaju veliko iskustvo s rješavanjem međunarodnih predmeta uzdržavanja, to bogato iskustvo može pomoći nadležnim tijelima pri obradi međunarodnih predmeta.

E. Posljednji savjeti

27. Obradujući zahtjeve i izravne zahtjeve podnesene u skladu s Konvencijom ili Uredbom uočite ćete da se naglasak stavlja na jednostavnost postupka, brzo rješavanje zahtjeva, uporabu učinkovitih mjera izvršenja i održavanje redovite komunikacije sa središnjim tijelima, ako je potrebno. To su zaista najvažniji ciljevi Konvencije i Uredbe koji su istaknuti u članku 1. Konvencije i uvodnim izjavama 9. i 10. Uredbe. Ako se provedbom tih instrumenata mogu ostvariti ti ciljevi, to će imati jasne i dugotrajne koristi za djecu i obitelji u cijelom svijetu. Ti će se ciljevi ostvariti zahvaljujući vrijednom i napornom radu svih onih koji upravljaju predmetima i obrađuju ih i ostalih nadležnih tijela i nadamo se da će ovaj Priručnik pritom biti koristan alat.

---

¹¹ Neke države mogu odlučiti da se neće koristiti preporučenim obrascem za profil države. Međutim, u članku 57. propisano je da svaka država ugovornica mora Stalnom uredu dostaviti istu vrstu podataka. Ti će podaci biti dostupni i na *web*-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece”.

¹² Odluka Vijeća br. 2001/470/EZ o uspostavi Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima Dužnosti razmjene informacija propisane su u člancima 70. i 71. Uredbe. Vidjeti: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm >.

¹³ Vidjeti: < http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_en.htm >. Važno je napomenuti da se očekuje da će ti podaci biti premješteni na europski portal e-pravosuđe koji se nalazi na sljedećoj poveznici: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹⁴ Članak 3. stavak 2. točka (b) Odluke Vijeća br. 2001/470/EZ, bilješka 12.

Poglavlje 12. - Uvod u vrste zahtjeva i izravnih zahtjeva u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009: zahtjevi koji se podnose putem središnjih tijela i izravni zahtjevi

I. Sustav suradnje između središnjih tijela

A. Uvod u sustav suradnje između središnjih tijela

28. Ključni element Konvencije i Uredbe sustavi su administrativne suradnje koji se njima uspostavljaju u cilju olakšavanja učinkovite prekogranične naplate uzdržavanja. Takvi sustavi administrativne suradnje uspostavljeni osnivanjem nacionalnih „središnjih tijela” nisu bili dostupni u skladu sa starim haškim konvencijama o uzdržavanju ili drugim europskim instrumentima u tome području. Pravosudna, upravna i ostala nadležna tijela često će blisko surađivati sa svojim nacionalnim središnjim tijelom. Funkcije nadležnih tijela trebale bi se podržavati i jačati ključnom ulogom i dužnostima međunarodne mreže središnjih tijela u skladu s oba instrumenta.

B. Posebne zadaće središnjeg tijela

29. U poglavlju II. Konvencije propisane su opće i posebne zadaće središnjih tijela, a u poglavlju III. opća pravila koja se primjenjuju na zahtjeve koji se podnose putem središnjih tijela. U poglavlju VII. Uredbe navedene su usporedive odredbe, uz neke manje razlike.

30. U Konvenciji (članak 6. stavak 1.) i Uredbi (članak 51. stavak 1.) propisano je da središnja tijela pružaju pomoć u pogledu zahtjeva koji se podnose putem središnjih tijela u skladu s poglavljem III. (članak 10.) Konvencije ili poglavljem VII. (članak 56.) Uredbe. Ona posebno obavljaju sljedeće:

šalju i primaju zahtjeve,
pokreću postupke ili omogućavaju lakše pokretanje postupaka na temelju takvih zahtjeva.

Središnje tijelo javno je tijelo koje je država ugovornica odredila za izvršavanje ili obavljanje dužnosti administrativne suradnje i pomoći u skladu s Konvencijom ili Uredbom. U [ime države] središnje tijelo [za oba instrumenta] jest [...].

Nadležno tijelo javno je tijelo ili osoba određene države koja ima dužnost ili joj je dopušteno u skladu sa zakonima te države izvršavati posebne zadaće u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Nadležno tijelo može biti sud, upravno tijelo, agencija za naplatu uzdržavanja za djecu ili neko drugo državno tijelo koje izvršava neke od zadaća povezanih s Konvencijom ili Uredbom. U [ime države] nadležna su tijela [...].

31. U skladu s člankom 6. stavkom 2.

Konvencije i člankom 51. stavkom 2. Uredbe, središnja tijela također poduzimaju sve primjerene mjere u pogledu tih zahtjeva:

- ako je potrebno s obzirom na okolnosti, pružaju pravnu pomoć ili olakšavaju njezino pružanje (Konvencija) (Uredba) (a),
- pomažu pronaći uzdržavanu osobu ili obveznika uzdržavanja (b),¹⁵
- pomažu pri pribavljanju podataka o dohotku i, ako je potrebno, o drugim potrebnim financijskim okolnostima obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe, uključujući lokaciju imovine (c),¹⁶

¹⁵ U Uredbi je navedeno da bi se takvi postupci trebali izvršavati „u skladu s člancima 61., 62. i 63.” Uredbe u vezi s pristupom središnjih tijela informacijama, slanjem i uporabom informacija i obavješćivanjem osoba čiji se podaci obrađuju.

- potiču postizanje prijateljskih rješenja u svrhu dobrovoljnog plaćanja uzdržavanja, kad je to potrebno i s pomoću posredovanja, mirenja ili sličnih postupaka (d),
- olakšavaju redovito izvršenje odluka o uzdržavanju, uključujući i moguće zaostatke isplata (e),
- olakšavaju naplatu i promptni prijenos isplata za uzdržavanje (f),
- olakšavaju pribavljanje pisanih ili ostalih dokaza (g),¹⁷
- osiguravaju pomoć pri utvrđivanju roditeljstva kad je to potrebno za naplatu tražbina za uzdržavanje (h);
- pokreću postupak ili olakšavaju njegovo pokretanje kako bi ostvarila potrebne privremene mjere teritorijalnog karaktera i čija je svrha osigurati ishod neriješenog zahtjeva za uzdržavanje (i);
- olakšavaju dostavu pismena (j).¹⁸

32. Svaka država ugovornica Konvencije i svaka država članica Europske unije u kojoj se primjenjuju odredbe Uredbe o suradnji između središnjih tijela,¹⁹ odredit će središnje tijelo (države s više teritorijalnih jedinica mogu odrediti više od jednog tijela). Svaka država ugovornica također navodi kakve će od navedenih vrsta pomoći poduzeti središnje tijelo ili nadležno tijelo ili javno tijelo ili druga tijela u toj državi ugovornici ili državi članici pod nadzorom središnjeg tijela.²⁰

II. Pregled Poglavlja 1.

33. U ovom su poglavlju opisane vrste zahtjeva koje je moguće podnijeti u skladu s Konvencijom ili Uredbom putem središnjeg tijela ili bez pomoći središnjeg tijela. Očekuje se da će većina predmeta u vezi s Konvencijom i Uredbom koje će rješavati pravosudna, upravna i ostala nadležna tijela biti u obliku zahtjeva koji se podnose putem središnjeg tijela i stoga je važno da suci i ostala nadležna tijela razumiju koje je zahtjeve moguće podnijeti putem središnjih tijela te da razumiju funkcije središnjeg tijela. Središnja, upravna i ostala nadležna tijela rješavat će i predmete u skladu s Konvencijom i Uredbom pokrenute putem izravnih zahtjeva u kojima se ne upotrebljava sustav središnjih tijela (vidjeti odjeljak III. C, u nastavku). Ovo je poglavlje potrebno čitati zajedno s poglavljem 3. dijelom I. u kojem su navedene važne informacije o području primjene Konvencije i Uredbe i njihovoj primjeni na određene predmete.

34. Imajte na umu da se u ovom poglavlju samo nastoji dati opći pregled različitih vrsta zahtjeva. Detaljnije informacije o svakoj vrsti zahtjeva navedene su u pojedinim poglavljima. Stoga su primjeri u ovom poglavlju nužno ograničeni na najčešće načine uporabe zahtjeva i iz njih nije moguće dobiti onoliko podataka koliko se može dobiti u pojedinim poglavljima priručnika.

35. Kada utvrdite je li zahtjev ili izravni zahtjev unutar područja primjene Konvencije ili Uredbe (vidjeti poglavlje 3. dio I.) i kada na temelju odjeljaka u nastavku utvrdite o kojoj je vrsti zahtjeva riječ, možete nastaviti na odgovarajuće poglavlje ovog Priručnika u kojem je riječ o određenoj vrsti zahtjeva koji se podnosi. U poglavlju 2. definirani su ključni pojmovi koji se koriste u Priručniku (u prvom redu u odnosu na Konvenciju).

III. Opis zahtjeva i izravnih zahtjeva u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

¹⁶ Vidjeti prethodnu bilješku.

¹⁷ U Uredbi se dodaje da bi se pisani dokazi trebali pribavljati „ne dovodeći pritom u pitanje Uredbu Vijeća (EZ) br. 1206/2001” (*Uredba Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima*). Više informacija o toj Uredbi dostupno je u poglavlju 3. dijelu II. odjeljku IX.

¹⁸ U Uredbi se dodaje se olakšavanjem dostave pismena ne bi trebala „dovoditi u pitanje Uredba (EZ) br. 1393/2007” (*Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pismena”*). Više informacija o toj Uredbi dostupno je u poglavlju 3. dijelu II. odjeljku IX.

¹⁹ U svim državama članicama Europske unije, osim Danske. Vidjeti poglavlje 3. dio I. *dalje u tekstu* za daljnje informacije o zemljopisnom području primjene Uredbe.

²⁰ U [ime države] [...].

36. U ovom se dijelu daje osnovni pregled različitih vrsta **zahtjeva** (priznavanje, priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti, izvršenje, donošenje odluke i izmjena) i **izravnih zahtjeva** putem središnjih tijela (**zahtjevi za posebne mjere**) koji su dostupni u skladu s Konvencijom ili Uredbom te je navedeno kada se koji od tih zahtjeva može upotrebljavati. Istaknuti su čimbenici koji će utjecati na mogućnost podnošenja zahtjeva.

37. Iako su u oba instrumenta propisane najčešće vrste zahtjeva, suci i ostala nadležna tijela morat će u svakom pojedinom predmetu primijeniti Konvenciju ili Uredbu. U poglavlju 3. dijelu I. opisana su područja primjene dvaju instrumenata i analiza kada bi trebalo primjenjivati Konvenciju ili Uredbu. U primjerima u ovom odjeljku općenito su opisani razni zahtjevi bez navođenja detaljnih informacija o pitanjima područja primjene ili primjene dvaju instrumenata.

Savjet: U ovom će se Priručniku razlikovati između **izravnih zahtjeva** i **zahtjeva**. Zahtjev je podnesak koji se u skladu s Konvencijom ili Uredbom podnosi središnjem tijelu, kao što je zahtjev za priznavanje i izvršenje. Izravni zahtjev podnesak je koji se podnosi izravno nadležnom tijelu, kao što je izravni zahtjev za utvrđivanje uzdržavanja za bračnog druga u skladu s Konvencijom pri čemu zamoljena država nije proširila primjenu Konvencije na takvu vrstu zahtjeva.

Međutim, imajte na umu da **zahtjev za donošenje posebnih mjera** u skladu s člankom 7. Konvencije predstavlja iznimku od tog pravila. Ti se zahtjevi podnose putem središnjeg tijela. Vidjeti odjeljak B, u nastavku.

A. Pregled zahtjeva koje je moguće podnositi u skladu s Konvencijom i Uredbom

38. Vrste zahtjeva koje se mogu podnositi u skladu s Konvencijom ili Uredbom putem središnjih tijela propisane su u članku 10. Konvencije i članku 56. Uredbe. Ti su zahtjevi dostupni osobama (ili u nekim slučajevima javnom tijelu) u sljedećim situacijama:

Situacija	Vrsta zahtjeva dostupna u skladu s Konvencijom ili Uredbom
Podnositelj u čiju korist je donesena odluka o uzdržavanju iz zamoljene države članice i želi je izvršiti u toj državi	Zahtjev za izvršenje
Podnositelj zahtjeva koji ima odluku iz države u kojoj su Konvencija ili Uredba na snazi ili primjenjive i želi ostvariti njezino priznavanje ili izvršenje u drugoj državi	Zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti
Podnositelj zahtjeva koji još nema odluku o uzdržavanju pri čemu tuženik ima boravište u drugoj državi u kojoj su Konvencija ili Uredba na snazi ili se primjenjuju	Zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju
Podnositelj koji ima odluku o uzdržavanju, ali mu je potrebna nova odluka jer postoje problemi s priznavanjem ili izvršenjem postojeće odluke u drugoj državi u kojoj su Konvencija ili Uredba na snazi ili se primjenjuju	Zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju
Podnositelj zahtjeva koji ima odluku o uzdržavanju u drugoj državi u kojoj su Konvencija ili Uredba na snazi ili se primjenjuju, ali je želi izmijeniti i tuženik (druga stranka) ima boravište u drugoj državi u kojoj su Konvencija ili Uredba na snazi ili se primjenjuju	Zahtjev za izmjenu

Slika 1.: Tablica zahtjeva

39. Kao što je prikazano na prethodnoj slici 1., postoje četiri opće vrste zahtjeva koje je moguće podnijeti u skladu s Konvencijom ili Uredbom. U okviru tih širokih kategorija, moguće je tražiti nekoliko različitih ishoda. Četiri su opće vrste sljedeće:

zahtjev za izvršenje odluke o uzdržavanju donesene ili priznate u zamoljenoj državi,
 zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti postojeće odluke o uzdržavanju,
 zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju, uključujući, prema potrebi, utvrđivanje roditeljstva,
 zahtjev za izmjenu postojeće odluke o uzdržavanju.

40. Sve te zahtjeve može podnositi uzdržavana osoba, a neke i obveznik uzdržavanja, kako je propisano u članku 10. stavku 2. Konvencije i članku 56. stavku 2. Uredbe.

1. Zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti postojeće odluke

41. Taj se zahtjev koristi kada podnositelj već posjeduje **odluku o uzdržavanju** i kada bi želio da druga država koja nije ona u kojoj on ili ona žive prizna ili prizna i izvrši tu odluku. Zahvaljujući postupku priznavanja i izvršenja podnositelj ne mora u zamoljenoj državi tražiti donošenje nove odluke kako bi dobio uzdržavanje. Osim toga, postupkom priznavanja i izvršenja omogućuje se izvršenje postojeće odluke pod istim uvjetima kao da je izvorno donesena u toj državi. Obje države moraju biti države ugovornice Konvencije ili države članice Europske unije u kojima se primjenjuje Uredba i odluka mora biti donesena u državi ugovornici ili državi članici.

U **odluci o uzdržavanju** propisana je obveza obveznika uzdržavanja da plaća uzdržavanje i ona može uključivati i automatsku prilagodbu indeksacijom i zahtjev za plaćanje zaostalih iznosa uzdržavanja, retroaktivno uzdržavanje ili kamate i utvrđivanje troškova ili izdataka.

a) Kada će se upotrebljavati taj zahtjev

42. U većini slučajeva podnositelj će željeti priznavanje i izvršenje odluke kako bi mogao naplatiti uzdržavanje i, ako je potrebno, pokrenuti postupak izvršenja. U nekim će slučajevima podnositelj zatražiti samo priznavanje. Na primjer, obveznik uzdržavanja može zatražiti samo priznavanje strane odluke radi ograničenja ili obustave izvršenja plaćanja u skladu s drugom odlukom, ili uzdržavana osoba može zatražiti samo priznavanje ako mu za izvršenje odluke nije potrebna pomoć druge države.

Nadležno tijelo tijelo je određene države koje ima dužnost ili mu je zakonom dopušteno izvršavati posebne zadaće u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Nadležno tijelo može biti sud, upravno tijelo, program za naplatu uzdržavanja za djecu ili neko drugo državno tijelo koje izvršava neke od zadaća povezanih s Konvencijom ili Uredbom.

b) Primjer

43. D ima boravište u državi A i ima odluku iz države A u skladu s kojom njezin bivši suprug mora plaćati uzdržavanje za njezino troje djece. Njezin bivši suprug živi u državi B. D bi željela izvršenje odluke o uzdržavanju. Država A i država B obje su države u kojima je na snazi Konvencija ili se primjenjuje Uredba.

44. Središnje tijelo u državi A poslat će državi B zahtjev za **priznavanje i izvršenje** (u skladu s Konvencijom) / **priznavanje i proglašenje izvršivosti** (u skladu s Uredom) odluke. Središnje tijelo u državi B poslat će odluku **nadležnom tijelu** kako bi je ono registriralo za izvršenje ili proglasilo izvršivom. Bivši suprug bit će obaviješten o priznavanju ili izvršenju odluke i možda će imati priliku osporiti odluku u skladu s postupcima propisanim u Konvenciji ili Uredbi. Ako bivši suprug ne bude dobrovoljno

plaćao uzdržavanje, nadležno tijelo u državi B poduzet će nužne korake za izvršenje odluke i proslijediti plaćanja državi A.²¹

Primjenjivi članak Konvencije – članak 10. stavak 1. točka (a) i članak 10. stavak 2. točka (a)

Primjenjivi članak Uredbe – članak 56. stavak 1. točka (a) i članak 56. stavak 2. točka (a)

Vidjeti poglavlje 7. – Konvencija iz 2007.: Obrada ulaznih zahtjeva putem središnjih tijela i izravnih zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje

Vidjeti poglavlje 8. – Uredba iz 2009.: Obrada ulaznih zahtjeva putem središnjih tijela i izravnih zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti

2. Zahtjev za izvršenje odluke donesene ili priznate u zamoljenoj državi

45. To je najjednostavniji zahtjev koji se podnosi u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Zahtjevom se traži od zamoljene države da izvrši vlastitu odluku ili odluku koju je već priznala te da pomogne u prijenosu plaćanja uzdržavanoj osobi.

46. Taj zahtjev i zahtjev za priznavanje i izvršenje koji je prethodno opisan razlikuju se u tome što je odluka koju je potrebno izvršiti donesena ili je već priznata u državi koja će izvršavati odluku (zamoljena država). Prema tome, odluku nije potrebno priznavati prije izvršenja.²²

a) Kada će se upotrebljavati taj zahtjev

47. Taj se zahtjev podnosi kada je odluka o uzdržavanju u korist podnositelja zahtjeva već donesena ili priznata u državi u kojoj tuženik ima boravište, imovinu ili dohodak. Podnositelj zahtjeva može od te države zatražiti izvršenje odluke koju je ona donijela ili priznala. Podnositelj zahtjeva ne mora radi podnošenja zahtjeva otići u državu koja je donijela odluku. Središnje tijelo u državi u kojoj podnositelj zahtjeva ima boravište poslat će zahtjev za izvršenje odluke zamoljenoj državi. Obje države moraju biti države ugovornice Konvencije ili države članice Europske unije u kojima se primjenjuje Uredba.

Država moliteljica ona je država u kojoj podnositelj ima boravište i u kojoj je podnesen zahtjev u skladu s Konvencijom ili Uredbom.

Zamoljena država znači država koja prima zahtjev i od koje se traži njegovo rješavanje. To je obično država u kojoj tuženik ima boravište.

b) Primjer

48. F ima boravište u državi A i posjeduje odluku o uzdržavanju iz države B u kojoj otac djeteta ima boravište. Ona bi željela da država B izvrši odluku o uzdržavanju. Država A i država B obje su države u kojima su Konvencija ili Uredba na snazi ili se primjenjuju.

49. U skladu s Konvencijom ili Uredbom, F može tražiti od središnjeg tijela u državi A da u njezino ime pošalje zahtjev za izvršenje državi B. F ne mora zatražiti izvršenje odluke jer je riječ o odluci iz države B. Središnje tijelo u državi B obradit će zahtjev i proslijediti ga na izvršenje nadležnom tijelu u državi B. Ako obveznik uzdržavanja ne plati

²¹ Središnje ili nadležno tijelo mora u skladu s Konvencijom i Uredbom „olakšavati“ izvršenje i naplatu i prijenos plaćanja. U svakoj će se državi poduzimati različiti koraci u tome smislu. Vidjeti poglavlje 12. o izvršenju odluka o uzdržavanju.

²² Kao što je opisano u poglavljima 7. i 8., odluka može biti priznata i izvršena u zamoljenoj državi ako je donesena u državi ugovornici Konvencije (vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 240.) ili u državi članici Europske unije u kojoj se primjenjuje Uredba. Ako je riječ o odluci iz države u kojoj Konvencija ili Uredba nisu na snazi ili nisu primjenjive, zahtjev za izvršenje moguće je podnijeti ako je zamoljena država već priznala odluku na temelju nekog drugog ugovora ili nacionalnog prava. U protivnom će biti potrebno podnijeti zahtjev za donošenje nove odluke.

uzdržavanje dobrovoljno, nadležno tijelo upotrijebit će mjere koje ima na raspolaganju u skladu s nacionalnim pravom kako bi izvršilo tu odluku.

Primjenjivi članak Konvencije – članak 10. stavak 1. točka (b)

Primjenjivi članak Uredbe – članak 56. stavak 1. točka (b)

Vidjeti poglavlje 9. – Obrada ulaznih zahtjeva za izvršenje odluka donesenih ili priznatih u zamoljenoj državi u skladu s Konvencijom iz 2007. ili Uredbom iz 2009.

3. Zahtjev za donošenje odluke

50. Taj se zahtjev upotrebljava za dobivanje odluke kojom se podnositelju zahtjeva, njegovoj ili njezinoj djeci ili ostalim osobama osigurava uzdržavanje.²³ Podnositelj zahtjeva tražit će od središnjeg tijela u državi u kojoj ima boravište da u njegovo ime pošalje središnjem tijelu države u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište zahtjev za donošenje odluke, uključujući, ako je to potrebno, u vezi s utvrđivanjem roditeljstva.²⁴ Obje države moraju biti države ugovornice Konvencije ili države članice Europske unije u kojima se primjenjuje Uredba.

a) Kada će se upotrebljavati taj zahtjev

51. Zahtjev se upotrebljava kada ne postoji odluka o uzdržavanju ili kada podnositelj zahtjeva posjeduje odluku o uzdržavanju, ali ona iz nekog razloga ne može biti priznata ili se izvršavati u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima prebivalište ili u kojoj bi se trebala izvršavati.

a) Primjer

52. G ima boravište u državi A i ima četverogodišnje dijete. Ona nikada nije bila udata za oca djeteta i za dijete nije utvrđeno roditeljstvo. Roditelj djeteta sada se preselio u državu B. G bi željela da otac počne plaćati uzdržavanje za dijete. Država A i država B države su ugovornice Konvencije ili države članice Europske unije u kojima se primjenjuje Uredba.

53. U skladu s Konvencijom ili Uredbom, središnje tijelo u državi A šalje zahtjev za **donošenje odluke o uzdržavanju** djeteta središnjem tijelu u državi B. Središnje tijelo u državi B poduzima nužne korake za podnošenje zahtjeva za donošenje odluke, obično upućivanjem zahtjeva nadležnom tijelu. Nadležno tijelo u državi B olakšava utvrđivanje roditeljstva. To se može izvršiti testom za utvrđivanje očinstva i uspostaviti će se kontakt izravno s majkom ili putem središnjih tijela kako bi se majka i dijete mogli testirati. U nekim se državama roditeljstvo može utvrditi i sudskim postupkom ili roditelj može priznati dijete. Nakon donošenja odluke o uzdržavanju u državi B, nadležno tijelo u državi B osigurava njezino izvršenje, ako je potrebno, i prenošenje plaćanja majci u državu A bez potrebe za time da majka podnosi novi zahtjev.²⁵

²³ Zahtjev za uzdržavanje u skladu s Konvencijom moguće je podnijeti samo za „druge osobe” ako je područje primjene Konvencije prošireno na te osobe. Vidjeti područje primjene u poglavlju 3. dijelu I.

²⁴ U članku 10. stavku 3. Konvencije i članku 56. stavku 4. Uredbe propisano je da će se o zahtjevu odlučivati u skladu sa zakonima zamoljene države i bit će podložan pravilima o nadležnosti primjenjivima u toj državi. (vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 248.) U državama članicama Europske unije pri odlučivanju o zahtjevima za uzdržavanje primjenjivat će se pravila nadležnosti propisana u Uredbi kao i pravila o primjenjivom pravu predviđena Uredbom, na snazi u raznim državama članicama (vidjeti poglavlja 4. i 5. ovog Priručnika).

²⁵ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 108. u vezi s uporabom pojma „olakšati”.

Primjenjivi članak Konvencije – članak 10. stavak 1. točke (c) i (d).

Primjenjivi članak Uredbe – članak 56. stavak 1. točke (c) i (d).

Vidjeti poglavlje 10. – Obrada ulaznih zahtjeva za donošenje odluka u skladu s Konvencijom iz 2007. ili Uredbom iz 2009.

4. Zahtjev za izmjenu postojeće odluke

54. Taj se zahtjev upotrebljava kada postoji odluka o uzdržavanju, ali jedna od stranaka želi zatražiti njezinu izmjenu.

a) Kada će se upotrebljavati taj zahtjev

55. Zahtjev za izmjenu može se podnijeti jer su se promijenile potrebe uzdržavane osobe ili djece ili mogućnost obveznika uzdržavanja da plaća uzdržavanje. Podnositelj zahtjeva (uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja) tražit će od središnjeg tijela u državi u kojoj ima boravište da pošalje zahtjev za izmjenu državi u kojoj druga stranka ima boravište (ili u kojoj će se vršiti izmjene). Ako je to dopušteno u skladu s pravom zamoljene države, odluka će biti izmijenjena ili će biti donesena nova odluka.²⁶ Izmijenjena odluka zatim će možda morati biti priznata ako je donesena u državi koja nije ona u kojoj će se izvršavati.

56. Konvencijom i Uredbom nisu obuhvaćene sve situacije u kojima osoba u međunarodnom predmetu uzdržavanja želi izmijeniti postojeću odluku. U mnogim situacijama neće se podnositi zahtjev u skladu s člankom 10. Konvencije ili člankom 56. Uredbe i podnositelj zahtjeva podnijet će izravni zahtjev za izmjenu nadležnom tijelu u svojoj matičnoj državi ili u državi u kojoj je donesena odluka. Međutim, u Konvenciji i Uredbi predviđeni su mehanizmi za slanje zahtjeva ako osoba odluči ili mora podnijeti zahtjev u jednoj državi, a postupak se završava u drugoj državi.²⁷

a) Primjer

57. H posjeduje odluku o uzdržavanju iz države A u skladu s kojom njezin bivši suprug mora plaćati uzdržavanje svoje dvoje djece. Njezin je bivši suprug preselio u državu B. Odluka se izvršava u državi B. H bi željela povećati iznos uzdržavanja jer se od donošenja odluke povećao dohodak njezina bivšeg supruga.

58. Ako H odluči podnijeti zahtjev za izmjenu u skladu s Konvencijom ili Uredbom, središnje tijelo države A prosljedit će, u ime H, **zahtjev za izmjenu postojeće odluke** središnjem tijelu u državi B. Bivši suprug bit će obaviješten i predmet će se rješavati u državi B. Izmijenjena odluka može se izvršavati u državi B nakon donošenja.

Primjenjivi članak Konvencije – članak 10. stavak 1. točke (e) i (f) i članak 10. stavak 2. točke (b) i (c)

Primjenjivi članak Uredbe – članak 56. stavak 1. točke (e) i (f) i članak 56. stavak 2. točke (b) i (c)

Vidjeti poglavlje 11. – Zahtjevi za izmjenu odluke: članak 10. stavak 1. točke (e) i (f) i članak 10. stavak 2. točke (b) i (c) Konvencije iz 2007. i članak 56. stavak 1. točke (e) i (f) i članak 56. stavak 2. točke (b) i (c) Uredbe iz 2009.

---

²⁶ Vidjeti članak 10. stavak 3. Konvencije i članak 56. stavak 4. Uredbe. O zahtjevu se odlučuje u skladu sa zakonima zamoljene države, uključujući pravila o nadležnosti primjenjiva u toj državi. U državama članicama Europske unije pri odlučivanju o zahtjevima za izmjene primjenjivat će se pravila nadležnosti propisana u Uredbi kao i pravila o primjenjivom pravu predviđena Uredbom, na snazi u raznim državama članicama (vidjeti poglavlja 4. i 5. ovog Priručnika).

²⁷ Vidjeti poglavlja 4. i 11. U Konvenciji i u Uredbi postoje ograničenja koja bi mogla utjecati na sposobnost obveznika uzdržavanja da uspješno izmijeni postojeću odluku, posebno ako uzdržavana osoba ima boravište u državi u kojoj je donesena odluka.

B. Zahtjev za posebne mjere

59. Uz četiri vrste zahtjeva koje su dostupne u skladu s dvama instrumentima, u Konvenciji i Uredbi predviđeni su i određeni dodatni zahtjevi koji se podnose središnjem tijelu ako podnositelj još nije podnio zahtjev. To su „zahtjevi za posebne mjere“. Pomoć u slučaju takvog zahtjeva pruža se po vlastitom nahođenju i zamoljena država odlučuje koje će se mjere poduzeti kao odgovor.

60. U članku 7. Konvencije i članku 53. Uredbe utvrđeno je šest mogućih zahtjeva koje je moguće putem središnjeg tijela podnijeti drugom središnjem tijelu. Ovisno o vrsti mjere i o nacionalnom pravnom sustavu, nacionalna središnja tijela mogu zatražiti svoja pravosudna, upravna i ostala nadležna tijela za pomoć u izvršavanju tih posebnih mjera. Moguće je podnijeti zahtjev za posebne mjere u svrhu:

1. pomoći u pronalaženju uzdržavane osobe ili obveznika uzdržavanja
2. pomoći u prikupljanju podataka o dohotku i financijskoj situaciji obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe, uključujući podatke o imovini
3. lakšeg pribavljanja dokumentarnih ili drugih dokaza,
4. pružanja pomoći za utvrđivanje roditeljstva,
5. pokretanja ili olakšavanja pokretanja postupka za donošenje privremenih mjera do završetka obrade zahtjeva za uzdržavanje,
6. lakše dostave pismena.

b) Kada se podnosi zahtjev za posebne mjere

61. Zahtjev za posebne mjere podnosi se kada je podnositelju zahtjeva potrebna ograničena vrsta pomoći za podnošenje zahtjeva za priznavanje, priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti, izvršenje, donošenje ili izmjenu odluke u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Moguće je zatražiti pomoć i za utvrđivanje treba li podnijeti zahtjev ili tražiti pomoć u nacionalnom postupku za donošenje odluke o uzdržavanju ako pitanje uzdržavanja ima međunarodni element.

62. U nekim se državama na pitanja dostave pismena ili osiguravanja dokaza mogu primjenjivati druge međunarodne Konvencije ili Uredbe (vidjeti članak 50. Konvencije i članak 51. stavak 2. Uredbe). Vidjeti poglavlje 3. dio II. odjeljak IX. ovog Priručnika.

c) Primjer

63. J živi u državi A i ima dvoje djece. Rastavljena je od oca djece i posjeduje odluku o uzdržavanju u skladu s kojom on mora plaćati uzdržavanje. J vjeruje da bi otac mogao živjeti u državi B ili u državi C jer u obje zemlje ima rodbinu. Ona želi izvršenje odluke, ali ne zna kojoj državi poslati zahtjev.

64. U skladu s Konvencijom ili Uredbom, središnje tijelo u državi A može poslati zahtjev središnjem tijelu u državi B ili u državi C da mu pomognu pronaći oca. Podnosi se zahtjev za donošenje posebne mjere u kojem će biti navedeno da J želi podnijeti zahtjev za priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti odluke kada bude pronađen otac/tuženik. Središnje tijelo u državi B ili u državi C potvrdit će može li se tuženik pronaći u državi kako bi država A mogla proslijediti spis odgovarajućem središnjem tijelu.

Primjenjivi članak Konvencije – članak 7.

Primjenjivi članak Uredbe – članak 53.

Vidjeti i poglavlje 3. dio II. odjeljak VIII. – Privremene i zaštitne mjere u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

C. Pregled izravnih zahtjeva nadležnim tijelima u skladu s Konvencijom i Uredbom

65. Pravosudna, uprava i ostala nadležna tijela mogu također primati „izravne zahtjeve“, odnosno, zahtjeve koje podnositelji izravno podnose nadležnim tijelima, a ne putem središnjih tijela, u skladu s Konvencijom ili Uredbom.

66. U Konvenciji su posebno predviđeni izravni zahtjevi (članak 37.) i na njih će se većinom primjenjivati nacionalno pravo zamoljene države. Nacionalnim je zakonom/zakonima predviđeno je li moguće podnijeti zahtjev i koji se obrasci ili postupci moraju upotrebljavati. Međutim, treba napomenuti da su u članku 37. Konvencije utvrđene neke odredbe Konvencije koje će se još uvijek primjenjivati na izravne zahtjeve u nekim slučajevima (odnosno, određene odredbe koje se odnose na učinkovit pristup postupcima / pravnu pomoć, ograničenja postupaka (članak 18.), priznavanje i izvršenje, izvršenje i javna tijela kao podnositelje).

67. Odredbe Uredbe primjenjuju se na izravne zahtjeve ako su izravni zahtjevi unutar područja primjene Uredbe, osim najpovoljnijih odredbi o pravnoj pomoći iz poglavlja V. (Pristup pravosuđu)²⁸ i mnogih odredbi iz poglavlja VII. (Suradnja između središnjih tijela). Za sažete informacije o različitim vrstama izravnih zahtjeva iz dvaju instrumenata pogledajte i poglavlja o vrstama zahtjeva u skladu s Konvencijom i Uredbom (za izravne zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i izvršenje u skladu s Konvencijom vidjeti poglavlje 7., za izravne zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti u skladu s Uredbom, vidjeti poglavlje 8., za izravne zahtjeve za izvršenje odluke koje su donesene ili priznate u zamoljenoj državi, vidjeti poglavlje 9. i za izravne zahtjeve za donošenje ili izmjenu odluke, vidjeti poglavlje 10. i poglavlje 11.).

---

²⁸ Iz članka 55., članka 56. stavka 1. i članka 46. stavka 1. Uredbe i iz uvodne izjave 36. Uredbe može se zaključiti da se najpovoljnije odredbe o pravnoj pomoći iz poglavlja V. Uredbe utjelovljene u članku 46. neće primjenjivati na izravne zahtjeve uzdržanih osoba u skladu s člankom 21. (već samo na zahtjeve podnesene putem središnjih tijela). Međutim u članku 47. u poglavlju V. Uredbe spominju se ograničena pravila pravne pomoći koja bi se također primjenjivala na izravne zahtjeve.

Poglavlje 12. - Objašnjenje pojmova: Konvencija iz 2007.

A. Svrha ovog poglavlja

68. Posebni pojmovi koji se upotrebljavaju u Konvenciji rezultat su četiri godine pregovora i rasprava i velik je broj tih pojmova prihvaćen i u Uredbi jer su pregovori o Uredbi slijedili nakon pregovora o Konvenciji. U trenutku sastavljanja ovog Priručnika nije postojao službeni pojmovnik za Uredbu i stoga su u ovom poglavlju uključene samo definicije pojmova iz Konvencije. Međutim, objašnjenje pojmova koji se upotrebljavaju u Konvenciji moglo bi biti korisno i za razumijevanje terminologije koja se upotrebljava u Uredbi.

69. Nekoliko pojmova koji se koriste u Konvenciji definirano je u samoj Konvenciji. Međutim, mnogi nisu i značenje pojma može ovisiti o nacionalnom pravu države u kojoj se provodi postupak povodom uzdržavanja. Na primjer, nema definicije pojma „izvršenje”. Taj se pojam koristi u cijeloj Konvenciji, ali smatralo se da u Konvenciji nije potrebna definicija jer je značenje tog pojma u načelu dobro usklađeno između država članica koje se bave pitanjima obveza uzdržavanja jer je jedno od važnih načela Konvencije da bi Konvenciju trebalo tumačiti na širok i liberalan način.²⁹

70. U praksi će, stoga, nadležno tijelo odgovorno za izvršenje odluke odlučiti predstavlja li određeni postupak izvršenje. Međutim, u Konvenciji se predlaže poduzimanje određenih mjera za izvršenje odluke i na taj se način mogu dobiti smjernice o tome koji se postupci u načelu smatraju izvršenjem. Osim toga, o značenju pojma „bračni drug”, za potrebe utvrđivanja radi li se o uzdržavanju bračnog druga, odlučit će nadležno tijelo koje donosi odluku (u slučaju donošenja odluke) ili nadležno tijelo koje rješava zahtjev za priznavanje (ako se traži priznavanje i izvršenje odluke).

71. Svrha ovog poglavlja nije pružiti pravne ili konačne definicije pojmova koji se koriste u Konvenciji. U njemu se daje pojmovnik ili objašnjenje pojmova koji se koriste u Priručniku i objašnjava se njihovo značenje **u kontekstu operativnih postupaka** koji se koriste za predmete Konvencije kako bi oni koji nisu upoznati s predmetima međunarodnog uzdržavanja mogli lakše pratiti postupke. U svim tim predmetima, ako postoji sumnja u odgovarajuće pravno značenje određene riječi ili pojma koji se koristi u Konvenciji, potrebno je provjeriti Obrazloženje i izvore međunarodnog ili domaćeg prava.

B. Pojmovi koji se koriste u ovom Priručniku

Pristupanje

72. Pristupanje je jedan od postupaka kojim se država može koristiti kako bi postala ugovorna stranka Konvencije.³⁰ U članku 60. propisano je kada Konvencija stupa na snagu (tri mjeseca nakon pohrane drugog instrumenta ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja) i otkada se primjenjuje u određenoj državi ugovornici. Na *web*-mjestu Haške konferencije navedeno je koje su države postale države ugovornice Konvencije.

Vidjeti članke 58. i 60. Konvencije.

Upravno tijelo

73. U nekim državama o pitanjima uzdržavanja odlučuje upravno tijelo (koje se ponekad naziva Agencija za uzdržavanje djece) koje je vlada posebno osnovala za pružanje pomoći za ishođenje, izvršenje i izmjenu odluka o uzdržavanju.³¹

74. U članku 19. stavku 3. definirano je da je upravno tijelo javno tijelo čije odluke ispunjuju dva kriterija propisana u tom članku. Odluke moraju biti podložne žalbi ili

²⁹ Vidjeti raspravu u Obrazloženju Konvencije, stavci 60 – 65.

³⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 690.

³¹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 432.

preispitivanju pravosudnog tijela te države i moraju imati sličnu snagu i učinak kao i odluke pravosudnog tijela o istom pitanju.

Vidjeti članak 19. stavke 1. i 3. Konvencije

Nazočnost

75. Taj se pojam odnosi na dolazak ili nazočnost osobe na nekoj vrsti rasprave. Ovisno o zakonima i postupcima države, nazočnost osobe ili stranke može uključivati dolazak na raspravu osobno ili sudjelovanje u raspravi telefonom ili drugim elektroničkim sredstvima. Osoba može također biti „nazočna u postupku“ ako ima odvjetnika ili nekog drugog zastupnika koji dolazi na raspravu i daje izjave u njezino ime. U skladu s Konvencijom važno je utvrditi je li osoba bila nazočna u postupku donošenja odluke kako bi se moglo utvrditi treba li zahtjevu o priznavanju ili priznavanju i izvršenju biti priložena potvrda o pravovremenoj obavijesti.

Vidjeti članke 25. i 29. Konvencije.

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 7.

Podnositelj zahtjeva

76. U Priručniku je podnositelj zahtjeva osoba ili državno tijelo („javno tijelo“) koje središnjem tijelu podnosi jedan od zahtjeva iz članka 10. (priznavanje, priznavanje i izvršenje, izvršenje, donošenje odluke ili izmjena).

77. U nekim mjestima u Konvenciji podnositelj zahtjeva može također biti osoba ili stranka u sudskom postupku koja je podnijela žalbu. Na primjer, u članku 23. stavku 6. podnositelj je osoba koja se žali protiv odluke o registraciji odluke o izvršenju ili o proglašenju odluke izvršivom.

78. Podnositelj zahtjeva može biti uzdržavana osoba, obveznik uzdržavanja ili zakonski zastupnik djeteta. Za potrebe nekih zahtjeva, uzdržavana osoba obuhvaća i javno tijelo.

Vidjeti članke 7., 10., 36. i 37. Konvencije.

Zahtjevi i izravni zahtjevi

79. U ovom Priručniku i u Konvenciji jasno se razlikuje između „zahtjeva“ i „izravnog zahtjeva“. Pojam zahtjev odnosi se na zahtjeve upućene središnjem tijelu u skladu s člankom 10. U skladu s tim člankom, moguće je podnijeti zahtjev za priznavanje, priznavanje i izvršenje, izvršenje, donošenje ili izmjenu odluke.

80. Izravni zahtjev ne podnosi se putem središnjeg tijela. Izravni je zahtjev onaj koji je zaprimilo nadležno tijelo, kao što je sud ili upravno tijelo, izravno od osobe. Nije obuhvaćen člankom 10. Na primjer, zahtjev se može uputiti izravno nadležnom tijelu samo za priznavanje odluke o uzdržavanju bračnog druga.

81. Članak 7. u kojem su dopušteni zahtjevi za donošenje posebnih mjera predstavlja iznimku od te opće razlike. Iako su posebne mjere izvan područja primjene članka 10., zahtjev svejedno podnosi jedno središnje tijelo drugom središnjem tijelu.

Vidjeti članke 7., 10. i 37. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 1.

Autentična isprava

Vidjeti ugovor o uzdržavanju

Središnje tijelo

82. Središnje tijelo javno je tijelo koje je država ugovornica odredila za izvršavanje ili obavljanje dužnosti administrativne suradnje i pomoći u skladu s Konvencijom. Te su dužnosti opisane u poglavljima II. i III. Konvencije.³²

83. U slučaju saveznih država ili država s autonomnim jedinicama, može postojati više od jednog središnjeg tijela.³³ Središnje tijelo može slati zahtjeve drugim državama i općenito se baviti protokom i obradom zahtjeva. Mnoge od odgovornosti središnjeg tijela mogu, u mjeri u kojoj je to dopušteno u skladu sa zakonima države u kojoj se ono nalazi, izvršavati javna tijela u državi, na primjer, Agencija za uzdržavanje djece, pod nadzorom središnjeg tijela.

Vidjeti članke 4., 5., 6., 7. i 8. Konvencije

Nadležno tijelo

84. Nadležno je tijelo javno tijelo ili osoba određene države koje ima dužnost ili mu je, u skladu sa zakonima te države, dopušteno izvršavati posebne zadaće u skladu s Konvencijom. Nadležno tijelo može biti sud, upravno tijelo, agencija za naplatu uzdržavanja za djecu ili neko drugo državno tijelo koje izvršava neke od zadaća povezane s Konvencijom. U nekim državama središnje tijelo može biti i nadležno tijelo za izvršavanje svih ili nekih dužnosti u skladu s Konvencijom.

Vidjeti članak 6. Konvencije

Država ugovornica

85. Država ugovornica država je za koju je Konvencija obvezujuća jer je završila postupak ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja koji je propisan u članku 58.

86. Naziv država često se upotrebljava u ovom Priručniku. U načelu se odnosi na suverenu državu ili zemlju, a ne na područnu jedinicu države ili na teritorijalnu jedinicu, kao što je pokrajina ili država u Sjedinjenim Američkim Državama. Međutim, u nekim situacijama pojam država uključuje i teritorijalnu jedinicu. To je propisano u članku 46. Na primjer, upućivanje na nadležno tijelo u državi u kojoj je donesena odluka može se tumačiti kao da se odnosi na pravosudno ili upravno tijelo u određenoj teritorijalnoj jedinici.³⁴

Vidjeti članke 46. i 58. Konvencije.

Konvencija

87. Naziv Konvencija u ovom se Priručniku odnosi na *Hašku konvenciju od 23. studenoga 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja*.

Profil države

88. U skladu s člankom 57. Konvencije, svaka država ugovornica mora podnijeti Stalnom uredu Haške konferencije određene podatke o svojim zakonima, postupcima i

---

³² Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 85.

³³ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 89.

³⁴ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 637.

mjerama koje će poduzeti za provođenje Konvencije, uključujući opis načina na koji će država rješavati zahtjeve za donošenje, priznavanje i izvršenje odluka o uzdržavanju.³⁵

89. Profil države koji preporučuje i objavljuje Haška konferencija država ugovornica može koristiti kao sredstvo za davanje informacija. U profilu države bit će navedeni dokumenti specifični za države ili uvjeti za podnošenje zahtjeva.

90. Uporaba Profila države nije obvezna. Međutim, država koja se ne koristi Profilom države svejedno mora dostaviti podatke Stalnom uredu Haške konferencije u skladu s člankom 57.

91. Profil države i podaci koje je dostavila država ugovornica u skladu s člankom 57. dostupni su na *web*-mjestu Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

Vidjeti članak 57. Konvencije

Uzdržavana osoba

92. Uzdržavana osoba definirana je u članku 3. kao osoba kojoj se duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Uzdržavana osoba može biti roditelj ili bračni drug, dijete, udomitelj, srodnik ili netko drugi tko se brine za dijete. U nekim se državama ta osoba naziva primatelj uzdržavanja, obveznik, roditelj koji ima skrbništvo ili skrbnik. Uzdržavana osoba može biti osoba koja traži uzdržavanje po prvi puta (na primjer, u zahtjevu za donošenje odluke) ili osoba koja će koristiti uzdržavanje u skladu s postojećom odlukom.³⁶

93. Ako je država ugovornica proširila područje primjene Konvencije na druge oblike uzdržavanja obitelji, uključujući ranjivih osoba, uzdržavana osoba može biti bilo koja druga osoba koja ima pravo na takvu vrstu uzdržavanja.

94. U članku 36. propisano je da za neke odjeljke Konvencije pojam uzdržavana osoba uključuje javno tijelo. Javno tijelo može biti uzdržavana osoba samo za potrebe zahtjeva za priznavanje, priznavanje i izvršenje, izvršenje ili donošenje nove odluke o uzdržavanju u slučaju kada je priznavanje postojeće odluke odbijeno iz razloga navedenih u članku 20. stavku 4.

Vidjeti članke 3., 10. i 36. Konvencije

Obveznik uzdržavanja

95. Obveznik uzdržavanja definiran je u članku 3. kao osoba koja duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Obveznik uzdržavanja može biti roditelj, bračni drug ili bilo koja osoba koja, u skladu sa zakonima mjesta gdje je donesena odluka, ima obvezu plaćati uzdržavanje. U nekim se državama ta osoba naziva platitelj uzdržavanja, vršitelj obveze, roditelj koji nema skrbništvo ili koji nema boravište u državi djeteta. Javno tijelo, kao što je agencija socijalne službe, ne može biti obveznik uzdržavanja.

96. Ako je država ugovornica proširila područje primjene Konvencije na druge oblike uzdržavanja obitelji, obveznik uzdržavanja može biti bilo koja druga osoba koja duguje ili navodno duguje takvu vrstu uzdržavanja obitelji.

Vidjeti članke 3. i 10. Konvencije.

Odluka

97. Pojam odluka definiran je u Konvenciji za potrebe zahtjeva za priznavanje i izvršenje, izvršenje i neke vrste zahtjeva nadležnim tijelima.

98. U odluci o uzdržavanju propisana je obveza obveznika uzdržavanja da plaća uzdržavanje i može uključivati i automatsku prilagodbu indeksacijom i zahtjev za

³⁵ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 683.

³⁶ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 66.

plaćanje zaostalih iznosa uzdržavanja, retroaktivno uzdržavanje ili kamate i utvrđivanje troškova ili izdataka.³⁷

99. Na primjer, pojam uključuje vrstu odluke koju obično donosi pravosudno tijelo i koja je sadržana u presudi ili sudskom nalogu. Odluke upravnog tijela također su uključene, pod uvjetom da ispunjuju kriterije iz članka 19. stavka 3. Prema tome, procjene agencije za uzdržavanje djece u upravnom sustavu također će biti unutar područja primjene Konvencije, pod uvjetom da ispunjuju te kriterije.

Vidjeti članke 3. i 19. Konvencije.

Izjava

100. Izjava je formalna potvrda države ugovornice u odnosu na određene članke ili zahtjeve iz Konvencije. Izjave su predviđene u članku 63. Na primjer, država može izjaviti da će se cijela Konvencija primjenjivati na uzdržavanje bračnog druga, koje je propisano u članku 2. stavku 3. Izjave se mogu davati u trenutku kada država postane članica Konvencije ili u bilo kojem trenutku nakon toga. Izjave se također mogu mijenjati. U profilu su države za određenu državu navedene izjave, a navedene su i na web-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

Vidjeti članak 63. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 3.

Proglašenje izvršivosti

101. Proglašenje izvršivosti mehanizam je koji se može upotrijebiti u nekim državama kako bi se osiguralo da strana odluka ima isti učinak (unutar granica propisanih u nacionalnom pravu) kao odluka donesena u toj državi. Proglašenje izvršivosti nije isto što i potvrda o izvršivosti u kojoj je navedeno da je odluka izvršiva u matičnoj državi i koja mora biti uključena u spis zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje.

Vidjeti članak 23. stavak 2. i članak 25. stavak 1. točku (b) Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlja 7. i 8.

Donošenje odluke

102. Pojam se odnosi na postupak stjecanja odluke o uzdržavanju ako ne postoji odluka o uzdržavanju ili se postojeća odluka o uzdržavanju iz nekog razloga ne može priznati ili izvršiti. Donošenje odluke može uključivati utvrđivanje roditeljstva ako je to potrebno za donošenje odluke o uzdržavanju.

Vidjeti članak 10. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 10.

Utvrđivanje roditeljstva

103. Utvrđivanje roditeljstva uključuje nalaze o biološkom ili zakonskom roditelju djeteta za potrebe uzdržavanja. U skladu s Konvencijom, utvrđivanje roditeljstva često se traži u vezi sa zahtjevom za donošenje odluke o uzdržavanju iako može biti i predmet zahtjeva za donošenje posebnih mjera iz članka 7.³⁸ Iako se roditeljstvo može utvrditi genskim testiranjem, moguće ga je utvrditi i kao pravno pitanje na temelju pretpostavki kao što je brak ili suživot stranaka prije rođenja djeteta ili na temelju priznavanja ili prihvaćanja roditeljstva djeteta.

---

³⁷ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavke 434. – 437.

³⁸ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 174.

Vidjeti članke 7. i 10. Konvencije.

Upućivanje na Priručnik – poglavlja 1. i 10.

Preispitivanje po službenoj dužnosti

104. Preispitivanje po službenoj dužnosti vrsta je preispitivanja koje može izvršavati nadležno tijelo na vlastitu inicijativu u postupcima za priznavanje ili priznavanje i izvršenje. Preispitivanje je predviđeno u članku 23. stavku 4. i članku 24. stavku 4.³⁹ Niti jedna od stranaka nema pravo dostavljati podneske u vezi s preispitivanjem.

105. Osim ako je zamoljena država potvrdila da će se koristiti postupkom iz članka 24., preispitivanjem po službenoj dužnosti u skladu s člankom 23. može se razmatrati bi li registracija odluke za izvršenje ili proglašenje izvršivosti bili očigledno u suprotnosti s javnim poretkom.

106. Ako se primjenjuje alternativni postupak iz članka 24., preispitivanje po službenoj dužnosti bit će malo drukčije jer nadležno tijelo mora uzeti u obzir dodatne osnove.

Vidjeti poglavlje 5. za potpunu raspravu o tom postupku

Vidjeti članak 12. stavak 8., članak 23. stavak 4. i članak 24. stavak 4. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 7.

Ovrha

107. Ovrha je zadržavanje sredstava od strane tijela za ovrhu koja bi inače bila plativa obvezniku uzdržavanja. U skladu s obavijesti ili nalogom za ovrhu osoba ili organizacija koja bi platila ta sredstva obvezniku uzdržavanja mora ih umjesto toga platiti tijelu za ovrhu u korist uzdržavane osobe. U nekim se državama ovrha naziva pljenidbom ili zadržavanjem sredstava.

Vidjeti članak 34. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 12.

Uobičajeno boravište

108. Pojam uobičajeno boravište nije definiran u Konvenciji.⁴⁰ On se koristi u nizu članaka Konvencije u vezi s time može li se odluka priznati ili izvršiti. Uobičajeno boravište osobe u određenoj državi utvrđuje se na temelju pojedinačnih činjenica svakog predmeta. Utvrđivanje uobičajenog boravišta može se temeljiti na činjenicama kao što je mjesto boravišta osobe, mjesto u kojem osoba ima primarno (ili glavno) boravište ili gdje radi ili ide u školu. Sama nazočnost u državi nije dovoljna za utvrđivanje uobičajenog boravišta.

Vidjeti članak 20. stavak 1. točku (a) Konvencije.

Nadležnost

109. U prigovoru ili žalbi protiv odluke o priznavanju ili priznavanju i izvršenju odluke tuženik može navesti da nisu ispunjene osnove za priznavanje i izvršenje propisane u članku 20. Te osnove za priznavanje i izvršenje i upućivanje na nadležnost u tom kontekstu odnose se na veze koje moraju postojati među strankama i državom u kojoj se nalazi donositelj odluke. Na primjer, sud može imati nadležnost za donošenje odluke o uzdržavanju ako oba roditelja imaju boravište u toj državi. Prema tome, odluka donesena na toj osnovi može se priznati i izvršavati.

³⁹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 500.

⁴⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavke 63. i 444.

Vidjeti članke 20. i 21. Konvencije.

Legalizacija

110. Legalizacija je pojam koji se koristi za opisivanje određenih formalnih pravnih postupaka. Svrha je legalizacije potvrditi vjerodostojnost potpisa, uloge u kojoj je djelovala osoba koja je potpisala pismeno i, ako je primjenjivo, identitet pečata na pismenu. Legalizacija se ne odnosi na sadržaj samog pismena (tj. legalizirano pismeno). U skladu s člankom 41., za postupke u skladu s Konvencijom ne može se tražiti nikakva legalizacija ili slična formalnost, uključujući uporabu apostila.⁴¹

Vidjeti članak 41. Konvencije

Založno pravo

111. Založno pravo pravno je terećenje ili potraživanje u odnosu na imovinu osobe. U nekim državama moguće je staviti založno pravo na imovinu obveznika uzdržavanja, uključujući na zemljište i vozila, koji je dužan isplatiti uzdržavanje. Ako je imovina prodana, zakašnjeli iznosi uzdržavanja mogu se naplatiti od prihoda od te prodaje.

Vidjeti članak 34. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 12.

Uzdržavanje

112. Uzdržavanje uključuje potporu za djecu, bračnog druga ili partnera i troškove povezane s brigom za djecu ili bračnog druga/partnera. U skladu s Konvencijom, država može proširiti uzdržavanje i na obveze pružanja potpore koje nastaju iz drugih vrsta obiteljskih odnosa.

113. Obveznik uzdržavanja plaća uzdržavanje uzdržavanoj osobi. Uzdržavanje može uključivati povremena plaćanja i plaćanja paušalnog iznosa ili prijenos imovine, ovisno o zakonu države u kojoj je donesena odluka.⁴²

Vidjeti članak 2. Konvencije

Ugovor o uzdržavanju

114. U skladu s člankom 30., ugovor o uzdržavanju može se priznati i izvršiti ako je izvršiv kao odluka u državi u kojoj je sklopljen i za potrebe zahtjeva iz članka 10. za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje, naziv odluka uključuje ugovor o uzdržavanju.⁴³

115. Ugovor o uzdržavanju definiran je u članku 3. kao pisani ugovor koji se odnosi na plaćanje uzdržavanja koji podliježe reviziji i izmjenama nadležnog tijela i koji je

- nadležno tijelo formalno sastavilo ili registriralo kao autentičnu ispravu ili
- nadležno tijelo ovjerilo, zaključilo, registriralo ili je podnesen nadležnom tijelu.

116. Definicija stoga uključuje autentične isprave koje se koriste u nekim državama i privatne ugovore kojima se koriste druge države. Na primjer, ugovor o uzdržavanju koji su roditelji sklopili za vrijeme postupka razvod braka ili odluka donesena u postupku posredovanja između roditelja mogu se smatrati ugovorom o uzdržavanju i mogu biti izvršivi u skladu s Konvencijom ako ispunjuju sljedeće kriterije.

117. Država može izjaviti suzdržanost i da neće priznati ugovore o uzdržavanju.

⁴¹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 614.

⁴² Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 65.

⁴³ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 554.

Vidjeti članke 3. i 30. Konvencije.

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 7.

Odluka o uzdržavanju

Vidjeti odluku

Ocjena imovinskog stanja

118. Konvencijom je dopušteno, u nekim situacijama, da država može iskoristiti ocjenu imovinskog stanja kako bi utvrdila ima li podnositelj zahtjeva pravo na pravnu pomoć za potrebe postupaka u skladu s Konvencijom te hoće li se ta pomoć podnositelju ili stranci pružiti besplatno. U okviru ocjene imovinskog stanja uzimaju se u obzir dohodak i imovina podnositelja zahtjeva, ili druge financijske okolnosti koje će imati utjecaja na sposobnost podnositelja da plati za pruženu pravnu pomoć.

119. Ocjena imovinskog stanja djeteta dopuštena je u skladu s člankom 16. za određene zahtjeve i njome se uzimaju u obzir sredstva ili financijska situacija djeteta, a ne roditelja, i neke je države mogu koristiti za utvrđivanje treba li pružiti besplatnu pravnu pomoć.

Vidjeti članke 16. i 17. Konvencije.

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 3.

Ocjena utemeljenosti

120. Konvencijom je državama dopušteno u nekim situacijama primijeniti ocjenu utemeljenosti kako bi se utvrdilo treba li se pravna pomoć podnositelju u postupku u skladu s Konvencijom pružiti besplatno. Ocjenom utemeljenosti u načelu se provjerava utemeljenost ili vjerojatnost uspjeha zahtjeva uzimajući u obzir čimbenike kao što je pravna osnova zahtjeva i hoće li činjenice iz predmeta dovesti do uspješnog rezultata Pitanja koja će se razmatrati u okviru ocjene utemeljenosti ovisit će o državi koja vrši ocjenjivanje.

Vidjeti članak 15. stavak 2. i članak 17. točku (a) Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 3.

Izmjena odluke

121. Izmjena se odnosi na postupak mijenjanja odluke o uzdržavanju nakon donošenja. U nekim državama to se naziva zahtjev za izmjenu ili zahtjev za promjenu odluke. Izmjena se može odnositi na iznos uzdržavanja, učestalost ili neki drugi uvjet u odluci o uzdržavanju. U skladu s Konvencijom, pojmom izmjena obuhvaćeno je i donošenje nove odluke ako u nacionalnom pravu zamoljene države ne postoji postupak za izmjenu strane odluke i dopušteno je samo donošenje nove odluke.⁴⁴ Zahtjev za izmjenu može podnijeti uzdržavana osoba u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom (e) ili (f) ili obveznik uzdržavanja u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b) ili (c).

Vidjeti članke 10. i 18. Konvencije.

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 11.

Stalni ured / Haška konferencija o međunarodnom privatnom pravu

122. Haška konferencija o međunarodnom privatnom pravu („Haška konferencija“) međunarodna je međuvladina organizacija koja razvija multilateralne pravne instrumente i nadzire ih promičući međunarodnu pravosudnu i administrativnu suradnju u području privatnog prava, posebno u područjima zaštite obitelji i djece, građanskih postupaka i trgovačkog prava.

⁴⁴ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 264.

123. Stalni ured tajništvo je Haške konferencije odgovorno za svakodnevni rad organizacije.

124. U skladu s Konvencijom, države ugovornice moraju Stalnom uredu dostaviti podatke iz članka 57. navodeći kako će se u toj državi ispuniti zahtjevi iz Konvencije. Stalni ured također prikuplja podatke, uključujući statističke podatke i sudsku praksu o primjeni Konvencije.

Vidjeti članke 54. i 57. Konvencije.

Osobni podaci / osobne informacije

125. Osobni podaci odnose se na osobne informacije o osobi koje se prikupljaju, koriste ili otkrivaju za vrijeme trajanja postupaka u skladu s Konvencijom. To uključuje navođenje podataka kao što su datum rođenja, adresa osobe, dohodak i podaci o zaposlenju osobe kao i nacionalni ili državni identifikatori kao što su brojevi socijalnog osiguranja, socijalne sigurnosti, zdravstvenih iskaznica i slični brojevi koji su jedinstveni za pojedinca.⁴⁵

126. U skladu s Konvencijom, osobni podaci mogu se koristiti samo u svrhe za koje su prikupljeni ili dostavljeni i potrebno je čuvati povjerljivost podataka u skladu sa zakonom države koja obrađuje podatke. Otkrivanje osobnih podataka ili osobnih informacija nije dopušteno ako bi se time moglo ugroziti zdravlje, sigurnost ili sloboda osobe.⁴⁶

Vidjeti članke 38., 39. i 40. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 3.

Protokol o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja

127. *Haški protokol od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja* međunarodni je instrument u kojem su sadržana opća pravila o primjenjivom pravu kao dopuna *Haške konvencije od 23. studenoga 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja*. Neke države koje su stranke Konvencije mogu također biti potpisnice Protokola i primjenjivat će Protokol u pitanjima uzdržavanja.

Upućivanje na Priručnik – poglavlja 5., 10. i 11.

Privremene mjere

128. Privremene mjere predviđene su člankom 6. stavkom 2. točkom (i) i člankom 7. Konvencije. To su postupci koji se pokreću u državi radi osiguravanja ishoda zahtjeva o donošenju odluke o uzdržavanju. Na primjer, moguće je zatražiti privremene mjere u cilju sprječavanja raspolaganja imovinom ili radi sprječavanja obveznika uzdržavanja da napusti državu kako bi izbjegao postupak za donošenje odluke o uzdržavanju.⁴⁷

Vidjeti članke 6. i 7. Konvencije.

Upućivanje na Priručnik – poglavlja 1. i 3.

Javno tijelo

129. Pojam javno tijelo koristi se u Konvenciji u dva različita konteksta.

130. U skladu s člankom 36., javno tijelo državno je tijelo koje u ograničenim okolnostima može podnijeti zahtjev za uzdržavanje kao uzdržavana osoba. Javno tijelo može podnijeti zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje, ili za izvršenje odluke u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkama (a) i (b). Također može podnijeti zahtjev za

⁴⁵ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 605.

⁴⁶ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 608.

⁴⁷ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 176.

donošenje odluke u okolnostima kada postojeća odluka ne može biti priznata iz razloga navedenih u članku 20. stavku 4.⁴⁸

131. Kako bi moglo podnijeti zahtjev, javno tijelo mora djelovati umjesto uzdržavane osobe ili tražiti povrat naknade koja je isplaćena umjesto uzdržavanja.

132. Članak 6. stavak 3. Konvencije također se odnosi na javna tijela i u tom su kontekstu javna tijela ona tijela kojima je zakonima države dopušteno izvršavati zadaće središnjeg tijela. Javno tijelo koje je odgovorno za izvršavanje tih funkcija mora biti podložno nadzoru nadležnih tijela države i stupanj njihove uključenosti u predmete u vezi s Konvencijom potrebno je priopćiti Stalnom uredu Haške konferencije.

Vidjeti članak 6. stavak 3. i članak 36. Konvencije

Ratifikacija

133. Ratifikacija je jedno od sredstava koje država može iskoristiti kako bi postala stranka Konvencije. U članku 60. propisano je kada Konvencija stupa na snagu (tri mjeseca nakon pohrane drugog instrumenta ratifikacije, prihvaćanja ili odobrenja) i otkada se primjenjuje u određenoj državi ugovornici. Na web-mjestu Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu navedeno je koje su države postale države ugovornice Konvencije.

Vidjeti članke 58. i 60. Konvencije.

Priznavanje

134. **Priznavanje odluke o uzdržavanju postupak je koje nadležno tijelo države** koristi za prihvaćanje utvrđenih prava i obveza koje se odnose na uzdržavanje koje je utvrdilo tijelo matične države u kojoj je donesena odluka i tim se postupkom daje pravna snaga toj odluci.⁴⁹ U većini slučajeva podnositelj zahtjeva također traži izvršenje odluke pa će se stoga zahtjev odnositi na priznavanje i izvršenje. Međutim, podnositelj može zatražiti samo priznavanje odluke. U skladu s člankom 26., zahtjev za priznavanje podliježe istim uvjetima kao i zahtjev za priznavanje i izvršenje, osim što ne postoji uvjet da odluka mora biti izvršiva u matičnoj državi već samo da u toj državi „proizvodi učinke“.

Vidjeti članke 19. i 28. Konvencije.

Priznavanje i izvršenje

135. Priznavanje i izvršenje postojećih odluka o uzdržavanju jedan je od ključnih postupaka u skladu s Konvencijom. Svrha priznavanja i izvršenja jest omogućiti da se odluka donesena u jednoj državi može primjenjivati i izvršavati u drugoj državi ugovornici.⁵⁰ Zahvaljujući postupku priznavanja i izvršenja uzdržavana osoba ne mora više tražiti donošenje nove odluke u državi u kojoj će se odluka izvršavati i zamoljena država može izvršiti postojeću odluku.

Vidjeti članke 19. i 28. Konvencije.

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 7.

Središnje tijelo molitelj i zamoljeno središnje tijelo

136. Središnje tijelo molitelj središnje je tijelo u državi u kojoj se podnosi zahtjev. To će središnje tijelo poslati zahtjev zamoljenom središnjem tijelu koje će obraditi zahtjev i proslijediti ga nadležnom tijelu na izvršenje. Dužnosti središnjeg tijela propisane su u članku 7. Konvencije.

⁴⁸ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 590.

⁴⁹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 429.

⁵⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 490.

Vidjeti članak 7. Konvencije

Država moliteljica i zamoljena država

137. **Država moliteljica** ona je država u kojoj podnositelj ima boravište i u kojoj je podnesen zahtjev u skladu s Konvencijom. **Zamoljena država** država je od koje se traži rješavanje zahtjeva. To je obično država u kojoj tuženik ima boravište.⁵¹

Vidjeti članke 10. i 12. Konvencije.

Rezerva

138. Rezerva je službena izjava države ugovornice, koja je dopuštena u određenim okolnostima u skladu s Konvencijom, u kojoj je navedeno da će primjenjivost Konvencije u toj državi biti na neki način ograničena. Na primjer, država može izjaviti rezervu da neće priznati ili izvršavati ugovore o uzdržavanju. Postupak za izjavljivanje rezerve propisan je u članku 62. U profilu će države za tu državu biti navedene rezerve koje je izjavila. Potpuni tekst svih rezervi određene države nalazi se i na web-mjestu Haške konferencije na < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

Vidjeti članak 62. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 3.

Tuženik

139. Tuženik je osoba koja će odgovarati na zahtjev ili žalbu u skladu s Konvencijom. Tuženik može biti uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja.

Vidjeti članke 11., 23. i 24. Konvencije

Posebne mjere

140. Posebne mjere određene su dužnosti administrativne suradnje koje su navedene u članku 7. i mogu biti predmet zahtjeva jednog središnjeg tijela drugom središnjem tijelu. Izravni zahtjev podnosi se zasebno od zahtjeva za priznavanje, priznavanje i izvršenje, donošenje odluke, izvršenje ili izmjenu. Posebne mjere koje je moguće zatražiti uključuju pomoć u vezi s:

- utvrđivanjem mjesta u kojem se nalazi uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja
- prikupljanjem podataka o dohotku i financijskoj situaciji obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe, uključujući podatke o imovini
- utvrđivanjem roditeljstva
- pribavljanjem pismena ili dokaza
- dostavom pismena
- ishođenjem privremenih mjera.

Vidjeti članak 7. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlja 1. i 3.

Država

Vidjeti državu ugovornicu

Matična država

141. Taj se pojam koristi za državu u kojoj je donesena odluka o uzdržavanju. Matična država ne mora ili može biti ista kao država u kojoj podnositelj zahtjeva ili tuženik

---

⁵¹ Pojmovi „zamoljena država“ i „država moliteljica“ nisu definirani u Konvenciji ili u Obrazloženju. Vidjeti Obrazloženje, stavak 64. U članku 9. Konvencije sadržana je definicija boravišta samo za potrebe tog članka. Vidjeti Obrazloženje, stavak 228.

trenutačno imaju boravište. Važno je znati koja je matična država kako bi se moglo utvrditi, na primjer, koje nadležno tijelo mora ispuniti potvrdu o izvršivosti u postupku povodom zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje. Matična država može se nazivati i državom donositeljicom odluke.

142. U slučaju ugovora o uzdržavanju, matična država najčešće će biti država u kojoj je sklopljen ili potpisan ugovor.

Vidjeti članke 11., 20., 25. i 30. Konvencije.

Potvrda o izvršivosti

143. Taj je dokument potreban u postupku povodom zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje u skladu s Konvencijom kao potvrda da je odluka izvršiva u državi u kojoj je donesena (matična država). U nekim će državama potvrda o izvršivosti biti u obliku dokumenta nadležnog tijela kojim se potvrđuje da odluka ima „pravnu snagu“, odnosno, da se može izvršiti u toj državi. Potvrda o izvršivosti razlikuje se od proglašenja izvršivosti koje je jedan od mehanizama koji neke države mogu upotrebljavati za priznavanje ili priznavanje i izvršenje odluke.⁵²

Vidjeti članak 23. stavak 2. i članak 25. stavak 1. točku (b) Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 7.

Potvrda o pravovremenoj obavijesti

144. Taj je dokument potreban u postupku povodom zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje u skladu s Konvencijom ako tuženik (često obveznik uzdržavanja) nije došao na raspravu i nije imao zastupnika u postupku u matičnoj državi. Njime se potvrđuje da je tuženiku dostavljena obavijest o postupku u kojem je donesena odluka o uzdržavanju i da je dobio priliku za saslušanje ili da je tuženik obaviješten o odluci i da je dobio priliku osporiti odluku ili se žaliti protiv odluke na činjeničnoj i pravnoj osnovi („o činjenicama i pravu“).

Vidjeti članak 25. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 7.

Ranjiva osoba

145. Ranjiva osoba definirana je u članku 3. Konvencije kao osoba koja ne može samu sebe uzdržavati zbog bolesti ili nekog drugog nedostatka u vezi s njezinim osobnim sposobnostima. Konvencija se primjenjuje na ranjive osobe samo ako su država moliteljica i zamoljena država u skladu s člankom 2. stavkom 3. zatražile proširenje njezine primjene.

Vidjeti članak 2. Konvencije

Upućivanje na Priručnik – poglavlje 3.

---

⁵² U nekim se državama može koristiti „*attestation de la force de chose jugée*“ kojom je propisano da odluka u toj državi ima pravnu snagu.

Poglavlje 12. - Opća pitanja: Konvencija iz 2007. i Uredba iz 2009.

I. Svrha ovog poglavlja

146. Za svaki ulazni zahtjev, izravni zahtjev ili zahtjev za posebne mjere u skladu s Konvencijom ili Uredbom trebat će izvršiti niz zajedničkih postupaka i stalnih zadaća. Prvo je i najvažnije utvrditi jesu li zahtjev ili izravni zahtjev unutar područja primjene Konvencije *ili* Uredbe i stoga treba razmotriti pitanja područja primjene – materijalna, zemljopisna i vremenska – svakog od dvaju instrumenata. Iako između Konvencije i Uredbe postoje mnoge sličnosti, one predstavljaju odvojene i neovisne zakonodavne režime i primjenjivat će se odvojeno na mjerodavne predmete u skladu s odredbama o području primjene koje su opisane u poglavlju I. ovog poglavlja.

147. Općenito će se Uredba primjenjivati na prekogranične predmete uzdržavanja između država članica Europske unije, a Konvencija će se primjenjivati na međunarodne predmete između države članice Europske unije i države izvan Europske unije koja je država ugovornica Konvencije. Međutim, Konvencija će se primjenjivati između država članica Europske unije i država ugovornica izvan Europske unije tek kada Europska unija postane stranka Konvencije i Konvencija stupi na snagu u Europskoj uniji.⁵³ Očekuje se da će Europska unija postati stranka Konvencije u 2014. (vidjeti i odjeljak II.C., *u nastavku*). Izvan Europske unije Konvencija će se primjenjivati između država ugovornica Konvencije.

148. Važno je napomenuti da će se u državama članicama Europske unije pravila Uredbe o nadležnosti i pravila o mjerodavnom pravu (u državama članicama za koje je Haški protokol iz 2007. obvezujući) primjenjivati na sve predmete koji se nalaze u okviru materijalnog i vremenskog područja primjene Uredbe, odnosno, uključujući predmete iz svih država izvan Europe. Više informacija o pravilima nadležnosti Uredbe i Haškog protokola iz 2007. (koji je obuhvaćen upućivanjem u članku 15. Uredbe) nalazi se u poglavlju 4. i poglavlju 5.

149. Ako zahtjev ili izravni zahtjev nisu unutar područja primjene Konvencije ili Uredbe, ne primjenjuju se postupci opisani u ovom Priručniku. Međutim, mogli bi se ipak primjenjivati drugi međunarodni instrumenti o međunarodnoj naplati tražbina (vidjeti dio I. odjeljak I.B u nastavku). U dijelu I. poglavlja 3. utvrđeni su čimbenici koji će se upotrebljavati za utvrđivanje je li zahtjev unutar područja primjene Konvencije ili Uredbe.

150. Dijelom II. poglavlja 3. obuhvaćena su pitanja koja su zajednička svim postupcima u okviru Konvencije i Uredbe – pravila o jeziku komunikacije, potreba za prijevodom pismena i odluka, zaštita osobnih podataka, zahtjev za učinkovit pristup postupcima, privremene i zaštitne mjere i dostava i izvođenje dokaza u inozemstvu.

DIO 1 Područje primjene Konvencije iz 2007. i Uredbe iz 2009.

II. Pitanja iz općeg područja primjene koja su zajednička Konvenciji iz 2007. i Uredbi iz 2009.

A. Konvencija iz 2007. i Uredba iz 2009: nema utjecaja na obiteljske odnose

151. Važno je voditi računa o tome da Konvencijom, Uredbom i Protokolom (vidjeti poglavlje 5. za više informacija o Haškom protokolu iz 2007.) nisu uređeni obiteljski odnosi niti one utječu na obiteljske, roditeljske ili ostale odnose na temelju kojih bi mogle

⁵³ Danska ne sudjeluje u pristupanju Europske unije Konvenciji (vidjeti bilješku 59 u nastavku).

nastati obveze uzdržavanja. Postojanje i priroda odnosa na temelju kojih bi mogle nastati obveze uzdržavanja uređeni su mjerodavnim propisima u okviru nacionalnog prava (uključujući, ako je primjenjivo, nacionalna pravila o međunarodnom privatnom pravu) u postupcima kojima su uređeni takvi odnosi ili mjerodavnim pravom ako je takav odnos utvrđen zakonom.⁵⁴

152. Člankom 22. Uredbe propisano je sljedeće:

„Priznavanje i izvršenje odluke za uzdržavanje u skladu s ovom Uredbom ni na koji način ne utječu na obiteljske odnose, roditeljstvo, brak ili tazbinu koji uključuju obvezu uzdržavanja na temelju koje je donesena odluka o obvezi uzdržavanja“.

153. Ako u Konvenciji ne postoji članak koji odgovara članku 22. Uredbe, ništa u Konvenciji ne upućuje na suprotan pristup. Međutim, u članku 2. stavku 4. Konvencije predviđeno je da se odredbe Konvencije primjenjuju na djecu „bez obzira na bračno stanje roditelja“.

154. U Konvenciji i Uredbi predviđeni su, međutim, zahtjevi za donošenje odluke o uzdržavanju koji mogu uključivati utvrđivanje roditeljstva (članak 10. točka (c) Konvencije i članak 56. točka (c) Uredbe) i središnjim tijelima daje se odgovornost za pružanje pomoći pri utvrđivanju roditeljstva, ako je potrebno (članak 6. točka (h) Konvencije i članak 51. točka (h) Uredbe (vidjeti poglavlje 1. odjeljke I.B i III.B))

B. Ostali međunarodni instrumenti ili sporazumi o uzdržavanju

155. Nadležna tijela trebaju biti svjesna da bi se, u slučaju da se ne primjenjuje ni Uredba ni Konvencija, mogli primjenjivati drugi međunarodni instrumenti ili sporazumi o prekograničnoj naplati uzdržavanja. Na primjer, sljedeći su međunarodni instrumenti o prekograničnoj naplati uzdržavanja prethodno sklopljeni:

- *Konvencija Ujedinjenih naroda o ostvarivanju alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu, New York, 20. lipnja 1956.* (dalje u tekstu „Konvencija UN-a iz 1956.“)⁵⁵
- *Haška konvencija od 2. listopada 1973. o priznavanju i izvršenju odluka u vezi s obvezama uzdržavanja* (dalje u tekstu „Konvencija iz 1973.“)⁵⁶
- *Haška konvencija od 15. travnja 1958. o priznavanju i izvršenju odluka u vezi s obvezama uzdržavanja djece* (dalje u tekstu „Konvencija iz 1958.“)⁵⁷.

156. Nadležna tijela mogu pogledati bazu podataka Ujedinjenih naroda o ugovorima (dostupnoj na < <http://treaties.un.org> >) za informacije o državama ugovornicama Konvencije UN-a iz 1956. i web-mjestu Haške konvencije za informacije o konvencijama iz 1973. i 1958. (< www.hcch.net >, pod „Konvencije“ zatim „Konvencija br. 23“ i „Konvencija br. 9“). Ažuran popis agencija za slanje i primanje koje su odredile države ugovornice Konvencije UN-a iz 1956. dostupan je na web-mjestu Haške konferencije www.hcch.net >, pod „Konvencije“ i zatim „Konvencija br. 38“ i zatim „Konvencija iz New Yorka iz 1956.“.

157. Države su možda sklopile i druge međunarodne, regionalne ili bilateralne ugovore o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje i potrebno se savjetovati s nacionalnim tijelima za uzdržavanje radi provjere postoje li takvi sporazumi.

⁵⁴ Međutim, vidjeti Obrazloženje Protokola u bilješci 5, na stranici 10. u odnosu na situacije u kojima određene države mogu odlučiti primjenjivati Protokol na pitanje postojanja obiteljskih odnosa koji nastaju kao prethodno pitanje tijekom postupaka čiji je glavni cilj utvrđivanje tražbine za uzdržavanje.

⁵⁵ [ime države] [je] [nije] stranka Konvencije UN-a iz 1956.

⁵⁶ [Ime države] [je] [nije] stranka Konvencije iz 1973.

⁵⁷ [Ime države] [je] [nije] stranka Konvencije iz 1958.

II. Područje primjene Konvencije iz 2007.

A. Pregled: Materijalno područje primjene Konvencije

158. Razumijevanje materijalnog područja primjene Konvencije vrlo je važno za utvrđivanje mjere do koje se Konvencija primjenjuje na zahtjev ili izravni zahtjev za uzdržavanje (zahtjev za priznavanje, priznavanje i izvršenje, izvršenje, donošenje odluke ili izmjenu). Konvencijom ne moraju biti obuhvaćene sve vrste zahtjeva ili izravnih zahtjeva za uzdržavanje kada stranke imaju boravište u različitim državama članicama niti se svaka odredba Konvencije automatski primjenjuje na zahtjev donesen u skladu s Konvencijom.

159. U Konvenciji je, za razliku od Uredbe, dopušteno državama ugovornicama Konvencije da izjavom ili rezervom (članak 2. stavak 2. i članak 2. stavak 3. Konvencije) prošire ili ograniče područje primjene glavnih odredbi.

160. Stoga je u prvom koraku važno razmotriti primjenjuju li se u određenoj situaciji poglavlja Konvencije o dužnostima administrativne suradnje i funkcijama središnjeg tijela, uključujući pružanje pravne pomoći i pravila u vezi sa sadržajem i slanjem zahtjeva. Te su dužnosti opisane u poglavljima II. i III. Konvencije.

161. Članak 2. stoga predstavlja početnu točku za utvrđivanje materijalnog područja primjene Konvencije te primjenjuju li se poglavlja II. i III. na određeni zahtjev. U članku 2. propisane su vrste obveza uzdržavanja koje su obuhvaćene Konvencijom te stupanj do kojeg je moguće povećati ili smanjiti područje primjene na temelju izjave ili rezerve države ugovornice.

162. O očekivanim izjavama i rezervama Europske unije kada postane stranka Konvencije riječ je u odjeljku II.C u nastavku.

B. Glavno materijalno područje primjene – obveze uzdržavanja

163. Glavno su područje primjene Konvencije obveze uzdržavanja djece i bračnih drugova, opisane u nastavku.

1. Uzdržavanje djeteta

164. Konvencija se u najširem smislu primjenjuje na uzdržavanje djece. Početna je točka da se sva poglavlja Konvencije primjenjuju na sve obveze **uzdržavanja** djece, pod uvjetom da:

- je obveza uzdržavanja nastala u odnosu između roditelja i djeteta,
- je dijete mlađe od 21 godine.

Uzdržavanje uključuje potporu za djecu, bračnog druga ili partnera i troškove povezane s brigom za djecu ili bračnog druga/partnera. U skladu s Konvencijom, država može proširiti uzdržavanje i na obveze pružanja potpore koje nastaju iz drugih vrsta obiteljskih odnosa.

165. Države ugovornice mogu proširiti ili ograničiti početno područje primjene na temelju izjava ili rezervi, kako je opisano u odjeljku 3. u nastavku.

2. Uzdržavanje bračnog druga

166. Primjena Konvencije na uzdržavanje bračnog druga nije toliko široka kao u slučaju uzdržavanja djece.

167. Cijela se Konvencija, uključujući odredbe poglavlja II. i III., uvijek primjenjuje na zahtjev za priznavanje, priznavanje i izvršenje ili izvršenje ako se zahtjev za uzdržavanje bračnog druga podnosi zajedno sa zahtjevom za uzdržavanje djeteta ili kao dio tog zahtjeva u prethodno opisanom kontekstu.⁵⁸ Stoga će se ti zahtjevi za uzdržavanje obrađivati putem središnjih tijela u objema državama i primjenjuju se sve odredbe Konvencije koje se odnose na središnja tijela, kao što su obveze obavješćivanja o promjenama i slanja odluka nadležnom tijelu u toj državi.

168. Međutim, ako se zahtjev odnosi samo na uzdržavanje bračnog druga, odredbe poglavlja II. i III. ne primjenjuju se na taj zahtjev osim ako je država izjavom proširila primjenu cijele Konvencije na uzdržavanje bračnog druga. To znači da se zahtjev ili izravni zahtjev neće podnositi putem središnjeg tijela već izravno nadležnom tijelu u drugoj državi. Ti se zahtjevi nazivaju izravnim zahtjevima nadležnom tijelu (vidjeti poglavlje 1. odjeljak III.C). Budući da nisu uključena središnja tijela, odredbe Konvencije koje se odnose na njihove aktivnosti nisu primjenjive, ali postoje druge odredbe koje će se primjenjivati na izravne zahtjeve koji se podnose nadležnim tijelima. Svi članci Konvencije, osim onih iz poglavlja II. i III., uvijek se primjenjuju samo na odluke o uzdržavanju bračnih drugova.

169. Država ugovornica može proširiti uključenost svojeg središnjeg tijela na sva pitanja uzdržavanja bračnih drugova u skladu sa sljedećim odjeljkom.

⁵⁸ U Konvenciji se koriste riječi „podnesen sa zahtjevom” za uzdržavanje djece. To ne znači nužno da zahtjev za uzdržavanje bračnog druga mora biti uključen u istu odluku već da mora biti povezan sa zahtjevom za uzdržavanje djeteta. Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 47.

3. Rezerve i izjave

170. Mogućnost država ugovornica da ograniče ili prošire primjenu Konvencije predviđena je u članku 2.

a) Uzdržavanje djeteta – dob djeteta

171. Država ugovornica može izjaviti **rezervu** u skladu s Konvencijom kojom se ograničava primjena Konvencije na djecu mlađu od 18 godina. Država ugovornica može proširiti primjenu Konvencije (ili njezinog dijela) i na djecu stariju od 21 godine.

***Rezerva** je službena izjava države ugovornice, koja je dopuštena u određenim okolnostima u skladu s Konvencijom, u kojoj je navedeno da će primjenjivost Konvencije u toj državi biti na neki način ograničena. Rezerve su predviđene u članku 62. Konvencije.*

b) Uzdržavanje bračnog druga

172. Država ugovornica može izjaviti da se primjena poglavlja II. i III. Konvencije proširi na neke ili sve zahtjeve za uzdržavanje bračnog druga. To znači da će se dužnosti središnjeg tijela, uključujući izradu zahtjeva za donošenje posebnih mjera ili odgovor na te zahtjeve, i odredbe koje se odnose na neke ili sve zahtjeve primjenjivati na sve obveze i zahtjeve u vezi s uzdržavanjem bračnih drugova.

c) Drugi oblici uzdržavanja obitelji

173. Konvencijom je dopušteno državama ugovornicama da daju **izjavu** kojom se primjena Konvencije (ili nekog njezina dijela) proširuje na druge vrste uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa. Stoga bi država ugovornica mogla proširiti primjenu Konvencije na uzdržavanje koje nastaje u situacijama tazbinskih ili ostalih obiteljskih veza. Država ugovornica može proširiti Konvenciju i na uzdržavanje ranjivih osoba, kako je navedeno u Konvenciji.

***Izjava** je formalna potvrda ugovorne stranke u odnosu na određene članke ili zahtjeve iz Konvencije. Izjave su predviđene u članku 63. Konvencije.*

d) Ugovor o uzdržavanju

174. Država ugovornica može izraziti svoju rezervu u skladu s Konvencijom da neće priznati i izvršavati **ugovore o uzdržavanju**. Ako je izjavljena takva rezerva, u toj se državi mogu priznavati i izvršavati samo odluke o uzdržavanju definirane u Konvenciji. Država također može dati izjavu da se zahtjevi za priznavanje i izvršenje ugovora o uzdržavanju mogu podnositi samo putem njezina središnjeg tijela. Vidjeti članak 19. stavak 4. i članak 30. stavak 7. Konvencije.

***Ugovor o uzdržavanju** definiran je u članku 3. Konvencije kao pisani ugovor koji se odnosi na plaćanje uzdržavanja i koji je nadležno tijelo formalno sastavilo ili registriralo kao autentičnu ispravu ili ga je to nadležno tijelo ovjerilo, sklopilo, registriralo ili pohranilo i podliježe reviziji i izmjenama nadležnog tijela.*

4. Učinak rezervi na ograničenje primjene Konvencije

175. Kako je prethodno navedeno, država ugovornica može u skladu s Konvencijom izjaviti rezervu kojom se ograničava primjena Konvencije. U skladu s člankom 2. stavkom 2., država ugovornica može ograničiti primjenu Konvencije na uzdržavanje djece mlađe od 18 godina. To znači da, u toj državi, Konvencijom neće biti obuhvaćeni zahtjevi koji se odnose na uzdržavanje djece koja su stara 18 godina ili više.

176. Ako je država ugovornica izjavila rezervu kojom se ograničava primjenjivost Konvencije u njezinoj državi na osobe mlađe od 18 godina, ona ne može tražiti od drugih država da rješavaju zahtjeve za djecu od 18 godina ili više (članak 2. stavak 2. i članak 62. stavak 4.).

177. Informacije su dostupne na *web*-mjestu Haške konferencije na < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“, gdje je navedeno je li država ugovornica izjavila rezerve kojima se ograničava primjena Konvencije.

5. Učinak izjava na proširenje primjene Konvencije

178. Važno je napomenuti da se proširenje primjene Konvencije mora u zamoljenoj državi i državi moliteljici „podudarati“ kako bi se Konvencija mogla u obje države primjenjivati unutar proširenog područja primjene. To ne znači da cijelo proširenje mora biti jednako u obje države, već to mora biti samo dio proširenja.

179. Na primjer, ako je država ugovornica A (država moliteljica) proširila primjenu svih članaka Konvencije, uključujući poglavlja II. i III. na pitanja koja se odnose na uzdržavanje ranjivih osoba, time se državi ugovornici B (zamoljenoj državi) ne nameće obveza da prihvati primjenu uzdržavanja na ranjivu osobu, osim ako država B **izjavom** proširi područje primjene Konvencije na uzdržavanje ranjivih osoba i ako je proširila poglavlja II. i III. na zahtjeve za uzdržavanje ranjivih osoba. U ovom primjeru, izjave države A i države B nisu nužno jednake, ali se „podudaraju“ u odnosu na zahtjeve za donošenje odluke o uzdržavanju ranjivih osoba jer su obje države proširile primjenu Konvencije na zahtjeve za uzdržavanje.

Izjava je formalna potvrda države ugovornice u odnosu na određene članke ili zahtjeve iz Konvencije.

180. Informacije o tome je li neka država ugovornica donijela izjave o proširenju primjene Konvencije dostupni su na *web*-mjestu Haške konferencije na < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

6. Primjeri slučaja

1. primjer

181. K ima boravište u državi A. U državi A ishodila je odluku o uzdržavanju u skladu s kojom L mora plaćati uzdržavanje za dvoje djece, od 10 i 12 godina, i uzdržavanje bračnog druga. L je otac djece i živi u državi B. K bi željela da se njezina odluka o uzdržavanju prizna i izvršava u državi B. Država A i država B obje su države ugovornice Konvencije.

Primjenjuje li se Konvencija?

182. Konvencija se na to pitanje primjenjuje. Djeca su mlađa od 21 godine i pitanje se odnosi na uzdržavanje djece nastalo kao rezultat odnosa između roditelja i djeteta. Budući da je zahtjev za priznavanje i izvršenje odluke o uzdržavanju bračnog druga uključen u zahtjev za uzdržavanje djece, na taj se zahtjev primjenjuju i sve odredbe Konvencije.

2. primjer

183. M ima boravište u državi A i u toj je državi ishodila odluku o uzdržavanju jednog djeteta koje sada ima 20 godina. M bi željela izvršenje odluke o uzdržavanju protiv oca djeteta, koji sada ima boravište u državi B. Država A i država B obje su države ugovornice Konvencije.

Primjenjuje li se Konvencija?

184. Budući da se pitanje odnosi na uzdržavanje djece na temelju odnosa između roditelja i djeteta, Konvencija se primjenjuje osim ako su država A i država B izrazile rezervu kojom ograničavaju primjenu Konvencije na slučajeve kada je dijete mlađe od 18 godina. Ako je tu rezervu izrazila država A ili država B, Konvencija se na taj predmet ne primjenjuje.

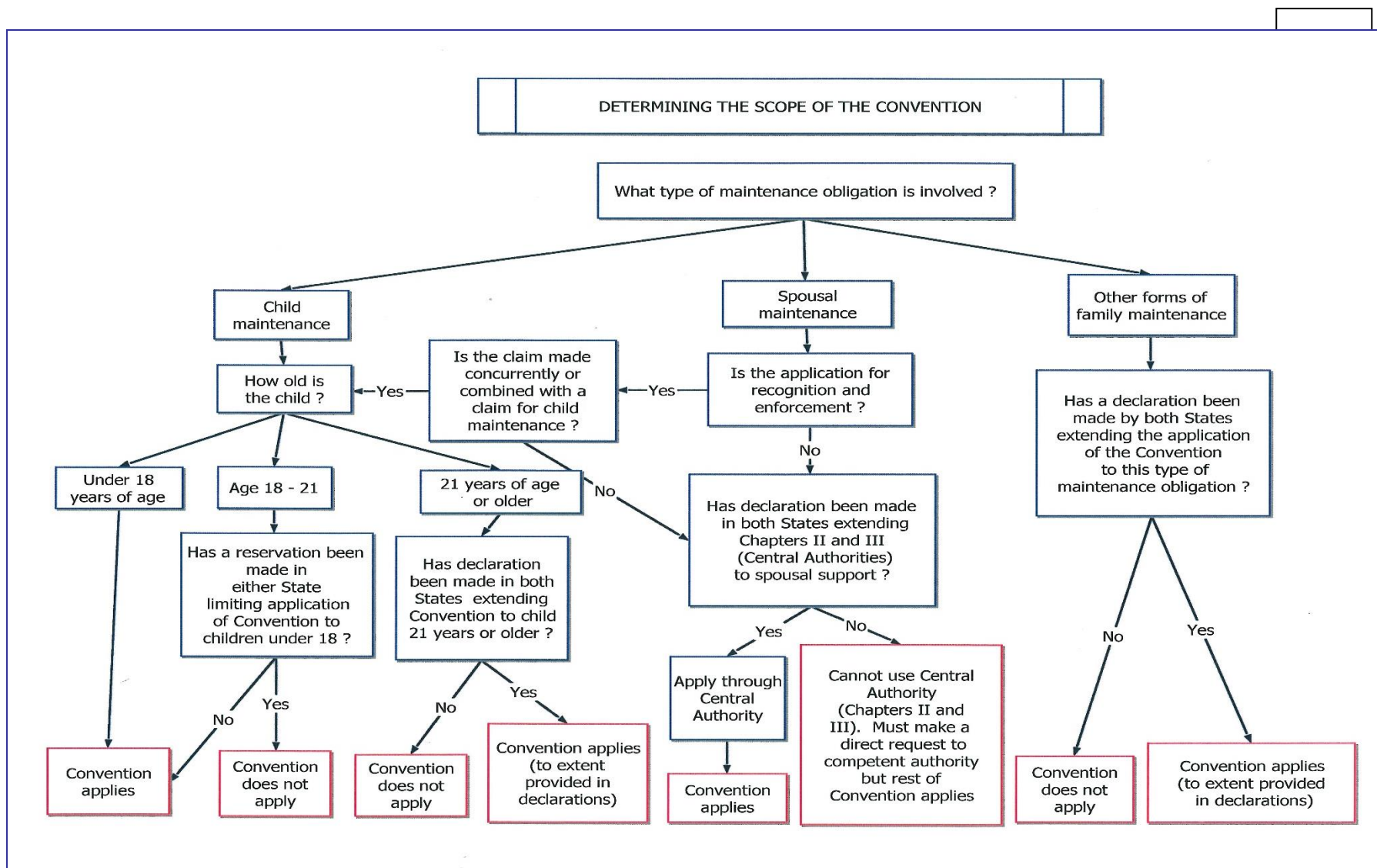
3. primjer

185. N ima boravište u državi A i traži donošenje odluke o uzdržavanju za svoje šestomjesečno dijete i uzdržavanje bračnog druga za sebe. Otac djeteta, njezin bivši suprug, živi u državi B. Država A i država B obje su države ugovornice Konvencije.

Primjenjuje li se Konvencija?

186. Konvencija se primjenjuje na zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju djeteta. Međutim, N se ne može koristiti uslugama središnjeg tijela ili odredbama o zahtjevima za *donošenje* odluke o uzdržavanju bračnog druga u skladu s Konvencijom, osim ako su država A i država B proširile primjenu poglavlja II. i III. Konvencije na obveze uzdržavanja bračnih drugova ili, preciznije, na donošenje odluke o obvezama uzdržavanja bračnog druga.

187. U dijagramu na sljedećoj stranici (slika 2.) prikazano je kako se na temelju odredaba Konvencije može utvrditi primjenjuje li se Konvencija, ili neki njezin dio, na određenu obvezu uzdržavanja.

Slika 2.: Utvrđivanje je li zahtjev u okviru materijalnog područja primjene Konvencije

C. Izjave i rezerve Europske unije u pogledu materijalnog područja primjene Konvencije

188. U skladu s člankom 59. Konvencije, regionalne organizacije za gospodarsku integraciju („REIO“), kao što je Europska unija mogu postati stranke Konvencije. Očekuje se da će Europska unija postati stranka Konvencije u 2014. (Europska unija potpisala je Konvenciju 6. travnja 2011.).

189. Informacije o statusu Europske unije i Konvencije dostupne su na *web*-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > pod „Konvencije“ zatim „Konvencija br. 38“ te „Tablica stanja“ ili u odjeljku „Uzdržavanje djece“. U nastavku su navedeni podaci o izjavama i rezervama Europske unije u odnosu na Konvenciju koje će se primjenjivati kada se Konvencija počne primjenjivati u Europskoj uniji.⁵⁹

1. Uzdržavanje djeteta – dob djeteta

190. Europska unija neće izjaviti rezervu u skladu s Konvencijom ograničavajući primjenu Konvencije na djecu mlađu od 18 godina niti će proširiti primjenu Konvencije na djecu stariju od 21 godine (članak 2. stavak 2.). Stoga će se primjenjivati glavno područje primjene Konvencije kojim je obuhvaćeno uzdržavanje djece do 21 godine starosti.

2. Uzdržavanje bračnog druga

191. Europska unija izjaviti će da proširuje poglavlja II. i III. Konvencije na zahtjeve kojima je obuhvaćeno uzdržavanje bračnih drugova (u skladu s člankom 2. stavkom 3.). To znači da će se dužnosti središnjeg tijela, uključujući podnošenje zahtjeva za posebne mjere ili odgovaranje na te zahtjeve, i odredbe koje se odnose na zahtjeve primjenjivati na sve obveze i zahtjeve u vezi s uzdržavanjem bračnih drugova.

3. Ostali oblici uzdržavanja obitelji

192. Europska unija donijet će jednostranu izjavu da će razmotriti, u roku od nekoliko godina, proširenje primjene Konvencije na druge oblike uzdržavanja koji proizlaze iz obiteljskog odnosa (članak 2. stavak 3.). Stoga bi Europska unija u budućnosti mogla proširiti primjenu Konvencije na uzdržavanje koje nastaje u situacijama tazbinskih ili nekih drugih obiteljskih odnosa, ali tu izjavu neće dati u trenutku odobravanja Konvencije.

4. Ugovor o uzdržavanju

193. Europska unija neće izraziti rezervu u skladu s Konvencijom da neće priznati i izvršavati ugovore o uzdržavanju (članak 30. stavak 8.). Europska unija također neće dati izjavu u skladu s Konvencijom da se zahtjevi za priznavanje i izvršenje ugovora o uzdržavanju trebaju podnositi samo putem središnjih tijela (članak 30. stavak 7.).

D. Zemljopisno i vremensko područje primjene Konvencije

1. Opće i početne odredbe

194. Konvencija će se primjenjivati samo među državama koje su postale države ugovornice Konvencije na prvi dan mjeseca nakon isteka tri mjeseca od kad je država

⁵⁹ Vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU od 9. lipnja 2011. o odobrenju, u ime Europske unije, Haške konvencije od 23. studenoga 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja (objavljena u Službenom listu L 192, 22.07.2011., str. 39. – 50.).

položila ispravu o ratifikaciji, prihvaćanju ili odobrenju Konvencije (članak 60. stavak 2. točka (a)). Tablica o stanju u kojoj su navedene sve države ugovornice Konvencije te datumi kada je Konvencija u tim državama stupila na snagu nalazi se na *web*-mjestu Haške konferencije na < www.hcch.net > pod „Konvencije” zatim „Konvencija br. 38” ili u odjeljku „Uzdržavanje djece”.

2. Prijelazna pravila i usklađivanje s drugim instrumentima

195. Važno je napomenuti da se, u skladu s člankom 56. stavkom 3. Konvencije, odluka ili ugovor o uzdržavanju u vezi s plaćanjem uzdržavanja za dijete s dospijućem prije stupanja na snagu Konvencije između dvije države ugovornice, moraju izvršavati ako se odnose na obveze uzdržavanja koje su nastale iz odnosa između roditelja i djeteta mlađeg od 21 godine. Međutim, države ugovornice nisu obvezne izvršavati druge vrste obveza uzdržavanja za koje plaćanja dospijevaju prije stupanja na snagu Konvencije (ali to još uvijek mogu učiniti⁶⁰, na primjer, u skladu s njihovim nacionalnim pravom ili drugim instrumentima ili sporazumima).

196. U članku 56. stavku 1. Konvencije predviđeno je da se Konvencija primjenjuje na zahtjeve koje su primila središnja tijela (uključujući zahtjeve za posebne mjere u skladu s člankom 7.) i na izravne zahtjeve za priznavanje i izvršenje koje su zaprimila nadležna tijela zamoljene države nakon što je Konvencija stupila na snagu između države moliteljice i zamoljene države.

197. U člancima 48. i 49. Konvencije predviđeno je usklađivanje s prethodnim međunarodnim instrumentima o prekograničnoj naplati uzdržavanja. Konvencija zamjenjuje Konvenciju UN-a iz 1956., Konvenciju iz 1973. i Konvenciju iz 1958. među državama ugovornicama ako se njihovo područje primjene među državama ugovornicama podudara s područjem primjene Konvencije. Međutim, u članku 56. stavku 2. Konvencije predviđena je iznimka od tog glavnog pravila. Ako se odluka donesena u matičnoj državi prije stupanja na snagu Konvencije ne može priznati ili izvršavati u skladu s Konvencijom, ali bi se priznala ili izvršavala u skladu s Konvencijom iz 1973. ili Konvencijom iz 1958., na taj će se predmet primjenjivati jedna od tih potonjih konvencija (ako su obje države ugovornice mjerodavne Konvencije i ona je bila na snazi u trenutku donošenja odluke).

198. Konvencija ne utječe na druge međunarodne instrumente koji su prethodno sklopljeni i sadržavaju odredbe o pitanjima na koje se ona primjenjuje (članak 51. stavak 1.), ne utječe na primjenu instrumenata organizacija regionalne gospodarske integracije kao što je Europska unija (članak 51. stavak 4.), dopušta državama ugovornicama sklapanje sporazuma o pitanjima obuhvaćenima Konvencijom radi unaprjeđenja njezine primjene (članak 51. stavak 2.) i ne sprječava primjenu sporazuma, mehanizma, međunarodnog instrumenta ili uzajamnog sporazuma koji su na snazi i kojima su predviđene učinkovitije, šire i povoljnije odredbe od onih u Konvenciji (u skladu s uvjetima iz članka 52.).

III. Područje primjene Uredbe iz 2009.

A. Materijalno područje primjene Uredbe

199. Uredba se primjenjuje na sve obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskih odnosa, roditeljstva, braka ili tazbine (članak 1.). U uvodnoj izjavi 11. u Uredbi navedeno je da bi se izraz „obveza uzdržavanja” trebao tumačiti kao autonoman pojam za potrebe Uredbe.⁶¹ Budući da pojmovi „obveza uzdržavanja” i „obiteljski odnos” nisu definirani u Uredbi, Sud Europske unije snosi krajnju odgovornost za tumačenje tih uvjeta.

⁶⁰ Priznavanje odluke koja je izvan strogog područja primjene obveze iz Konvencije može biti učinkovito rješenje u nekim slučajevima, na primjer, kada bi se strana odluka za uzdržavanje, ako nije priznata, morala uputiti nacionalnom sudu radi donošenja nove odluke.

⁶¹ Međutim, budući da će se Uredbom izmijeniti Uredba Bruxelles I. zamjenom odredbi te Uredbe koje se primjenjuju na pitanja koja se odnose na obveze uzdržavanja, potrebno je voditi računa o sudskoj praksi kojom

200. U uvodnoj izjavi 21. Uredbe također je pojašnjeno da odredbama Uredbe nije utvrđeno mjerodavno pravo za obiteljske odnose na kojima se temelje obveze uzdržavanja, već je to obuhvaćeno nacionalnim pravom država članica, uključujući, ako je primjenjivo, njihova pravila o međunarodnom privatnom pravu⁶² (vidjeti i dio 1. odjeljak I.A.).

201. Važno je napomenuti i da se unutar područja primjene Uredbe nalaze „sudske nagodbe i autentične isprave” prema kojima treba postupati na isti način kao prema odlukama za potrebe priznavanja i izvršenja (vidjeti članak 48.).

202. Nisu moguće rezerve ili izjave država članica u odnosu na materijalno područje primjene Uredbe.

B. Zemljopisno područje primjene Uredbe

203. Uredba je izravno primjenjiva u državama članicama sudionicama. Sve države članice Europske unije sudjeluju u Uredbi.⁶³ Međutim, Danska će sudjelovati u Uredbi samo u mjeri u kojoj se njezinim odredbama izmjenjuje Uredba Bruxelles I. To znači da će se odredbe Uredbe primjenjivati na odnose između drugih država članica i Danske osim odredbi u poglavljima III. (Mjerodavno pravo) i VII. (Suradnja između središnjih tijela).⁶⁴

204. Važno je napomenuti da se, u odnosu na mjerodavno pravo u skladu s Uredbom (poglavlje III.), Haški protokol iz 2007. također, uz Dansku, ne primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu (više informacija o Protokolu dostupno je u poglavlju 5.). Uslijed toga prema odlukama donesenima u tim dvjema državama postupat će se drukčije za potrebe priznavanja i izvršenja (vidjeti poglavlje 8.).

205. Treba voditi računa i o tome da pravila nadležnosti iz poglavlja II. (primjenjiva u svim državama članicama) i pravila o mjerodavnom pravu Protokola iz poglavlja III. (primjenjiva u svim državama članicama osim Ujedinjene Kraljevine i Danske) imaju karakter *erga omnes* i stoga će nadležna tijela ta pravila primjenjivati na sve međunarodne predmete koji su unutar područja primjene Uredbe, a ne samo na predmete poveza s drugim državama članicama ili iz drugih država članica Europske unije.

C. Vremensko područje primjene Uredbe

1. Stupanje na snagu i prijelazne odredbe

206. Uredba se primjenjuje u Europskoj uniji od 18. lipnja 2011.⁶⁵

207. U članku 75. stavku 1. Uredbe navedeno je da će se uredba primjenjivati „samo na postupke započete nakon početka njezine primjene za sudske nagodbe potvrđene ili sklopljene nakon tog datuma te za autentične isprave”.

---

je obuhvaćeno ono što bi se moglo smatrati „obvezom uzdržavanja” u skladu s Uredbom Bruxelles I. Na primjer, vidjeti Sud EU-a, *Van den Boogaard protiv Laumena*, 27. veljače 1997., predmet C-220/95, ECR I-01147.

⁶² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

⁶³ Ujedinjena Kraljevina nije sudjelovala u donošenju Uredbe već je naknadno izrazila svoju namjeru da prihvati Uredbu pismom od 15. siječnja 2009. upućenom Vijeću i Komisiji. Komisija je prihvatila sudjelovanje Ujedinjene Kraljevine u Uredbi 8. lipnja 2009. (vidjeti SL L 149/73, 12.6.2009.). Danska je pismom od 14. siječnja 2009. obavijestila Komisiju o svojoj odluci da će provoditi Uredbu na ograničeni način (vidjeti SL L 149/80, 12.6.2009.).

⁶⁴ Vidjeti prethodnu bilješku. Osim toga, odredbe članka 2. i poglavlja IX. Uredbe primjenjivat će se u Danskoj samo u mjeri u kojoj se odnose na nadležnost, priznavanje, proglašenje izvršivosti i izvršenje presuda i pristup pravosuđu.

⁶⁵ Međutim, članak 2. stavak 2., članak 47. stavak 3. i članci 71., 72. i 73. o zahtjevima za informacije koje dostavljaju države članice u skladu s Uredbom primjenjuju se od 18. rujna 2010. (članak 76.).

208. Međutim, odjeljci 2. i 3. poglavlja IV. Uredbe o priznavanju, proglašenju izvršivosti i izvršenju odluka primjenjivat će se na odluke donesene u državama članicama prije datuma primjene Uredbe ako se priznavanje i proglašenje izvršivosti traže od datuma primjene Uredbe i „na odluke donesene od datuma primjene Uredbe u postupcima započetim prije tog datuma“. Takve odluke moraju biti „u području primjene Uredbe Bruxelles I. za potrebe priznavanja i izvršenja“ (članak 75. stavak 2.).⁶⁶ U Uredbi je predviđeno i da će se Uredba Bruxelles I. nastaviti primjenjivati na postupke za priznavanje i izvršenje koji su u tijeku na dan primjene Uredbe. Te se prijelazne odredbe o priznavanju i izvršenju odluka primjenjuju, *mutatis mutandis*, na sudske nagodbe potvrđene ili sklopljene te na autentične isprave izdane u državama članicama.

209. U odnosu na odluke donesene u drugim državama članicama u kojima se primjenjuje Uredba Bruxelles I., nadležna tijela trebaju voditi računa o datumu stupanja na snagu Uredbe Bruxelles I. (1. ožujka 2002.) za države članice Europske unije koje tog datuma sudjeluju u toj Uredbi (Austrija, Belgija, Njemačka, Grčka, Irska, Finska, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Portugal, Španjolska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina). Za niz drugih država članica, Uredba Bruxelles I. primjenjivala bi se od 1. svibnja 2004. (za Češku, Estoniju, Cipar, Latviju, Litvu, Mađarsku, Maltu, Poljsku, Slovačku i Sloveniju) te od 1. siječnja 2007. (za Rumunjsku i Bugarsku).

210. U Uredbi je propisano da se njezino poglavlje VII. o suradnji među središnjim tijelima primjenjuje za podneske i zahtjeve koje zaprimi središnje tijelo od datuma početka primjene Uredbe (članak 75. stavak 3.).

2. Usklađivanje s ostalim instrumentima

211. U člancima 68. (Odnosi s drugim pravnim instrumentima Zajednice) i 69. (Odnosi s postojećim međunarodnim konvencijama i sporazumima) Uredbe riječ je o usklađivanju Uredbe s ostalim postojećim međunarodnim instrumentima.

212. U članku 68. stavku 1. predviđeno je da se Uredbom mijenja Uredba Bruxelles I. zamjenom odredaba te Uredbe primjenjivima na predmete koji se odnose na obveze uzdržavanja, podložno prijelaznim odredbama članka 75. stavak 2. Uredbe (koje su opisane u odjeljku III.C.1).

213. U članku 68. stavcima 2. do 4. navedeno je da Uredba: 1) u predmetima koji se odnose na obveze uzdržavanja zamjenjuje Uredbu (EZ) br. 805/2004 (*Uredba (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o uvođenju europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine*), osim za europske izvršne naloge o obvezama uzdržavanja koji su izdani u državi članici koju ne obvezuje Haški protokolu iz 2007. (vidjeti i poglavlje 8.); 2) ne dovodi u pitanje primjenu Direktive 2003/8/EZ (*Direktiva Vijeća 2002/8/EZ od 27. siječnja 2003. o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima*), podložno poglavlju V. Uredbe o pristupu pravosuđu (vidjeti dio II: ovog poglavlja, odjeljak VII. u nastavku); i 3) ne dovodi u pitanje primjenu *Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka* (vidjeti dio II. ovog poglavlja, odjeljak VI. u nastavku).

214. U članku 69. stavku 1. propisano je da Uredba ne utječe na primjenu bilateralnih ili multilateralnih konvencija ili sporazuma čije su ugovornice jedna ili više država članica u trenutku donošenja Uredbe (ne dovodeći u pitanje obveze država članica iz članka 307. Ugovora o EZ-u, u vezi s prednošću prethodnih ugovora država članica EZ-a s trećim zemljama). U članku 69. stavku 2. propisano je da, Uredba u odnosima među državama

⁶⁶ Vidjeti *Ispravak Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja* (SL L 131/26, 18.5.2011.) i *Ispravak Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja* (SL L 8/19, 12.1.2013.).

članicama ima prednost nad ostalim instrumentima kojih su države članice stranke u predmetima na koje se primjenjuje Uredba.

215. Člankom 69. stavkom 3. predviđena je iznimka od članka 69. stavka 2. i navedeno je da Uredba ne isključuje primjenu Konvencije od 23. ožujka 1962. između Švedske, Danske, Finske, Islanda i Norveške o naplati tražbina za uzdržavanje u državama članicama koje su stranke te Konvencije jer je propisan niz povoljnijih uvjeta za prekograničnu naplatu uzdržavanja. U primjeni te Konvencije potrebno je, međutim, poštovati prava tuženika utvrđena Uredbom (člancima 19. i 21.).

IV. Ostali čimbenici na temelju kojih se utvrđuje primjenjivost Konvencije i Uredbe

216. Postoji niz drugih čimbenika koje bi se moglo uzeti u obzir i koji bi mogli utjecati na način na koji se Konvencija ili Uredba primjenjuju u određenoj situaciji. Ti su čimbenici sljedeći:

Imaju li stranke boravište u državama ugovornicama ili državama članicama?

Je li podnositelj zahtjeva uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja?

Posjeduje li podnositelj odluku o uzdržavanju?

Gdje je odluka donesena?

Gdje uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište?

1. Imaju li stranke boravište u državama ugovornicama ili državama članicama?

217. Kako bi se Konvencija ili Uredba mogle primjenjivati, podnositelj zahtjeva (osoba koja podnosi zahtjev ili traži pomoć u skladu s Konvencijom ili Uredbom) mora imati boravište u državi ugovornici Konvencije ili u državi članici Europske unije u kojoj se Konvencija primjenjuje.⁶⁷

218. Ako podnositelj ima boravište u državi ugovornici ili državi članici, ali tuženik (osoba koja će odgovarati na zahtjev) ne živi u državi ugovornici ili državi članici, ili ako tuženik, koji je obveznik uzdržavanja, nema imovinu ili dohodak u državi ugovornici ili državi članici, podnositelj zahtjeva neće moći upotrijebiti Konvenciju ni Uredbu za priznavanje, izvršenje, donošenje ili izmjenu odluke o uzdržavanju.

219. Ako podnositelj zahtjeva ima boravište u državi koja nije država ugovornica ili državi koja nije država članica, ali tuženik / obveznik uzdržavanja ima boravište ili imovinu u državi ugovornici ili državi članici, središnje tijelo u državi podnositelja zahtjeva neće biti uključeno već podnositelj zahtjeva može zahtjev za pomoć podnijeti izravno nadležnom tijelu u državi tuženika.⁶⁸

220. Popis država ugovornica Konvencije dostupan je na *web*-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

2. Je li podnositelj zahtjeva obveznik uzdržavanja ili uzdržavana osoba?

221. Podnositelj zahtjeva za pravni lijek u skladu s Konvencijom ili Uredbom može biti uzdržavana osoba, obveznik uzdržavanja ili javno tijelo. **Uzdržavana osoba** znači osoba kojoj se duguje ili navodno duguje uzdržavanje. **Obveznik uzdržavanja** osoba je koja duguje ili navodno duguje uzdržavanje. **Javno tijelo** državno je tijelo koje je uzdržavanoj osobi isplaćivalo naknade, umjesto uzdržavanja, ili djeluje u ime ili u korist uzdržavane osobe.

⁶⁷ Podložno blažoj primjeni Uredbe u Danskoj. Vidjeti stavak 203..

⁶⁸ Napominjemo da se pravila i postupci za predmete koje je nadležno tijelo izravno prihvatilo utvrđuju u načelu nacionalnim pravom. Prema tome, u toj bi se situaciji podnositelj zahtjeva trebao obratiti nadležnom tijelu kako bi saznao što je potrebno za podnošenje zahtjeva.

Zašto je podnositelj zahtjeva važan?

222. Važno je utvrditi podnositelja zahtjeva jer je u članku 10. Konvencije i članku 56. Uredbe propisano tko ima pravo podnijeti pojedine vrste zahtjeva.

223. **Uzdržavana osoba** može podnositi sljedeće zahtjeve:

- zahtjev za priznavanje ili priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti odluke,
- zahtjev za izvršenje odluke donesene ili priznate u zamoljenoj državi,
- zahtjev za donošenje odluke ako ne postoji prethodna odluka, uključujući utvrđivanje roditeljstva, ako je potrebno,
- zahtjev za donošenje odluke ako odluka postoji, ali se ne može priznati ili izvršiti,
- zahtjev za izmjenu odluke donesene u zamoljenoj državi ili u državi koja nije zamoljena država.

Uzdržavana osoba osoba je kojoj se duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Uzdržavana osoba može biti roditelj ili bračni drug, dijete, udomitelj, srodnik ili netko drugi tko se brine za dijete. U nekim se državama ta osoba naziva primatelj uzdržavanja, obveznik, roditelj koji ima skrbništvo ili skrbnik.

224. **Obveznik uzdržavanja** može podnositi samo sljedeće zahtjeve u skladu s Konvencijom:

- zahtjev za priznavanje odluke u cilju ograničenja ili obustave izvršenja prethodne odluke, ili
- zahtjev za izmjenu odluke donesene u zamoljenoj državi ili u državi koja nije zamoljena država.

Obveznik uzdržavanja osoba je koja duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Obveznik uzdržavanja može biti roditelj, bračni drug ili bilo koja osoba koja, u skladu s zakonima mjesta gdje je donesena odluka, ima obvezu plaćati uzdržavanje. U nekim se državama ta osoba naziva platitelj uzdržavanja, vršitelj obveze, roditelj koji nema skrbništvo ili koji nema boravište u državi djeteta.

225. **Javno tijelo** može podnositi samo sljedeće zahtjeve:

- zahtjev za izvršenje odluke donesene ili priznate u zamoljenoj državi,
- zahtjev za priznavanje ili priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti odluke donesene drugdje, ili
- samo u skladu s Konvencijom, zahtjev za donošenje odluke samo ako postojeću odluku nije moguće priznati zbog rezerve u skladu s člankom 20. stavkom 2. (Uredbom rezerve nisu dopuštene).

Javno tijelo državno je tijelo koje u ograničenim okolnostima može podnijeti zahtjev za uzdržavanje kao uzdržavana osoba.

226. Prema tome, javno tijelo ne može, na primjer, upotrijebiti Konvenciju ili Uredbu za pokretanje postupka za izmjenu postojeće odluke niti obveznik uzdržavanja može iskoristiti postupke u skladu s Konvencijom ili Uredbom za donošenje odluke o uzdržavanju.

227. Osim toga, u skladu s Konvencijom i Uredbom postoje ograničenja koja se odnose na opseg pravne pomoći koja se mora pružati uzdržavanoj osobi ili obvezniku uzdržavanja u okviru svakog zahtjeva. Vidjeti dio II. odjeljak VII. ovog poglavlja u kojem su navedeni zahtjevi za pružanje pravne pomoći.

3. Ima li podnositelj odluku o uzdržavanju?

228. **Odluka o uzdržavanju** odredba je iz odluke pravosudnog ili upravnog tijela kojom se zahtijeva plaćanje uzdržavanja podnositelju zahtjeva, djetetu ili nekoj drugoj osobi kojoj je potrebna pomoć. Odluka o uzdržavanju može biti nalog pravosudnog tijela ili nalog ili odluka upravnog tijela, suda ili ministarstva ako ta odluka ispunjuje kriterije iz članka 19. Konvencije i članka 2. stavka 1. točke 1. Uredbe. „Ugovor o uzdržavanju“ i „autentična isprava“ koji su definirani u Konvenciji (članak 3. točka (e)) i Uredbi (članak 2. stavak 1. točka 3.) mogu se priznati i izvršavati u državi ako su izvršivi u državi u kojoj su doneseni. U Uredbi je sadržana i definicija „sudske nagodbe“ (članak 2. stavak 1. točka 2.).

229. U skladu s Konvencijom, ugovor o uzdržavanju nije odluka u smislu Konvencije i na priznavanje ugovora o uzdržavanju primjenjuju se drukčija pravila (vidjeti članak 30. Konvencije).

230. U Uredbi je, s druge strane, predviđeno da će se sudske nagodbe i autentične isprave priznati i izvršavati u drugim državama članicama (ako su izvršive u matičnoj državi članici) na isti način kao odluke u skladu s Uredbom i odredbe Uredbe primjenjivat će se „prema potrebi“ na sudske nagodbe i autentične isprave (članak 48.).

231. Ako podnositelj zahtjeva nema odluku o uzdržavanju, onda se zahtjev odnosi na donošenje odluke o uzdržavanju. Primjenjivost Konvencije na zahtjev za donošenje odluke može ovisiti o tome kakva se vrsta uzdržavanja traži, kako je navedeno u prethodno navedenom odjeljku o materijalnom području primjene Konvencije.

4. Gdje je donesena odluka o uzdržavanju?

232. Mjesto u kojem je donesena odluka o uzdržavanju važno je kako bi se moglo utvrditi je li potrebno priznavanje ili proglašenje izvršivosti odluke prije izvršenja (vidjeti poglavlja 7. i 8. za informacije o postupcima priznavanja i izvršenja u skladu s Konvencijom i Uredbom). Ako je odluka donesena u zamoljenoj državi, nije potrebno podnositi zahtjev za priznavanje i podnositelj može jednostavno odmah zatražiti izvršenje odluke.

233. U zahtjevima za priznavanje ili priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti, odluka o uzdržavanju mora biti donesena u državi ugovornici Konvencije⁶⁹ ili u državi članici u kojoj se primjenjuje Uredba.

5. Gdje uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište?

234. Uz razmatranje imaju li podnositelj i tuženik boravište u državama ugovornicama ili državama članicama, u slučaju zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje / proglašenje izvršivosti i zahtjeva za izmjene koje su podnijeli obveznici uzdržavanja važno je utvrditi uobičajeno boravište uzdržavane osobe. To je zato što postoje posebne odredbe koje se odnose na nadležnost za i priznavanje i izvršenje izmijenjene odluke ovisno o tome tko je podnio zahtjev i ima li uzdržavana osoba uobičajeno boravište u državi u kojoj je donesena izvorna odluka o uzdržavanju.

235. Pojam „uobičajeno boravište“ nije definiran u Konvenciji ni u Uredbi pa će stoga o činjenicama određenog predmeta ovisiti ima li uzdržavana osoba uobičajeno boravište u određenoj državi. U načelu se uobičajeno boravište utvrđuje na temelju čimbenika kao što su mjesto gdje osoba ima boravište, gdje obično živi, radi ili ide u školu.⁷⁰

236. Ako uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište u državi u kojoj je donesena odluka, nije moguće preuzeti nadležnost za izmjenu u drugoj državi članici u skladu s člankom 8. Uredbe ili člankom 18. Konvencije i u tom slučaju moguće je odbiti priznavanje odluke o izmjeni koja je donesena na zahtjev obveznika uzdržavanja osim ako se primjenjuju iznimke iz članka 18. Konvencije ili članka 8. Uredbe. To je detaljnije opisano u poglavljima 4. i 11. Priručnika.

Dio II. – Pitanja zajednička zahtjevima i izravnim zahtjevima u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

237. U ovom su dijelu navedena pitanja koja su zajednička zahtjevima, izravnim zahtjevima i zahtjevima za donošenje posebnih mjera u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Nadležna tijela prvo moraju provjeriti koji će se instrument primjenjivati na određeni predmet prije upućivanja na podatke koji se odnose na zahtjeve, izravne

⁶⁹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 240.

⁷⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavci 63. i 444.

zahtjeve ili zahtjeve za posebne mjere u skladu s bilo kojim od instrumenata iz ovog poglavlja (vidjeti detaljni opis u dijelu I. o području primjene i primjeni Konvencije i Uredbe).

238. S obzirom na međunarodnu prirodu Konvencije i Uredbe, važno je da su zahtjevi i priopćenja u skladu s pravilima propisanim u Konvenciji ili Uredbi u vezi s jezikom priopćenja i zahtjevima u vezi s prevođenjem pismena. Ta su pravila propisana u člancima 44. i 45. Konvencije i u člancima 59. i 66. Uredbe te u člancima 20., 28., 29. i 40.

I. Jezik u skladu s Konvencijom iz 2007.

A. Jezik zahtjeva i pismena

239. Svi zahtjevi podneseni u skladu s Konvencijom i pismena uz te zahtjeve (uključujući odluku) moraju biti na izvornom jeziku. Mora biti uključen i prijevod zahtjeva (i povezanih pismena) na službeni jezik⁷¹ zamoljene države osim ako je nadležno tijelo zamoljene države (upravno ili pravosudno tijelo koje obrađuje zahtjev) navelo da nije potreban prijevod.

240. Zamoljena država može također izjaviti u skladu s Konvencijom da će se za zahtjeve i povezana pismena koristiti neki drugi jezik osim službenog jezika zamoljene države.⁷² Ako u državi postoje teritorijalne jedinice (npr. pokrajine ili države) i više od jednog službenog jezika ili ako u državi ima nekoliko službenih jezika koji se mogu koristiti u različitim dijelovima njezina državnog područja, država ugovornica može također izjaviti koji će se jezik koristiti za određenu teritorijalnu jedinicu.

241. Imajte na umu da je jedna od važnih prednosti uporabe preporučenih obrazaca zahtjeva u skladu s Konvencijom u tome da zahvaljujući njihovoj strukturi mogu biti ispunjeni na bilo kojem jeziku i lako razumljivi na drugom jeziku, čime se smanjuje potreba za prijevodima. (Preporučeni obrasci za Konvenciju dostupni su na *web*-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“).

B. Iznimke u pogledu prijevoda

242. U nekim slučajevima država moliteljica možda ne može ili joj nije izvedivo prevoditi pismena na jezik koji se koristi u zamoljenoj državi ili koji zahtijeva zamoljena država. Na primjer, prevoditeljske službe u državi moliteljici možda ne pružaju usluge prijevoda na jezik zamoljene države. U tom slučaju, ako je zahtjev podnesen u skladu s poglavljem III. (općenito - bilo koji zahtjev u vezi s uzdržavanjem djeteta ili priznavanjem i izvršenjem odluke o uzdržavanju djeteta ili bračnog druga), zamoljena država može pristati, za taj predmet ili općenito, sama izraditi prijevod.⁷³

243. Ako zamoljena država ne pristane pomoći s prijevodom, država moliteljica može jednostavno prevesti pismena na engleski ili francuski jezik. Zamoljena država zatim može prevesti pismena na vlastiti jezik, ako je potrebno.

244. Na primjer, podnositelj zahtjeva u državi moliteljici (Norveška) nema kapacitet prevoditi pismena na jezik zamoljene države (španjolski u Meksiku), a nadležno tijelo u Meksiku ne može prevesti odluku s norveškog na španjolski jezik. Podnositelj zahtjeva u Norveškoj može u tom slučaju prevesti pismena na engleski ili francuski. Engleski ili francuski prijevod zatim se mogu poslati u Meksiko.

---

⁷¹ Ako država ima više od jednog službenog jezika i svi se službeni jezici ne koriste na svim dijelovima njezina državnog područja, važno je potvrditi koji se jezik koristi na državnom području gdje se šalje zahtjev (članak 44. stavak 2.).

⁷² [Ime države] [hoće] [neće] [dati izjavu navodeći da ...].

⁷³ Imajte na umu da ako zamoljena država izradi prijevod, kako je prethodno opisano, troškove tog prijevoda mora snositi država moliteljica (osim ako su se središnja tijela dviju država dogovorila drukčije).

245. Navedene iznimke od glavnog pravila Konvencije o prevođenju u načelu rješava središnje tijelo zamoljene države i stoga suci ili druga nadležna tijela obično neće biti uključeni u tom koraku.

II. Jezik u skladu s Uredbom iz 2009.

A. Opći zahtjevi iz Uredbe u vezi s jezikom zahtjeva i pismena (članci 59. i 66.)

246. U Uredbi (članak 59. stavak 1.) predviđeno je da nadležno tijelo molitelj ispunjava zahtjeve na službenom jeziku zamoljene države ili na službenom jeziku odgovarajuće teritorijalne jedinice te države u kojoj se nalazi središnje tijelo molitelj ili na nekom drugom službenom jeziku Europske unije za koji je zamoljena država članica navela da je prihvatljiv, osim ako je zamoljena država članica odlučila dostaviti prijevod.⁷⁴

247. U članku 59. stavku 2. Uredbe propisano je da se isprave koje se prilažu obrascu ne prevode, osim ako je prijevod potreban da se osigura tražena pomoć. U toj je odredbi navedeno i da se njome ne dovode u pitanje detaljniji zahtjevi iz Uredbe u vezi s prijevodom ili prijepisom (o kojima je riječ u nastavku) koji bi mogli biti potrebni za postupke i koji se nalaze u članku 20. Uredbe (Pismena za potrebe izvršenja), članku 28. (Postupak, u vezi sa zahtjevima za proglašenje izvršivosti) i članku 40. (Pozivanje na priznatu sudsku odluku).

248. U članku 66. Uredbe propisano je opće dopunsko pravilo o zahtjevima za prevođenje i navedeno je da sud kojemu je predmet podnesen može od stranaka zahtijevati prijevod popratnih isprava koje nisu na jeziku na kojem se vodi postupak samo „ako smatra da je prijevod potreban za donošenje sudske odluke ili za poštovanje prava obrane“.⁷⁵

B. Zahtjevi za prevođenje iz Uredbe u pogledu određenih zahtjeva i izravnih zahtjeva

249. U Uredbi postoji nekoliko posebnih odredbi o transliteraciji ili prijevodu isprava u pogledu određenih zahtjeva, posebno u vezi s pismenima za potrebe izvršenja (članak 20.), zahtjevima za proglašenje izvršivosti (članak 28.), nepodnošenjem izvataka (članak 29.) i pozivanjem na priznatu sudsku odluku (članak 40.). U skladu s člankom 20. stavkom 1. točkom (d), člankom 28. stavkom 2. i člankom 40. stavkom 3. propisano je da se mjerodavnom nadležnom tijelu „kada je to potrebno [...] dostavlja transliteracija ili prijevod sadržaja“ odgovarajućeg obrasca priloženog Uredbi na službeni jezik zamoljene države članice / sudskog postupka (ili druge jezike za koje je navedeno da su prihvatljivi). U članku 20. stavku 2. i članku 28. stavku 2. propisano je da zamoljena država „ne smije“ tražiti prijevod odluke, ali prijevod se može zatražiti ako se zahtjev osporava ili se protiv njega podnosi žalba. Člankom 29. stavkom 2. dopušteno je nadležnom tijelu da zatraži prijevod mjerodavnih isprava, ako mu je potreban. Naposljetku, propisano je da prijevod u skladu s člancima 20., 28., 29. i 40. mora učiniti „osoba kvalificirana za prevođenje u jednoj od država članica“.

III. Zakonodavstvo u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

250. U skladu s ostalim haškim konvencijama, u članku 41. Konvencije iz 2007. propisano je da u skladu s Konvencijom nije potrebna legalizacija ni bilo koja druga formalnost. Taj se članak potpuno preslikava u članku 65.

Legalizacija je pojam koji se upotrebljava za opisivanje određenih službenih pravnih postupaka, kao što su uporaba apostila ili javnobilježnička ovjera pismena.

⁷⁴ [Ime države] [je] [nije] navela da će prihvatiti jezike osim [umetnuti nac

⁷⁵ Ovim se člankom „ne dovode u pitanje“ članci 20., 28. i 40. o zahtjeve.

Uredbe. Prema tome, nije potrebna službena ovjera potpisa službenika koji je pripremio pismena kao ni apostil, ako je to uobičajena praksa u državi ugovornici ili državi članici Europske unije.

IV. Punomoć u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

251. U članku 42. Konvencije i članku 52. Uredbe propisano je da se od podnositelja zahtjeva može tražiti punomoć samo u ograničenim okolnostima. Punomoć se može tražiti u situaciji kada će središnje tijelo ili neko drugo tijelo u zamoljenoj državi zastupati podnositelja zahtjeva, na primjer u sudskom postupku, ili kada je potrebna punomoć za imenovanje zastupnika u određenoj stvari.⁷⁶ U skladu s Konvencijom, u profilu države navedeno je traži ili zamoljena država punomoć.⁷⁷

V. Potpisi i ovjereni preslici pismena u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

A. Konvencija

252. U Konvenciji nije propisano da zahtjev mora biti potpisan da bi bio valjan. Osim toga, u odnosu na zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i izvršenje, u primjenjivim člancima (članak 12. stavak 2., članak 13., članak 25. i članak 30.) propisani su postupci kada se sa zahtjevom za priznavanje mogu slati jednostavni preslici isprava, uključujući odluku. U okviru postupka priznavanja i izvršenja, nadležno tijelo ili tuženik mogu zatražiti ovjereni preslik bilo kojeg dokumenta, ako je to potrebno za obradu zahtjeva ili odgovor na zahtjev. Međutim, ako to nije zatraženo, dovoljni su jednostavni preslici. Država može prihvatiti i elektroničke dokumente jer je jezik Konvencije namjerno „srednje neutralan“.

253. U skladu s Konvencijom, država može navesti i da će uvijek biti potrebno dostaviti ovjereni preslik pismena. U profilu države bit će navedeno je li država to navela za sve predmete. (Profili država za države ugovornice dostupni su na *web*-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“).

B. Uredba

254. U skladu s Uredbom obrazac zahtjeva mora potpisati podnositelj zahtjeva ili osoba koja je u državi moliteljici ovlaštena za ispunjavanje obrasca zahtjeva u ime podnositelja. Obvezna uporaba obrazca zahtjeva priloženih Uredbi predviđena je u skladu s mjerodavnim člancima Uredbe (npr. člancima 20., 28., 40., 48. i 57.). Za zahtjeve u skladu s Uredbom za koje su propisani izvadak odluke koja je donesena u državi moliteljici i preslik odluke, izvadak (uz uporabu odgovarajućeg priloženog obrasca) mora izdati i potpisati matični sud i preslik priložene odluke mora biti u skladu s „uvjetima koji su nužni za utvrđivanje autentičnosti“.

VI. Zaštita osobnih i povjerljivih podataka u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

A. Konvencija (članci 38. – 40.)

255. U Konvenciji su utvrđene važne zaštitne mjere za zaštitu osobnih i povjerljivih podataka poslanih u skladu s Konvencijom. (Imajte na umu da se ti podaci u Konvenciji nazivaju osobnim „podacima“ jer se taj pojam upotrebljava u ostalim haškim konvencijama). One su propisane u člancima 38., 39. i 40. Osobni podaci uključuju (ali

⁷⁶ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 617.

⁷⁷ U [ime države] [...].

ne samo) podatke kao što su ime, datum rođenja, adresa ili podaci za kontakt i osobne identifikacijske podatke, kao što su nacionalni identifikacijski brojevi.⁷⁸

256. U Konvenciji se priznaje da je, s obzirom na osjetljivost vrste podataka koji će se razmjenjivati među državama u vezi s pojedincima, zaštita tih podataka od ključne važnosti kako bi se osiguralo da su stranke zaštićene od negativnih posljedica koje bi mogle nastati zbog otkrivanja takvih podataka.

257. U Konvenciji postoje posebna ograničenja u vezi s otkrivanjem i potvrđivanjem podataka prikupljenih ili poslanih u skladu s Konvencijom u određenim okolnostima. Otkrivanje ili potvrđivanje podataka nije dopušteno ako bi se time ugrozilo zdravlje, sigurnost ili sloboda osobe (članak 40. stavak 1.). Osoba bi mogla biti dijete, podnositelj zahtjeva ili tuženik, ili bilo koja druga osoba. Konvencija u tome smislu nije ograničena.

258. Ako središnje tijelo utvrdi da bi otkrivanje ili potvrđivanje podataka predstavljalo takav rizik, svoju će zabrinutost prenijeti drugom uključenom središnjem tijelu i to će središnje tijelo to uzeti u obzir pri obradi zahtjeva u skladu s Konvencijom. Nalazi o riziku koje je utvrdilo središnje tijelo molitelj nisu obvezujući za zamoljeno središnje tijelo. Međutim, zamoljeno središnje tijelo mora utvrditi bi li se otkrivanjem ugrozili zdravlje, sigurnost ili sloboda osobe i, u skladu s člankom 40. stavkom 2., zamoljeno središnje tijelo uzima u obzir nalaze države moliteljice. Način na koji će zamoljeno središnje tijelo postupiti u takvoj situaciji ovisi o tome što je potrebno za obradu zahtjeva i za ispunjenje obveza države u skladu s Konvencijom (članak 40.). Ako je središnje tijelo molitelj zabrinuto zbog objave povjerljivih podataka o podnositelju zahtjeva, uzdržavanoj osobi ili nekoj drugoj osobi, preporučena je praksa koristiti se adresom središnjeg ili nadležnog tijela u državi moliteljici i nasloviti ga na ime uzdržavane osobe ili podnositelja zahtjeva.⁷⁹

259. Stalni ured Haške konferencije također je objavio obvezne i preporučene obrasce za zaštitu osobnih podataka. Na tim obrascima središnje tijelo može navesti ako postoji opasnost da bi se otkrivanjem ili potvrđivanjem podataka mogli ugroziti zdravlje, sigurnost ili sloboda osobe (na obrascima postoji „kućica“ u kojoj se to može naznačiti).

260. Ako je istaknuta ta opasnost, u obrascima je predviđeno da se osjetljivi osobni podaci (kao što su podaci za kontakt ili podaci koji bi se mogli upotrijebiti za identifikaciju ili pronalaženje osobe) mogu navesti na zasebnom dijelu obrasca. Na taj se način tuženiku ili nadležnom tijelu dostavlja samo zahtjev s podacima koji su tuženiku potrebni za odgovor na zahtjev i ne stvara se rizik za podnositelja zahtjeva, uzdržavanu osobu ili neku drugu osobu.

261. Osim toga, sva tijela, uključujući nadležna ili pravosudna tijela u zamoljenoj državi koja obrađuju podatke u skladu s postupcima Konvencije, moraju poštovati nacionalne zakone o povjerljivosti podataka (članak 39.). Prema tome, svako slanje podataka mora se vršiti u skladu s unutarnjim zahtjevima propisanim u nacionalnom pravu, kao što je dobivanje suglasnosti za objavu podataka ili ograničenja otkrivanja.⁸⁰

B. Uredba (članci 61. – 63. i članak 57. stavak 3.)

262. U članku 68. stavku 4. Uredbe navedeno je da se Uredbom ne bi smjela „dovoditi u pitanje“ *Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom prijenosu takvih podataka*. U uvodnim izjavama 34. i 35. Uredbe spominje se i opća zaštita podataka u skladu s Uredbom pri čemu se u izjavi 34. potvrđuje da treba poštovati odredbe Direktive 95/46/EZ kako je prenesena u nacionalno pravo država članica.

⁷⁸ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 605.

⁷⁹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 612. Država koja odluči upotrijebiti adresu središnjeg tijela mora biti svjesna da zamoljena država može, u skladu s nacionalnim pravom, tražiti da se pismena dostavljaju na osobnu adresu uzdržavane osobe.

⁸⁰ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

263. U odredbama Uredbe koje se odnose na pitanja privatnosti osobnih podataka i informacija, u člancima 61. do 63., navedena su ograničenja i postupci razmjene i slanja osobnih podataka uzdržavanih osoba i obveznika uzdržavanja u državama članicama (tj. između središnjih tijela i javnih tijela, uprava, ostalih pravnih osoba koje mogu posjedovati osobne podatke, nadležnih sudova i drugih tijela odgovornih za dostavu pismena ili izvršenje odluke) i između središnjih tijela molitelja i zamoljenih središnjih tijela u skladu s Uredbom.

264. Člankom 61. obuhvaćen je pristup informacijama za središnja tijela te način na koji središnja tijela mogu primjereno pristupiti podacima i prenositi podatke o adresi obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe, dohotku obveznika uzdržavanja, podatke o poslodavcu obveznika uzdržavanja i/ili o bankovnom računu obveznika uzdržavanja te o imovini obveznika uzdržavanja. Navedeno je da traženi podaci moraju biti „odgovarajući, relevantni i umjereni” i te da se podaci koje središnje tijelo može tražiti razlikuju prema vrsti zahtjeva (članak 61. stavak 2.). U svrhe dobivanja ili izmjene odluke, može se tražiti jedno adresa obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe. U svrhe priznavanja ili izvršenja odluka, podaci o imovini obveznika uzdržavanja mogu se tražiti samo ako se pokazalo da pribavljeni podaci o dohotku, poslodavcu ili bankovnom računu obveznika uzdržavanja nisu dovoljni.

265. U članku 62. Uredbe propisano je da će središnja tijela prosljeđivati podatke iz članka 61. odgovarajućim nacionalnim nadležnim tijelima te da ih tijelo ili sud koji primaju te podatke mogu upotrebljavati „samo za lakšu naplatu zahtjeva za uzdržavanje”. U članku 62. stavku 3. predviđeno je opće ograničenje vremena na koje nadležno tijelo može pohraniti takve podatke, odnosno „samo u razdoblju potrebnom za svrhe zbog kojih su podaci prosljeđeni”. Svako tijelo koje obrađuje podatke mora osigurati tajnost tih podataka u skladu s nacionalnim pravom (članak 62. stavak 4.).⁸¹

266. Osoba na koju se podaci odnose (članak 63.) obavješćuje se u skladu s nacionalnim pravom.⁸² U članku 63. stavku 2. Uredbe predviđena je iznimka od obavješćivanja osobe na koju se podaci odnose u skladu s kojom se obavješćivanje može odgoditi za 90 dana od datuma kada je zamoljeno središnje tijelo dobilo podatke ako takva obavijest može ugroziti učinkovitu naplatu tražbine za uzdržavanje.

267. U članku 57. stavku 3. Uredbe predviđena je zamjena adrese podnositelja zahtjeva s nekom drugom adresom u slučaju nasilja u obitelji, ali samo „ako se u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države članice od podnositelja zahtjeva ne traži da navede svoju osobnu adresu za potrebe postupka koji se treba pokrenuti”.⁸³

VII. Učinkovit pristup postupcima i pravnoj pomoći u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

A. Pregled

1. Učinkovit pristup postupcima / pristup pravosuđu u skladu s Konvencijom i Uredbom

268. Jedno od najvažnijih načela iz Konvencije i Uredbe jest da podnositelji zahtjeva moraju imati učinkovit pristup postupcima koji su potrebni za podnošenje zahtjeva u zamoljenoj državi. Učinkovit pristup postupcima znači da podnositelj zahtjeva, ako je potrebno uz pomoć nadležnih tijela u zamoljenoj državi, može učinkovito pokrenuti postupak pred odgovarajućim tijelima zamoljene države.⁸⁴ Važno je napomenuti da se u Uredbi upotrebljava nešto drukčija terminologija nego u Konvenciji te se za „učinkovit

⁸¹ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

⁸² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

⁸³ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

⁸⁴ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 357.

pristup postupcima" upotrebljava „učinkovit pristup pravosuđu“ upućujući, međutim, na ista načela utjelovljena u objema instrumentima (pojmovi se naizmjenice upotrebljavaju u ovom odjeljku).

269. Članci 14., 15., 16., 17. i 43. Konvencije i članci 43., 44., 45., 46., 47. i 67. Uredbe odnose se na obvezu zamoljene države da osigura učinkovit pristup postupcima, uključujući pružanje besplatne pravne pomoći u određenim okolnostima i mogućnost povrata troškova od stranke koja nije uspjela u sporu u određenim okolnostima (članak 43. Konvencije i članci 43. i 67. Uredbe). U ovom su odjeljku Priručnika sažete te odredbe.

270. Opća obveza pružanja učinkovitog pristupa postupcima podnositeljima zahtjeva, uključujući u postupcima izvršenja i žalbe, utvrđena je u članku 14. stavku 1. Konvencije i članku 44. stavku 1. Uredbe. U skladu s Konvencijom podnositelji uključuju uzdržavane osobe, obveznike uzdržavanja i javna tijela (ako djeluju u ime uzdržavane osobe za potrebe zahtjeva za priznavanje te priznavanje i izvršenje), koji podnose zahtjeve putem središnjeg tijela. U Uredbi je propisano da sve „stranke uključene u spor na koji se odnosi ova Uredba“ imaju učinkovit pristup pravosuđu. U Uredbi je dalje specificirano da se, za razliku od Konvencije, učinkovit pristup pravosuđu osigurava „svakom podnositelju zahtjeva koji boravi“ u državi moliteljici.

271. Izravni zahtjevi nadležnim tijelima u načelu su obuhvaćeni člankom 17. točkom (b) Konvencije i člankom 47. Uredbe. Države mogu primjenjivati ocjenu imovinskog stanja i ocjenu utemeljenosti radi utvrđivanja prava na pravnu pomoć i postoji zahtjev za pružanje pravne pomoći u svakom postupku priznavanja, proglašenja izvršivosti i izvršenja, posebno kada se podnositelj zahtjeva koristio pravnom pomoći ili besplatnim postupcima u matičnoj državi. Članak 14. stavak 5. Konvencije i članak 44. stavka 5. Uredbe primjenjuju se i na izravne zahtjeve.

2. Pravna pomoć

272. Vrsta učinkovitog pristupa koji se mora pružiti uključuje, ako je potrebno, pravnu pomoć („legal assistance“ u Konvenciji ili „legal aid“ u Uredbi). Način plaćanja ili mogućnost podnositelja da plati troškove ne bi smjeli predstavljati prepreku tome pristupu. Stoga je u članku 15. Konvencije i članku 46. Uredbe predviđeno da se u većini situacija **besplatna pravna pomoć pruža uzdržavanim osobama (uzdržavanje koje se duguje osobama mlađima od 21 godine) koje podnose zahtjeve putem središnjih tijela.**⁸⁵

273. Ako su postupci u zamoljenoj državi dovoljno jednostavni da podnositelj zahtjeva može sam učinkovito predstaviti svoj predmet bez pravne pomoći i središnje tijelo besplatno pruža potrebne usluge, pravnu pomoć nije potrebno pružati unatoč tome što postoji obveza pružanja pravne pomoći.

---

⁸⁵ Vidjeti i uvodnu izjavu 36. Uredbe.

U članku 3. **Konvencije pravna je pomoć** definirana kao „pomoć koja je nužna kako bi podnositelji mogli saznati koja su njihova prava i kako ih tražiti i osigurati učinkovito i djelotvorno rješavanje zahtjeva u zamoljenoj državi. Načini pružanja takve pomoći mogu, prema potrebi, uključivati pravne savjete, pomoć za pokretanje postupka pred tijelom, pravno zastupanje i oslobađanje od troškova postupka“.

U članku 45. **Uredbe pravna je pomoć** definirana kao „pomoć koju strane trebaju da se upoznaju sa svojim pravima i da ih traže; nadalje pravna pomoć osigurava da se njihovi zahtjevi uloženi putem središnjih tijela ili izravno nadležnim tijelima u cijelosti i učinkovito obrađuju. Pravna pomoć prema potrebi uključuje sljedeće:
 (a) savjetovanje prije početka postupka radi postizanja nagodbe prije pokretanja sudskog postupka;
 (b) pravnu pomoć pri pokretanju postupka pred tijelom ili sudom i zastupanje na sudu;
 (c) oslobađanje sudskih troškova i honorara osoba ovlaštenih za obavljanje naloga u postupku ili pomoć za njihovo podmirenje;
 (d) u državama članicama u kojima je stranka koja u postupku ne uspije dužna platiti troškove suprotne strane, kad primatelj pravne pomoći izgubi spor, uključuje i troškove suprotne stranke ako bi pravna pomoć uključivala te troškove da je primatelj pravne pomoći uobičajeno boravio u državi članici suda pred kojim se vodi postupak;
 (e) tumačenje;
 (f) prijevod dokumenata koje zahtijeva sud ili nadležno tijelo i predočuje primatelj pravne pomoći koji su potrebni za rješavanje spora;
 (g) putne troškove koje snosi primatelj pravne pomoći kad pravo ili sud predmetne države članice zahtijeva fizičku prisutnost osoba koje su uključene u predstavljanje primateljeva predmeta na sudu ili ako sud odluči da predmetne osobe ne mogu biti na, za sud prihvatljiv, način, drukčije saslušane.“

274. To je važno jer su mnoge države razvile djelotvorne i učinkovite postupke za priznavanje, priznavanje i izvršenje, izvršenje, donošenje i izmjenu odluka o uzdržavanju kojima se mogu koristiti svi podnositelji zahtjeva u toj državi bez potrebe za **pravnom pomoći** i ti će postupci biti jednako dostupni podnositeljima u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Ovisno o državi, to može uključivati upotrebu pojednostavnjenih obrazaca, administrativne postupke i davanje informacija i savjeta svim podnositeljima zahtjeva od strane središnjeg ili nadležnog tijela. Ako podnositelj zahtjeva može učinkovito pokrenuti postupak zahvaljujući takvim pojednostavnjenim postupcima i ako ih zamoljena država stavlja na raspolaganje podnositelju zahtjeva bez naknade, zamoljena država nije obvezna pružiti besplatnu pravnu pomoć podnositelju zahtjeva.⁸⁶

275. Ako pojednostavnjeni postupci nisu dostupni a potrebna je pravna pomoć, postoji niz odredbi Konvencije i Uredbe u kojima su utvrđene okolnosti u kojima se pravna pomoć podnositeljima mora pružati besplatno. Takva pravna pomoć ne smije biti manja od pomoći dostupne u istovjetnim nacionalnim predmetima (članak 14. stavak 4. Konvencije i članak 44. stavak 4. Uredbe).

276. U poljima s tekstem navedene su definicije „pravne pomoći“ iz Konvencije i iz Uredbe. One su slične, ali se razlikuju u nekim važnim vidovima, odnosno, u definiciji iz Uredbe propisano je kako se postupa s troškovima usmenog prevođenja, pismenog prevođenja, nužnog putovanja na rasprave i pravna pomoć stranci koja nije uspješna u postupku i koja je odgovorna za troškove.

277. Ako je podnositelju zahtjeva potrebna pravna pomoć, u načelu je u Konvenciji i Uredbi propisano da sve države ugovornice ili države članice moraju besplatno pružiti takvu pomoć uzdržavanim osobama u gotovo svim situacijama koje se odnose na **uzdržavanje djece**. Postoje neke iznimke od tog pravila za države koje su dale izjave u skladu s Konvencijom (u skladu s Uredbom ne postoji mogućnost

NAPOMENA: Ako odluka za koju se traži priznavanje i izvršenje uključuje uzdržavanje bračnog druga i uzdržavanje djeteta, primjenjuje se isto pravo na besplatnu pravnu pomoć.

⁸⁶ U [ime države] [...].

za takvu izjavu).⁸⁷

278. Međutim, pravo podnositelja na besplatnu pravnu pomoć za zahtjeve koji se odnose na **pitanja uzdržavanja koje se ne odnosi na djecu** ograničeno je, kao i pravo obveznika uzdržavanja na besplatnu pravnu pomoć za zahtjeve za priznavanje i izmjene. Zamoljena država članica može u odnosu na takve vrste zahtjeva kao preduvjet za pružanje pravne pomoći upotrijebiti ocjenu imovinskog stanja ili ocjenu utemeljenosti.

Pri ocjeni **imovinskog stanja** uzimaju se u obzir dohodak i imovina podnositelja zahtjeva, ili druge financijske okolnosti koje će imati utjecaja na sposobnost podnositelja da plati za pravnu pomoć

Ocjenom utemeljenosti provjerava se utemeljenost zahtjeva ili vjerojatnost njegova uspješnog ishoda, uzimajući u obzir čimbenike kao što je pravna osnova zahtjeva i hoće li činjenice predmeta dovesti do uspješnog ishoda.

279. Međutim, važno je napomenuti da u svim predmetima koji se odnose na priznavanje i izvršenje, pravna pomoć koju država pruža svim podnositeljima zahtjeva (uzdržanim osobama, obveznicima uzdržavanja ili javnom tijelu⁸⁸) ne može biti niža od pomoći koja bi se pružala podnositelju zahtjeva da se podnositeljev zahtjev odnosi na istovjetan nacionalni predmet (članak 17. točka (b) Konvencije i članak 47. stavak 2. Uredbe). Time se osigurava pružanje iste razine usluge svim podnositeljima zahtjeva, bez obzira na njihovo boravište. Osim toga, iako besplatna pravna pomoć nije uvijek dostupna, zamoljena država ne može tražiti jamstvo ili polog za osiguranje plaćanja pravnih troškova (članak 14. stavak 5 i članak 37. stavak 2. Konvencije i članak 44. stavak 5. Uredbe). Dostupnost besplatne pravne pomoći podnositeljima ovisit će stoga o sljedećim čimbenicima:

- jesu li podnositelju zahtjeva besplatno dostupni pojednostavnjeni postupci u zamoljenoj državi,
- o kakvoj je vrsti uzdržavanja riječ (uzdržavanje djeteta, uzdržavanje bračnog druga ili drugi oblici uzdržavanja obitelji),
- je li podnositelj uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja,
- kakva se vrsta zahtjeva podnosi (priznavanje, izvršenje, donošenje odluke, izmjena, posebne mjere ili izravni zahtjevi),
- primjenjuje li se u zamoljenoj državi za određenu vrstu zahtjeva ocjena imovinskog stanja ili ocjena utemeljenosti (imovinsko stanje djeteta ili ovisno o situaciji podnositelja).

280. U sljedećim je odjeljcima i dijagramima navedeno detaljno objašnjenje prava na besplatnu pravnu pomoć u nizu različitih situacija.

B. Uvjet pružanja besplatne pravne pomoći

281. U sljedećem je odjeljku objašnjeno pravo na besplatnu pravnu pomoć za podnošenje zahtjeva u skladu s Konvencijom i Uredbom u svim državama, osim u onim državama ugovornicama Konvencije koje su izjavile da će upotrijebiti ocjenu imovinskog stanja djeteta⁸⁹ (takva izjava nije moguća u skladu s Uredbom).

282. Imajte na umu da se dijagrami u ovom odjeljku u prvom redu odnose na odredbe i predmete u skladu s Konvencijom i u njima se ponekad odražavaju učinci mogućih rezervi i izjava koje su države članice izjavile u odnosu na Konvenciju.

⁸⁷ U skladu s Konvencijom, država može izjaviti da će za određen predmete upotrebljavati ocjenu imovinskog stanja djeteta (članak 16. stavak 1.). Europska unija neće to izjaviti i stoga se u tom kontekstu u državama članicama Europske unije neće primjenjivati ocjena imovinskog stanja djeteta u skladu s Konvencijom (vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU (bilješka 59)).

⁸⁸ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 383.

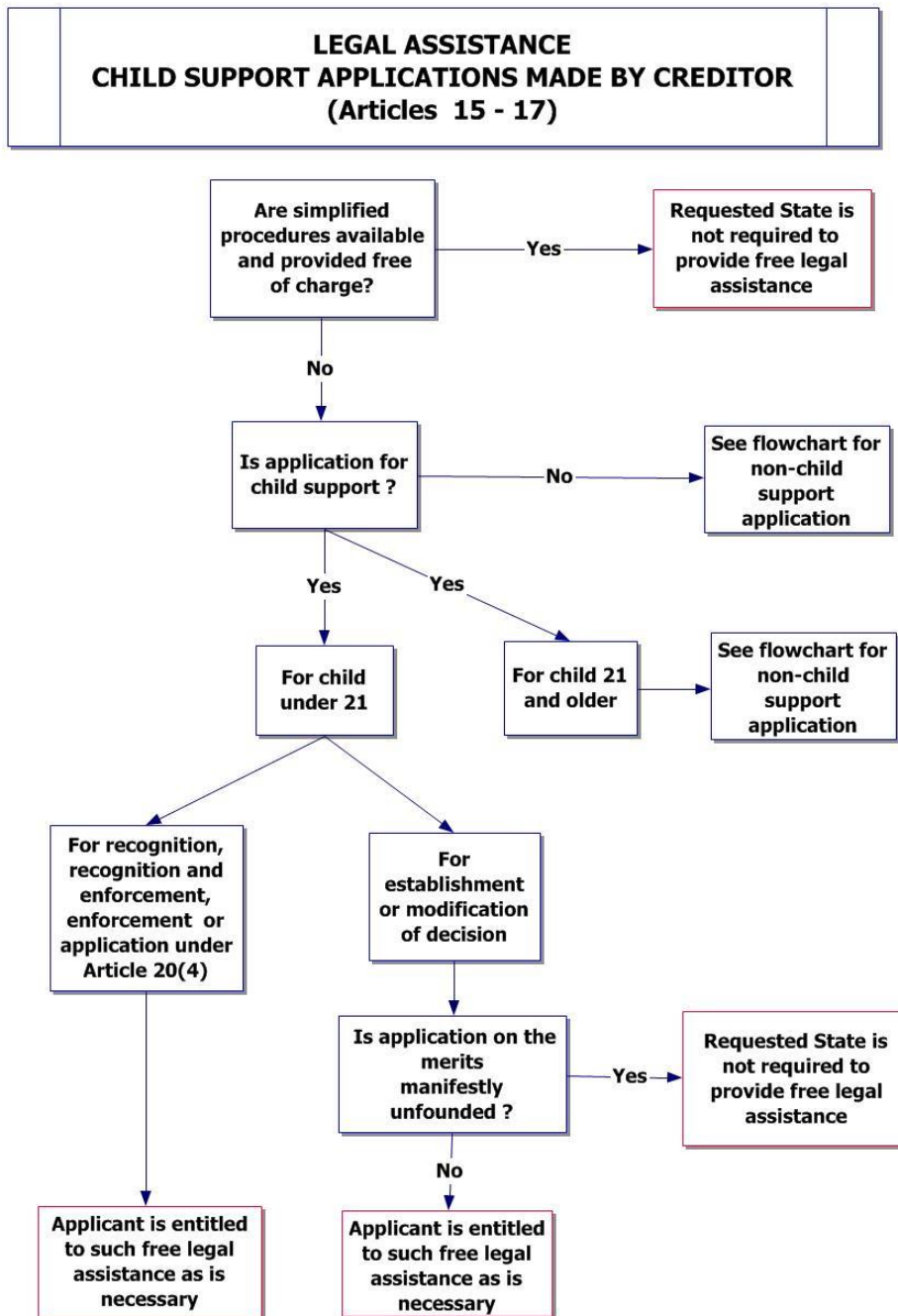
⁸⁹ U skladu s Konvencijom, država može izjaviti da će za određen predmete upotrebljavati ocjenu imovinskog stanja djeteta (članak 16. stavak 1.). Europska unija neće to izjaviti i stoga se u državama članicama Europske unije neće primjenjivati ocjena imovinskog stanja djeteta u skladu s Konvencijom u ovom kontekstu (vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU (bilješka 59)).

3. Zahtjevi uzdržavane osobe

a) Zahtjevi za uzdržavanje djeteta koji se odnose na uzdržavanje djeteta mlađeg od 21 godine (ili mlađeg od 18 ako je izjavljena rezerva u skladu s Konvencijom)

283. Kako je prikazano u nastavku, ako se zahtjev koji se podnosi putem središnjeg tijela odnosi na priznavanje ili priznavanje ili izvršenje odluke za uzdržavanje djeteta, „pravna pomoć“ u skladu s Konvencijom ili Uredbom mora se pružati besplatno. Ne postoje iznimke od tog zahtjeva. Ako je riječ o zahtjevu za uzdržavanje djeteta, ali za donošenje ili izmjene odluke, država može odbiti besplatnu pravnu pomoć ako smatra da se zahtjev ili žalba neutemeljena u smislu opravdanosti.⁹⁰

NAPOMENA: Ako odluka za koju se traži priznavanje i izvršenje uključuje uzdržavanje bračnog druga i uzdržavanje djeteta, primjenjuje se isto pravo na besplatnu pravnu pomoć.

⁹⁰ Vidjeti također članak 43. stavak 2. Konvencije i članak 67. Uredbe u odnosu na naplatu troškova.

Slika 3.: Pravna pomoć u skladu s Konvencijom: zahtjevi za uzdržavanje djeteta koje podnosi uzdržavana osoba

b) Zahtjevi za uzdržavanje koji nisu zahtjevi za uzdržavanje djeteta mlađeg od 21 godine (ili mlađeg od 18 ako je izjavljena rezerva u skladu s Konvencijom)

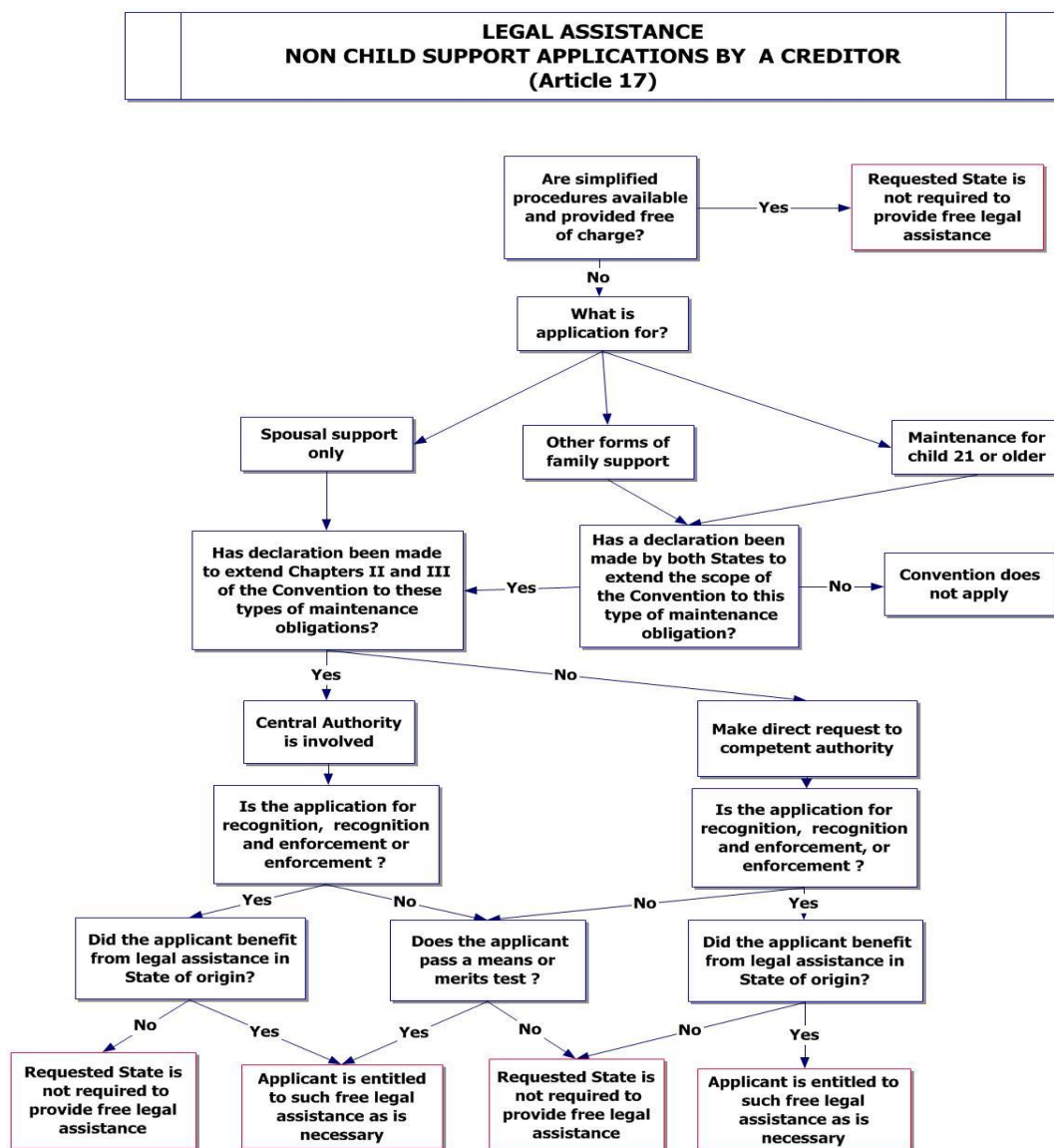
284. Ako se zahtjev odnosi na uzdržavanje djeteta od 21 godine ili više, uzdržavanje bivšeg bračnog druga ili neku drugu vrstu uzdržavanja (i ako je, u skladu s Konvencijom, država proširila područje primjene konvencije na takve vrste predmeta) pružanje besplatne pravne pomoći nije obavezno. Država članica Europske unije ili država ugovornica Konvencije može odbiti pružiti takvu pomoć ako ne postoji vjerojatnost da će zahtjev biti uspješan (ocjena utemeljenosti zahtjeva), a država također kao uvjet za primanje takvih usluga može izvršiti ocjenu imovinskog stanja.⁹¹

285. Međutim, u predmetu koji se odnosi na priznavanje, priznavanje i izvršenje ili izvršenje postojeće odluke za vrste uzdržavanja opisane u prethodnom stavku, ako je podnositelj zahtjeva u matičnoj državi primio besplatnu pravnu pomoć za donošenje odluke, podnositelj također ima pravo na istu razinu pomoć u zamoljenoj državi, ako je takva pomoć u zamoljenoj državi dostupna. To je prikazano na Slici 4.: Pravna pomoć u skladu s Konvencijom: zahtjevi uzdržavane osobe – uzdržavanje koje se ne odnosi za dijete u nastavku.⁹²

---

⁹¹ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

⁹² Vidjeti prethodnu bilješku.

Slika 4.: Pravna pomoć u skladu s Konvencijom: zahtjevi koje podnosi uzdržavana osoba – uzdržavanje koje se ne odnosi na djecu

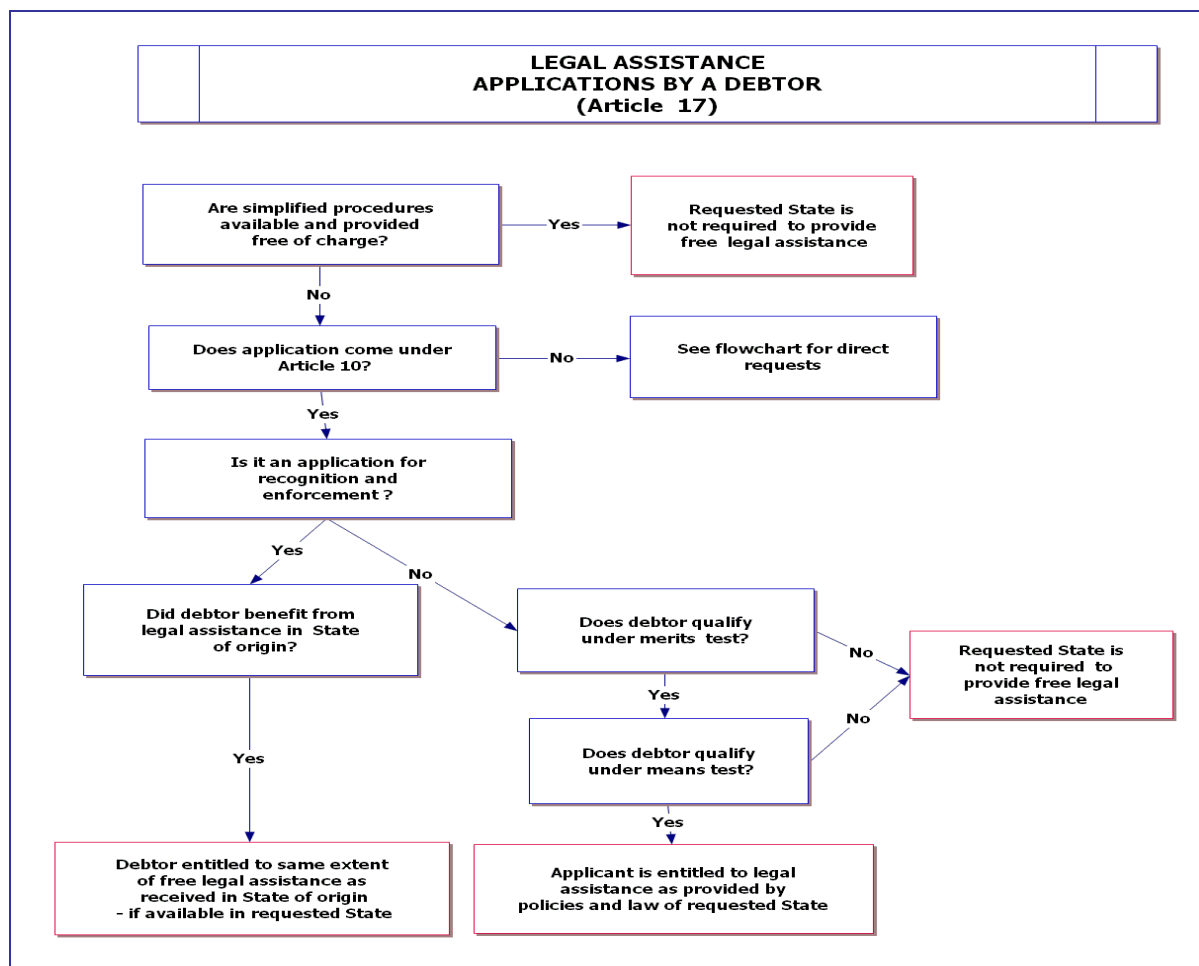
c) Zahtjevi javnog tijela

286. Ako je podnositelj zahtjeva javno tijelo kako je definirano u članku 36. Konvencije ili u članku 64. Uredbe, ono se smatra uzdržavanom osobom za potrebe priznavanja, priznavanja i izvršenja, ili izvršenja odluke. Stoga postoji pravo na besplatnu pravnu pomoć za javna tijela u tim zahtjevima koji se odnose na odluke o uzdržavanju djece za djecu mlađu od 21 godine (ili 18 godina ako je izjavljena rezervacija u skladu s Konvencijom).⁹³

4. Zahtjevi obveznika uzdržavanja

287. U slučaju zahtjeva obveznika uzdržavanja, zamoljena država može upotrijebiti ocjenu utemeljenosti zahtjeva i ocjenu imovinskog stanja kako bi utvrdila hoće li pružiti besplatnu pravnu pomoć (članak 17. Konvencije i članak 47. Uredbe). To je prikazano na slici 5. u nastavku na kojoj se Konvencija upotrebljava kao primjer.

⁹³ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 383.

Slika 5.: Pravna pomoć u skladu s Konvencijom: zahtjevi obveznika uzdržavanja

5. Test utvrđivanja roditeljstva ili genski test

288. U članku 6. stavku 2. točki (h) Konvencije i članku 51. stavku 2. točki (h) Uredbe propisano je da središnje tijelo mora poduzeti odgovarajuće mjere za pružanje pomoći za utvrđivanje roditeljstva ako je to nužno na naplatu uzdržavanja (vidjeti u prethodnom tekstu odjeljak 154 i poglavlje 1., odjeljci I.B i III.B). Troškovi genskog testiranja za utvrđivanje roditeljstva mogu biti prilično visoki. Kako bi se osiguralo da ti troškovi ne postanu prepreka za ishođenje odluke o uzdržavanju djeteta,⁹⁴ ako je u zahtjevu u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom (c) Konvencije ili člankom 56. stavkom 1. točkom (c) Uredbe potreban test utvrđivanja roditeljstva zamoljena država ne može tražiti od podnositelja zahtjeva da plati testiranje i ti su troškovi obuhvaćeni općom odredbom o pružanju besplatne pravne pomoći.⁹⁵

289. Način na koji će se to provoditi u praksi ovisit će o nacionalnim postupcima za gensko testiranje u uključenim državama ugovornicama. U nekim državama uvjet za provođenje testa može biti da osoba koja traži testiranje mora unaprijed platiti trošak testiranja, uključujući troškove za majku i djecu. U drugim državama, obveznik uzdržavanja možda će morati unaprijed platiti samo dio svojih troškova testiranja. U tom će slučaju zamoljena država pokriti troškove testiranja majke i djece – troškove koje bi inače morao platiti podnositelj zahtjeva. Međutim, ti se troškovi mogu naplatiti od obveznika uzdržavanja ako se utvrdi da je on roditelj djeteta. Svaka će država odlučiti, u skladu s nacionalnim pravom ili postupkom, u kojoj će mjeri obveznik uzdržavanja morati

⁹⁴ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 390.

⁹⁵ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 392.

snositi troškove testiranja i u kojoj će fazi postupka testiranja to biti potrebno, ako će uopće biti potrebno.⁹⁶

290. Ako se zahtjev odnosi na uzdržavanje djeteta mlađeg od 21 godine, opće je pravilo da uzdržavana osoba neće morati unaprijed platiti troškove testa za utvrđivanje roditeljstva osim ako je očito da je zahtjev neutemeljen.⁹⁷

291. U skladu s Konvencijom, u onim državama koje su izjavile da će primjenjivati ocjenu imovinskog stanja djeteta, troškovi testa za utvrđivanje roditeljstva bit će obuhvaćeni dostupnom pravnom pomoći, osim ako dijete ne prođe ocjenu imovinskog stanja.⁹⁸

C. Učinkovit pristup postupcima i pravnoj pomoći u [ime države]

[Upisati nacionalne podatke]

VIII. Privremene i zaštitne mjere u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

A. Pomoć središnjeg tijela s privremenim mjerama u skladu s Konvencijom i Uredbom

292. U Konvenciji i Uredbi sadržane su odredbe u skladu s kojima središnja tijela moraju pomagati u određenim okolnostima i pod određenim uvjetima, s pokretanjem postupaka za donošenje „privremenih mjera“ u zamoljenoj državi.

293. U članku 6. stavku 2. točki (i) Konvencije i članku 51. stavku 2. točki (i) Uredbe navedeno je da je posebna zadaća središnjih tijela u okviru oba instrumenta „poduzeti odgovarajuće mjere“ u odnosu na zahtjev u skladu s člankom 10. Konvencije ili člankom 56. Uredbe u cilju sljedećeg:

„pokretanja postupka ili olakšavanja njegova pokretanja i ostvarivanje potrebne privremene mjere teritorijalnog karaktera i čija je svrha osigurati ishod neriješenog zahtjeva za uzdržavanje“.⁹⁹

294. U članku 7. Konvencije i članku 53. Uredbe također je predviđeno da središnje tijelo može drugom središnjem tijelu podnijeti obrazloženi zahtjev za izvršavanje zadaća iz članka 6. stavka 2. točke (i) Konvencije i članka 51. stavka 2. točke (i) Uredbe kada nije u tijeku rješavanje ni jednog zahtjeva u skladu s člankom 10. Konvencije ili člankom 56. Uredbe (vidjeti također poglavlje 1. odjeljak III.B ovog Priručnika). U članku 7. Konvencije i članku 53. Uredbe predviđeno je da „zamoljeno središnje tijelo poduzima prema potrebi takve mjere ako je uvjereno da su korisne i ako smatra da su potrebne kako bi potencijalnom podnositelju zahtjeva pomogle pri podnošenju zahtjeva (u skladu s člankom 10. Konvencije ili člankom 56. Uredbe) ili utvrđivanju treba li zahtjev uložiti“.

295. Izraz „sve primjerene mjere“ koji se koristi u odnosu na zadaće središnjeg tijela u pogledu privremenih mjera tumači se kao da znači „sve mjere koje bi središnje tijelo moglo poduzeti za ostvarivanje potrebnog rezultata, ovisno o vlastitim ovlastima i

⁹⁶ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

⁹⁷ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 390.

⁹⁸ Europska unija neće to izjaviti i stoga se u državama članicama Europske unije neće primjenjivati ocjena imovinskog stanja djeteta u skladu s Konvencijom u ovom kontekstu (vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU (bilješka 59).

⁹⁹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije za detaljan opis „privremenih mjera“ u ovom kontekstu u stavku 176. i dalje.

resursima i pod uvjetom da su te mjere dopuštene u skladu s nacionalnim pravom (zamoljene) države”.¹⁰⁰

296. Prema tome, nadležna tijela u državama u kojima je Konvencija na snazi i u kojima se Uredba primjenjuje trebala bi biti svjesna da mogu primati zahtjeve od svojih središnjih tijela ili raditi sa svojim središnjim tijelima na pokretanju postupaka za donošenje privremenih mjera u navedenim predmetima.

B. Odredbe o privremenim i zaštitnim mjerama koje su jedinstvene Uredbi

297. U Uredbi se nalazi niz dodatnih pravila o privremenim i zaštitnim mjerama u vezi s primjenom Uredbe.

1. Privremene mjere koje se poduzimaju u matičnoj državi

298. U članku 39. Uredbe propisano je da sud podrijetla može proglasiti odluku privremeno izvršivom neovisno o žalbi, čak i kad nacionalno pravo ne predviđa *ex lege* izvršenje.

299. U slučaju izvršive odluke ili dijela odluke o privremenim mjerama iz druge države članice, ta će odluka biti izvršiva u skladu s člankom 17. stavkom 2. Uredbe (u odjeljku 1. postupci za odluke koje je donijela država članica koju obvezuje Haški protokol iz 2007.) ili u skladu s člankom 26. Uredbe (u odjeljku 2. postupci za odluke donesene u državi članici koju ne obvezuje Haški protokol iz 2007.) (vidjeti poglavlje 8. za više informacija o priznavanju, proglašenju izvršivosti i izvršenju odluka u skladu s poglavljem IV. Uredbe). U članku 17. stavku 2. i članku 26. Uredbe navedeno je da odluka donesena u drugoj državi članici mora biti „izvršiva” samo u toj državi članici i nije propisano da takva odluka mora biti pravomoćna odluka kako bi mogla biti izvršiva ili proglašena izvršivom u drugoj državi članici.

2. Privremene ili zaštitne mjere u državama koje nisu države u kojoj je odluka donesena

300. U članku 14. Uredbe propisana je nadležnost sudova u skladu s Uredbom u odnosu na privremene i zaštitne mjere:

„Pred sudovima države članice može se podnijeti zahtjev za donošenjem privremenih mjera uključujući i zaštitne mjere koje se mogu predvidjeti pravom te države čak i kad su u skladu s pravom te države, čak i kad su, u skladu s ovom uredbom, za odlučivanje o meritumu stvari nadležni sudovi druge države članice”.

301. Pri ostvarivanju takve nadležnosti u odnosu na privremene mjere, nadležna tijela trebala bi biti svjesna da će također biti potrebno utvrditi mjerodavno pravo za takve mjere.¹⁰¹

¹⁰⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 121.

¹⁰¹ Za države članice koje obvezuje Haški protokol iz 2007. (vidjeti poglavlje 5.), nije jasno bi li privremene mjere bile uključene unutar područja primjene mjerodavnog prava Protokola (vidjeti članak 11. Protokola o području primjene mjerodavnog prava).

3. Privremene mjere u iščekivanju priznavanja, priznavanja i proglašenja izvršivosti/izvršenja odluke u drugoj državi članici u skladu s odjeljcima 1. i 2. Poglavlja IV.¹⁰²

302. U skladu s odjeljkom 1. poglavlja IV. Postupci iz Uredbe za priznavanje, proglašenje izvršivosti i izvršenje odluka u skladu s Uredbom, za odluke donesene u državi članici koju obvezuje Haški protokol iz 2007., u članku 18. objašnjeno je da:

„Odluka o izvršenju na temelju prava države u kojoj se izvršenje obavlja uključuje ovlasti za sve mjere osiguranja“.

303. Nadalje, u skladu s postupkom iz odjeljka 2. poglavlja IV. Uredbe (za odluke donesene u državi članici koju ne obvezuje Haški protokol iz 2007.), u članku 36.¹⁰³ objašnjeno je da podnositelja zahtjeva ništa ne sprječava da iskoristi privremene/zaštitne mjere koje su dostupne u skladu s nacionalnim pravom države članice izvršenja, bez zahtjeva za proglašenje izvršivosti odluke iz druge države članice. U članku 36. stavku 2. Uredbe također je pojašnjeno da proglašenje izvršivosti uključuje *ex lege* ovlasti za zaštitne mjere. U članku 36. stavku 3. navedeno je da u propisanom roku za žalbu u skladu s člankom 32. stavkom 5. protiv proglašenja izvršivosti sve do donošenja odluke po žalbi, protiv stranke protiv koje se zahtijeva izvršenje nije dopušteno poduzeti niti jednu mjeru izvršenja osim zaštitnih mjera na njezinoj imovini (vidjeti poglavlje 8. za više informacija o privremenim i zaštitnim mjerama u kontekstu izvršnih postupaka u skladu s Uredbom).

IX. Ostale Konvencije i Uredbe o dostavi pismena i izvođenju dokaza u inozemstvu

A. Pregled

304. Neke su države stranke Haške konvencije o dostavi iz 1965.¹⁰⁴ i / ili Haške konvencije o dokazima iz 1970.¹⁰⁵, od kojih obje mogu biti važne u slučajevima koji uključuju međunarodne zahtjeve za uzdržavanje.¹⁰⁶ Ako nastane situacija u kojoj bi se mogla primjenjivati bilo koja od tih Konvencija, važno je tražiti pravni savjet kako bi se osiguralo da su ispravno ispunjeni zahtjevi Konvencije.

305. *Uredba Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima* primjenjuje se u svim državama članicama Europske unije, osim u Danskoj, a *Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima* („dostava pismena“) primjenjuje se u svim državama članicama. Između Danske i ostalih država članica Europske unije primjenjuje se Haška konvencija o dokazima iz 1970., a ne Uredba (EZ) br. 1206/2001. Ako nastane situacija u kojoj bi se mogla primjenjivati bilo koja od tih Uredbi, važno je tražiti pravni savjet kako bi se osiguralo da su ispravno ispunjeni zahtjevi uredbi.

306. Nadležna tijela mogu u Tablicama stanja provjeriti je su li druge države članice izvan Europe stranke Haških konvencija o dokazima i o dostavi < www.hcch.net >, pod „Konvencije“ zatim pod „Konvencija br. 14“ i „Konvencija br. 20“.

¹⁰² Vidjeti poglavlje 8. za dodatne informacije o priznavanju, proglašenju izvršivosti i izvršenju odluka u skladu s poglavljem IV. Uredbe.

¹⁰³ Članak 36. Uredbe usporediv je s člankom 47. Uredbe Bruxelles I..

¹⁰⁴ *Haška konvencija od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima.*

¹⁰⁵ *Haška konvencija od 18. ožujka 1970. o izvođenju dokaza u inozemstvu u građanskim ili trgovačkim stvarima.*

¹⁰⁶ Vidjeti članak 50. Konvencije i obrazloženje Konvencije, stavci 648 – 651.

307. Konvencija o dostavi i Konvencija o dokazima primjenjuju se ako i kada se radi dostava u inozemstvo ili se izvode dokazi u *inozemstvu*. U tom je pogledu važno napomenuti da se pojam „**inozemstvo**” ne upotrebljava u članku 6. stavku 2. točki (g) Konvencije iz 2007. koja se također odnosi na zahtjeve za posebne mjere („za olakšavanje prikupljanja pismenih ili ostalih dokaza”) i točki (j) („za olakšavanje dostave pismena”). To je zato što će se u većini slučajeva od središnjeg tijela tražiti da olakša izvođenje dokaza ili dostavu pismena *u vlastitoj nadležnosti* u postupcima u vezi s uzdržavanjem koji se vode *u njegovoj nadležnosti*. Zahtjevi za olakšavanje izvođenja dokaza ili dostave u **inozemstvo** bit će manje česti. Konvencijom iz 2007. obuhvaćene su mnoge situacije u kojima neće biti potrebno ni slanje dokumenata za dostavu u inozemstvu niti izvođenje dokaza u inozemstvu.¹⁰⁷ U usporednim člancima Uredbe koji se odnose na zadaće središnjeg tijela u vezi s dokazima i dostavom pismena (članak 51. stavak 2. točke (g) i (j)) navedene su Uredba (EZ) br. 1206/2001 i Uredba (EZ) br. 1393/2007, ali, kao i u skladu s Konvencijom, vjerojatnije je da će središnja tijela prvo rješavati domaće zahtjeve za izvođenje dokaza i dostavu pismena.

308. Rasprava o ostalim Konvencijama koje su primjenjive u tome području nalazi se izvan područja primjene ovog Priručnika. Kako biste saznali je li država stranka Haške konvencije o građanskom postupku iz 1954.¹⁰⁸, Konvencije o dostavi u inozemstvu iz 1965. i Konvencije o izvođenju dokaza u inozemstvu iz 1970., pogledajte *web*-mjesto Haške konferencije < www.hcch.net >.

B. Konvencija iz 1965. o dostavi u inozemstvo¹⁰⁹

309. U Konvenciji o dostavi iz 1965. predviđeni su kanali za slanje koji se moraju koristiti kada je potrebno slati sudsko ili izvansudsko pismeno iz jedne države koja je stranka Konvencije u drugu državu, koja je također stranka Konvencije.

310. Konvencija o dostavi iz 1965. primjenjiva je ako su ispunjeni svi navedeni zahtjevi:

1. u skladu sa zakonodavstvom države u kojoj se vodi postupak (država foruma) potrebno je poslati pismeno (npr. obavijest o pokretanju postupka) iz te države u drugu državu radi dostave u toj drugoj državi;
2. obje države stranke su Konvencije o dostavi;
3. poznata je adresa osobe kojoj se pismeno dostavlja;
4. pismeno koje se dostavlja sudsko je ili izvansudsko pismeno i
5. pismeno koje se dostavlja odnosi se na građansko ili trgovačko pitanje.

311. U slučaju sumnje u vezi s time primjenjuje li se Konvencija o dostavi iz 1965. ili kako se uskladiti s njezinim odredbama, potrebno se savjetovati s pravnim savjetnikom.

C. Konvencija iz 1970. o izvođenju dokaza u inozemstvu¹¹⁰

312. U Haškoj konvenciji o dokazima iz 1970. uspostavljaju se načini suradnje u izvođenju dokaza u inozemstvu (tj. u drugoj državi) u građanskim ili trgovačkim stvarima. Konvencijom, koja se primjenjuje samo između država koje su njezine stranke, predviđeno je izvođenje dokaza (i) na temelju pisama zahtjeva i (ii) putem diplomatskih ili konzularnih djelatnika i povjerenika. U Konvenciji su predviđeni učinkoviti načini za

¹⁰⁷ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavci 164. – 167. i 182. – 185. Rasprava o vrstama pomoći koje zamoljena država može pružati na način koji nije obuhvaćen Konvencijom o dokazima iz 1970. dostupna je u Obrazloženju Konvencije, stavak 174.

¹⁰⁸ *Haška konvencija od 1. ožujka 1954. o građanskom postupku.*

¹⁰⁹ Više informacija o Konvenciji o dostavi dostupno je u „odjeljku o dostavi” na *web*-mjestu Haške konferencije.

¹¹⁰ Više informacija o Konvenciji o dokazima dostupno je u „odjeljku o dokazima” na *web*-mjestu Haške konferencije.

prevladavanje razlika između sustava građanskog i običajnog prava u odnosu na izvođenje dokaza.

313. Ako nastane potreba za izvođenjem dokaza u inozemstvu, potrebno je zatražiti pravni savjet, ako je potrebno, kako bi osigurali da su ispunjeni zahtjevi Konvencije o dokazima iz 1970.

D. Uredba Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima¹¹¹

314. Uredbom Vijeća (EZ) br. 1206/2001 nastoji se unaprijediti, pojednostaviti i ubrzati suradnja između sudova u izvođenju dokaza između država članica Europske unije.¹¹²

315. Uredbom (EZ) br. 1206/2001 predviđena su dva načina za izvođenje dokaza između država članica: izravno slanje zahtjeva između sudova i neposredno izvođenje dokaza od strane suda koji upućuje zahtjev. Sud koji upućuje zahtjev onaj je sud na kojem je sudski postupak započet ili predviđen. Zamoljeni sud je nadležni sud druge države članice za izvođenje dokaza. Središnje tijelo odgovorno je za dostavu informacija i traženje rješenja za poteškoće koje bi mogle nastati u odnosu na zahtjev. Uredbom je predviđeno deset obrazaca kojima se olakšava podnošenje zahtjeva. Zahtjevi se izvršavaju u skladu sa zakonom zamoljene države. Zahtjev se mora izvršiti u roku od devedeset dana od primitka.

316. U raspravama o Uredbi (EZ) br. 1206/2001 predloženo je da bi se trebale iskoristiti nove tehnologije za bolju primjenu Uredbe,¹¹³ i nadležna tijela možda će željeti istražiti postoje li mogućnosti za videokonferencije ako se moraju primjenjivati na Uredbu.

E. Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena)¹¹⁴

317. Uredbom (EZ) br. 1393/2007 (kojom se stavlja izvan snage Uredba Vijeća (EZ) br. 1348/2000) nastoji se unaprijediti i ubrzati slanje sudskih i izvansudskih pismena u građanskim i trgovačkim stvarima za dostavu između država članica. Uredba se primjenjuje između svih država članica Europske unije.¹¹⁵

318. Uredbom (EZ) br. 1393/2007 predviđeni su različiti način slanja i dostave pismena: slanje putem tijela za slanje i zaprimanje, slanje konzularnim i diplomatskim putem, dostava poštom i izravna dostava.

¹¹¹ Više informacija o Uredbi (EZ) br. 1206/2001 dostupno je na web-mjestu Europskog pravosudnog atlasa o građanskim stvarima: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_en.htm >. Važno je napomenuti da se očekuje da će se ti podaci premjestiti na Europski portal e-pravosuđa koji se nalazi na sljedećoj poveznici: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹² Kao što je prethodno navedeno, Uredba se primjenjuje između svih država članica Europske unije, osim u Danske. Između Danske i ostalih država članica primjenjuje se *Haška konvencija od 18. ožujka 1970. o izvođenju dokaza u inozemstvu u građanskim ili trgovačkim stvarima*.

¹¹³ *Izješće Komisije Vijeću, Europskom parlamentu i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru od 5. listopada 2007. o primjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima* [COM(2007) 769 završna verzija - Nije objavljeno u službenom listu].

¹¹⁴ Više informacija o Uredbi (EZ) br. 1393/2007 dostupno je na web-mjestu Europskog pravosudnog atlasa o građanskim stvarima: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_information_en.htm >. Važno je napomenuti da se očekuje da će se ti podaci premjestiti na Europski portal e-pravosuđa koji se nalazi na sljedećoj poveznici: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹⁵ To uključuje Dansku, koja je potvrdila svoju namjeru da provodi sadržaj Uredbe izjavom (SL L 331, 10.12.2008., str.21) na temelju usporednog sporazuma sklopljenog s Europskom zajednicom.

Poglavlje 4. - Uredba iz 2009.: Izravna pravila o nadležnosti

A. Uvod

322. Uredba sadržava odredbe o izravnoj nadležnosti kojima se objedinjuju pravila o nadležnosti za pitanja uzdržavanja unutar država članica Europske unije. Kada ostvaruju nadležnost u pitanjima uzdržavanja, nadležna tijela u državama članicama Europske unije to će učiniti u skladu s osnovama nadležnosti predviđenima u poglavlju II. Uredbe, odnosno, kada nadležna tijela obrađuju zahtjeve ili izravne zahtjeve za donošenje ili izmjenu odluka o uzdržavanju u skladu s Uredbom ili Konvencijom (vidjeti poglavlja 10. i 11. ovog Priručnika).¹¹⁷ Kao rezultat tih ujednačenih pravila o nadležnosti, u trenutku priznavanja i izvršenja odluke u skladu s Uredbom, neće biti potrebno potvrditi nadležnost nadležnog tijela u državi članici podrijetla odluke (vidjeti poglavlje 8. o priznavanju, proglašenju izvršivosti i izvršenju u skladu s Uredbom).

323. Prije primjene pravila o nadležnosti iz Uredbe, nadležna tijela prvo će morati provjeriti je li pitanje uzdržavanja unutar područja primjene Uredbe, uključujući ocjenjivanje materijalnog, zemljopisnog i prostornog područja primjene (vidjeti poglavlje 3. dio I. Priručnika). Važno je napomenuti da će pravila o nadležnosti iz Uredbe imati univerzalnu zemljopisnu primjenu iz perspektive nadležnih tijela u državama članicama Europske unije. Pravila nadležnosti iz Uredbe također će se primjenjivati kada je pitanje uzdržavanja povezano sa stranom državom (uključujući stranu državu koja je država ugovornica Konvencije iz 2007.) koja nije država članica Europske unije.

324. Za razliku od pravila o izravnoj nadležnosti iz Uredbe, u Konvenciji su predviđena samo „neizravna“ pravila nadležnosti, odnosno, u njezinu članku 18. („Ograničenje postupaka“ o kojem je riječ u nastavku, iz poglavlja 8. Uredbe) i članku 20. („Osnove za priznavanje i izvršenje“). To znači da će nadležnost nadležnog tijela u državi podrijetla odluke biti provjerena u trenutku priznavanja i izvršenja u skladu s Uredbom. Priznavanje i izvršenje odluke ovisi o nadležnosti nadležnog tijela u državi podrijetla odluke koje ispunjava jednu od osnova nadležnosti iz članka 20. Konvencije. S druge strane, na pravila nadležnosti za donošenje ili izmjenu odluke u skladu s Konvencijom u nadležnim tijelima država koje nisu države članice Europske unije primjenjuje se nacionalno pravo koje je na snazi.

325. U ovom poglavlju Priručnika sažeta su pravila nadležnosti utvrđena u Uredbi i ukazuje se na mjesta gdje ta pravila možda odražavaju neizravna pravila o nadležnosti iz Konvencije.¹¹⁸ U poglavlju se također spominju, u bilješkama, slučajevi kada su odredbe Uredbe slične odredbama iz drugih instrumenata europskog privatnog prava.

B. Članak 3. Uredbe:¹¹⁹ opće odredbe

326. U članku 3. točkama (a) i (b) Uredbe predviđena je nadležnost suda mjesta u kojem tuženik ima uobičajeno boravište ili u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno

¹¹⁷ Treba napomenuti da se općenito pravilima nadležnosti iz Uredbe ne rješavaju pitanja mjesne nadležnosti unutar države članice u kojoj se primjenjuje Uredba. Ta će se pitanja rješavati u skladu s nacionalnim pravilima. Također imajte na umu da zahtjevi u skladu s Konvencijom ili Uredbom ili izravni zahtjevi koji utječu na priznavanje ili izvršenje odluka, opisani u poglavljima 7., 8. i 9. ne uključuju analizu nadležnosti središnjih tijela jer se ti zahtjevi ili izravni zahtjevi odnose samo na priznavanje i/ili izvršenje postojećih stranih odluka.

¹¹⁸ Iako odredbe Konvencije nisu izravna pravila o nadležnosti, u praksi, nadležna tijela možda će željeti o njima voditi računa kada donose ili izmjenjuju odluku o uzdržavanju koja će se priznavati i/ili izvršavati u inozemstvu u državi koja je država ugovornica Konvencije (i ako je poznata država ugovornica za planirano priznavanje /izvršenje, je li da država izjavila rezervu u skladu s člankom 20. Konvencije). Vidjeti također poglavlje 7. o ulaznim zahtjevima i izravnim zahtjevima za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje u skladu s Konvencijom iz 2007.

¹¹⁹ Članak 3. točka (a) Uredbe mogu se okvirno usporediti s člankom 2. Uredbe Bruxelles I. Članak 3. točke (b) i (c) Uredbe usporedni su s člankom 5. stavkom 2. Uredbe Bruxelles I. Članak 3. točka (d) Uredbe nova je odredba bez presedana. Važno je napomenuti da se u članku 3. Uredbe, za razliku od Uredbe Bruxelles I., upotrebljava samo izraz „uobičajeno boravište“, koji ima novo autonomno značenje (i u Uredbi nije definiran) i ne upotrebljava se pojam „domicila“ iz Uredbe Bruxelles I.

boravište. Te su odredbe usporedne s neizravnim pravilom iz članka 20. stavka 1. točaka (a) i (c) Konvencije u kojima je propisana osnova za priznavanje i izvršenje odluke u skladu s Konvencijom.¹²⁰

327. U članku 3. točkama (c) i (d) Uredbe predviđeno je da sud države članice može imati nadležnost ako je u skladu s nacionalnim pravom nadležan za postupke o statusu osobe ili za pitanja roditeljske odgovornosti,¹²¹ ako je uzdržavanje dodatno tim postupcima, osim ako se nadležnost temelji isključivo na nacionalnosti jedne od stranaka. Ta izravna pravila o nadležnosti iz Uredbe imaju svoje parove u pravilima Konvencije o neizravnoj nadležnosti sadržanima u članku 20. stavku 1. točki (f) Konvencije.¹²²

328. Treba napomenuti da nema hijerarhije osnova za nadležnost iz članka 3. Uredbe i stoga podnositelj zahtjeva može između njih birati.

C. Članak 4. Uredbe:¹²³ izbor suda

329. Člankom 4. Uredbe dopušteno je strankama da sklapaju sporazume o izboru suda kako bi odredile sud ili sudove u državi članici.¹²⁴ Međutim, u Uredbi su utvrđena ograničenja te neovisnosti. Prvo, isključeni su sporovi koji se odnose na obveze uzdržavanja djece mlađe od 18 godina (članak 4. stavak 3.). Drugo, Uredbom je propisano da mora postojati odgovarajuća veza sa određenim sudom ili sudovima (članak 4. stavak 1.). Sud ili sudovi kojima je dodijeljen predmet moraju se nalaziti u državi članici u kojoj: jedna od stranaka ima uobičajeno boravište (članak 4. stavak 1. točka (a)); jedna od stranaka ima državljanstvo (članak 4. stavak 1. točka (b)) ili u slučaju obveza uzdržavanja između bračnih partnera ili bivših bračnih partnera, sud koji je nadležan za rješavanje njihova bračnog spora (članak 4. stavak 1. točka (c) alineja i.) ili tamo gdje su bračni partneri najmanje godinu dana imali uobičajeno boravište (članak 4. stavak 1. točka (c) alineje II.). Navedeni uvjeti moraju biti ispunjeni u trenutku sklapanja sporazuma o izboru suda ili u trenutku kada je predmet pokrenut pred sudom.

330. U članku 4. stavku 4. Uredbe potvrđuju se sporazumi o izboru suda sklopljeni u skladu s Konvencijom iz Lugana (*Konvencija o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudske odluke u građanskim i trgovačkim stvarima koja je potpisana 30. listopada 2007. u Luganu*) kojima se isključiva nadležnost daje državi koja nije država članica (ako se odnose na obveze uzdržavanja djeteta mlađeg od 18 godina)

331. U članku 4. stavku 2. Uredbe predviđeno je da sporazumi moraju biti u „pisanom obliku“ uključujući „sva priopćenja elektroničkim sredstvima koja osiguravaju trajni zapis o sporazumu.“¹²⁵

332. Članak 18. stavak 2. točka (a) i članak 20. stavak 1. točka (e)¹²⁶ Konvencije odnose se na poštovanje sporazuma stranaka o izboru foruma, „u pisanom obliku“ „osim u sporovima koji se odnose na obveze uzdržavanja djece“.

¹²⁰ U Konvenciji je zatim navedeno da tuženik i uzdržavana osoba moraju imati uobičajeno boravište „u trenutku kada je pokrenut postupak“. Važno je napomenuti da je članak 20. stavak 1. točka (c) Konvencije podložan rezervi države ugovornice, kako je navedeno u članku 20. stavku 2.

¹²¹ U odnosu na članak 3. točku (d) Uredbe, treba napomenuti da nadležna tijela koja imaju nadležnost u skladu s Uredbom Bruxelles II a mogu biti nadležna za pitanja uzdržavanja koja su dodatna uz postupak zbog roditeljske odgovornosti.

¹²² Važno je napomenuti da je članak 20. stavak 1. točka (f) Konvencije podložan rezervi države ugovornice, kako je navedeno u članku 20. stavku 2.

¹²³ Članak 4. Uredbe usporediv je članku 23. Uredbe Bruxelles I uz neke izmjene prethodnih pravila. U novoj su Uredbi propisana nova ograničenja u vezi sa sporazumima o izboru suda između stranaka u području uzdržavanja za razliku od prethodnog neograničenog režima u skladu s Uredbom Bruxelles I.

¹²⁴ Treba napomenuti da u Uredbi, za razliku od Uredbe Bruxelles I (članak 23. stavak 1.) više ne postoji uvjet da jedna od stranaka mora imati „domicil“ u državi članici kako bi mogla sklopiti sporazum o izboru suda.

¹²⁵ U članku 23. stavku 1. točki 8a) i članku 23. Uredbe Bruxelles I. upotrebljava se sličan tekst u odredbama u vezi s onime što čini sporazum „u pisanom obliku“.

¹²⁶ Važno je napomenuti da je članak 20. stavak 1. točka (e) Konvencije podložan rezervi države ugovornice, kako je navedeno u članku 20. stavku 2. Konvencije.

D. Članak 5. Uredbe:¹²⁷ nadležnost na temelju upuštanja tuženika u postupak

333. U članku 5. Uredbe predviđeno je da nadležnost ima „sud države članice pred kojim se tuženik upusti u postupak“, osim ako se tuženik upusti u postupak kako bi se osporila nadležnost. U tome se odražava neizravno pravilo nadležnosti iz članka 20. stavka 1. točke (b) Konvencije.

E. Članak 6. Uredbe:¹²⁸ supsidijarna nadležnost

334. U članku 6. Uredbe predviđena je sljedeća osnova nadležnosti: „Kad niti jedan sud države članice u skladu s člancima 3., 4. i 5. nije nadležan i ni jedan sud države koja je članica Konvencije iz Lugana koja nije država članica nema nadležnost na temelju odredaba te Konvencije, nadležni su sudovi države članice čije državljanstvo imaju obje strane.“¹²⁹

335. Važno je napomenuti da će nadležno tijelo morati po službenoj dužnosti izvršiti provjeru iz članka 6. o nadležnosti suda iz članka 3., 4. ili 5. Uredbe.

336. Neizravnim pravilom nadležnosti iz članka 20. stavka 1. točke (f) Konvencije posebno je isključena nadležnost utemeljena isključivo na državljanstvu jedne od stranaka (u pitanjima statusa osobe ili roditeljske odgovornosti), ali se ne spominje nadležnost na temelju zajedničkog državljanstva obje stranke.¹³⁰

F. Članak 7. Uredbe: forum necessitatis

337. U članku 7. Uredbe predviđena je dodatna iznimna osnova nadležnosti: „Kad niti jedan sud države članice u skladu s člancima 3., 4., 5. i 6. nije nadležan, sudovi države članice, u iznimnim slučajevima, mogu odlučivati o sporu ako u trećoj državi s kojom je spor usko povezan postupak nije moguće pokrenuti ili provesti u razumnim okvirima ili postupak u trećoj državi nije moguć.“¹³¹ Spor mora u dovoljnoj mjeri biti povezan s državom članicom suda pred kojim je pokrenut postupak“. U Konvenciji ne postoji paralelno neizravno pravilo nadležnosti.¹³²

338. Kada preuzimaju nadležnost u skladu s člankom 7. Uredbe, suci će morati primijeniti dvodijelnu provjeru u skladu s uvjetima tog članka: prvo, u odnosu na nemogućnost ili nesposobnost pokretanja postupka u trećoj državi s kojom je spor usko povezan i drugo, provjeru je li spor „dovoljno povezan“ sa sudom pred kojim je pokrenut postupak.

¹²⁷ Članak 5. Uredbe usporediv je s člankom 24. Uredbe Bruxelles I.

¹²⁸ Članak 6. Uredbe nema paralelni članak u Uredbi Bruxelles I.

¹²⁹ Važno je napomenuti da u članku 6. nije predviđeno da je potrebno provjeriti ili utvrditi državljanstvo stranke ili stranaka (na primjer, u nekim nadležnostima u slučajevima kada stranka ima dvojno državljanstvo) prije primjene ovog pravila nadležnosti..

¹³⁰ Budući da zajedničko državljanstvo obje stranke nije navedeno u članku 20. Konvencije u kojoj su navedene osnove za priznavanje i izvršenje odluke, ova šira podjela nadležnosti u Uredbi mogla bi predstavljati probleme za priznavanje i izvršenje odluka donesenih na temelju nadležnosti u drugim državama ugovornicama Konvencije. Nadležna tijela možda će željeti o tome voditi računa ako će se odluka koju donose ili izmjenjuju priznavati i/ili izvršavati u državi ugovornici Konvencije u kojoj se Uredba ne primjenjuje.

¹³¹ Na primjer, u Nizozemskoj je člankom 9. točkom (b) Zakona o parničnom postupku dopušteno nizozemskom sudu da se proglasi nadležnim ako nije moguće pokrenuti postupak izvan Nizozemske. U skladu sa sudskom praksom, izraz „nemogućnost“ tumači se kao da znači činjeničnu (npr. građanski rat, prirodna katastrofa) i pravnu nemogućnost (npr. u smislu diskriminacijskih zakona u odnosu na neke etničke skupine).

¹³² Prema tome, ova bi osnova za nadležnost mogla također predstavljati probleme pri priznavanju i izvršenju odluka država članica Europske unije na temelju osnove nadležnosti u državama ugovornicama Konvencije ako se „dovoljna povezanost“ sa sudovima pred kojima je pokrenut postupak u odredi ne preklapa sa jednom od osnova nadležnosti za priznavanje i izvršenje navedenih u članku 20. Konvencije. Nadležna tijela možda će željeti o tome voditi računa ako će se odluka koju donose ili izmjenjuju priznavati i/ili izvršavati u državi ugovornici Konvencije u kojoj se Uredba ne primjenjuje.

G. Članak 8. Uredbe: ograničenje nadležnosti

339. Članak 8. Uredbe pod nazivom „ograničenje nadležnosti“ u biti je jednak, uz neke manje razlike, članku 18. Konvencije sa sličnim naslovom. Osim toga, u članku 8. Uredbe navedeno je u njezinim odredbama da se pravila u skladu s člankom također primjenjuju kada je odluka donesena u „državi ugovornici Haške konvencije iz 2007.“ i u državi članici.

340. U članku 8. stavku 1. Uredbe propisano je glavno pravilo da kad se odluka donosi u državi članici ili državi ugovornici Konvencije u kojoj uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište, postupak za izmjenu odluke ili za donošenje nove odluke ne može se pokrenuti ni u jednoj drugoj državi članici. Članak 18. stavak 1. paralelna je odredba Konvencije.

341. U članku 8. stavku 2. Uredbe, koji je usporediv s člankom 18. stavkom 2. Konvencije, propisane su četiri iznimke od glavnog pravila.

342. Prvo, ograničenje u vezi s postupcima ne primjenjuje se ako su se stranke usuglasile oko nadležnosti suda u drugoj državi članici u skladu s člankom 4. Uredbe u kojem su definirana ograničenja u vezi sa sporazumima o izboru suda između stranaka (vidjeti raspravu u prethodnom tekstu).¹³³ Drugo, postoji iznimka ako se smatra da se uzdržavana osoba pokrenula postupak pred sudom druge države članice u skladu s člankom 5. Uredbe (vidjeti raspravu u prethodnom tekstu).¹³⁴ Treće, kad nadležno tijelo u matičnoj državi koja je država ugovornica Haške konvencije iz 2007. ne može, ili kad odbije, prihvatiti nadležnost za izmjenu odluke ili za donošenje nove odluke.¹³⁵ I posljednje, ako se odluka donesena u državi ugovornici Konvencije iz 2007. ne može priznati ili proglasiti izvršivom u drugoj državi članici u kojoj se planira pokretanje postupka.¹³⁶

H. Članak 9. Uredbe:137 pokretanje postupka

343. U članku 9. Uredbe jasno je propisano kada se smatra da je postupak pokrenut u skladu s Uredbom, odnosno, u trenutku kada su sudu podnesena odgovarajuća pismena ili postupcima u odnosu na dostavu pismena.¹³⁸

I. Članak 10. Uredbe:139provjera nadležnosti

344. U članku 10. Uredbe navedeno je da kad se pred sudom države članice pokrene postupak o predmetu za koji taj sud nije nadležan, „sud se po službenoj dužnosti proglašava nenadležnim“.¹⁴⁰

J. Članak 11. Uredbe:141provjera dopustivosti

345. U članku 11. stavku 1. Uredbe predviđeno je zastajanje s postupkom u određenoj državi članici (koja ima odgovarajuću nadležnost) ako tuženik ima uobičajeno boravište u

¹³³ U usporedivom članku 18. stavku 2. točki (a) Konvencije navedena je iznimka u skladu s Konvencijom kako slijedi: „kad, osim u sporovima koji se odnose na djecu, postoji pisani sporazum između stranaka o nadležnosti te druge države ugovornice“.

¹³⁴ U usporedivom članku 18. stavku 2. točki (b) Konvencije navedena je iznimka u skladu s Konvencijom kako slijedi: „kad uzdržavana osoba prvom prilikom pokrene postupak u toj drugoj državi ugovornici izričito ili braneći osnovanost predmeta bez prigovora na nadležnost“.

¹³⁵ U usporedivom članku 18. stavku 2. točki (c) Konvencije navedena je iznimka u skladu s Konvencijom kako slijedi: „kad nadležno tijelo u matičnoj državi ne može, ili kad odbije, prihvatiti nadležnost za izmjenu odluke ili za donošenje nove odluke“.

¹³⁶ U usporedivom članku 18. stavku 2. točki (d) Konvencije navedena je iznimka u skladu s Konvencijom kako slijedi: „kad odluka donesena u matičnoj državi ne može biti priznata ili proglašena izvršivom u državi ugovornici u kojoj se razmatra mogućnost postupka za izmjenu odluke ili za donošenje nove odluke.“

¹³⁷ Članak 9. Uredbe usporediv je s člankom 30. Uredbe Bruxelles I i člankom 16. Uredbe Bruxelles IIa.

¹³⁸ U Konvenciji ne postoji usporedna odredba.

¹³⁹ Članak 10. Uredbe usporediv je s člankom 17. Uredbe Bruxelles IIa.

¹⁴⁰ U Konvenciji ne postoji usporedna odredba.

¹⁴¹ Članak 11. Uredbe usporediv je s člankom 18. Uredbe Bruxelles IIa.

drugoj državi i nije se upustio u postupak pred sudom kako bi se tuženika moglo pravovremeno obavijestiti, osigurati odgovarajuća pismena pravovremeno za pripremu za obranu ili osigurati da su ti postupci poduzeti. U članku 11. stavcima 2. i 3. navedene su alternativne odredbe kada se slanje dokumenata obavlja u skladu s Uredbom (EZ) br. 1393/2007 (*Uredba o dostavi u državama članicama sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima*) ili s *Haškom konvencijom od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima*. (Vidjeti poglavlje 3. dio II, odjeljak IX. za više informacija o dostavi pismena u inozemstvo).

346. Iako ne postoji odredba Konvencije kojom je predviđeno zastajanje s postupkom u opisanim okolnostima, u članku 22. točki (e) Konvencije predviđena je osnova za odbijanje priznavanja i izvršenja odluke ako tuženik „nije došao na raspravu i nije imao zastupnika” i nije bio na odgovarajući način obaviješten o postupku (i) ili na odgovarajući način obaviješten o odluci i nije imao priliku osporiti odluku ili se žaliti protiv odluke (ii).

K. Članak 12. Uredbe:¹⁴² litispendencija i članak 13.:¹⁴³ povezani predmeti

347. U Uredi postoje dvije odredbe o litispendenciji (predmeti s istim zahtjevom između stranaka pokrenuti u drugoj državi članici) i „povezanim postupcima” (postupci „koji su toliko povezani da ih treba rješavati i odlučivati o njima zajedno radi izbjegavanja rizika od protivnih presuda uslijed zasebnih postupaka”) pokrenutim u drugim državama članicama, koje se nalaze u članku 12. i 13. Pravilo „suda pred kojim je prvo pokrenut postupak” primjenjuje se u obje odredbe.

348. Konvencija ima jednu odredbu o pitanjima litispendencije pod „Osnove za odbijanje priznavanja i izvršenja odluke”, članak 22. točka (c). Priznavanje i izvršenje odluke moguće je odbiti ako „je pred tijelom zamoljene države u tijeku postupak između istih stranaka i s istom svrhom i taj je postupak prvi pokrenut”.

L. Članak 14. Uredbe:¹⁴⁴ privremene, uključujući i zaštitne, mjere

349. U članku 14. Uredbe posebno su predviđeni zahtjevi u državama članicama za donošenje privremenih mjera (uključujući zaštitne mjere) koje se mogu predvidjeti pravom te države čak i kad su u skladu s pravom te države, čak i kad su za odlučivanje o meritumu stvari nadležni sudovi druge države članice.¹⁴⁵ (Vidjeti također poglavlje 3., dio II. odjeljak VIII. ovog Priručnika za dodatne informacije o privremenim i zaštitnim mjerama).

350. Konvencija ne sadržava usporedivu odredbu članku 14. Uredbe, ali su predviđeni zahtjevi koje je moguće podnijeti putem središnjih tijela. U članku 6. stavku 2. točki (i) Konvencije predviđeno je da će u odnosu za zahtjeve u skladu s Konvencijom središnja tijela „poduzeti odgovarajuće mjere za pokretanje ili olakšavanje pokretanja postupaka za dobivanje nužnih privremenih mjera teritorijalne prirodne i čija je svrha osigurati ishod zahtjeva za uzdržavanje koji je u tijeku”. Nadalje, člankom 7. stavkom 1. Konvencije „Zahtjevi za posebne mjere” daju se ovlasti središnjim tijelima da podnose zahtjeve drugom središnjem tijelu, uključujući za privremene mjere u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkom (i) Konvencije ako još nije u tijeku niti jedan zahtjev u skladu s Konvencijom. U članku 7. stavku 2. dodatno je predviđeno da središnja tijela mogu također poduzeti posebne mjere (uključujući pribavljanje nužnih privremenih mjera) na

¹⁴² Članak 12. Uredbe usporedan je članku 27. Uredbe Bruxelles I i članku 21. *Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju presuda u građanskim i trgovačkim stvarima (dalje u tekstu „Konvencija iz Bruxellesa”).*

¹⁴³ Članak 13. Uredbe usporedan je članku 28. Uredbe Bruxelles I.

¹⁴⁴ Članak 14. usporediv je s člankom 31. Uredbe Bruxelles I i člankom 24. Konvencije iz Bruxellesa

¹⁴⁵ Važno je napomenuti da se u Uredbi ne spominje koje bi se pravo trebalo primjenjivati na privremene mjere. Osim toga, nije jasno hoće li područjem primjene Haškog protokola iz 2007. (vidjeti poglavlje 5.) biti obuhvaćene privremene mjere. U nekim državama suci imaju diskrecijsko pravo odlučiti koje će se pravo primjenjivati na privremene mjere.

zahtjev drugog središnjeg tijela kada nacionalni predmet koji je poznat tom potonjem središnjem tijelu poznat kao „međunarodni element“.

Poglavlje 12. - Mjerodavno pravo u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

A. Konvencija iz 2007. i Haški protokol iz 2007. o mjerodavnom pravu

351. Sama Haška konvencija ne sadržava sveobuhvatna pravila o mjerodavnom pravu. Haški protokol od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja („Protokol“) neovisan je međunarodni instrument koji je povezan s Konvencijom iz 2007. i sukladan Konvenciji jer se o dva instrumenta pregovaralo u isto vrijeme i doneseni su u isto vrijeme. Države ugovornice Konvencije poziva se da postanu stranke Protokola. Međutim, svaka država može postati stranka Protokola. Stanje Protokola s obzirom na države ugovornice dostupno je na *web*-mjestu Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu na poveznici < www.hcch.net >, pod „Konvencije“, zatim „Konvencija 39“ i zatim „Tablica stanja“ ili u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

352. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela koja rješavaju međunarodne predmete uzdržavanja prvo moraju provjeriti je li njihova država stranka Protokola.¹⁴⁶ Ako je tako, pravila o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja utvrđena su u Protokolu za zahtjeve u skladu s Konvencijom ili izravne zahtjeve za donošenje odluke o uzdržavanju (vidjeti poglavlje 10.) i za izmjenju odluka o uzdržavanju (vidjeti poglavlje 11.). Zahtjevi ili izravni zahtjevi za priznavanje i izvršenje odluka u skladu s Konvencijom općenito ne podliježu odredbama Protokola jer će se pitanja mjerodavnog prava morati rješavati u državi podrijetla odluke¹⁴⁷). Ako vaša država nije država ugovornica Protokola niti država u kojoj se Protokol primjenjuje (vidjeti odjeljak B u nastavku), na odluke o uzdržavanju primjenjuje se pravo foruma (tj. zamoljene države), uključujući njezina pravila o privatnom međunarodnom pravu.

353. Međutim, treba također voditi računa o tome da Konvencija sadržava niz posebnih pravila o mjerodavnom pravu koja se odnose na sljedeće: a) pravo javnog tijela da djeluje umjesto uzdržavane osobe ili da traži povrat naknada plaćenih uzdržavanoj osobi (članak 36. stavak 2.); b) trajanje obveze uzdržavanja i razdoblja zastare za naplatu zaostalih plaćanja (članak 32. stavci 4. i 5.) i c) prihvatljivost djeteta za uzdržavanje u određenim ograničenim okolnostima (članak 20. stavak 5.).

354. Pregled odredbi Protokola nalazi se u nastavku, u odjeljku C.

355. Nadležna tijela također bi trebala voditi računa o tome da čak i ako Protokol nije na snazi u njihovoj državi, jedna od nekoliko starijih Haških konvencija o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja možda jesu.¹⁴⁸

B. Uredba iz 2009. i Haški protokol iz 2007. o mjerodavnom pravu

356. Odlukom Vijeća od 30. studenoga 2009. o zaključivanju od strane Europske zajednice Haškog protokola od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze

¹⁴⁶ Protokol [se primjenjuje] [se ne primjenjuje] u [ime države]. Vidjeti također odjeljak B ovog poglavlja.

¹⁴⁷ Međutim, Protokol se mogao primjenjivati u matičnoj državi. Vidjeti također članak 32. stavke 4. i 5. Konvencije o pitanjima mjerodavnog prava u pogledu pitanja izvršenja u skladu s Konvencijom.

¹⁴⁸ Haška konvencija od 24. listopada 1956. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja djece i Haška konvencija od 2. listopada 1973. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja (dalje u tekstu Konvencija iz 1973.). Stanje tih instrumenata u odnosu na države ugovornice može se pogledati na *web*-mjestu Haške konferencije na poveznici < www.hcch.net >, pod „Konvencije“, zatim „Konvencija br. 8“ ili „Konvencija br. 24“ te „Tablica stanja“.

uzdržavanja (2009/941/EZ), Vijeće (tadašnje) Europske zajednice odobrilo je Protokol u ime Europske zajednice, osim Danske i Ujedinjene Kraljevine.¹⁴⁹

357. Protokol se primjenjuje u državama članicama Europske unije koje u njemu sudjeluju, [uključujući] [ime države], od 18. lipnja 2011.¹⁵⁰ Također treba napomenuti da Protokol ima retroaktivni učinak i primjenjuje se na uzdržavanje zatraženo u državama članicama prije datuma primjene Protokola.¹⁵¹

358. Članak 15. u poglavlju III. uredbe glavni je članak Uredbe u vezi s mjerodavnim pravom i predviđeno je da se mjerodavno za obveze uzdržavanja utvrđuje u skladu s Haškim protokolom iz 2007. u državi članici koju taj instrument obvezuje.¹⁵²

359. Kako je u nastavku detaljno opisano (vidjeti poglavlje 8.), u skladu s odjeljkom 1. poglavlja IV. Uredbe pravila o ukidanju egzekviture za priznavanje i izvršenje stranih odluka primjenjuju se među državama članicama koje Protokol obvezuje (sve države članice osim Ujedinjene Kraljevine i Danske).

C. Primjena Protokola i pregled odredbi

360. Glavne odredbe Protokola sažete su u nastavku. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela trebala bi uputiti na tekst Protokola i na Obrazloženje protokola za dodatne detaljne informacije. Obrazloženje je dostupno na web-mjestu Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu < www.hcch.net > pod „Konvencije“, zatim „Konvencija br. 39“ te „Publikacije HCCH-a“.

1. Univerzalna primjena

361. Protokol, za razliku od Konvencije iz 2007., koja se primjenjuje samo na odnose između država ugovornica, ima *erga omnes* učinak.¹⁵³ Nadležna tijela primjenjivat će njegova pravila u državi ugovornici Protokola ili u državama u kojima se Protokol primjenjuje čak i ako je primjenjivo pravo države koja nije stranka Protokola.¹⁵⁴ U praksi ta *erga omnes* značajka znači da Protokol može koristiti mnogim vjerovnicima koji imaju domicil u državama koje nisu stranke Protokola. Na primjer, uzdržavana osoba koja ima boravište u državi u kojoj se Protokol ne primjenjuje i koja pokreće postupak u državi u kojoj se Protokol primjenjuje (npr. u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima domicil) uživat će prednosti primjene ujednačenih pravila povoljnih za uzdržavanu osobu koja su propisana u Protokolu.

2. Područje primjene Protokola

362. Područje primjene obveza uzdržavanja iz Protokola šire je od područja primjene Konvencije i njime se utvrđuje mjerodavno pravo za obveze uzdržavanja na temelju obiteljskog odnosa, bez mogućnosti za rezerve.¹⁵⁵ U to su područje primjene uključene obveze uzdržavanja koje proizlaze iz obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka ili tazbine

¹⁴⁹ Vidjeti uvodne izjave 11. i 12. i članak 3. Odluke Vijeća od 30. studenoga 2009. o zaključivanju od strane Europske zajednice Haškog protokola od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja (2009/941/EZ). U uvodnoj izjavi 5. Odluke Vijeća navedeno je da „Zajednica ima isključivu nadležnost u svim pitanjima koja uređuje Protokol“.

¹⁵⁰ Prethodna bilješka, članak 4.

¹⁵¹ Prethodna bilješka, članak 5.

¹⁵² Treba napomenuti da je člankom 15. Uredbe Protokol postao dio europskog prava i zbog toga nadležno tijelo koje primjenjuje Protokol može podnijeti prethodno pitanje Sudu Europske unije.

¹⁵³ Članak 2. Protokola.

¹⁵⁴ Važno je napomenuti da za države ugovornice Konvencije iz 1973. i Protokola mogu nastati pitanja usklađenosti dvaju instrumenata u njihovim odnosima s drugim državama ugovornicama Konvencije iz 1973. koje nisu stranke Protokola iz 2007. Japan, Turska i Švicarska države su ugovornice Konvencije iz 1973., ali nisu još stranke Protokola i stoga se javlja pitanje koja bi se pravila o univerzalnom učinku mjerodavnog prava novog Protokola ili Konvencije iz 1973. trebala primjenjivati na predmete u kojima sudjeluju te države. U stručnoj literaturi javljaju se različita mišljenja. Vidjeti raspravu o Obrazloženju Protokola u stavcima 194. – 197. [Ime države] [je] [nije] država ugovornica Konvencije iz 1973.

¹⁵⁵ Članak 27. Protokola.

¹⁵⁶— područje primjene usporedivo s područjem primjene Uredbe. U protokolu nije definiran „obiteljski odnos” ili neki drugi izrazi. Pri tumačenju tih izraza i Protokola nadležna tijela moraju voditi računa o međunarodnom karakteru Protokola i o potrebi za promicanjem ujednačene primjene.¹⁵⁷

363. U Protokol je uključeno posebno pravilo o obrani radi djelomičnog ublažavanja njegova širokog područja primjene.¹⁵⁸ Obveznik uzdržavanja može osporiti zahtjev uzdržavane osobe na osnovu toga da takva obveza ne postoji u skladu s pravom države u kojoj obveznik uzdržavanja ima uobičajeno boravište i s pravom države zajedničkog državljanstva obje stranke, ako ona postoji. Ta se obrana primjenjuje na svaku obvezu uzdržavanja osim na obveze prema djeci koje proizlaze iz odnosa roditelj-dijete ili na one između bračnih drugova ili bivših bračnih drugova.

364. Naposljetku, primjenu prava utvrđenog u skladu s Protokolom moguće je odbiti ako „bi njegovi učinci bili u suprotnosti s javnim poretком suda”.¹⁵⁹

3. Područje primjene mjerodavnog prava

365. U Protokolu su nabrojena neka od pitanja na koja se može primjenjivati odgovarajuće mjerodavno pravo, uključujući: može li, u kojoj mjeri i od koga uzdržavana osoba tražiti uzdržavanje; koliko retroaktivno uzdržavana osoba može tražiti uzdržavanje; osnova za izračun iznosa uzdržavanja, bez indeksacije; tko ima pravo pokrenuti postupak za uzdržavanje, osim za pitanja koja se odnose na postupovnu sposobnost i zastupanje u postupku; zastara; i opseg obveza obveznika uzdržavanja, ako javno tijelo traži povrat naknada koje je isplaćivalo uzdržavanoj osobi umjesto uzdržavanja.¹⁶⁰

4. Opće pravilo o mjerodavnom pravu

366. Glavno pravilo o mjerodavnom pravu koje se primjenjuje u Protokolu jest primjena prava mjesta gdje uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište.¹⁶¹ Na temelju tog općeg pravila može se utvrditi postojanje i iznos obveze uzdržavanja u odnosu na pravne i činjenične uvjete društvenog okruženja u državi u kojoj živi uzdržavana osoba, osigurati jednako postupanje prema uzdržavanim osobama koje žive u istoj državi i odrediti mjerodavno pravo koje se često podudara s pravom foruma.

5. Posebna pravila kojima se pogoduje određenim uzdržavanim osobama

367. U Protokolu su predviđena određena „silazna” pravila o supsidijarnom mjerodavnom pravu kojima se pogoduje određenim uzdržavanim osobama.¹⁶² Ta se posebna pravila zasnivaju na načelu *favor creditoris* kako bi se uzdržavanoj osobi osigurala mogućnost dobivanja uzdržavanja.

368. Vrste uzdržavanih osoba kojima će pogodovati takva dodatna pravila uključuju: a) djecu kojoj roditelji duguju uzdržavanje (bez obzira na dob djeteta); b) osobu koja nije navršila 21 godinu i kojoj uzdržavanje duguju osobe koje nisu roditelji (osim obveza uzdržavanja koje nastaju među bračnim drugovima, bivšim bračnim drugovima i strankama u poništenom braku) i c) roditelji kojima djeca duguju uzdržavanje.¹⁶³

369. U Protokolu je predviđeno da će uzdržavanoj osobi u jednoj od navedenih kategorija koja može dobiti uzdržavanje na temelju prava koje se primjenjuje u skladu s

¹⁵⁶ Članak 1. stavak 1. Protokola.

¹⁵⁷ Članak 20. Protokola.

¹⁵⁸ Članak 6. Protokola.

¹⁵⁹ Članak 13. Protokola.

¹⁶⁰ Članak 11. Protokola.

¹⁶¹ Članak 3. Protokola.

¹⁶² Članak 4. Protokola.

¹⁶³ Članak 4. stavak 1. Protokola.

glavnim pravilom pogodovati primjena prava foruma.¹⁶⁴ Osim toga, ako uzdržavana osoba pokrene postupak pred nadležnim tijelom države u kojoj obveznik uzdržavanja ima uobičajeno boravište, primjenjivat će se pravo tog foruma, osim ako uzdržavana osoba ne može dobiti, na temelju tog prava, uzdržavanje od obveznika uzdržavanja i u tom slučaju opet će se primjenjivati pravo države u kojoj uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište.¹⁶⁵ Naposljetku, predviđeno je da ako uzdržavana osoba ne može dobiti uzdržavanje od obveznika uzdržavanja u skladu s općim pravilom ili dodatnim pravilima, primjenjivat će se pravo države u kojoj obveznik uzdržavanja i uzdržavana osoba imaju državljanstvo.¹⁶⁶

6. Posebno pravilo za bračne drugove i bivše bračne drugove

370. U Protokolu je predviđeno posebno pravilo za obveze uzdržavanja između bračnih dugova, bivših bračnih drugova i stranaka u braku koji je poništen.¹⁶⁷ U načelu se kod prekida nepromjenjive veze s mjerodavnim pravom za razvod u skladu s člankom 8. bivše Konvencije iz 1973.,¹⁶⁸ primjenjuje pravo države uobičajenog boravišta uzdržavane osobe, podložno odredbi o bijegu.

371. Svaka stranka može prigovoriti na primjenu prava države u kojoj uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište i nakon toga će sud ili tijelo pred kojim je pokrenut postupak morati istražiti ima li brak bliže veze s pravom neke druge države osim države uobičajenog boravišta uzdržavane osobe (na primjer, između ostalog, zajedničko uobičajeno boravište ili domicil stranaka za vrijeme braka, njihovo državljanstvo, mjesto gdje se slavio brak, i mjesto zakonske rastave ili razvoda). Protokolom se posebno tijekom istrage daje vodeća uloga državi posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta.¹⁶⁹

7. Stranke biraju mjerodavno pravo

372. U Protokol su uključene nove značajke u kojima su utjelovljene mjere neovisnosti stranaka, uz neka ograničenja, u odabiru mjerodavnog prava za obveze uzdržavanja.

373. Prvo, strankama je dopušteno sklapati „postupovne sporazume“ radi utvrđivanja prava foruma za potrebe posebnog postupka.¹⁷⁰ Ova se odredba primjenjuje samo kada je uzdržavana osoba podnijela ili će podnijeti zahtjev za uzdržavanje pred određenim sudom ili nadležnim tijelom.

374. Drugo, strankama je dopušteno sklapati sporazume u kojima utvrđuju mjerodavno pravo za obvezu uzdržavanja u bilo kojem trenutku, uključujući prije nastanka spora i za vrijeme postupka, dok ne odluče ukinuti ili izmijeniti sporazum.¹⁷¹ Strankama je dopušteno samo odrediti pravo bilo koje države čiji je državljanin jedna od stranaka, pravo države uobičajenog boravišta jedne od stranaka ili prethodno odabrano pravo ili pravo koje se stvarno primjenjuje na njihov režim imovine ili na njihov razvod ili zakonsku rastavu.¹⁷²

375. U cilju zaštite uzdržavane osobe, takvi su opći sporazumi ograničeni na razne načine. Zabranjeni su sporazumi o izboru suda kojima su obuhvaćene obveze uzdržavanja za osobe mlađe od 18 godina ili odraslu osobu koja, zbog nedostatnih ili nedovoljnih osobnih sposobnosti, ne može zaštititi svoje interese.¹⁷³

¹⁶⁴ Članak 4. stavak 2. Protokola.

¹⁶⁵ Članak 4. stavak 3. Protokola.

¹⁶⁶ Članak 4. stavak 4. Protokola.

¹⁶⁷ Članak 5. Protokola.

¹⁶⁸ Vidjeti bilješku 148.

¹⁶⁹ Članak 5. Protokola.

¹⁷⁰ Članak 7. Protokola.

¹⁷¹ Članak 8. Protokola.

¹⁷² Članak 8. stavak 1. Protokola.

¹⁷³ Članak 8. stavak 3. Protokola.

376. Strankama je ograničen izbor mjerodavnog prava kada to utječe na sposobnosti uzdržavane osobe da se odrekne svog prava na uzdržavanje.¹⁷⁴ Pravom države u kojoj uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište u trenutku određivanja primjenjivog prava uređena je mogućnost za odricanje od uzdržavanje i uvjeti za takvo odricanje.

377. Protokolom je također propisano da stranke sporazuma o mjerodavnom pravu moraju biti „potpuno informirane i svjesne” posljedica određivanja. U protivnom sud ili tijelo pred kojim je pokrenut postupak mogu odbiti primjenu određenog prava ako bi njegova primjena „dovela do očito nepoštenih ili nerazumnih posljedica za bilo koju od stranaka”.¹⁷⁵

8. Javna tijela

378. U Protokolu je predviđeno da se na pravo javnog tijela da traži povrat naknada koje je isplaćivalo uzdržavanoj osobi umjesto uzdržavanja primjenjuje pravo koje se primjenjuje na to tijelo.¹⁷⁶

9. Utvrđivanje iznosa uzdržavanja

379. Na kraju, u Protokolu je sadržano materijalno pravilo¹⁷⁷ koje nadležna tijela države ugovornice ili države u kojoj se primjenjuje protokol bez obzira na mjerodavno pravo moraju primjenjivati bez obzira na to je li mjerodavno pravo strano pravo ili pravo foruma. Pravilom je propisano da se pri utvrđivanju iznosa uzdržavanja uzimaju u obzir potrebe uzdržavane osobe i sredstva obveznika uzdržavanja te naknada koja je isplaćivana uzdržavanoj osobi umjesto povremenih plaćanja uzdržavanja (tj. plaćanje „paušalnog iznosa”).

---

¹⁷⁴ Članak 8. stavak 4. Protokola.

¹⁷⁵ Članak 8. stavak 5. Protokola.

¹⁷⁶ Članak 10. Protokola.

¹⁷⁷ Članak 14. Protokola.

Poglavlje 12. - Pronalaženje i utvrđivanje stranog prava

A. Uvod

380. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela koja rješavaju međunarodne predmete uzdržavanja u skladu s Konvencijom ili Uredbom ponekad će morati utvrditi strano pravo ili ga primijeniti. Vidjeti poglavlje 5. za raspravu o pitanjima mjerodavnog prava i slučajevima kada može nastati ocjenjivanje sadržaja stranog prava u skladu s Konvencijom i Uredbom.

B. Pronalaženje stranog prava na globalnoj razini i u Europskoj uniji

1. Profil države u skladu s Konvencijom iz 2007.

381. U skladu s člankom 57. Konvencije, svaka država ugovornica mora dostaviti Stalnom uredu Haške konferencije određene podatke o svojim zakonima, postupcima i mjerama koje će poduzeti za provođenje Konvencije, uključujući opis načina na koji će država rješavati zahtjeve za donošenje, priznavanje i izvršenje odluka o uzdržavanju.¹⁷⁸

382. Profil države koji preporučuje i objavljuje Haška konferencija država ugovornica može koristiti kao sredstvo za davanje informacija. U članku 57. stavkom 1. točki (a) Konvencije posebno je propisano da države ugovornice „daju opis svojih zakona i postupaka o obvezama uzdržavanja“ (iz odjeljka III. Profila države).

383. Profil države i podaci koje je dostavila država ugovornica u skladu s člankom 57. dostupni su na *web*-mjestu Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu < www.hcch.net > u odjeljku „Uzdržavanje djece“.

2. Podaci o nacionalnim zakonima i postupcima u skladu s Uredbom iz 2009.

384. Podatke slični onima koji se moraju dostaviti u skladu s Konvencijom moraju dostaviti države članice u skladu s Uredbom (u skladu s člancima 70. i 71. Uredbe) Europskoj pravosudnoj mreži u građanskim i trgovačkim stvarima,¹⁷⁹ kako bi se mogli trajno ažurirati. Europska pravosudna mreža u građanskim i trgovačkim stvarima ima na svom *web*-mjestu poseban odjeljak posvećen uzdržavanju s poveznicama na informacije o pitanjima uzdržavanja u određenim državama na sljedećoj poveznici:¹⁸⁰

< http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_en.htm >

3. Ostali globalni i europski internetski resursi za pronalaženje i utvrđivanje stranog prava

385. Poveznice na *web*-mjestima navedene u ovom odjeljku u nastavku služe samo u informativne svrhe, bile su točne poveznice u trenutku izrade ovog Priručnika i mogu ili ne moraju sadržavati poveznice na službene i autoritativne pravne informacije. Međutim, svrha je uključiti na popis u nastavku brojne vladine, neprofitne i akademske ustanove koje pružaju besplatan pristup pravu i često imaju uspostavljen ugled za kvalitetne pravne informacije. Popis u nastavku nije iscrpan. Na *web*-mjestima u nastavku općenito

¹⁷⁸ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 683.

¹⁷⁹ Odluka Vijeća br. 2001/470/EZ o uspostavi Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima (izmijenjena Odlukom br. 568/2009/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009.).

¹⁸⁰ Važno je napomenuti da se očekuje da će se ti podaci premjestiti na Europski portal e-pravosuđa koji se nalazi na sljedećoj poveznici: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

se nalaze sveobuhvatni pravni podaci za određenu nadležnost i one nisu specijalizirane za pitanja uzdržavanja.

UVODI U GLOBALNE PRAVNE INFORMACIJE:

▶ Globalne enciklopedije / Pregledi pravnog sustava

- JurisPedia
< http://en.jurispedia.org/index.php/Main_Page >
- GlobaLex
< <http://www.nyulawglobal.org/Globalex/> >
- JuriGlobe
< <http://www.juriglobe.ca/index.php> >

POVEZNICE NA PRAVNE PODATKE:

▶ Međunarodne baze podataka

- Svjetski institut za pravne podatke (WorldLII)
< <http://www.worldii.org/> >
- Mreža s globalnim pravnim podacima (GLIN)
< <http://www.glin.gov/search.action> >

▶ Regionalne baze podataka

- Azijski institut za pravne podatke (AsianLII)
< <http://www.asianlii.org/> >
- Članovi Commonwealtha (CommonLII)
< <http://www.commonlii.org/> >
- Europski portal e-pravosuđa
< <https://e-justice.europa.eu/home.do?action> >
- Službene publikacije EU-a (EUR-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/> >
- Članovi međunarodne organizacije frankofonije (Droit francophone)
< <http://droit.francophonie.org/> >
- Pacifički otoci (PaCLII)
< <http://www.paclii.org/> >
- Južna Afrika (SAFLII)
< <http://www.saflii.org/> >
- Područja UK-a
< <http://www.worldii.org/catalog/3144.html> >

▶ Nacionalne baze podataka

- Australija (AustLII)
< <http://www.austlii.edu.au/> >
- Austrija (RechtsInformationsSystem)
< <http://www.ris.bka.gv.at/> >
- Britanski i irski institut za pravne podatke (BaiLII)
< <http://www.bailii.org/> >
- Burkina Faso (JuriBurkina)
< <http://www.juriburkina.org/juriburkina/> >
- Kanadski institut za pravne podatke (CanLII)
< <http://www.canlii.org/> >
- Cipar (CyLaw)
< <http://www.cylaw.org/index-en.html> >
- Narodi Europske unije (N-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/n-lex/> >
- Hong Kong (HKLII)
< <http://www.hklii.org/> >
- Indija (LII Indije)
< <http://liiofindia.org/> >
- Irska (IRLII)
< <http://www.ucc.ie/law/irlii/index.php> >
- Kenija (KLR)
< <http://www.kenyalaw.org/update/index.php> >
- Meksiko (Instituto de Investigaciones Jurídicas, UNAM)

	<ul style="list-style-type: none"> < http://info.juridicas.unam.mx/infjur/leg/ > • Novi Zeland (NZLII) < http://www.nzlii.org/ > • Niger (JuriNiger) < http://juriniger.lexum.umontreal.ca/juriniger/index.do > • Filipini (LawPhil) < http://www.lawphil.net/ > • SAD (Institut za pravne podatke (LII)) < http://www.law.cornell.edu/ >
<p>► Knjižnične zbirke /Istraživački instituti</p> <p><i>Opis: Ustanove koje mogu imati znatne internetske zbirke globalnih pravnih podataka. Te ustanove mogu također pružati mišljenja stranog prava ili istraživačke usluge.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Švicarski institut za usporedno pravo < http://www.isdc.ch/ > • Institut Max Planck Institute za usporedivo i međunarodno privatno pravo, Njemačka < http://www.mpipriv.de/ww/en/pub/news.cfm > • Pravna knjižnica Kongresa, SAD < http://www.loc.gov/law > • Institut za napredne pravne studije, London, UK < http://ials.sas.ac.uk/ > • Knjižnica pravnog fakulteta Cornell, SAD < http://library.lawschool.cornell.edu/ > • Juristisches Internetprojekt Saarbrücken, Njemačka < http://www.jura.uni-saarland.de/index.php?id=76&tx_googlesearch_pi1%5Baction%5d=list >

4. Ocjenjivanje i utvrđivanje stranog prava na temelju ugovora ili mehanizama za pravnu suradnju

386. Ocjenjivanje i utvrđivanje sadržaja stranog prava među državama članicama Europske unije moguće je izvršiti putem nacionalnih kontaktnih točaka Europske pravosudne mreže u skladu s Odlukom Vijeća 2001/470/EZ.¹⁸¹

387. U članku 5. stavku 2. točki (c) Odluke 568/2009/EZ (kojom se izmjenjuje Odluka Vijeća 2001/470/EZ) propisano je da će nacionalne kontaktne točke Europske pravosudne mreže:

„[...] dostavljaju sve informacije kako bi se olakšala primjena **prava druge države članice** koje je mjerodavno na temelju instrumenta Zajednice ili međunarodnog instrumenta. S tim ciljem, kontaktna točka kojoj je upućen takav zahtjev može se osloniti na potporu bilo kojeg drugog tijela u svojoj državi članici [...] radi dostavljanja zatraženih informacija. Informacije sadržane u odgovoru nisu obvezujuće za kontaktnu točku, konzultirana tijela ili tijelo koje je podnijelo zahtjev (isticanje je dodano)“.

388. U pogledu složenijih pitanja o stranom pravu i u odnosu na neke treće zemlje (tj. države koje nisu članice Europske unije), sadržaju stranog prava moguće je pristupiti putem nacionalnih agencija koje zaprimaju zahtjeve (obično strano Ministarstvo pravosuđa) u skladu s Konvencijom Vijeća Europe o *informacijama o stranom pravu*, London 7. lipnja 1968. (dalje u tekstu „Konvencija iz Londona“, ili putem drugih multilateralnih ili bilateralnih ugovora o pravnoj pomoći.¹⁸² Kontaktne točke Europske pravosudne mreže mogu također pomoći u primjeni Londonske Konvencije u unutar Europske unije, na primjer u slučaju kašnjenja u odgovorima na zahtjev u skladu s Londonskom konvencijom. Kada ne postoji uobičajeni pravni okvir sa stranom državom u[ime države] [...].

¹⁸¹ Vidjeti bilješku 179.

¹⁸² U [ime države] [...].

Poglavlje 12. - Konvencija iz 2007. Obrada ulaznih zahtjeva putem središnjih tijela i izravnih zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje

Kako se koristiti ovim Poglavljem:

Dio I. ovog poglavlja obuhvaća u prvom redu zahtjeve u skladu s Konvencijom za priznavanje ili priznavanje i izvršenje odluke o uzdržavanju koje su zaprimila pravosudna ili ostala nadležna tijela od središnjeg tijela. U dijelu II. riječ je o pitanjima koja se odnose na izravne zahtjeve u skladu s Konvencijom koje su zaprimila pravosudna ili ostala nadležna tijela.

Dio I.: Zahtjevi zaprimljeni od središnjeg tijela

U odjeljku I. nalazi se pregled zahtjeva i općih načela koja se primjenjuju na priznavanje i izvršenje – kada će se upotrebljavati i tko može podnijeti zahtjev.

U odjeljku II. nalazi se dijagram u kojem su prikazani postupci za podnošenje tog zahtjeva.

U odjeljku III. detaljno su objašnjeni postupci za priznavanje.

U odjeljku IV. opisani su drugi aspekti općih postupaka, uključujući zahtjeve obveznika uzdržavanja.

U odjeljku V. riječ je o drugim pitanjima kao što je pravna pomoć i izvršavanje.

U odjeljku VI. nalaze se dodatna upućivanja, oblici i neki praktični savjeti za zahtjeve.

U odjeljku VII. nalazi se sažetak Kontrolnog popisa za postupke za rješavanje zahtjeva za priznavanje i izvršenje dobivenih od središnjih tijela.

Odjeljak VIII. sadržava odgovore na najčešća pitanja.

Dio II.: Zahtjevi koje su izravno zaprimila nadležna tijela

U odjeljku I. nalazi se pregled zahtjeva i opisana su opća pitanja koja se odnose na zahtjeve koje su izravno zaprimila nadležna tijela.

U odjeljku II. nalaze se dodatna upućivanja, oblici i neki praktični savjeti za zahtjeve.

U odjeljku V. odgovara se na neka često postavljana pitanja o izravnim zahtjevima

Dio I. – Zahtjevi putem središnjih tijela za priznavanje ili priznavanje i izvršenje

I. Pregled i opća načela

A. Opća načela

389. Postupak priznavanja u osnovi je međunarodne naplate uzdržavanja i njime se uzdržavanoj osobi osigurava ekonomičan za naplatu uzdržavanja u slučajevima kada obveznik uzdržavanja ima boravište ili imovinu ili dohodak u drugoj državi ugovornici.¹⁸³

Središnje tijelo javno je tijelo koje je država ugovornica odredila za izvršavanje ili obavljanje dužnosti upravne suradnje i pomoći u skladu s Konvencijom.

390. Zahvaljujući priznavanju ili priznavanju i izvršenju odluke iz druge države ugovornice, uzdržavana osobe više ne mora ishoditi novu oduku u državi u kojoj obveznik uzdržavanja sada ima boravište ili u kojoj se nalazi njegova imovina ili u kojoj ima dohodak.

391. Postupcima za priznavanje ili priznavanje i izvršenje odluke nastoji se omogućiti najšire moguće priznavanje postojećih odluka i osigurati što brže rješavanje zahtjeva. Područje primjene Konvencije najšire je u odnosu na priznavanje i izvršenje i od država se očekuje da podnositeljima omogućе sveobuhvatni pristup učinkovitim postupcima. Postupak priznavanja jednostavan je i u Konvenciji je propisan zahtjev da se koraci u postupku moraju poduzimati „bez odgode” i „ažurno”. Postoje samo ograničene osnove za prigovor tuženika ili za protivljenje priznavanju i izvršavanju te ograničeni vremenski rok za prigovor. U svemu se tome odražava temeljno načelo Konvencije da bi priznavanje i izvršenje trebalo biti jednostavno, ekonomično i brzo.¹⁸⁴

B. Pregled postupka

392. Proglašenja izvršivosti ili postupci registracije za priznavanje ili priznavanje i izvršenje koji su opisani u nastavku i utvrđeni u članku 23. Konvencije upotrebljavat će se u većini država članica. U Konvenciji je predviđen alternativni postupak (članak 24.) i država može odabrati koristiti se alternativnim postupkom.¹⁸⁵

Nadležno tijelo znači tijelo određene države koje ima dužnost ili mu je zakonom dopušteno izvršavati posebne zadaće u skladu s Konvencijom. Nadležno tijelo može biti sud, upravno tijelo, program za naplatu uzdržavanja za djecu ili neko drugo državno tijelo koje izvršava neke od zadaća povezane s Konvencijom.

393. Po primitku zahtjeva drugog središnjeg tijela¹⁸⁶, središnje tijelo u zamoljenoj državi poslat će materijale nadležnom tijelu na obradu. U nekim državama ugovornicama središnje tijelo bit će nadležno tijelo u tu svrhu. U drugim državama nadležno tijelo može biti pravosudno ili upravno tijelo.¹⁸⁷

¹⁸³ Postoji razlika između priznavanja i izvršenja. Priznavanje u drugoj državi znači da država prihvaća utvrđenje ili zaključke o zakonskim pravima i obvezama donesene u matičnoj državi. Izvršenje znači da se zamoljena država slaže da se za izvršenje odluke mogu upotrijebiti njezini postupci. Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavke 472. – 473.

¹⁸⁴ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 490. Europski sud za ljudska prava odlučio je da nacionalna tijela imaju pozitivnu obvezu pravovremeno pomoći s izvršenjem strane odluke o uzdržavanju u korist uzdržavane osobe (vidjeti *Romańczyk protiv Francuske*, br. 7618/05 (18. studenoga 2010.), ako je sud utvrdio povredu članka 6. stavka 1. *Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*).

¹⁸⁵ Europska unija neće izjaviti da će upotrebljavati „Alternativni postupak za zahtjev za priznavanje i izvršenje” (članak 24.) odluke u skladu s Konvencijom. Prema tome, nadležna tijela u državama članicama Europske unije upotrijebit će postupke iz članka 23. za obradu zahtjeva za priznavanje i izvršenje u skladu s Konvencijom (vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU (bilješka 59.)).

¹⁸⁶ U [ime države] nadležno tijelo je [...].

¹⁸⁷ U [ime države] nadležno tijelo je[...] i [je] [nije] središnje tijelo.

394. Nadležno tijelo mora odmah odluku proglasiti izvršivom ili je registrirati za izvršenje. Nadležno tijelo mora poduzeti taj korak osim ako bi priznavanje i izvršenje bili „u očiglednoj suprotnosti” s javnim poretkom. Podnositelj i tuženik ne mogu u ovoj fazi dostavljati podneske, što je poznato kao preispitivanje po službenoj dužnosti.

395. U državama ugovornicama koje upotrebljavaju postupak registracije registracija se može sastojati od dostavljanja odluke pravosudnom tijelu ili sudu ili registracije odluke kod upravne agencije ili službenika.¹⁸⁸

396. Kada je odluka [proglašena izvršivom] [ili] [registrirana za izvršenje] o tome se obavješćuju podnositelj zahtjeva i tuženik.¹⁸⁹ Tuženik ima pravo podnijeti prigovor ili žalbu protiv izjave ili registracije na ograničenim osnovama.¹⁹⁰ Na primjer, tuženik može prigovoriti ili se žaliti protiv registracije ili izjave ako nije dobio obavijest o izvornom zahtjevu za uzdržavanje ili ako nije imao priliku osporiti odluku o uzdržavanju čije se priznanje i izvršenje traži. Rok za podnošenje prigovora ili žalbe iznosi 60 dana od obavijesti o [registraciji za izvršenje] [ili] [izjavi o izvršivosti.]. Prigovor ili žalba podnose se nadležnom tijelu u skladu s propisima te države.¹⁹¹

397. Ako obveznik uzdržavanja ne želi početi dobrovoljno plaćati uzdržavanje u skladu s odlukom, odluka se može izvršiti u skladu s pravom zamoljene države, unatoč postojećem izazovu ili žalbi (vidjeti također poglavlje 12. ovog Priručnika o izvršenju odluka o uzdržavanju). Dok su dobrovoljna plaćanja važan način za osiguranje dotoka uplata uzdržavanoj osobi čim prije moguće, također je važno osigurati da se prema potrebi poduzimaju mjere za izvršenje radi izbjegavanja kašnjenja u plaćanju.

398. U slučaju uspješnog prigovora ili žalbe protiv priznavanja ili izvršenja i ukidanja [proglašenja izvršivosti] [ili] [registracije], to ne znači nužno okončanje postupka povodom zahtjeva za uzdržavanje. Ovisno o razlogu za odbijanje priznavanja i izvršenja odluke, ako se odluka o uzdržavanju odnosi na uzdržavanje djeteta, možda će biti moguće donijeti novu odluku u zamoljenoj državi. Nadležno tijelo u zamoljenoj državi može, ako je to dopušteno u skladu s nacionalnim pravom, rješavati zahtjev za priznavanje i izvršenje kao zahtjev za donošenje nove odluke u zamoljenoj državi. Tom se odredbom osigurava, ako je **uzdržavanoj osobi** potrebno uzdržavanje djeteta, a postojeću odluku nije moguće priznati ili izvršiti, da postoji način za ishođenje nove odluke o uzdržavanju bez ponovnog pokretanja cijelog postupka u državi moliteljici.¹⁹²

Država moliteljica – država ugovornica u kojoj podnositelj zahtjeva ima boravište i koja traži priznavanje i izvršenje odluke.

Zamoljena država – država ugovornica koja je primila zahtjev i koja će priznavati i izvršavati odluku.

Savjet: U članku 23. propisani su postupci za priznavanje ili izvršenje i izvršenje. Članak se odnosi na prigovor ili žalbu (članak 23. stavak 7.) i na dodatne žalbe (članak 23. stavak 10.). Prigovor ili žalba iz članka 23. stavka 7. ograničeni su na tri posebna područja navedena u tom članku i članku 23. stavku 8. i pokreću se u roku od 30 ili 60 dana od obavijesti o proglašenju izvršivosti ili registraciji, ovisno o stranci koja osporava odluku. Dodatni žalbeni postupak iz članka 23. stavka 10. odvija se u potpunosti u skladu s nacionalnim pravom i moguće ga je pokrenuti samo ako je nacionalnim pravom dopuštena žalba.

Uzdržavana osoba znači osoba kojoj se duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Uzdržavana osoba može biti roditelj ili bračni drug, dijete, udomitelj, srodnici ili netko drugi tko se brine za dijete. U nekim se državama ta osoba naziva primatelj uzdržavanja, obveznik, roditelj koji ima skrbništvo ili skrbnik.

¹⁸⁸ U [ime države] [...].

¹⁸⁹ Ako su obje države stranke Konvencije o dostavi iz 1965., pogledajte poglavlje 3., dio II., odjeljak IX. o tome pitanju.

¹⁹⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 504.

¹⁹¹ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

¹⁹² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

399. I konačno, ako prigovor ili žalba nisu uspješni, u nacionalnom pravu zamoljene države može biti dopušteno podnošenje dodatne žalbe. Ako je dopuštena dodatna žalba, u Konvenciji je izričito predviđeno da dodatna žalba neće imati učinak odgađanja izvršenja odluke, osim u iznimnim okolnostima (članak 23. stavak 10.).¹⁹³

C. Kada će se upotrebljavati ovaj zahtjev

400. Zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje postojeće odluke o uzdržavanju zaprima se iz druge države ugovornice kada se traži izvršenje odluke jer obveznik uzdržavanja živi u zamoljenoj državi ili u toj državi ima imovinu i dohotke.

Priznavanje odluke o uzdržavanju postupak je koje nadležno tijelo države koristi za prihvaćanje utvrđenih prava i obveza koje se odnose na uzdržavanje, a koje je utvrdilo tijelo matične države u kojoj je donesena odluka i tim se postupkom daje pravna snaga toj odluci.

401. Iako će se većina zahtjeva odnositi na priznavanje i izvršenje odluke, u nekim će slučajevima uzdržavana osoba tražiti samo priznavanje, a ne izvršenje odluke.

402. Ako je odluka donesena u državi u kojoj se traži izvršenje, u tom slučaju priznavanje nije potrebno. Zahtjev se u tom slučaju može obraditi samo za izvršenje (vidjeti poglavlje 12.).

D. Primjer predmeta

403. Uzdržavana osoba ima odluku o uzdržavanju iz države A u skladu s kojom obveznik uzdržavanja mora plaćati uzdržavanje djeteta. **Obveznik uzdržavanja** živi u [ime države]. Umjesto traženja nove odluke u [ime države], uzdržavana osoba želi izvršenje postojeće odluke o uzdržavanju u [ime države]. Država A i [ime države] obje su države ugovornice Konvencije.

Obveznik uzdržavanja osoba je koja duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Obveznik uzdržavanja može biti roditelj, bračni drug ili bilo koja osoba koja, u skladu s zakonima mjesta gdje je donesena odluka, ima obvezu plaćati uzdržavanje.

Kako to funkcionira u skladu s Konvencijom

404. Uzdržavana osoba¹⁹⁴ tražit će od središnjeg tijela da pošalje zahtjev za priznavanje ili priznavanje i izvršenje odluke o uzdržavanju [ime države]. Provjerava se potpunost zahtjeva i obrađuje ga središnje tijelo u [ime države]. Obveznik uzdržavanja bit će obaviješten i dobit će priliku prigovoriti na priznavanje ili priznavanje i izvršenje na temelju ograničenih osnova iz Konvencije. Odluku koja je priznata može izvršavati nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] na isti način kao da se radi o odluci koja je izvorno donesena u [ime države].

Više informacija o zahtjevima za **izvršenje** odluke donesene u **zamoljenoj državi** (tj. [ime države]) dostupno je u poglavlju 9. Više informacija o **izvršenju** bilo koje odluke o uzdržavanju dostupno je u poglavlju 12.

E. Tko može predati zahtjev

405. Zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje može podnijeti uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja (kao što je opisano u nastavku – zahtjev obveznika uzdržavanja odnosi se samo na priznavanje, a uzdržavana osoba može tražiti priznavanje ili izvršenje ili oboje). Podnositelj zahtjeva mora imati boravište u državi koja pokreće zahtjev i ne mora se nalaziti u [ime države] kako bi odluka bila priznata i izvršavala se u

¹⁹³ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

¹⁹⁴ Imajte na umu da će u nekim okolnostima zahtjev podnijeti javno tijelo (kao što je agencija za uzdržavanje djece) u ime uzdržavane osobe.

toj državi (članak 29.). U tom zahtjevu uzdržavana osoba može biti osoba kojoj se duguje uzdržavanje i javno tijelo koje djeluje u ime uzdržavane osobe ili javno tijelo koje je uzdržavanoj osobi plaćalo naknade.

Savjet: Tražite li jednostavan popis koraka koje je potrebno slijediti? Želite li preskočiti pojedinosti? Na kraju poglavlja nalazi se **Kontrolni popis** koji možete upotrijebiti u tu svrhu.

II. Ukratko o postupku priznavanja i izvršenja

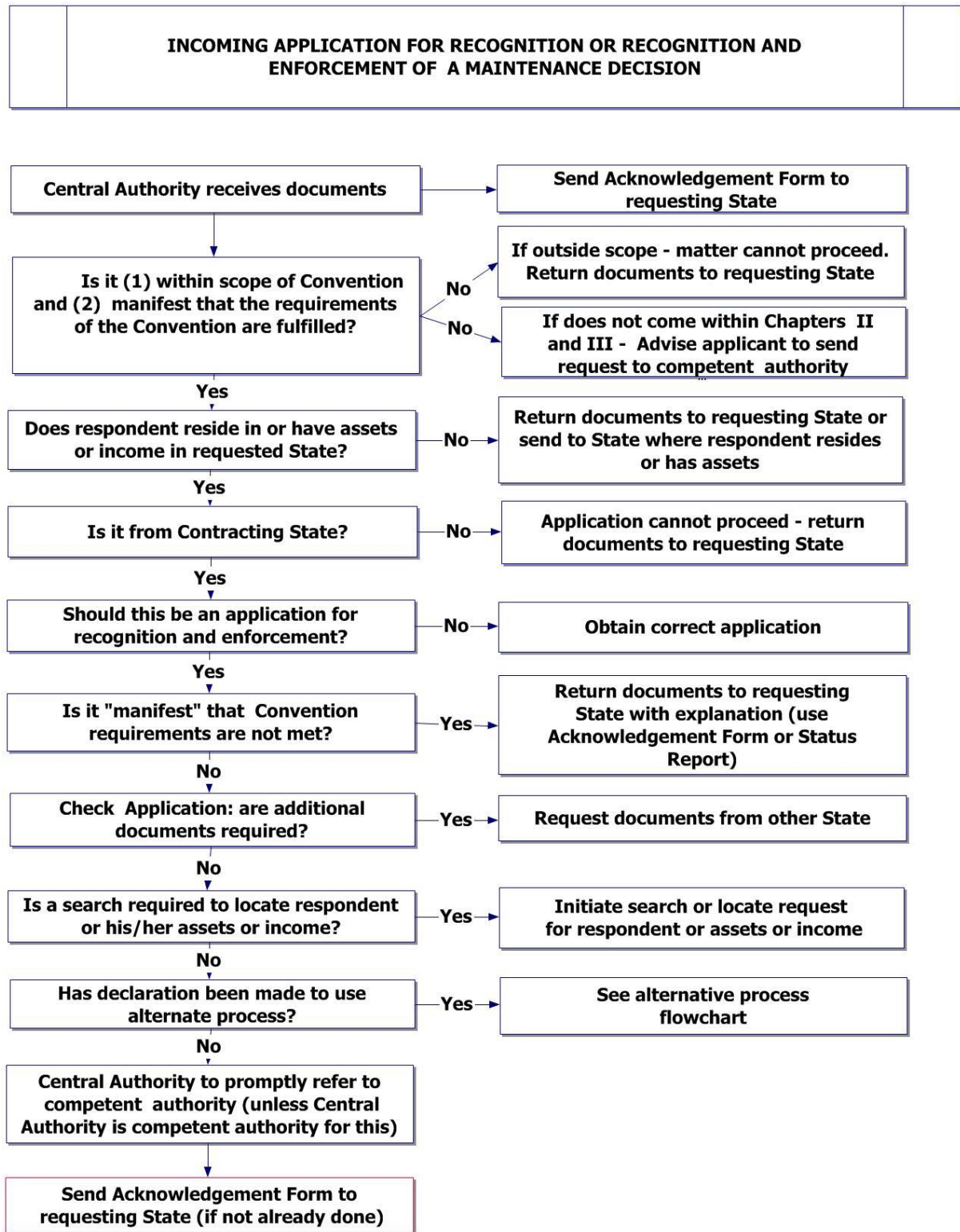
406. U tablici na sljedećoj stranici prikazan je potpuni postupak za priznavanje i izvršenje zahtjeva koje podnosi uzdržavana osoba u vezi s odlukama o uzdržavanju, uključujući korake koje će poduzimati središnje tijelo u [ime države]. U sljedećim odjeljcima ovog poglavlja detaljno su opisani sastavni dijelovi koraka koje moraju poduzimati nadležna tijela.

407. Ovaj se odjeljak jednako primjenjuje i na zahtjeve za priznavanje. Ti su zahtjevi prilično rijetki. U članku 26. propisano je da se odredbe poglavlja V. (Priznavanje i izvršenje) primjenjuju „*mutatis mutandis*” na zahtjeve kojima se traži samo priznavanje uz iznimku da je uvjet izvršenja zamijenjen uvjetom da odluka proizvodi učinke u matičnoj državi. To znači da će se u praksi odredbe o priznavanju i izvršenju primjenjivati na zahtjeve za priznavanje, osim odredbi koje je potrebno izmijeniti jer se ne traži izvršenje odluke.¹⁹⁵

---

¹⁹⁵ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 546.

Slika 6.: Dijagram ulaznih zahtjeva za priznavanje ili izvršenje zaprimljenih od središnjeg tijela u [ime države]

III. Postupci

A. Prethodna provjera ulaznih dokumenata i ostala prethodna pitanja

408. Prije slanja materijala nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu u [ime države], središnje tijelo [ime države] trebalo bi provjeriti primjenjuju li se na zahtjev odredbe Konvencije za priznavanje ili priznavanje i izvršenje i osigurati da je spis potpun. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] morat će izvršiti sličnu provjeru.

1. Početni pregled dokumenata

- Odnosi li se zahtjev na priznavanje ili priznavanje i izvršenje odluke o uzdržavanju djeteta? Zahtjev mora biti unutar područja primjene Konvencije kako je objašnjeno u poglavlju 3. dijelu I. Ako se odluka odnosi samo na uzdržavanje bivšeg bračnog druga ili na neki drugi oblik uzdržavanja obitelji i područje primjene Konvencije nije prošireno na te druge obveze, potrebno je podnijeti izravni zahtjev nadležnom tijelu (vidjeti Dio II. u nastavku).
- Ima li tuženik ili obveznik uzdržavanja boravište u zamoljenoj državi ili imovinu ili dohodak u zamoljenoj državi? Ako ne, stvar je potrebno uputiti na mjesto gdje tuženik ili obveznik uzdržavanja ima boravište ili imovinu ili vratiti državi moliteljici.
- Potječe li zahtjev iz države ugovornice? Ako ne, nije moguće primijeniti Konvenciju.

Izravni zahtjev ne podnosi se središnjem tijelu. Izravni je zahtjev onaj koji je zaprimilo nadležno tijelo, kao što je sud ili upravno tijelo, izravno od osobe. Podnosi se izvan članka 10. Konvencije. Vidjeti dio II. u nastavku.

2. Je li zahtjev za priznavanje ili priznavanje i izvršenje odgovarajući zahtjev?

409. Pregledajte dokumente kako biste provjerili da je ispravan zahtjev onaj za priznavanje ili priznavanje i izvršenje. Uzmite u obzir sljedeće:

- Ako uopće ne postoji odluka o uzdržavanju – potrebno je podnijeti zahtjev za donošenje odluke, a ne za priznavanje i izvršenje. Vidjeti poglavlje 10.
- Ako odluka o uzdržavanju postoji i donesena je u vašoj državi, nema potrebe za priznavanjem odluke. Moguće ju je jednostavno obraditi za izvršenje u vašoj državi, nakon redovitog postupka izvršenja. Vidjeti poglavlje 9.

3. Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi Konvencije?

410. Konvencijom je dopušteno središnjem tijelu da odbije obraditi zahtjev samo ako smatra da je „očito da zahtjevi iz Konvencije“ nisu ispunjeni (vidjeti članak 12. stavak 8.). Okolnosti kada bi to mogao biti slučaj prilično su ograničene.¹⁹⁶ Kako bi bio „očito“, razlog za odbijanje mora biti vidljiv ili jasan u odnosu na zaprimljene dokumente.¹⁹⁷ Na primjer, zahtjev je moguće odbiti na osnovu toga ako je iz dokumenata bilo jasno da se odluka ne odnosi na uzdržavanje. Slično tome, zahtjev je moguće odbiti na osnovu toga ako je odbijen prethodni zahtjev iste stranke utemeljen na istoj osnovi.

411. Imajte na umu da ako se čini da je priznavanje i izvršenje odluke u suprotnosti s javnim poretom, zahtjev se svejedno treba prosljediti nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu i obraditi. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo može utvrditi hoće li priznavanje i izvršenje biti u suprotnosti s javnim poretom i na osnovu toga odbiti priznati odluku.

¹⁹⁶ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 345.

¹⁹⁷ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 344.

4. Provjeriti potpunost dokumenata

412. Središnja tijela imaju obvezu pravovremeno provjeriti zahtjev zaprimljen od države moliteljice kako bi provjerila je li potpun i bez odlaganja uputila potpuni zahtjev nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu za priznavanje ili priznavanje i izvršenje odluke. Ako su potrebni dodatni dokumenti, središnje tijelo mora ih zatražiti bez odlaganja. U članku 25. Konvencije nalazi se potpuni popis svih potrebnih dokumenata – kod podnošenja zahtjeva za priznavanje i izvršenje nije moguće tražiti dodatne dokumente.

413. U člancima 11., 12., 25. i 44. Konvencije propisano je da spis mora uključivati:

√	Obrazac zahtjeva
√	Potpuni tekst odluke ili izvotka
√	Potvrdu o izvršivosti
√	Potvrdu o pravovremenoj obavijesti (osim ako je tuženik došao na raspravu, podnio žalbu ili prigovor protiv odluke)
Prema potrebi	Prevedene preslike dokumenata
Prema potrebi	Obrazac o financijskoj situaciji (samo za zahtjeve koje podnose uzdržavane osobe)
Prema potrebi	Dokument s izračunom zaostalih plaćanja
Prema potrebi	Dokument u kojem je objašnjeno kako prilagoditi ili indeksirati odluku
√	Obrazac za slanje

Slika 7.: Sadržaj zahtjeva za priznavanje i izvršenje

414. U nastavku slijedi kratak opis onoga što možete očekivati u ulaznom spisu (molimo pogledajte prethodnu sliku 7. kako biste utvrdili koji su od obrazaca u nastavku obavezni, a koji se dostavljaju po potrebi).

a) Obvezni obrasci u svakom spisu

1) Obrazac zahtjeva

U većini slučajeva država moliteljica koristit će se preporučenim obrascem zahtjeva. Njime se osigurava da se zamoljenoj državi dostave svi potrebni podaci. Ako za ulazni zahtjev nije upotrijebljen preporučeni obrazac, zahtjev bi trebao uključivati osnovne pojedinosti za podnošenje zahtjeva, kao što su podnositeljevi podaci za kontakt, tuženikovi podaci za kontakt, podaci o osobama koje imaju pravo na uzdržavanje i pojedinosti gdje slati plaćanja.

2) Tekst odluke ili izvadak

Potrebno je dostaviti potpuni tekst odluke o uzdržavanju, osim ako je vaša država navela da će prihvatiti samo sažetak ili izvadak odluke. Uz zahtjev ne moraju biti priložene ovjerene preslike odluke, osim ako je vaša država navela da je uvijek potrebno dostavljati ovjerene preslike.¹⁹⁸

3) Potvrda o izvršivosti

Potrebna je potvrda o izvršivosti, u kojoj je navedeno da je odluka o uzdržavanju izvršiva u državi u kojoj je donesena. Ako je odluku donijelo upravno tijelo, u dokument mora biti uključena izjava da su ispunjeni zahtjevi iz članka 19. stavka 3., osim ako je vaša država (zamoljena država) navela da joj nije potrebna takva potvrda.¹⁹⁹ Ako se zahtjev odnosi samo na priznavanje, u potvrdi mora biti samo navedeno da odluka proizvodi pravne učinke u matičnoj državi, a ne da je

¹⁹⁸ [Ime države] traži da [...].

¹⁹⁹ [Ime države] traži da[...].

izvršiva.²⁰⁰ U potvrdi o izvršivosti postoji odredba u kojoj je naveden datum kada je odluka stupila na snagu u toj državi.

4) Potvrda o pravovremenoj obavijesti

Potvrda o pravovremenoj obavijesti potrebna je samo ako tuženik nije došao na raspravu ili nije imao zastupnika u postupku. Iz preporučenog obrasca zahtjeva može se utvrditi je li tuženik došao na raspravu ili je imao zastupnika. U odjeljku 7. zahtjeva predviđeni su traženi podaci.

Ako se iz obrasca zahtjeva ne vidi da tuženik sudjelovao ili nije imao zastupnika kada je donesena odluka, u potvrdi o pravovremenoj obavijesti bit će navedeno da mu je zahtjev dostavljen ili da je o njemu obaviješten i da je imao priliku sudjelovati u postupku u kojem je donesena odluka o uzdržavanju ili je obaviješten o odluci nakon donošenja i imao ju je priliku osporiti. Imajte na umu da u nekim državama prigovor ili odgovor mogu biti u pisanom obliku. Tuženik ne mora uvijek osobno doći na raspravu.

5) Obrazac za slanje

Svaki zahtjev za priznavanje ili priznavanje i izvršenje mora biti popraćen obrascem za slanje. Taj je obrazac obvezan u skladu s Konvencijom. U obrascu za slanje navedene su stranke i vrsta zahtjeva. Također su navedeni dokumenti kojima je popraćen zahtjev.

b) Ostali obrasci koji bi mogli biti potrebni

415. Iako je u članku 11. stavku 3. propisano da uz zahtjev za priznavanje ili priznavanje i izvršenje mogu biti obvezni samo dokumenti navedeni u tom članku (i prethodno opisani), mogli bi biti nužni i drugi obrasci, ovisno o okolnostima predmeta:

1) Obrazac o financijskoj situaciji

Ako podnositelj također traži izvršenje odluke (što će biti slučaj u većini slučajeva), uvijek je dobra praksa uključiti obrazac o financijskoj situaciji u kojem su navedeni važni podaci o mjestu i financijskoj situaciji tuženika, u mjeri u kojoj su poznati podnositelju.

Ako podnositelj zahtjeva upotrebljava preporučeni obrazac o financijskoj situaciji, dio tog dokumenta koji se odnosi na uzdržavanu osobu ostavlja se praznim jer ti podaci nisu potrebni za podnošenje zahtjeva za priznavanje i izvršenje. Ako se zahtjev odnosi samo na priznavanje, neće biti uključen obrazac.

2) Dokument s izračunom zaostalih plaćanja

Ako u skladu s odlukom o uzdržavanju čije se izvršenje traži postoje neplaćeni iznosi uzdržavanja (zaostala plaćanja), potrebno je uključiti ispravu u kojoj je naveden iznos tih zaostatata, kako su izračunati i datum izračuna.

3) Dokument u kojem je objašnjeno kako prilagoditi ili indeksirati odluku

U nekim je državama u odluci ili nacionalnom pravu u skladu s kojim je odluka donesena predviđeno da će odluka biti automatski indeksirana ili prilagođena na određenu učestalost. Ako se to primjenjuje, država moliteljica trebala je u spisu zahtjeva navesti pojedinosti o načinu prilagodbe. Na primjer – ako će se prilagodba izvršiti uporabom postotka troška života, navedite pojedinosti o tome koja će država izračunati prilagodbu, koji će podaci biti potrebni za izračun i način na koji će se izračunati iznos uzdržavanja pripočiti zamoljenom središnjem tijelu i strankama.²⁰¹

²⁰⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 546.

²⁰¹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 435. To znači da svaka naknadna odluka kojom se prilagođava iznos uzdržavanja ne mora prolaziti kroz cijeli postupak priznavanja. Početnim priznavanjem obuhvaćene su buduće prilagodbe. Na primjer, australska agencija za uzdržavanje djece ponovno procjenjuje uzdržavanje svakih 15 mjeseci na temelju financijske situacije stranaka.

4) Dokaz o naknadama – javno tijelo

Ako zahtjev podnosi javno tijelo, na primjer, centar za socijalnu skrb u ime podnositelja zahtjeva, to javno tijelo možda će morati dostaviti podatke iz kojih se vidi da je imalo pravo djelovati u ime podnositelja ili uključiti podatke kao dokaz da je isplaćivalo naknade umjesto uzdržavanja (članak 36. stavak 4.).

5. Je li potrebno pronaći mjesto na kojem se nalazi tuženik?

416. Ako podnositelj ne dostavi valjanu adresu za tuženika, središnje tijelo može kao prethodno pitanje željeti utvrditi mjesto na kojem se on ili ona nalaze kako bi osiguralo da će moći dostaviti obavijest o zahtjevu za priznavanje ili priznavanje i izvršenje. Mjesto tuženika također može biti nužno za utvrđivanje koje će nadležno tijelo biti odgovorno za zahtjev. U nekim državama zahtjev za traženje ili pronalaženje podnosi središnje tijelo u kasnijoj fazi postupka. To je interni postupak.²⁰²

417. Kako bi moglo utvrditi mjesto u kojem se nalazi tuženik, od središnjeg se tijela očekuje da pristupi bankama podataka i izvorima javnih informacija kojima ima pristup i da zatraži od ostalih javnih tijela da izvršavaju pretragu u njegovo ime u okviru granica utvrđenih nacionalnim pravom poštujući pravo na pristup osobnim podacima. Neka središnja tijela mogu također imati pristup ograničenim izvorima podataka.

418. Ako nije moguće pronaći tuženika, obavijestite državu moliteljicu (zapamtite da se u slučaju zahtjeva za priznavanje i izvršenje odluke na temelju mjesta na kojem se nalazi imovina ili dohodak u zamoljenoj državi, tuženik može nalaziti izvan države). Ako nisu dostupni dodatni podaci kao pomoć u pronalaženju tuženika, možda neće biti moguće nastaviti s postupkom.

6. Ako je dokumentacija nepotpuna

419. Ako podnositelj zahtjeva nije dostavio potrebnu dokumentaciju, središnje tijelo [ime države] već je trebalo bez odlaganja obavijestiti središnje tijelo molitelja da zatraži dostavu dokumenata prije slanja spisa nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu. Ako nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo utvrdi da nedostaje potrebna dokumentacija, to bi tijelo trebalo odmah obavijestiti središnje tijelo [ime države] kako bi ono moglo zatražiti nedostajuće informacije od središnjeg tijela molitelja.

420. Ako je zamoljeno središnje tijelo u [ime države] zatražilo dodatne dokumente, država moliteljica ima **tri mjeseca** da dostavi te dokumente. Ako traženi dokumenti nisu dostavljeni u roku od tri mjeseca i nije moguće obraditi zahtjev, središnje tijelo u zamoljenoj državi može (ali ne mora) zaključiti spis i obavijestiti državu moliteljicu.

421. Imajte na umu da se prethodna provjera dokumentacije i zahtjevi za dodatnim materijalima, ako su potrebni, obavljaju prije nego što nadležno tijelo počne odlučivati o utemeljenosti zahtjeva.

7. Odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere

422. Može biti primjereno da nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo poduzme privremene ili zaštitne mjere dok je rješavanje zahtjeva u tijeku. Te se mjere mogu poduzeti u raznim trenucima – ili čak prije – postupka povodom zahtjeva. Vidjeti također poglavlje 3., dio II. odjeljak VIII. za više informacija o privremenim i zaštitnim mjerama.

B. Proglašenje izvršivosti ili registracija koje obavlja nadležno tijelo

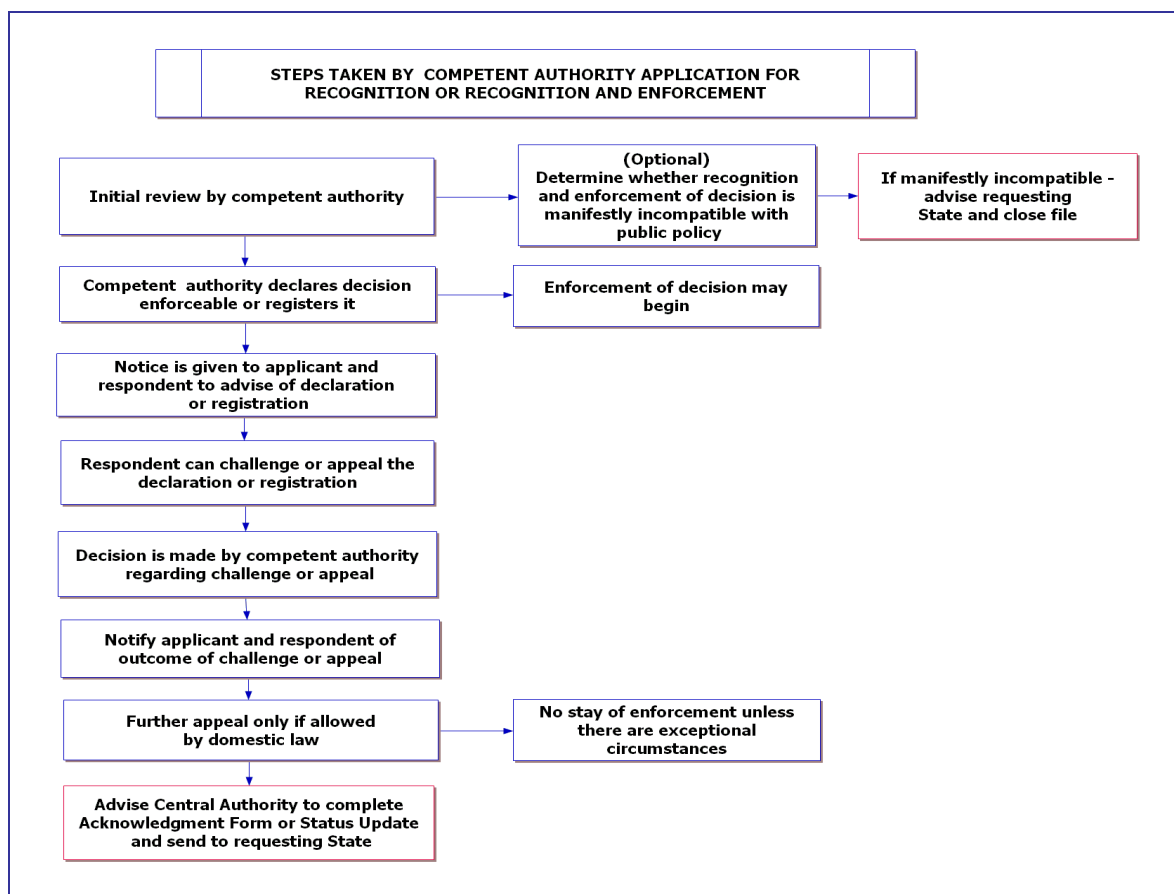
423. Ovim su odjeljkom obuhvaćeni postupci koje će poduzeti nadležna [pravosudna] [upravna] tijela nakon rješavanja navedenih pitanja, za obradu zahtjeva za priznavanje

²⁰² U [ime države] [...].

ili priznavanje i izvršenje odluka o uzdržavanju u skladu s člankom 23. Konvencije.²⁰³ Na dijagramu na sljedećoj stranici prikazani su koraci koje će poduzeti nadležna [pravosudna] [upravna] tijela u [ime države].

---

²⁰³ Europska unija neće izjaviti da će upotrebljavati „Alternativni postupak za zahtjev za priznavanje i izvršenje” (članak 24.) odluke u skladu s Konvencijom. *Prema tome, nadležna tijela u državama članicama Europske unije upotrijebit će postupke iz članka 23. za obradu zahtjeva za priznavanje i izvršenje u skladu s Konvencijom (vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU (bilješka59)).*

Slika 8.: Koraci koje poduzima nadležno tijelo u postupku povodom zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje (članak 23.)

1. Proglasiti odluku izvršivom ili registrirati odluku za izvršenje

424. Kada nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo zaprimi potpuni zahtjev, taj će zahtjev biti priznat i proglašen izvršivom ili će se registrirati za izvršenje.²⁰⁴ Ovaj korak (proglašenje izvršivosti ili registracija za izvršenje) nadležno tijelo poduzima „bez odgode“ (članak 23. stavak 2. točka (a)). Kad se odluka proglašuje izvršivom ili kada je registrirana za izvršenje, nije potrebno poduzimati dodatne korake za izvršenje odluke o održavanju u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države.²⁰⁵

2. Odbijanje proglašenja odluke izvršivom ili priznavanja odluke za izvršenje

425. Jedini razlog koji nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo može upotrijebiti za odbijanje priznavanja i proglašenja izvršivosti odluke ili registracije odluke za izvršenje jest da će priznavanje i izvršenje odluke biti **u očitoj suprotnosti** s javnim poretkom. Ta bi iznimka trebala biti vrlo ograničena kako bi se osiguralo da države ugovornice Konvencije u najvećoj mogućoj mjeri mogu priznavati i izvršavati odluke ostalih država članica. Trebala bi se koristiti samo ako bi priznavanje ili priznavanje i izvršenje moglo dovesti do „nepodnošljivog“ rezultata.²⁰⁶

²⁰⁴ Vidjeti bilješku 188.

²⁰⁵ U skladu s nacionalnim pravom i postupcima [ime države] [...]. Vidjeti poglavlje 12.

²⁰⁶ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 478.

3. Izvršiti odluku

426. Nakon registracije ili proglašavanja odluke izvršivom, podnositelj zahtjeva više ne treba podnositi nikakav dodatni zahtjev u skladu s Konvencijom za izvršenje odluke. Osim toga, u Konvenciji ne postoji uvjet da tuženik mora biti obaviješten da će se odluka izvršavati.²⁰⁷ (Vidjeti poglavlje 12. o izvršenju odluka o uzdržavanju.)

4. Obavijestiti podnositelja zahtjeva i tuženika

427. Nakon proglašenja odluke izvršivom ili registracije odluke, obje će stranke biti obaviještene o odluci o registraciji odluke ili o proglašenju njezine izvršivosti. U Konvenciji nisu propisani postupci za obavješćivanje pa će se to učiniti u skladu s nacionalnim pravom [ime države].²⁰⁸ Podnositelja zahtjeva moguće je putem središnjeg tijela države moliteljice ili izravno, ovisno o postupcima zamoljene države, obavijestiti o priznanju i izvršavanju odluke ili, u slučaju odbijanja priznavanja i izvršenja, o odbijanju te odluke.²⁰⁹

5. Prigovor podnositelja zahtjeva ili tuženika na priznavanje i izvršenje

a) Općenito

428. Svrha je odredbi Konvencije za priznavanje i izvršenje odluka o uzdržavanju osigurati, kad god je to moguće, učinkovito i brzo priznavanje i izvršavanje postojećih odluka o uzdržavanju u državama ugovornicama.²¹⁰ Kao što je prethodno navedeno u ovom poglavlju, postupci u skladu s Konvencijom strukturirani su tako da će se obaviti priznavanje ili priznavanje i izvršenje odluke obaviti osim ako tuženik može uspješno dokazati da postoje dobri razlozi zašto odluka ne bi trebala biti priznata ili se izvršavati.

429. Strana odluka koja je priznata u državi moći će se izvršavati u toj državi na isti način kao i bilo koja odluka o uzdržavanju koja je izvorno donesena u [ime države]. Država u skladu s Konvencijom može upotrijebiti sve dostupne mehanizme za izvršenje kako bi osigurala usklađenost s odlukom (vidjeti poglavlje 12.). U Konvenciji su također predviđeni neki ograničeni prigovori koje može podnositi tuženik (osoba koja odgovara na zahtjev za priznavanje) ako vjeruje da odluka ne bi trebala biti priznata ili izvršena u ovoj državi.

430. U članku 20. propisani su uvjeti za priznanje u državi ugovornici odluke o uzdržavanju koja je donesena u drugoj državi. Te se „osnove za priznavanje i izvršenje” u načelu odnose na vrstu veze koju su roditelj, član obitelji ili djeca vjerojatno imali s državom kako bi se odluka koja je rezultat postupka mogla izvršavati u drugoj državi. Na primjer, vezu s državom koja je donijela odluku moguće je utvrditi zbog boravišta stranaka i djece u državi ili nazočnosti i sudjelovanja tuženika u postupku u kojem je donesena odluka.²¹¹

---

²⁰⁷ U nacionalnom zakonodavstvu nekih država propisani su postupci i zahtjevi da je potrebno obavijestiti obveznika uzdržavanja prije izvršenja, ali to je zasebno od odredbi Konvencije. U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...]. Ako su obje države stranke Konvencije o dostavi iz 1965., pogledajte poglavlje 3., dio II., odjeljak IX. o tome pitanju.

²⁰⁸ Ako je u pravu [ime države] predviđeno obavješćivanje, obavješćivanje stranaka koje se nalaze u inozemstvu obavlja se u skladu s Uredbom (EZ) br. 1393/2007 *Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena)* među državama članicama Europske unije ili u skladu s *Konvencijom od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvu sudskih i izvansudskih pismena u građanskim i trgovačkim stvarima za države izvan Europske unije*, ako se Konvencija primjenjuje između [ime države] i druge države. Ako Haška konvencija iz 1965 nije na snazi između predmetnih država članica, obavijest se dostavlja u skladu s drugim multilateralnim ili bilateralnim ugovorima koji su na snazi između država članica ili u skladu s nacionalnim pravom [ime države]. Više informacija o ovoj Uredbi dostupno je u poglavlju 3., dijelu II., odjeljku IX.

²⁰⁹ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²¹⁰ Vidjeti *Obrazloženje Konvencije*, stavak 428.

²¹¹ U članku 20. propisana su takozvana „neizravna pravila nadležnosti”. U članku 20. nisu predviđena pravila za slučajeve kada bi tijelo u državi moglo donijeti odluku („izravna pravila nadležnosti”). Umjesto toga,

431. Tuženik može podnijeti prigovor ili žalbu protiv izjave za izvršenje ili registracije odluke na osnovu toga da nije primjenjiva niti jedna osnova za priznavanje i izvršenje. To ne znači nužno da odluka nije valjana donesena u državi u kojoj je donesena – već samo da se ne može priznavati ili izvršavati u zamoljenoj državi ugovornici u skladu s Konvencijom.

432. Osim toga, u skladu s člankom 22. točkom (a) tuženik može prigovoriti na priznavanje odluke na osnovu toga da je priznavanje i izvršenje očito u suprotnosti s javnim poretkom ili da su u postupku donošenja odluke postojali nedostaci, kao što je nedostavljanje obavijesti o postupku uzdržavanja ili odluke tuženiku, prijevera ili postojanje kasnije odluke koja nije u skladu s odlukom čije se priznavanje traži.

433. U većini slučajeva tuženik podnosi prigovor ili žalbu. Iako je to rijetkost, podnositelj zahtjeva može podnijeti prigovor ili žalbu protiv odbijanja registracija odluke ili proglašavanja odluke izvršivom.

b) Rok za prigovor ili žalbu

434. Ako stranka koja ima pravo podnijeti prigovor ili žalbu protiv izjave ili registracije ima boravište u državi u kojoj se izvršena registracija ili donesena izjava, žalbu i pravni lijek potrebno je pokrenuti u roku od **30 dana** od datuma kada je stranka obaviještena o odluci o registraciji ili potvrdi o izvršenju. Ako stranka koja podnosi prigovor ili žalbu živi izvan države, ta stranka ima **60 dana** od datuma obavijesti da podnese prigovor ili žalbu (članak 23. stavak 6.).²¹²

435. Tuženik će u većini slučajeva živjeti u zamoljenoj državi pa će stoga imati samo 30 dana za prigovor ili žalbu protiv izjave o izvršivosti ili registracije. Međutim, ako je odluka poslana zamoljenoj državi na priznavanje jer se tamo nalazi imovina, tuženik može imati boravište drugdje. U tom slučaju tuženik ima 60 dana da podnese prigovor ili žalbu protiv odluke. Slično tome, obveznik uzdržavanja može zatražiti priznavanje strane odluke kojom se ograničava izvršenje u njegovoj državi podrijetla. U tom slučaju obveznik uzdržavanja izvan države ima pravo podnijeti prigovor ili žalbu protiv proglašenja izvršivosti ili registracije, ovisno o slučaju, i u skladu s Konvencijom za to ima 60 dana.

c) Osnova za prigovor ili žalbu

436. U Konvenciji su predviđene samo ograničene osnove za podnošenje prigovora ili žalbe protiv registracije ili izjave izvršivosti odluke o uzdržavanju. Kao je prethodno navedeno, tuženik može podnijeti prigovor ili žalbu na osnovu toga da:

- u skladu s člankom 20. ne postoji osnova za priznavanje i izvršenje,
- postoji neki razlog za odbijanje priznavanja i izvršenja u skladu s člankom 22.,
- upitna je izvornost ili cjelovitost dokumenata poslanih sa zahtjevom,
- zaostali iznosi koji se nastoje naplatiti plaćeni su u cijelosti.

d) Rješavanje ili saslušanje povodom prigovora ili žalbe (članak 23. stavak 5.)

437. Preispitivanje ili rasprava mogu se održati samo na posebnoj osnovi ili iz razloga koji su dopušteni u Konvenciji i ne smije se preispitivati utemeljenost odluke (članak 28.).²¹³ Način na koji će se rješavati prigovor ili žalba bit će propisani u nacionalnom zakonodavstvu.²¹⁴

438. Ako je osnova za prigovor ili žalbu pitanje u vezi s izvornošću ili cjelovitošću dokumenata, a nisu zatražene ili uključene ovjerene preslike dokumenata, putem središnjeg tijela [ime države] moguće je zatražiti od države moliteljice da dostavi ovjerene preslike ili slične dokumente kojima će se riješiti problem.

---

utvrđena je osnova na temelju koje odluka mora biti donesena kako bi mogla biti priznata i izvršena u drugoj državi. Vidjeti Obrazloženje Konvencije (stavak 443.) za raspravu o tome pitanju, i također poglavlje 4. ovog Priručnika.

²¹² Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 503.

²¹³ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavke 504. i 505.

²¹⁴ Vidjeti bilješku 191.

439. Ako se prigovor ili žalba odnose samo na izračun zaostalih plaćanja i tuženik ne tvrdi da su ti iznosi plaćeni u cijelosti, to pitanje, u većini slučajeva, treba ostaviti postupku izvršenja. Tuženik može postaviti ta pitanja i dostaviti dodatne informacije nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu koje je u tom trenutku odgovorno za izvršenje.²¹⁵ Vidjeti također primjedbe u nastavku o djelomičnom priznavanju odluke kao način kojim se omogućuje naplata tekućih isplata uzdržavanja, dok se osporavaju zaostala plaćanja.

e) Odluka o prigovoru ili žalbi ili dodatnoj žalbi (članak 23. stavak 10.).

440. Obje stranke moraju bez odlaganja biti obaviještene o zaključku postupka povodom prigovora ili žalbe protiv registracije odluke i proglašenja njezine izvršivosti. To se obavješćivanje obavlja u skladu s nacionalnim pravom.²¹⁶ Podnositelj može biti obaviješten putem središnjeg tijela države moliteljice ili izravno, ovisno o postupku zamoljene države.²¹⁷

441. Dodatna žalba moguća je samo ako je dopuštena u nacionalnom pravu zamoljene države.²¹⁸

442. Imajte na umu da je izvršenje odluke moguće unatoč dodatnoj žalbi čim odluka bude registrirana ili proglašena izvršivom i, u svakom slučaju, dodatna žalba nema odgovorni učinak na izvršenje osim u iznimnim okolnostima (članak 23. stavak 10.).

C. Priznavanje i izvršenje – ishod zahtjeva

1. Priznavanje i izvršenje

443. U većini će slučajeva ishod zahtjeva za priznavanje i izvršenje biti da će odluka biti priznata i izvršena na isti način kao da je donesena u zamoljenoj državi. Uzdržavana osoba ne mora podnositi dodatni zahtjev za izvršenje. Postupci koji se upotrebljavaju za izvršavanje opisani su u poglavlju 12.

2. Ostali ishodi

444. U Konvenciji su predviđeni alternativni ishodi ako potpuno priznanje i izvršenje odluke nisu mogući.

²¹⁵ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²¹⁶ Ako su obje države stranke Konvencije o dostavi iz 1965., pogledajte poglavlje 3., dio II., odjeljak IX. o tome pitanju.

²¹⁷ Vidjeti bilješke 208. i 209.

²¹⁸ Vidjeti bilješku 193.

f) Djelomično priznanje

445. U članku 21. Konvencije nadležnom je [pravosudnom] [upravnom] tijelu dopušteno da prizna ili izvrši samo dio odluke, ako cijela odluka ne može biti priznata ili priznata i izvršena. Takav je ishod moguć, primjerice, kada nadležno tijelo ne može priznati odluku o uzdržavanju u vezi s uzdržavanjem bivšeg bračnog druga, ali može priznati i izvršiti odluku u vezi s uzdržavanjem djeteta. Slično tome, ako se čini da postoji spor u odnosu na zaostale iznose uzdržavanja i u vezi s time jesu li plaćeni u cijelosti, nadležno tijelo može priznati dio odluke u kojoj je propisano trajno uzdržavanje djeteta, dok je u tijeku postupak povodom osporenog dijela u vezi sa zaostalim plaćanjima.

Dobra praksa: Ako zahtjev za priznavanje nije bio uspješan, podnositelj ne mora zatražiti djelomično priznavanje odluke ili donošenje nove odluke. U Konvenciji je propisano da se te mogućnosti razmatraju u postupku za priznavanje i priznavanje i izvršenje kao mogući ishodi. Nacionalnim postupcima zamoljene države utvrdit će se kako će se obrađivati „novi” zahtjev jer bi mogle biti potrebne dodatne informacije za donošenje nove odluke.

g) Priznavanje nije moguće zbog rezervi

446. U nekim slučajevima odluka o uzdržavanju ne može biti priznata ili izvršena zbog rezervi koju je država izjavila u skladu s Konvencijom.²¹⁹ Međutim, to ne znači nužno da je postupak u tom trenutku gotov.

447. Ako odluka ne može biti priznata zbog rezervi kojom se sprječava priznavanje na bilo kojoj od osnova navedenih u nastavku, u članku 20. stavku 4. propisano je da središnje tijelo mora nastaviti s odgovarajućim mjerama za donošenje nove odluke za uzdržavanu osobu:

- uobičajeno boravište uzdržavane osobe u matičnoj državi,
- pisani sporazum (osim u predmetima u vezi s uzdržavanjem djece),
- nadležnost koja se temelji na osobnom položaju ili roditeljskoj odgovornosti.²²⁰

448. Uzdržavana osoba ne mora podnijeti novi zahtjev i postojeća odluka mora se smatrati potvrdom prihvatljivosti²²¹ djeteta za pokretanje postupka za uzdržavanje (članak 20. stavak 5.). Ovisno o postupcima u zamoljenoj državi, za donošenje nove odluke možda će biti potrebni dodatni dokumenti podnositelja zahtjeva/uzdržavane osobe. Ti se dokumenti mogu zatražiti putem središnjeg tijela u državi moliteljici. Vidjeti poglavlje 10. o zahtjevima za donošenje odluke.

D. Komunikacija sa državom moliteljicom

449. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela trebala bi biti svjesna da će njihovo središnje tijelo (u ovom slučaju središnje tijelo [ime države]) imati dužnost izvješćivanja o stanju zahtjeva u skladu s Konvencijom (članak 12.). Nacionalna središnja tijela vjerojatno će tražiti izvješća o stanju od svojih nadležnih tijela koja bi trebala biti spremna surađivati sa središnjim tijelom po tome pitanju.

²¹⁹ Europska unija neće izjaviti rezervu na osnove za priznavanje i izvršenje iz članka 20. točaka (c), (e) ili (f) kako je predviđeno u članku 20. stavku 2. Konvencije (vidjeti *Odluku Vijeća br. 2011/432/EU* (bilješka 59.)). Na web-mjestu Haške konferencije < www.hcch.net > moguće je provjeriti je li država ugovornica izjavila takvu rezervu u odnosu na Konvenciju.

²²⁰ Imajte na umu da je u članku 20. stavku 3. također propisano da država ugovornica koja izjavljuje takvu rezervu mora priznati i izvršiti odluku ako bi u sličnim okolnostima njezina vlastita nadležna tijela imala nadležnost donijeti odluku.

²²¹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavke 469. – 471. Imajte na umu da u Konvenciji u tom kontekstu nije definiran pojam „prihvatljivosti” i stoga će taj pojam tumačiti u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države te će se u skladu s time odlučivati koji su dodatni podaci ili dokazi potrebni za donošenje odluke o uzdržavanju.

II. Ostali aspekti: zahtjevi za priznavanje i za priznavanje i izvršenje

A. Zahtjevi za priznavanje koje podnosi obveznik uzdržavanja

1. Općenito

450. U skladu s Konvencijom, obveznik uzdržavanja može podnijeti zahtjev za priznavanje odluke ako je priznavanje potrebno za obustavu ili ograničenje izvršenja prethodne odluke u zamoljenoj državi. Taj je zahtjev moguće podnijeti ako obveznik uzdržavanja želi ishoditi priznavanje drugačije odluke u državi u kojoj se traži izvršenje (tj. [ime države]), ili ako je obveznik uzdržavanja ishodio izmjenu postojeće odluke u drugoj državi ugovornici i sada želi ishoditi njezino priznanje u [ime države] državi u kojoj ima imovinu.

451. Vidjeti poglavlje 11. za potpunu raspravu o tome postupku

452. Ako se odluka o uzdržavanju već izvršava u zamoljenoj državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište ili imovinu, u većini slučajeva u nacionalnom je pravu propisano da se izmijenjena odluka donesena izvan te države mora priznati prije nego što se njome može učinkovito ograničiti ili obustaviti izvršenje prve odluke. Međutim, neke države ne mogu zahtijevati taj korak – na primjer ako je izmjenu izvršilo isto tijelo koje je donijelo prvu odluku. Prema tome, bit će nužno preispitati nacionalno zakonodavstvo kako bi se moglo utvrditi je li u određenom predmetu potrebno priznavanje odluke.²²²

Izmjena se odnosi na postupak mijenjanja odluke o uzdržavanju nakon donošenja. U nekim državama to se naziva zahtjev za izmjenama ili zahtjev za promjenu odluke. Izmjena se može odnositi na iznos uzdržavanja, učestalost ili neki drugi uvjet u odluci o uzdržavanju.

2. Kada obveznik uzdržavanja može upotrijebiti ovaj zahtjev

453. Budući da je svrha zahtjeva za priznavanje u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom a) ograničiti izvršenje i budući da se većina izvršavanja odvija u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište, u većini će slučajeva obveznik uzdržavanja koji traži priznavanje odluke imati boravište u državi u kojoj odluka mora biti priznata, tj. u [ime države]. Konvencijom nije posebno obuhvaćena situacija u kojoj podnositelj zahtjeva mora podnijeti zahtjev vlastitom središnjem tijelu. Stoga će se u tim slučajevima priznavanje rješavati u skladu s nacionalnim pravom kao zahtjev nadležnom tijelu u državi u kojoj živi obveznik uzdržavanja.²²³ Ako se priznavanje traži u [ime države] državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima imovinu, ali nema boravište, obveznik uzdržavanja može podnijeti zahtjev u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (a).

454. U svim slučajevima u kojima se stvar rješava kao zahtjev u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (a), obveznik uzdržavanja bit će podnositelj zahtjeva. U tim će slučajevima uzdržavana osoba biti tuženik i obavijest o registraciji ili proglašenju izvršivosti morat će se dostavljati uzdržavanoj osobi.

Primjer

455. Obveznik uzdržavanja ima boravište u državi A u kojoj je donesena izvorna odluka o uzdržavanju. On ima imovinu ili dohodak u [ime države]. Uzdržavana osoba ima

²²² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²²³ U nekim će državama središnje tijelo djelovati kao nadležno tijelo u tu svrhu i pomoći će obvezniku uzdržavanja s postupkom priznavanja. U slučaju zahtjeva za izmjenu, priznavanje se može smatrati posljednjim korakom u tom zahtjevu (vidjeti poglavlje 11.) i neće biti potrebno predati novi zahtjev. To će ovisiti o unutarnjim postupcima svake države. U [ime države] [...].

boravište u [ime države] i izvorna je odluka priznata u [ime države] i izvršava se protiv imovine dužnika u [ime države]. Obveznik uzdržavanja sada je ishodio izmijenjenu odluku od države A. On želi postići priznavanje izmijenjene odluke u [ime države] radi ograničenja izvršenja prve odluke.

Kako to funkcionira u skladu s Konvencijom

456. Obveznik uzdržavanja može podnijeti zahtjev u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (a) Konvencije središnjem tijelu u državi A. Država A šalje zahtjev u [ime države] koristeći se postupcima opisanim u ovom poglavlju, izmijenjena odluka registrira se za izvršenje ili se proglašava izvršivom. Obveznik uzdržavanja obavješćuje se o registraciji ili proglašenju izvršivosti i daje mu se prilika da podnese prigovor ili žalbu protiv proglašenja izvršivosti ili registracije. Nakon proglašenja izvršivosti ili registracije, izmijenjena odluka primjenjivat će se u [ime države] u cilju ograničenja izvršivosti izvorne odluke.

3. Postupci

457. Postupci priznavanja i izvršenja iz ovog poglavlja primjenjuju se na zahtjeve obveznika uzdržavanja za priznavanje u tim okolnostima. U članku 26. propisano je da se odredbe poglavlja V. (Priznavanje i izvršenje) primjenjuju *mutatis mutandis* na zahtjeve kojima se traži samo priznavanje uz iznimku da je uvjet izvršenja zamijenjen uvjetom da odluka proizvodi učinke u matičnoj državi. To znači da će se u praksi odredbe o priznavanju i izvršenju primjenjivati na zahtjeve za priznavanje, osim odredbi koje je potrebno izmijeniti jer se ne traži izvršenje odluke.²²⁴

4. Ograničenja priznavanja izmijenjenih odluka

458. Važno je napomenuti da je u Konvenciji predviđeno važno ograničenje prava obveznika uzdržavanja na priznavanje izmijenjene odluke u skladu s Konvencijom. Uzdržavana osoba može prigovoriti na izmijenjenu odluku ako je izmijenjena odluka donesena u državi ugovornici koja nije država u kojoj je odluka donesena (matična država) i ako je uzdržavana osoba imala uobičajeno boravište u matičnoj državi u trenutku kada je donesena izmijenjena odluka (članci 18. i 22. točka (f)). To će biti dopušteno u nekoliko iznimnih slučajeva, ali je važno imati na umu da se na pravo obveznika uzdržavanja na priznavanje izmijenjene odluke primjenjuju određena ograničenja koja se ne primjenjuju na priznavanje i izvršenje drugih odluka.

459. Vidjeti poglavlje 11. o zahtjevima za izmjenu (i poglavlje 4., odjeljak G za dodane informacije o članku 18.).

B. Ugovori o uzdržavanju

1. Glavne razlike

460. U Konvenciji se razlikuje između odluka o uzdržavanju, koje donose pravosudna ili upravna tijela, i **ugovora o uzdržavanju**, koji su posebne vrste ugovora među strankama. Iako su postupci za priznavanje i izvršenje ugovora o uzdržavanju slični postupcima koji se odnose na odluke o uzdržavanju, država može izjaviti rezervu navodeći da neće priznati ili izvršiti ugovor o uzdržavanju.²²⁵

Ugovor o uzdržavanju definiran je u članku 3. kao pisani ugovor koji se odnosi na plaćanje uzdržavanja i koji je nadležno tijelo formalno sastavilo i registriralo kao autentičnu ispravu ili ga je to nadležno tijelo potvrdilo, sklopilo, registriralo ili pohranilo i podliježe reviziji i izmjenama nadležnog tijela.

²²⁴ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 546.

²²⁵ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...]. Vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU od 9. lipnja 2011. o odobrenju, u ime Europske unije, Haške konvencije od 23. studenoga 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja

2. Postupci

461. Za potrebe priznavanja i izvršenja ugovora o uzdržavanju primjenjuju se ista opća načela i postupci koji se koriste za priznavanje i izvršenje odluka o uzdržavanju.²²⁶ U članku 30. Konvencije propisano je da se ugovori o uzdržavanju mogu priznavati i izvršavati kao odluka, pod uvjetom da je ugovor izvršiv kao odluka u državi u kojoj je donesen.

462. Ako je zaprimljen zahtjev za priznavanje i izvršenje ugovora o uzdržavanju, on se rješava u skladu s istim općim postupcima. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo po primitku izvršava preliminarni pregled kojim provjerava bi li priznavanje i izvršenje bilo u očitoj suprotnosti s javnim poretkom. Dokumenti koje su potrebni za zahtjev slični su dokumentima koji su potrebni za priznavanje i izvršenje odluke. Međutim, ključna je razlika u tome da nije potrebna potvrda o pravovremenoj obavijesti. To je zbog toga što su u sklapanje ugovora nužno uključene obje stranke.

463. Zahtjevu za priznavanje i izvršenje ugovora o uzdržavanju treba priložiti sljedeće dokumente, u skladu s nacionalnim pravom [ime države]: [ovdje dodajte popis dokumenata koje traži država].

464. Nakon što je središnje tijelo preispitalo materijale kako bi se osiguralo da je dokumentacija potpuna, ugovor o uzdržavanju šalje se nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu. Ugovor se zatim registrira za izvršenje ili se proglašava izvršivim i obavješćuje se tuženik.

465. Također postoje neke razlike između mogućih osnova za prigovor na priznavanje ugovora i osnova za prigovor protiv priznavanja odluke. To je propisano u članku 30. stavku 5.

3. Zaključenje postupka priznavanja i izvršenja

466. Postupak za priznavanje i izvršenje ugovora o uzdržavanju u načelu je sličan postupku za priznavanje i izvršenje odluka o uzdržavanju, osim jedne iznimke. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo donosi odluku o registraciji ili proglašavanju izvršivosti ugovora i tuženik ima priliku osporiti tu odluku ili se žaliti protiv te odluke. U mnogim će se državama time zaključiti postupak registracije i izvršenja. Međutim, u slučaju osporavanja ugovora o uzdržavanju, žalbom na priznavanje ugovora obustavit će se njegovo izvršenje (članak 30. stavak 6.).²²⁷ Obustava izvršenja važna je razlika između odluka i ugovora u postupku priznavanja i izvršenja.

III. Priznavanje i izvršenje – ostala pitanja

A. Pravna pomoć

467. U skladu s Konvencijom, zamoljena država koja obrađuje zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje odluke o uzdržavanju koja se odnosi na dijete mlađe od 21 godine mora pružiti uzdržavanoj osobi besplatnu pravnu pomoć, ako je ona potrebna za obradu zahtjeva.²²⁸ Zapamtite da u slučaju da država pruža učinkovit pristup postupcima putem pojednostavljenih postupaka, pravo na besplatnu pravnu pomoć neće nastati.²²⁹

468. U odjeljku 3. dio II. odjeljak VII. Navedeno je više pojedinosti o uvjetu za pružanje učinkovitog pristupa postupcima, uključujući pružanje besplatne pravne pomoći, ako je potrebno.

469. U obzir treba uzeti niz iznimaka i ograničenja u vezi s pružanjem besplatne pravne pomoći u slučaju da zahtjev za priznavanje podnosi obveznik uzdržavanja ili ako se

²²⁶ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 559.

²²⁷ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 564. U skladu s nacionalnim pravom [ime države], vidjeti bilješku 191 za informacije o žalbi.

²²⁸ U skladu s nacionalnim pravom [ime države], o postupku za odobravanje pravne pomoći, vidjeti bilješku 86.

²²⁹ U [ime države] [...].

odluka ne odnosi na uzdržavanje djeteta mlađeg od 21 godine. One su također objašnjene u poglavlju 3., dijelu II. odjeljku VII.

B. Pitanja izvršenja

Preračunavanje valuta

470. U Konvenciji se ne spominje pitanje preračunavanja obveza uzdržavanja iz jedne valute u drugu. Ovisno o postupcima koje nadređeno tijelo primjenjuje na priznavanje odluke, mogu postojati i usporedni postupci za preračunavanje obveze uzdržavanja u odluci u valutu države u kojoj se ta odluka izvršava. Nadležno tijelo možda će morati pribaviti potvrdu u kojoj potvrđuje tečaj za preračunavanje plaćanja i preračunati iznos zatim će činiti osnovu za odgovornost za uzdržavanje u državi u kojoj se izvršava. U nekim slučajevima država moliteljica možda je već preračunala odluku, uključujući zaostale iznose, u valutu zamoljene države.²³⁰

471. Pitanja preračunavanja valuta detaljnije su opisana u poglavlju 12. o izvršenju odluka o uzdržavanju.

C. Primjenjive iznimke i rezerve

472. Navedene informacije primjenjivat će se u većini najčešćih scenarija priznavanja odluka o uzdržavanju djece. Međutim, postoji niz scenarija u kojima će rezerva ili izjave države utjecati na postupak priznavanja i izvršenja. (Vidjeti poglavlje 3., dio I., odjeljak II. za više podataka o području primjene Konvencije, uključujući informacije o mogućim izjavama i rezervama u odnosu na Konvenciju).

a) Djeca u dobi između 18 i 21 godine

473. Država može izjaviti **rezervu** kojom se ograničava primjena Konvencije na osobe mlađe od 18 godina. Ako je tu rezervu izjavila država, ta država neće prihvatiti zahtjeve za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje odluka o uzdržavanju koje se odnose na dijete u dobi od 18 godina i više niti može tražiti od druge države da rješava pitanja uzdržavanja za djecu stariju od 18 godina.²³¹

Rezerva je službena izjava države ugovornice, koja je dopuštena u određenim okolnostima u skladu s Konvencijom, u kojoj je navedeno da će primjenjivost Konvencije u toj državi biti na neki način ograničena.

²³⁰ U [ime države] [...].

²³¹ Europska unija neće izjaviti rezervu u skladu s Konvencijom ograničavajući primjenu Konvencije na djecu mlađu od 18 godina niti će proširiti primjenu Konvencije na djecu stariju od 21 godine (članak 2. stavak 2.). Stoga će se u državama članicama Europske unije primjenjivati glavno područje primjene Konvencije kojim je obuhvaćeno uzdržavanje djece do 21 godina starosti. (Vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU (bilješka 59)).

b) Osnove za priznavanje i izvršenje

474. Država može izjaviti rezervu da se odluka o uzdržavanju neće priznavati ili izvršavati ako je odluku donijela na temelju sljedećeg:²³²

- uobičajenog boravišta uzdržavane osobe,
- pisanog ugovora među strankama,
- ostvarivanja ovlasti koje se temelji na osobnom položaju ili roditeljskoj odgovornosti.

c) Ugovori o uzdržavanju

475. Država može izraziti svoju rezervu da neće priznati i izvršavati ugovore o uzdržavanju. Osim toga, država može izjavom zatražiti da se zahtjevi za priznavanje i izvršenje ugovora o uzdržavanju podnose putem središnjeg tijela.²³³

IV. Dodatni materijali

A. Praktični savjeti

- Nakon priznavanja odluke, mnoge će se države odmah pokušati obratiti obvezniku uzdržavanja i zatražiti dobrovoljno postupanje u skladu s odlukom kako bi osigurale početak plaćanja uzdržavanja uzdržavanoj osobi i djeci čim prije moguće.²³⁴
- Svrha je postupka priznavanja i izvršavanja iz Konvencije omogućiti brzu i učinkovitu obradu zahtjeva. Suci, sudsko osoblje i ostala uključena nadležna tijela zamoljenoj državi to bi trebali imati na umu i poduzimati korake kako bi osigurali da se predmeti što brže obrađuju, uz najmanje moguće kašnjenje.
- U Konvenciji nisu sadržani svi postupci i zahtjevi koji se odnose na obradu zahtjeva za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje. Suci će također morati postupati u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravom i postupcima.

B. Povezani obrasci

Zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje

Obrazac za slanje

Potvrda o izvršivosti

Potvrda o pravovremenoj obavijesti

Obrazac o financijskoj situaciji

Obrazac potvrde

C. Članci Konvencije

članak 10. stavak 1. točka (a)

članak 10. stavak 2. točka (a)

članak 11.

članak 12.

članak 20.

članak 23.

članak 24.

članak 30.

članak 36.

članak 50.

²³² Vidjeti prethodnu raspravu (bilješka 211) o osnovama nadležnosti u članku 20. Europska unija neće izjaviti rezervu na osnove za priznavanje i izvršenje iz članka 20. točaka (c), (e) ili (f) kako je predviđeno u članku 20. stavku 2. Konvencije (prethodna bilješka).

²³³ Europska unija neće izraziti svoju rezervu u skladu s Konvencijom da neće priznati i izvršavati ugovore o uzdržavanju (članak 30. stavak 8.). Europska unija također neće dati izjavu u skladu s Konvencijom da se zahtjevi za priznavanje i izvršenje ugovora o uzdržavanju moraju podnositi samo putem središnjih tijela (članak 30. stavak 7.) (vidjeti prethodnu bilješku).

²³⁴ U [ime države] [...].

D. Povezana poglavlja Priručnika

Vidjeti poglavlje 12. – Izvršenje odluka o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

Poglavlje 3. – Pitanja opće primjene: Konvencija iz 2007. i Uredba iz 2009.

V. Kontrolni popis – zahtjevi za priznavanje i izvršenje

	Postupak	Upućivanje na priručnik
1.	Primiti dokumente od središnjeg tijela [ime države]	III(A)(1)
2.	Potvrditi da se zahtjev treba odnositi na priznavanje i izvršenje	III(A)(2)
3.	Ispunjuje li zahtjev minimalne zahtjeve iz Konvencije?	III(A)(3)
4.	Provjeriti jesu li dokumenti potpuni	III(A)(4)
5.	Potražiti u kojem se mjestu nalazi tuženik, ako je potrebno	III(A)(5)
6.	Zatražiti dodatne dokumente ako je potrebno	III(A)(6)
7.	Poduzeti sve odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere	III(A)(7)
8. (a)	Proglasiti odluku izvršivom	III(B)(1)
8. (b)	Obavijestiti podnositelja zahtjeva i tuženika o proglašenju izvršivosti	III(B)(4)
8. (c)	Tuženik može poduzeti korake za podnošenje prigovora ili žalbe protiv proglašenja izvršivosti ili registracije na određenoj osnovi	III(B)(5)
9.	Zaključiti postupak povodom prigovora ili žalbe i obavijestiti podnositelja zahtjeva i tuženika	III(B)(5)

VI. Najčešća pitanja

Uzdržavana osoba ima odluku iz države A. Ona živi u državi B. Država B neće priznati i izvršiti odluku. Obveznik uzdržavanja živi u [ime države]. Sve tri države su države ugovornice. Može li se odluka priznati i izvršavati u [ime države]?

476. Da – uzdržavana osoba može zatražiti priznavanje i izvršenje odluke u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište ili imovinu ili dohodak ako je odluka donesena u državi ugovornici. Odluka ne mora biti izvršiva ili priznata u državi moliteljici – samo u matičnoj državi. U ovom slučaju to je država A. Ako postoji potvrda o izvršivosti iz države A, u kojoj je donesena odluka, onda bi [ime države] trebala moći obraditi zahtjev za priznavanje i izvršenje, pod uvjetom da su ispunjeni svi ostali zahtjevi.

Zašto bi uzdržavana osoba samo tražila priznavanje odluke, a ne priznavanje i izvršenje?

477. U nekim slučajevima uzdržavana osoba može pokušati privatno izvršiti odluku ili će podnositelju zahtjeva biti važno da odluka bude priznata kako bi mogao upotrijebiti ostale pravne lijekove u zamoljenoj državi. Na primjer, ako u zamoljenoj državi postoji imovina kao što je nekretnina, uzdržavana osoba možda će trebati priznanje odluke prije podnošenja zahtjeva za terećenje nekretnine.

Postaje li odluka o uzdržavanju priznavanjem jednaka svakoj drugoj odluci o uzdržavanju koja je izvorno donesena u toj državi?

478. Ne. Svrha je priznavanja i izvršenja jednostavno dopustiti izvršenje strane odluke o uzdržavanju primjenom istih mehanizama i postupaka kao i u slučaju domaće odluke. Stoga se zakoni zamoljene države o skrbništvu ili pravu na kontakt s djetetom ne

primjenjuju na tu odluku. Odluka je slična nacionalnim odlukama samo za potrebe priznavanja i izvršenja obveza uzdržavanja.

Mora li se odluka uvijek priznati prije izvršavanja u skladu s Konvencijom?

479. Da – osim ako je odluka iz zamoljene države (tj. [ime države]) u kojoj će se obavljati izvršenje. Ako je odluka iz druge države, ona prvo mora proći kroz postupak priznavanja kako bi se osiguralo da je odluka u skladu s osnovnim postupovnim ili ostalim zahtjevima o načinu na koji bi trebalo uspostaviti obveze uzdržavanja – na primjer, obavijest koju bi stranka trebala primiti.

Može li se odluka donesena na drugom jeziku izvršavati u skladu s Konvencijom?

480. Da – ali mora postojati prijevod odluke ili prevedeni sažetak ili izvadak teksta na [jezik(e) države] ili na neki drugi jezik za koji je zamoljena država izjavila da će ga prihvatiti. Vidjeti poglavlje 3., dio II., odjeljak I. za raspravu o zahtjevima za prijewe dokumenata i odluka.

481. U skladu s Konvencijom, ostala komunikacija između središnjih tijela može se odvijati na engleskom ili francuskom.

U skladu s Konvencijom, može li se u [ime države] priznavati odluka vrste koju nije moguće donijeti u [ime države]?

482. Da – pod uvjetom da je odluka u okviru obveza uzdržavanja iz Konvencije. Na primjer, odluka o uzdržavanju djeteta može uključivati odredbu za naknadu određenih vrsta troškova, kao što su premije za medicinsko osiguranje, koji nisu poznati ili predviđeni u skladu s pravom zamoljene države. Odluku je još uvijek moguće priznati u zamoljenoj državi.

Zašto zahtjev priznavanje ili za priznavanje i izvršenje ne mora potpisati podnositelj zahtjeva ili netko iz središnjeg tijela?

483. Konvencija je „srednje neutralna“ kako bi se olakšala uporaba informacijske tehnologije i omogućio učinkovit prijenos materijala između država. Zahtijevanjem potpisa onemogućilo bi se slanje dokumenata faksom ili elektroničkim putem.

484. Osoba čije je ime navedeno u zahtjevu odgovorna je za osiguranje usklađenosti informacija u zahtjevu s dokumentima i informacijama koje je dostavio podnositelj zahtjeva i da je zahtjev u skladu sa zahtjevima Konvencije.

Je li moguće obraditi zahtjev za priznavanje ili priznavanje i izvršenje bez ovjerenih preslika dokumenata?

485. To ovisi o tome je li zamoljena država izjavila u skladu s Konvencijom da želi ovjerene preslike (taj se zahtjev može potvrditi u profilu države). Osim toga, u određenom slučaju, sud ili nadležno tijelo mogu zatražiti ovjerene preslike, najvjerojatnije u situaciji kada postoji zabrinutost u vezi izvornosti ili cjelovitosti dostavljenih dokumenata.

486. Ako ne postoji takva izjava, zahtjev je moguće obrađivati na temelju preslika koje je dostavila država moliteljica.²³⁵

Nadležno tijelo u [ime države] registriralo je odluku ili ju je proglasilo izvršivom. Što slijedi?

487. Odluka koja je registrirana za izvršenje ili proglašena izvršivom može se izvršavati.²³⁶ Za to nije potreban novi zahtjev podnositelja zahtjeva u skladu s Konvencijom (ako je izvorni zahtjev podnesen putem središnjeg tijela). Podnositelj

²³⁵ U [ime države] [...].

²³⁶ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

zahtjeva, tuženik i država moliteljica moraju biti bez odlaganja obaviješteni da je priznavanje dovršeno i da je izvršenje u tijeku.

Što ako postoji više odluka o uzdržavanju? Na primjer, postoji izvorna odluka o uzdržavanju i ta je odluka izmijenjena naknadnom odlukom. Koju treba priznati?

488. U Konvenciji to pitanje nije uređeno. Ako će se odluka izvršavati i postoje zaostala plaćanja uzdržavanja koja su nastali u skladu s prethodnom odlukom, zamoljenoj državi (tj., [ime države]) možda će biti potreban preslik te odluke za potrebe izvršenja. To može biti propisano nacionalnim pravom koje se primjenjuje na izvršenje ili ako je obveznik uzdržavanja osporio zaostala plaćanja ili tvrdi da je obvezu potrebno drugačije tumačiti.²³⁷ Osim toga, u jednoj odluci mogu se nalaziti neka pitanja koja se ne nalaze u drugoj (kao što su uvjeti za indeksiranje ili izmjene).

489. Međutim, ne treba odbiti priznavanje odluke samo na osnovu toga da su postojale prethodne odluke o istoj stvari koje nisu priložene zahtjevu. Ako se čini da su zahtjevu trebale biti priložene druge mjerodavne odluke o uzdržavanju, nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] trebalo bi obavijestiti središnje tijelo [ime države] kako bi od države moliteljice moglo zatražiti preslike tih odluka.

Dio II. – Izravni zahtjev priznavanje ili priznavanje i izvršenje

I. Pregled

490. U načelu će se na postupke za podnošenje izravnih zahtjev u skladu s Konvencijom (tj. zahtjeva podnositelja izravno nadležnim tijelima, vidjeti prethodno poglavlje 1., odjeljak III.C) primjenjivati nacionalno pravo [ime države]. U nacionalnom pravu [ime države] bit će utvrđeno je li moguće podnijeti zahtjev i koji se obrasci ili postupci moraju upotrebljavati.²³⁸ O izravnim zahtjevima nadležnim [pravosudnim] [upravnim] tijelima u [ime države] podrijetla] za potrebe donošenja ili izmjene odluke o uzdržavanju ukratko je riječ u poglavlju 10. i poglavlju 11. i na te se zahtjeve gotovo u potpunosti primjenjuje nacionalno pravo [ime države], a ne Konvencija

491. Međutim, ako se izravni zahtjev odnosi na priznavanje ili na priznavanje i izvršenje postojeće odluke i odluka je unutar područja primjene Konvencije, određene odredbe Konvencije primjenjivat će se taj zahtjev. Sljedećim su odjeljkom obuhvaćeni postupci za podnošenje izravnih zahtjeva za priznavanje i priznavanje i izvršenje odluka koje nadležna [pravosudna] [upravna] tijela [ime države] mogu zaprimiti u skladu s Konvencijom.

Dokumenti koje treba priložiti uz izravne zahtjeve za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje

492. U Konvenciji je propisano da se niz odredbi o zahtjevima za priznavanje i priznavanje i izvršenje koji se podnose putem središnjih tijela primjenjuje i na izravne zahtjeve za priznavanje i izvršenje podnesene nadležnim tijelima (članak 37. stavak 2.).

493. Na izravne se zahtjeve primjenjuju sve odredbe poglavlja V. (priznavanje i izvršenje) Konvencije. Stoga bi uz zahtjev trebali biti priloženi dokumenti iz članka 25. Oni uključuju:

- cjeloviti tekst odluke,
- potvrdu o izvršivosti,
- potvrdu o pravovremenoj obavijesti ako tuženik nije sudjelovao ili nije bio zastupljen u postupku u matičnoj državi ili nije osporio odluku o uzdržavanju,
- obrazac o financijskom stanju,

²³⁷ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

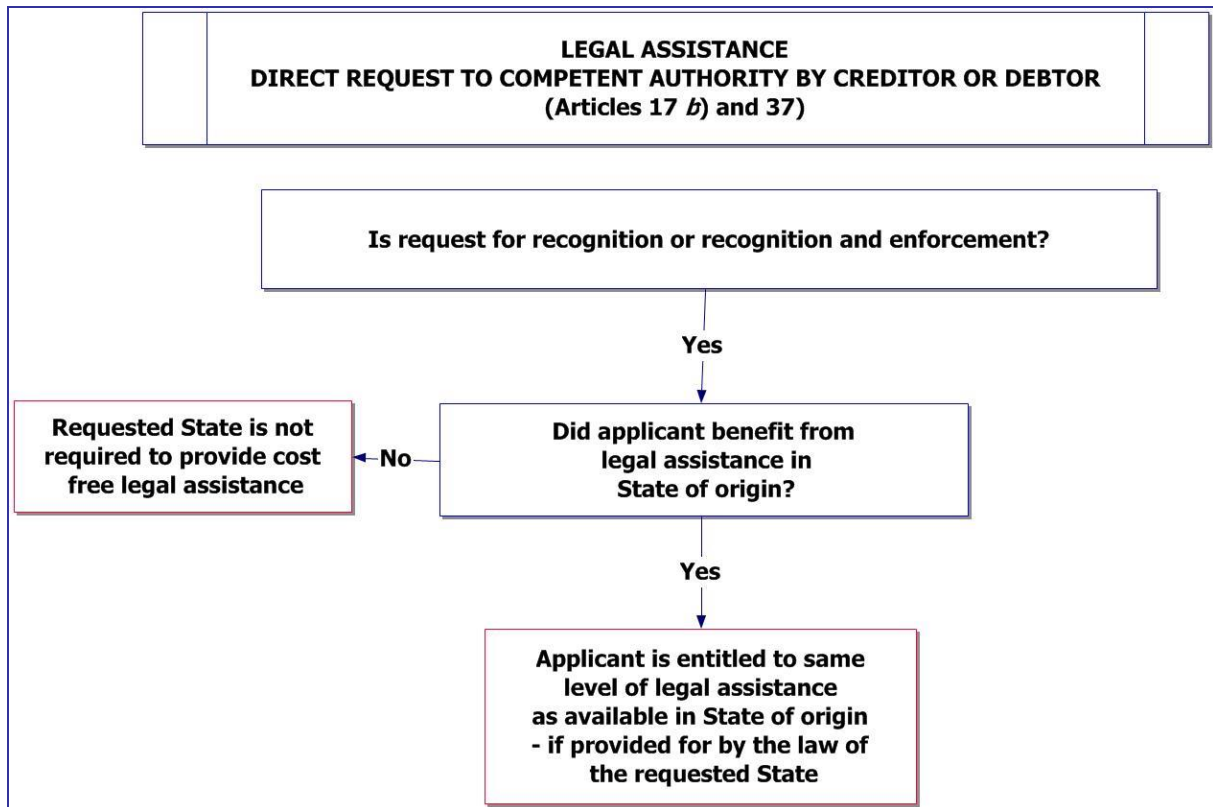
²³⁸ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

- ako je potrebno – izračun zaostalih plaćanja,
- ako je potrebno – izjavu u kojoj je navedeno kako prilagoditi ili indeksirati odluku.

494. Za izravne se zahtjeve ne može upotrebljavati preporučeni obrazac zahtjeva osim ako je zamoljena država odlučila da ih je moguće upotrebljavati za izravne zahtjeve. U nekim će slučajevima zamoljeno nadležno tijelo imati vlastite obrasce. Pogledajte profil države ili se za dobivanje preslika obrasca obratite izravno zamoljenom nadležnom tijelu na adresu navedenu u profilu države.²³⁹

495. U većini slučajeva koji se odnose na izravne zahtjeve bit će također nužno dostaviti dokumente kojima se potvrđuje koliko besplatne pravne pomoći je podnositelj primio u matičnoj državi. To je zato što se odredbe o učinkovitom pristupu postupcima i pružanju besplatne pravne pomoći ne primjenjuju na izravne zahtjeve. Međutim, u svakom postupku za priznavanje ili priznavanje i izvršenje podnositelj ima pravo na istu razinu besplatne pravne pomoći koju je primao u matičnoj državi ako je, pod istim okolnostima, da ista razina pomoći dostupna u zamoljenoj državi (članak 17. točka (b)).

496. Na dijagramu na sljedećoj stranici prikazan je zahtjev za pružanje besplatne pravne pomoći za izravne zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i izvršenje podnesene nadležnom tijelu.

Slika 9.: Pravna pomoć – izravni zahtjevi nadležnom tijelu

497. Iako besplatna pravna pomoć možda nije dostupna, imajte na umu da zamoljena država ne može tražiti osiguranje, obveznicu ili polog, bez obzira kako se nazivali, kao jamstvo za plaćanje troškova koji će nastati podnositelju zahtjeva u postupku (članak 37. stavak 2. i članak 14. stavak 5.).

²³⁹ U [ime države] [...].

498. Naposljetku, u svakom slučaju, ne postoji zahtjev da zamoljena država [tj. ime države]) mora pružiti pravnu pomoć podnositelju zahtjeva koji odluči podnijeti izravni zahtjev nadležnom tijelu ako se postupak mogao pokrenuti putem središnjeg tijela.²⁴⁰

A. Vrste ulaznih izravnih zahtjeva za priznavanje i izvršenje

a) Uzdržavanje bivšeg bračnog druga

499. Osim ako su država moliteljica i zamoljena država ugovornica izjavile da proširuju primjenu poglavlja II. i III. na obvezu uzdržavanja bivših bračnih drugova, ulazni zahtjevi za priznavanje i izvršenje odluke o koja se odnosi samo na uzdržavanje bivšeg bračnog druga neće se podnositi središnjim tijelima (vidjeti prethodno poglavlje 3., odjeljak I. za raspravu o tome pitanju).²⁴¹ Uzdržavana osoba podnijet će izravni zahtjev nadležnom tijelu u zamoljenoj državi. Međutim, primjenjuju se isti zahtjevi u vezi s dokumentima i postupcima propisani u članku 25.

500. Uz zahtjev (preporučeni obrazac zahtjeva ne upotrebljava se za izravne zahtjeve osim ako je zamoljena država odlučila da se ti obrasci mogu upotrebljavati za izravne zahtjeve) uvijek će trebati priložiti sljedeće dokumente:

- podatke o zahtjevu (ili preporučeni obrazac zahtjeva, ako se upotrebljava)
- tekst odluke,
- potvrda o izvršivosti,
- potvrda o pravovremenoj obavijesti ako tuženik nije sudjelovao ili nije bio zastupljen u postupku u matičnoj državi ili nije osporio odluku,
- obrazac o financijskoj situaciji ili neki drugi dokument u kojem je navedena financijska situacija stranaka,
- dokument u kojem je objašnjen izračun zaostalih plaćanja,
- dokument u kojem je objašnjeno kako prilagoditi ili indeksirati odluku
- izjava ili informacije o pružanju pravne pomoći podnositelju zahtjeva u državi moliteljici.

501. Možda će biti potrebni dodatni dokumenti ovisno o nacionalnim postupcima u zamoljenoj državi.²⁴²

502. Kada nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo zaprimi izravni zahtjev, ono će primjenjivati postupak priznavanja koji je jednak onom opisanom u poglavlju 5. (redovni postupak ili alternativni postupak). On će se proglasiti izvršivim [i registrirati za izvršenje] i bit će obaviješteni tuženik i tužitelj (članak 23. stavak 5.)

503. Osnova za podnošenje prigovora ili žalbe protiv proglašenja izvršivosti] [ili] [registracije za izvršenje] primjenjuje se jednako na zahtjeve podnesene nadležnom tijelu. Međutim, ako je podnositelju zahtjeva potrebna pravna pomoć za odgovor na prigovor ili žalbu tuženika, središnje tijelo neće pružiti besplatnu pravu pomoć i podnositelj će morati sam to riješiti.²⁴³ Nadležno tijelo možda će moći pomoći podnositelju zahtjeva u ocjenjivanju drugih izvora pomoći, uključujući pravnu pomoć, ako je dostupna. U svakom slučaju, podnositelj ima pravo na najmanje istu razinu pravne pomoći na koju je imao pravo u državi moliteljici, ako je ta razina pomoći dostupna u [ime države] (članak 17. točka (b)).²⁴⁴

504. U odnosu na izvršenje odluke nakon priznavanja, budući da središnje tijelo nije sudjelovalo u postupku priznavanja, zahtjev za izvršavanje neće automatski slijediti nakon izravnog zahtjeva za priznavanje, osim ako je to propisano zakonom. Ako ne,

²⁴⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 602.

²⁴¹ U [ime države] [...].

²⁴² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²⁴³ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²⁴⁴ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] vidjeti prethodnu bilješku

osoba koja podnosi izravni zahtjev morat će podnijeti zasebni zahtjev za izvršenje u skladu s nacionalnim postupcima zamoljene države.²⁴⁵

b) Djeca starija od 21 godine ili više

505. Budući da djeca stara 21 godinu ili više nisu obuhvaćena područjem primjene Konvencije, nadležno tijelo u državi ne mora prihvatiti zahtjev za priznavanje i izvršenje odluke o uzdržavanju za tu djecu osim ako su u skladu s člankom 2. stavkom 3. Konvencije obje države ugovornice (država moliteljica i zamoljena država) izričito navele da se primjena Konvencije proširuje na tu djecu. U nedostatku takve izjave, ne postoji uvjet da se odluka o uzdržavanju djeteta od 21 godine ili više mora priznavati ili izvršavati (države ugovornice mogu priznati i izvršiti odluke koje prelaze ono što obavezno moraju izvršavati na temelju načela reciprociteta).²⁴⁶

506. Imajte na umu da će se to primjenjivati ako je zakonom matične države dopušteno plaćanje uzdržavanja za djecu koja su starija od 21 godine jer se članak 32. stavak 4. (primjena prava matične države na utvrđivanje trajanja obveze uzdržavanja) mora čitati u okviru članka 2.

507. Potpuni opis područja primjene Konvencije dostupan je u poglavlju 3., dijelu I., odjeljku II.

c) Ostali oblici uzdržavanja obitelji

508. Iako je u Konvenciji propisano da se države mogu dogovoriti da će proširiti odredbe Konvencije na druge oblike uzdržavanja obitelji, uključujući ranjive osobe, osim ako to učine zamoljena država i država moliteljica, ne postoji uvjet da nadležno tijelo u državi mora prihvatiti izravni zahtjev za priznavanje ili izvršenje odluke za druge oblike uzdržavanja obitelji.²⁴⁷

II. Dodatni materijali

A. Praktični savjeti

509. Pogledajte profil države za [ime države] kako bi ste saznali što je potrebno za izravni zahtjev. Izravni zahtjev treba podnijeti putem obrasca zahtjeva ili nekog drugog dokumenta koji je propisan u zamoljenoj državi. Iako su dokumenti koji se upotrebljavaju za izravne zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i izvršenje možda jednaki onima koji se upotrebljavaju za zahtjeve podnesene putem središnjih tijela, dokumenti za ostale vrste zahtjeva mogli bi biti znatno drugačiji od onih koji se upotrebljavaju za zahtjeve u skladu s Konvencijom. (Izravni zahtjevi nadležnim [pravosudnim] [upravnim] tijelima u [ime države] u svrhe donošenja ili izmjene odluke o uzdržavanju iz prethodnih poglavlja 10. i 11.)

510. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela mogu se obratiti središnjem tijelu [ime države] kako bi iskoristila njegovo znanje za učinkovitu obradu predmeta u svrhe izravnih zahtjeva.

B. Povezani obrasci

Samo za priznavanje i izvršenje:

- Potvrda o izvršivosti
- Potvrda o pravovremenoj obavijesti
- Potvrda o zaostalim plaćanjima (ako je potrebno)

²⁴⁵ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²⁴⁶ Priznavanje odluke koja je izvan strogog područja primjene obveze iz Konvencije može biti učinkovito rješenje u nekim slučajevima, na primjer, kada bi se strana odluka za uzdržavanje osobe starije od 21 godine, ako nije priznata, morala uputiti nacionalnom sudu radi donošenja nove odluke.. U [ime države] [...].

²⁴⁷ U [ime države] [...].

Potvrda o pravnoj pomoći (ako je potrebno)
Izjava u kojoj je opisan način indeksiranja ili prilagodbe (ako je primjenjivo)

C. Odgovarajući članci Konvencije

članak 2. stavak 3.
članak 10.
Članak 17. stavak (b)
članak 25.
članak 37.

III. Najčešća pitanja

Koja je razlika između zahtjeva koji se podnosi središnjem tijelu i izravnog zahtjeva nadležnom tijelu?

511. Zahtjevi koji se podnose središnjim tijelima ograničeni su na zahtjeve propisane u članku 10. Zahtjev se podnosi središnjem tijelu ako je unutar područja primjene Konvencije i ako je naveden u članku 10.

512. Izravni zahtjev nadležnom tijelu podnosi se za pitanje obuhvaćeno Konvencijom. Primjer izravnog zahtjeva jest zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju bivšeg bračnog druga.

Može li podnositelj zahtjeva odlučiti podnijeti izravni zahtjev nadležnom tijelu umjesto zahtjeva središnjem tijelu?

513. Da – ako je to dopušteno u skladu s unutarnjim postupcima zamoljenog nadležnog tijela (neka nadležna tijela jednostavno upućuju predmete središnjem tijelu).²⁴⁸ Međutim, podnositelj zahtjeva koji odabere taj postupak mora biti svjestan da se u nekim državama odredbe o pravnoj pomoći za izravne zahtjeve ne primjenjuju na situacije kada je bilo moguće podnijeti zahtjev središnjem tijelu.²⁴⁹ To je moguće kada je zamoljena država uspostavila učinkovite postupke u skladu s kojima je moguće zahtjev rješavati bez pravne pomoći za zahtjeve podnesene središnjem tijelu.

Može li središnje tijelo poslati izravni zahtjev nadležnom tijelu ako, na primjer, zamoljena država nije proširila područje primjene poglavlja II. i III. na određenu vrstu obveze uzdržavanja?

514. Da – u Konvenciji ne postoji zahtjev da izravni zahtjev mora podnijeti sama uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja. Takav je scenarij vjerojatan u situacijama kada je država moliteljica proširila područje primjene poglavlja II. i III. na uzdržavanje bivšeg bračnog druga, a zamoljena država nije.²⁵⁰ U tom slučaju središnje tijelo molitelj može pomoći uzdržavanoj osobi s pripremom dokumentacije i sa slanjem zahtjeva nadležnom tijelu u zamoljenoj državi.

Koje je obrasce ili dokumente potrebno upotrebljavati za izravni zahtjev?

515. Ako se izravni zahtjev odnosi na priznavanje ili priznavanje i izvršenje, treba uključiti dokumente navedene u članku 25. jer se taj članak primjenjuje na izravne zahtjeve za priznavanje i priznavanje i izvršenje. Preporučeni obrazac zahtjeva općenito je namijenjen samo za uporabu središnjih tijela, međutim, pa će se stoga upotrebljavati ili obrazac koji traži nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo [ime države],²⁵¹ ili obrazac koji se upotrebljava u matičnoj državi.

²⁴⁸ U [ime države] [...].

²⁴⁹ U [ime države] [...].

²⁵⁰ Vidjeti bilješku 241.

²⁵¹ Vidjeti bilješku 239, za primjer preporučenog obrazca koji će se upotrebljavati u [ime države].

Hoće li uzdržavanoj osobi ili obvezniku uzdržavanja biti potreban odvjetnik za podnošenje zahtjeva nadležnom tijelu?

516. To će u potpunosti ovisiti o postupcima nadležnog [pravosudnog] [upravnog] tijela.²⁵² Ako se izravni zahtjev odnosi na priznavanje i izvršenje, zamoljena država mora, u skladu s Konvencijom, osigurati da podnositelj ima pravo na najmanje istu razinu pravne pomoći koja je dostupna u državi moliteljici, ako je ta razina pomoći dostupna u zamoljenoj državi (članak 17. točka (b)).

517. U odnosu na sve druge izravne zahtjeve, ako je potrebna pravna pomoć, osoba koja podnosi izravni zahtjev bit će odgovorna za pokrivanje tih troškova osim ako je u zakonu zamoljene države propisano drugačije.²⁵³

---

²⁵² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²⁵³ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

Poglavlje 12. - Uredba iz 2009.: Obrada ulaznih zahtjeva putem središnjih tijela i izravnih zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti

Kako se koristiti ovim poglavljem:

Tema su ovog poglavlja u prvom redu zahtjevi za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje odluke o uzdržavanju koje su zaprimila pravosudna ili ostala nadležna tijela od središnjeg tijela.

U odjeljku I. naveden je pregled postupaka i pregled zahtjeva – kada će se upotrebljavati, tko ga može podnijeti i objašnjenje osnovnih naziva i pojmova.

U odjeljcima II. i III. opisani su postupci ili koraci za obradu tih zahtjeva ili izravnih zahtjeva.

U odjeljku IV. opisane su iznimke ili varijacije na opće postupke, uključujući zahtjeve obveznika uzdržavanja.

U odjeljku V. riječ je o drugim pitanjima kao što je pravna pomoć i izvršavanje.

U odjeljku VI. nalaze se dodatna upućivanja, oblici i neki praktični savjeti za zahtjeve.

U odjeljku VII. nalazi se Kontrolni popis za one kojima je potreban jednostavan pregled postupka.

Odjeljkom VIII. obuhvaćena su neka od najčešće postavljanih pitanja u vezi s ovim zahtjevom.

U odjeljku IX. ukratko su opisana pitanja koja su specifična za izravne zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti koje su zaprimila pravosudna ili ostala nadležna tijela bez pomoći središnjih tijela.

Dio I. – Zahtjevi za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti

I. Pregled i opća načela

A. Opća načela

518. Postupak priznavanja opisan u Uredbi osnova je za prekograničnu naplatu uzdržavanja i njime se uzdržavanoj osobi osigurava ekonomičan način za naplatu uzdržavanja u slučajevima kada obveznik uzdržavanja ima boravište ili imovinu ili dohodak u drugoj državi ugovornici.²⁵⁴

Središnje tijelo javno je tijelo koje je država članica odredila za izvršavanje ili obavljanje dužnosti upravne suradnje i pomoći u skladu s Konvencijom.

519. Zahvaljujući priznavanju ili priznavanju i proglašenju izvršivosti odluke iz druge države članice, uzdržavana osobe više ne mora ishoditi novu oduku u državi u kojoj obveznik uzdržavanja sada ima boravište ili u kojoj se nalazi njegova imovina ili u kojoj ima dohodak.

²⁵⁴ Postoji razlika između priznavanja i izvršenja. Priznavanje u drugoj državi znači da država prihvaća utvrđenje ili zaključke o zakonskim pravima i obvezama donesene u matičnoj državi. Izvršenje znači da se zamoljena država slaže da se za izvršenje odluke mogu upotrijebiti njezini postupci.

520. Postupcima za priznavanje, priznavanje i proglašenje izvršivosti odluke nastoji se omogućiti najšire moguće priznavanje postojećih odluka i osigurati što brže rješavanje zahtjeva. Područje primjene Uredbe najšire je u odnosu na priznavanje i izvršenje i od država se očekuje da podnositeljima omoguće sveobuhvatan i učinkovit pristup pravosuđu. Cilj je mehanizama priznavanja i izvršenja u skladu s Uredbom za države članice koje obvezuje Haški protokol iz 2007. i one koje taj Protokol ne obvezuje (vidjeti poglavlje 5.) omogućiti vjerovniku brzu naplatu potraživanja. Postoje samo ograničene osnove za prigovor tuženika ili za protivljenje priznavanju i izvršenju odluke te ograničeni rok. U svemu se tome odražava temeljno načelo Uredbe da bi priznavanje i izvršenje trebalo biti jednostavno, ekonomično i brzo.²⁵⁵

Nadležno tijelo znači tijelo određene države koje ima dužnost ili mu je zakonom dopušteno izvršavati posebne zadaće u skladu s Uredbom. Nadležno tijelo može biti sud, upravno tijelo, program za naplatu uzdržavanja za djecu ili neko drugo državno tijelo koje izvršava neke od zadaća povezane s Uredbom.

521. Vidjeti također poglavlje 3. dio I. za raspravu o području primjene i primjeni Uredbe jer je ocjena područja primjene i primjene Uredbe na određeni predmet važna za razumijevanje koji će se postupci za priznavanje i izvršenje iz Uredbe primjenjivati na taj predmet.

B. Pregled postupka

522. Postupci za priznavanje, proglašenje izvršivosti i izvršenje odluke u skladu s Uredbom propisani obuhvaćeni su sa dva odjeljka Uredbe, kako je propisano u poglavlju IV (vidjeti članak 16.). Odjeljak 1. primjenjuje se na odluke donesene u državi članici koju obvezuje Haški protokol iz 2007. (sve države članice Europske unije, osim Ujedinjene Kraljevine i Danske), a odjeljak 2. primjenjuje se na odluke donesene u državama članicama koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007. (odluke donesene u Ujedinjenoj Kraljevini i Danskoj).²⁵⁶ Prema tome, postupci za priznavanje i izvršenje koji su opisani u nastavku i utvrđeni u odjeljku 1. poglavlja IV. Uredbe najčešće će se upotrebljavati za odluke koje su unutar područja primjene Uredbe. Postupak iz odjeljka 1. i alternativni postupak predviđen u odjeljku 2. detaljnije su opisani u nastavku (vidjeti odjeljak III. ovog Poglavlja).

Država moliteljica – država ugovornica u kojoj podnositelj zahtjeva ima boravište i koja traži priznavanje i izvršenje odluke.

Zamoljena država – država ugovornica koja je primila zahtjev i koja će priznavati i izvršavati odluku.

523. Po primitku zahtjeva drugog središnjeg tijela²⁵⁷, središnje tijelo u zamoljenoj državi poslat će materijale nadležnom tijelu na obradu. U nekim državama ugovornicama središnje tijelo bit će nadležno tijelo u tu svrhu. U drugim državama nadležno tijelo može biti pravosudno ili upravno tijelo.²⁵⁸

524. U skladu s Uredbom, poglavljem IV. odjeljkom 1. odluka mora biti priznata bez pokretanja „posebnog postupka“ i „bez mogućnosti ukidanja njezina priznavanja“ (članak 17. stavak 1.). Drugim riječima, nije dopušten postupak egzekviture ili sličan postupak u skladu s Uredbom za priznavanje odluke i u trenutku priznavanja odluke nije moguće podnijeti prigovor protiv priznavanja odluke, po službenoj dužnosti, niti ga može podnijeti

²⁵⁵ Europski sud za ljudska prava odlučio je da nacionalna tijela imaju pozitivnu obvezu pravovremeno pomoći s izvršenjem strane odluke o uzdržavanju u korist uzdržavane osobe (vidjet *Romańczyk protiv Francuske*, br. 7618/05 (18. studenoga 2010.), ako je sud utvrdio povredu članka 6. stavka 1. *Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*).

²⁵⁶ Imajte na umu da će se postupak iz odjeljka 2. također primjenjivati na odluke donesene u državama članicama prije primjene Uredbe, ali nakon stupanja na snagu Uredbe Bruxelles I. Potpuni opis područja primjene i primjene Uredbe dostupan je u poglavlju 3., dijelu I., odjeljku III.C.

²⁵⁷ U [ime države] nadležno tijelo je [...].

²⁵⁸ U [ime države] nadležno tijelo je[...] i [je] [nije] središnje tijelo.

zainteresirana strana.²⁵⁹ U Uredbi je također propisano da ako je odluka izvršiva u matičnoj državi članici, smatra se izvršivom i u drugoj državi članici i nije potrebno proglašavati njezinu izvršivost (članak 17. stavak 2.).²⁶⁰ Treba napomenuti da je u Uredbi propisano da izvršiva odluka uključuje „na temelju prava ovlasti za sve mjere osiguranja” koje postoje u skladu s nacionalnim pravom države članice izvršenja (članak 18.).

525. Tuženik ima pravo zatražiti preispitivanje odluke od dana kada je „učinkovito upoznat sa sadržajem odluke i kada je bio u mogućnosti poduzeti mjere, ali najkasnije od datuma prve mjere izvršenja zbog koje se njegovom imovinom u cijelosti ili djelomično ne može raspolagati” (članak 19. stavak 2.) u matičnoj državi ako se nije upustio u postupak u matičnoj državi jer mu nisu pravovremeno dostavljena pismena o pokretanju postupka (ili ekvivalentna pismena) i na način koji bi mu omogućio da pripremi svoju obranu ili mu je onemogućeno da osporava zahtjev zbog više sile (ili „izvanrednih okolnosti koje su nastupile bez njegove krivnje”) osim ako nije osporio odluku kada je to bilo moguće učiniti (članak 19. stavak 1.). Tuženik mora zatražiti preispitivanje u roku od 45 dana (članak 19. stavak 2.). Zahtjev za preispitivanje podnosi se nadležnom sudu u matičnoj državi članici. Ako sud odbaci zahtjev za preispitivanje kao neosnovan (iz razloga navedenih u članku 19. stavku 1.), odluka je i dalje na snazi, ali ako sud odluči da je preispitivanje opravdano, odluka postaje „ništava”, ali uzdržavana osoba ne gubi prava koja proizlaze iz prekida preskripcije/zastare niti pravo da traži retroaktivno uzdržavanje (članak 19. stavak 3.).

526. Ako odluka ostaje na snazi i obveznik uzdržavanja ne želi dobrovoljno platiti uzdržavanje, odluka se može izvršiti u skladu s pravom zamoljene države.

527. U Uredbi (članak 21.) predviđeno je nekoliko osnova za odbijanje ili suspenziju izvršenja odluke u državi izvršenja samo na zahtjev obveznika uzdržavanja. U načelu su osnove za odbijanje ili suspenziju izvršenja odluke u skladu s pravom države članice izvršenja ako to pravo nije u suprotnosti s osnovama iz članak 21. stavaka 2. i 3. Uredbe.

528. Obveznik uzdržavanja može podnijeti zahtjev za odbijanje izvršenja odluke, u cijelosti ili djelomično, ako „je pravo na izvršenje odluke suda podrijetla zastarjelo uslijed učinka preskripcije ili zastare” (uz uvjet da će odluka imati duže razdoblje zastare između matične države članice ili države članice izvršenja) ili ako je odluka „nespojiva s odlukom” donesenom u državi članici izvršenja ili s odlukom donesenom u drugoj državi članici ili nekoj odgovarajućoj trećoj državi (članak 21. stavak 2.).²⁶¹

529. U članku 21. stavku 3. Uredbe predviđene su daljnje osnove za obustavu izvršenja ako je postupak za preispitivanje odluke predviđen u članku 19 pokrenut pred nadležnim sudom matične države ili ako je matična država članica suspendirala odluku.

530. Daljnji zahtjev ili žalbe ili suspenzija izvršenja odluke, u skladu s člankom 21. stavkom 1. Uredbe, podnose se u skladu s pravom države članice izvršenja²⁶²

C. Kada će se upotrebljavati ovaj zahtjev

531. Zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i proglašenje izvršivosti postojeće odluke o uzdržavanju zaprima se iz druge države ugovornice u kojoj se traži izvršenje odluke jer obveznik uzdržavanja živi u zamoljenoj državi ili u toj državi ima imovinu i dohodak.

²⁵⁹ Ukidanjem egzekvatore, odluka donesena u drugoj državi članici koju obvezuje Protokol bit će izravno izvršiva u skladu s Uredbom, kako je predviđeno u članku 17. U praksi bi to u[naziv države] značilo da [...].

²⁶⁰ Treba napomenuti da je članak 17. Uredbe usporediv je s člankom 5. Uredbe o europskom nalogu za izvršenje. Članak 5. Uredbe o europskom nalogu za izvršenje već se primjenjuje u državama članicama u kojima se primjenjuje ova Uredba na neosporene odluke o uzdržavanju. U skladu s Uredbom o uzdržavanju iz 2009., postupak iz članka 5. Uredbe o europskom nalogu za izvršenje sada se također primjenjuje na neosporene odluke o uzdržavanju.

²⁶¹ Pojašnjeno je da se odluke o izmjeni na temelju izmijenjenih okolnosti neće smatrati „nepomirljivim odlukama” u skladu s ovim člankom.

²⁶² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

532. U većini će slučajeva priznavanje tražiti uzdržavana osoba, međutim, obveznik uzdržavanja također može zatražiti priznavanje odluke o izvršavanju iz druge države članice radi obustave ili ograničavanja izvršenja odluke o uzdržavanju (članak 56. stavak 2. točka (a)).

533. Iako će se većina zahtjeva odnositi na priznavanje i izvršenje odluke, u nekim će slučajevima podnositelj zahtjeva tražiti samo priznavanje, a ne izvršenje odluke.

534. Ako je odluka donesena u državi u kojoj se traži izvršenje, u tom slučaju priznavanje nije potrebno. Zahtjev se u tom slučaju može obraditi samo za izvršenje (vidjeti poglavlje 12.).

Uzdržavana osoba znači osoba kojoj se duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Uzdržavana osoba može biti roditelj ili bračni drug, dijete, udomitelji, srodnici ili netko drugi tko se brine za dijete. U nekim se državama ta osoba naziva primatelj uzdržavanja, obveznik, roditelj koji ima skrbništvo ili skrbnik.

Obveznik uzdržavanja osoba je koja duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Obveznik uzdržavanja može biti roditelj, bračni drug ili bilo koja osoba koja, u skladu s zakonima mjesta gdje je donesena odluka, ima obvezu plaćati uzdržavanje.

D. Primjer predmeta

535. Uzdržavana osoba ima odluku o uzdržavanju iz države A u skladu s kojom obveznik uzdržavanja mora plaćati uzdržavanje djeteta. Obveznik uzdržavanja živi u [ime države]. Umjesto traženja nove odluke u [ime države], uzdržavana osoba želi izvršenje postojeće odluke o uzdržavanju u [ime države]. Država A i [ime države] obje su države članice Europske unije u kojoj se primjenjuje Uredba i obje obvezuje Haški protokol iz 2007.

Kako to funkcionira u skladu s Uredbom

Uzdržavana osoba²⁶³ zatražit će od središnjeg tijela u državi A da pošalje zahtjev za priznavanje (i izvršenje) (članak 56. stavak 1. točka (a)) odluke o uzdržavanju u [ime države], u skladu s odjeljkom 1. poglavlja IV. Uredbe uporabom odgovarajućih priloženih obrazaca predviđenih u Uredbi. Provjerava se potpunost zahtjeva i obrađuje ga središnje tijelo u [ime države]. Odluku mogu izvršavati nadležna tijela za izvršenje u [ime države] na isti način kao da je odluka izvorno donesena u [ime države]. Obveznik uzdržavanja moći će podnijeti zahtjev za preispitivanje ili prigovoriti na izvršenje odluke na temelju ograničenih osnova iz Uredbe.

Više informacija o zahtjevima za **izvršenje** odluke donesene u **zamoljenoj državi** (tj. u [ime države]) dostupno je u poglavlju 9. Više informacija o **izvršenju** bilo koje odluke o uzdržavanju dostupno je u poglavlju 12.

E. Tko može predati zahtjev

536. Zahtjev za priznavanje ili za priznavanje i proglašenje izvršivosti može podnijeti uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja (kao što je opisano u nastavku – zahtjev obveznika uzdržavanja odnosi se samo na priznavanje, a uzdržavana osoba može tražiti priznavanje i proglašenje izvršivosti/izvršenje ili oboje). Podnositelj zahtjeva mora imati boravište u državi koja pokreće zahtjev (članak 55.) i ne mora se nalaziti ili imati ovlaštenog zastupnika u [ime države] kako bi odluka bila priznata i izvršavala se u toj državi (članak 41. stavak 2.). U tom zahtjevu uzdržavana osoba može biti osoba kojoj se duguje uzdržavanje i javno tijelo koje djeluje u ime uzdržavane osobe ili javno tijelo koje je uzdržavanoj osobi plaćalo naknade.

Savjet: Tražite li jednostavan popis koraka koje je potrebno slijediti? Želite li preskočiti pojedinosti? Na kraju poglavlja nalazi se **Kontrolni popis** koji možete upotrijebiti u tu svrhu.

²⁶³ Imajte na umu da će u nekim okolnostima zahtjev podnijeti javno tijelo (kao što je agencija za uzdržavanje djece) u ime uzdržavane osobe.

II. Postupci: Prethodna pitanja zajednička zahtjevima u okviru odjeljaka 1. i 2. Poglavlja IV. Uredbe

537. Prije nego što nadležno tijelo donese odluku o osnovanosti zahtjev za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti odluke u skladu s Uredbom, postoji niz prethodnih pitanja koje nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo uzima u obzir za zahtjeve iz odjeljka 1. (odluke donesene u državi članici koju obvezuje Haški protokol iz 2007.) i odjeljka 2. (odluke donesene u državi članici koju ne obvezuje Haški protokol iz 2007.) Poglavlja IV. Uredbe, što je detaljno opisano u ovom odjeljku.

A. Prethodni pregled ulaznih dokumenata

538. Prije slanja materijala nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu u [ime države], središnje tijelo [ime države] trebalo bi provjeriti primjenjuju li se na zahtjev odredbe o priznavanju ili priznavanju i proglašenju izvršivosti i osigurati da je spis potpun. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] morat će izvršiti sličnu provjeru.

1. Početni pregled dokumenata

- Odnosi li se zahtjev na priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti odluke o uzdržavanju? On mora biti u okviru područja primjene Konvencije kako je objašnjeno u poglavlju 3., dijelu I. odjeljku III.
- Je li (središnje tijelo) već potvrđeno da tuženik ili obveznik uzdržavanja imaju boravište u zamoljenoj državi ili tamo imaju imovinu ili dohodak? Ako ne, stvar je potrebno uputiti na mjesto gdje tuženik ili obveznik uzdržavanja ima boravište ili imovinu ili vratiti državi moliteljici.
- Potječe li zahtjev iz države članice Europske unije u kojoj se primjenjuje Uredba? Ako ne, Uredbu nije moguće primijeniti.

Izravni zahtjev ne podnosi se središnjem tijelu. Izravni je zahtjev onaj koji je zaprimilo nadležno tijelo, kao što je sud ili upravno tijelo, izravno od osobe. Podnosi se izvan članka 56. Vidjeti odjeljak B u nastavku.

2. Je li zahtjev za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti odgovarajući zahtjev?

539. Pregledajte dokumente kako biste provjerili odnosi li se zahtjev na priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti. Uzmite u obzir sljedeće:

- Ako uopće ne postoji odluka o uzdržavanju, potrebno je podnijeti zahtjev za donošenje odluke, a ne za priznavanje i izvršenje (vidjeti poglavlje 10.)
- Ako odluka o uzdržavanju postoji i donesena je u vašoj državi, nema potrebe za priznavanjem odluke. Moguće ju je jednostavno obraditi za izvršenje u vašoj državi, nakon redovitog postupka izvršenja (vidjeti poglavlje 9.).

3. Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Uredbe?

540. Uredbom je dopušteno središnjem tijelu da odbije obraditi zahtjev samo ako smatra da je „očito da zahtjevi“ iz Uredbe nisu ispunjeni (vidjeti članak 58. stavak 8.). Okolnosti kada bi to mogao biti slučaj prilično su ograničene. Na primjer, zahtjev je moguće odbiti na osnovu toga ako je iz dokumenata bilo jasno da se odluka ne odnosi na uzdržavanje. Slično tome, zahtjev je moguće odbiti na osnovu toga ako je odbijen prethodni zahtjev iste stranke utemeljen na istoj osnovi. Kako bi bio „očit“, razlog za odbijanje mora biti vidljiv ili jasan u odnosu na zaprimljene dokumente. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo također će provjeriti je li očito da nisu ispunjeni zahtjevi iz Uredbe.²⁶⁴

²⁶⁴ To će posebno biti slučaj kada nadležno tijelo zaprimi izravni zahtjev od podnositelja koji nije podnesen putem sustava središnjeg tijela. Vidjeti odjeljak IX. u nastavku o izravnim zahtjevima.

4. Provjeriti potpunost dokumenata

541. Središnja tijela imaju obvezu pravovremeno provjeriti zahtjev zaprimljen od države moliteljice kako bi provjerila je li potpun i bez odlaganja uputila potpuni zahtjev nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu radi priznavanja ili priznavanja i proglašenja izvršivosti odluke. Ako su potrebni dodatni dokumenti, središnje tijelo mora ih zatražiti bez odlaganja. Po primitku dokumentacije za potrebe zahtjeva, nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo također mora prvo provjeriti potpunost i bez odlaganja obavijestiti nacionalno središnje tijelo ako nedostaju informacije ili dokumentacija kako bi se mogli zatražiti.

5. Obavezna i popratna dokumentacija i podaci

(i) Obavezna i popratna dokumentacija i podaci zajednički postupcima iz odjeljka 1. i 2. poglavlja IV. Uredbe

a) Prilog VI.

542. U Uredbi je propisano da se prilog VI. uz tekst Uredbe mora upotrebljavati za zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti odluke (npr. zahtjevi u skladu s odjeljkom 1. i 2. poglavlja IV. uredbe). U Uredbi je propisano da zahtjev sadržava najmanje sljedeće podatke (članak 57. stavak 2.):

- a) izjavu o vrsti jednog zahtjeva ili više njih;
- b) ime i podatke za kontakt, uključujući adresu i datum rođenja podnositelja zahtjeva²⁶⁵;
- c) ime i, ako je poznato, adresu i datum rođenja tuženika;
- d) ime i datum rođenja svih osoba za koje se traži uzdržavanje;
- e) razloge na kojima se zahtjev temelji;
- f) u zahtjevu uzdržavane osobe podatke o tome kamo se plaćanje za uzdržavanje šalje ili doznaučuje elektroničkim putem;
- g) ime i podatke za kontakt osobe ili jedinice središnjeg tijela države članice moliteljice nadležne za obradu zahtjeva.

b) Dokumenti povezani sa sudskim nagodbama i autentičnim ispravama (članak 48.).

543. Za zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti sudskih nagodbi i autentičnih isprava u drugoj državi članici (vidjeti odjeljak IV. ovog poglavlja u nastavku), nadležno tijelo matične države članice mora izdati, na zahtjev bilo koje od zainteresiranih stranaka, izvadak iz sudske nagodbe ili autentične isprave na temelju priloga I. ili II. ili Priloga III. ili IV., prema potrebi (članak 48. stavak 3.).

c) Dodatni dokumenti (članak 57.)

544. U članku 57. stavcima 4. i 5. Uredbe propisano je da zahtjevu moraju biti priloženi dodatni dokumenti, koji su primjereni ili nužni, u mjeri u kojoj je to poznato. Oni uključuju:

- financijska situacija obveznika uzdržavanja, uključujući ime i adresu poslodavca obveznika uzdržavanja te vrstu njegove imovine i mjesto gdje se imovina obveznika uzdržavanja nalazi (članak 57. stavak 4. točka (b));²⁶⁶
- sve druge podatke koji mogu pomoći pri utvrđivanju mjesta u kojem se tuženik nalazi (članak 57. stavak 4. točka (c));

²⁶⁵ U slučaju obiteljskog nasilja umjesto adrese podnositelja zahtjeva može se navesti neka druga adresa, ako se u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države članice od podnositelja zahtjeva ne traži da navede svoju osobnu adresu za potrebe postupka koji se treba pokrenuti (članak 57. stavak 3.). U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²⁶⁶ Budući da se zahtjev odnosi na izvršenje, financijska situacija uzdržavane osobe (članak 57. stavak 4. točka (a)) obično neće biti potrebno.

- uz zahtjev se prilažu svi drugi potrebni podaci ili dokazi o pravu podnositelja zahtjeva na pravnu pomoć (članak 57. stavak 5.)

545. **Dokaz o naknadama – javno tijelo** Ako zahtjev podnosi javno tijelo, na primjer, centar za socijalnu skrb u ime podnositelja zahtjeva, to javno tijelo možda će morati dostaviti podatke iz kojih se vidi da je imalo pravo djelovati u ime podnositelja ili uključiti podatke kao dokaz da je isplaćivalo naknade umjesto uzdržavanja (članak 64.) (na primjer, ako javno tijelo želi nametnuti svoje neovisno pravo na primanje dijela zaostalog iznosa uzdržavanja).

(ii) Potrebni dokumenti za postupke iz odjeljka 1. poglavlja IV. Uredbe

a) Pismena za potrebe izvršenja (članak 20.)²⁶⁷

546. U članku 20. Uredbe navedeni su potrebni dokumenti koji su nužni za izvršenje odluke u drugoj državi i koje podnositelj zahtjeva dostavlja nadležnim tijelima za izvršenje:

- a) primjerak odluke koji ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine autentičnosti;
- b) izvod iz odluke koju je donio sud podrijetla uporabom obrasca iz priloga I. Uredbi (uz transliteraciju ili prijevod sadržaja, ako je potrebno)²⁶⁸,
- c) kad je to uputno, dokument o iznosu zaostalih plaćanja te datum kad je iznos izračunan.

547. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela ne smiju tražiti od podnositelja zahtjeva da dostavi prijevod odluke, osim ako se izvršenje osporava (članak 20. stavak 2.).²⁶⁹

(iii) Potrebni dokumenti za postupke iz odjeljka 2. poglavlja IV. Uredbe

Pismena za zahtjev za proglašenje izvršivosti (članci 28. i 29.)

548. U skladu s alternativnim postupkom iz odjeljka 2. za priznavanje i proglašenje izvršivosti (države članice koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007.), zahtjevima mora biti priloženo sljedeće:

- a) primjerak odluke koji „ispunjuje uvjete potrebne za utvrđivanje njezine autentičnosti“;
- b) izvadak odluke koju je donio sud podrijetla na obrascu iz Priloga II. koristeći obrazac Prilog II. Uredbi.

549. Ako je potrebno, zahtjev mora biti popraćen prijevodom ili transliteracijom, u skladu s odgovarajućim jezičnim zahtjevima (vidjeti poglavlje 3., dio II., odjeljak II. za više informacija o jezičnim zahtjevima u skladu s Uredbom). Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo kojem je podnesen zahtjev možda neće tražiti od podnositelja zahtjeva da dostavi prijevod odluke (međutim, možda će biti potreban u vezi sa žalbom u skladu s člankom 32. ili člankom 33.).

550. U skladu s člankom 29. Uredbe, ako se ne dostavi izvadak odluke uporabom obrasca iz Priloga II. Uredbi, nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo može odrediti rok za dostavu, vrijeme donošenja, prihvatiti ekvivalentni dokument ili ukinuti taj zahtjev ako nadležno tijelo smatra da ima dovoljno informacija.

²⁶⁷ Treba napomenuti da je članak 20. Uredbe usporediv je s člankom 20. Uredbe o europskom nalogu za izvršenje.

²⁶⁸ Vidjeti poglavlje 3., dio II., odjeljak II. za više informacija o zahtjevima u vezi s jezikom i prijevodom u skladu s Uredbom.

²⁶⁹ Vidjeti poglavlje 3., dio II., odjeljak II. za više informacija o zahtjevima u vezi s jezikom i prijevodom u skladu s Uredbom.

(iv) Dokumenti za pozivanje na priznatu odluku (članak 40.)

551. U članku 40. Uredbe propisano je da stranka koja se želi pozvati na odluku priznatu u drugoj državi članici u skladu s odjeljkom 1. (posebno člankom 17. stavkom 1.) ili odjeljkom 2. Uredbe, treba dostaviti preslik predmetne odluke „koja ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine autentičnosti“.

552. Nadležno tijelo također može zatražiti, ako je nužno, da stranka koja se poziva na priznatu odluku dostavi izvod koji je izdao sud podrijetla uporabom obrasca iz Priloga I. Uredbi (ako podliježe postupku za priznavanje ili proglašenje izvršivosti u skladu s odjeljkom 1.) ili Priloga II. (ako ne podliježe postupku za priznavanje ili proglašenje izvršivosti u skladu s odjeljkom 2.). Sud podrijetla takav izvod izdaje i na zahtjev svake zainteresirane strane. Ako je potrebno, stranka koja se poziva na priznatu odluku može dostaviti prijevod ili transliteraciju, u skladu s odgovarajućim jezičnim zahtjevima (vidjeti poglavlje 3., dio II, odjeljak III. za više informacija jezičnim zahtjevima u skladu s Uredbom).

6. Zatražiti dodatne dokumente

553. Zahtjev koji se čini nepotpunim jer su potrebni dodatni dokumenti ne smije se odbaciti. Umjesto toga potrebno je podnijeti zahtjev za dodatnim dokumentima središnjem tijelu u [ime države], koje se može obratiti središnjem tijelu molitelju.

554. Ako je središnje tijelo u [ime države] zatražilo dodatne dokumente, država moliteljica u skladu s Uredbom ima **90 dana** da dostavi dokumente. Ako zatraženi dokumenti nisu dostavljeni u navedenom roku poslat će se upit državi moliteljici. Međutim, ako traženi dokumenti nisu dostavljeni i nije moguće obraditi zahtjev, središnje tijelo u [ime države] može (ali ne mora) zaključiti spis i o tome obavijestiti državu moliteljicu.

7. Utvrđivanje gdje se nalazi tuženik

555. Ako podnositelj ne dostavi valjanu adresu za tuženika, središnje tijelo [ime države] možda je utvrdilo gdje se on ili ona nalaze kako bi moglo dostaviti obavijest (ako je potrebno) o zahtjevu za priznavanje i priznavanje i proglašenje izvršivosti ili priznavanje i izvršenje odluke. U nekim državama zahtjev za traženje ili pronalaženje podnosi središnje tijelo u kasnijoj fazi postupka. To je interni postupak.²⁷⁰ Kako bi moglo utvrditi gdje se nalazi tuženik, od središnjeg se tijela očekuje da pristupi bankama podataka i izvorima javnih informacija kojima ima pristup i da zatraži od ostalih javnih tijela da izvršavaju pretragu u njegovo ime u okviru granica utvrđenih nacionalnim pravom poštujući pravo na pristup osobnim podacima (vidjeti poglavlje 3., dio II. odjeljak VI. za raspravu o zaštiti podataka i postupanju prema osobnim podacima u skladu s Uredbom). Središnja tijela mogu također imati pristup ograničenim izvorima podataka.

556. Ako u svrhe obavijesti nije moguće utvrditi gdje se tuženik nalazi, središnje tijelo države moliteljice trebalo bi obavijestiti središnje tijelo [ime države] (zapamtite da u slučaju zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti odluke na temelju mjesta u kojem se nalazi imovina ili dohodak u zamoljenoj državi, tuženik može nalaziti izvan države). Ako nisu dostupni dodatni podaci kao pomoć u pronalaženju tuženika, možda neće biti moguće nastaviti s postupkom.

III. Postupci: Priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti odluke nadležnog tijela

557. Ovim su dijelom obuhvaćeni postupci koje će upotrebljavati nadležna [pravosudna] [upravna] tijela za obradu zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti odluka o uzdržavanju u skladu s odjeljcima 1. i 2. Poglavlja IV. Uredbe.

²⁷⁰ Vidjeti u bilješku 202.

A. Odredbe zajedničke odjeljcima 1. i 2. poglavlja IV. Uredbe (odluke država članica koje obvezuje Haški protokol iz 2007. i onih koje on ne obvezuje)

1. Privremena izvršivost (članak 39.)

558. Uredbom je propisano je da sud podrijetla može proglasiti odluku privremeno izvršivom neovisno o žalbi, čak i kad nacionalno pravo ne predviđa *ex lege* izvršenje. (Vidjeti poglavlje 3., dio II., odjeljak VIII. za više informacija o privremenim i zaštitnim mjerama u skladu s Uredbom.)

2. Pozivanje na priznatu odluku (članak 40.)

559. U članku 40. Uredbe propisani su potrebni dokumenti za pozivanje na priznatu odluku (koja je već priznata u skladu s postupcima iz poglavlja IV., odjeljaka 1. i 2.) u drugoj državi članici (vidjeti raspravu u odjeljku II.A.5 ovog poglavlja, za dodatne informacije o zahtjevima za dokumentima).

3. Postupci i uvjeti za izvršenje (članak 41.)

560. U članku 41. Uredbe propisano je osnovno pravilo za izvršenje odluka u skladu s Uredbom, odnosno, da se postupak za izvršenje uređuje pravom države članice izvršenja i da bi se odluke donesene u drugim državama članicama trebale izvršavati pod istim uvjetima kao i odluke donesene u državi članici izvršenja (vidjeti poglavlje 12. o izvršenju odluka o uzdržavanju za dodatne informacije).

4. Zabrana preispitivanja merituma stvari (članak 42.)

561. U Uredbi je propisano da se odluka koju donese država članica ni pod kojim uvjetima ne smije razmatrati s obzirom na njezin sadržaj u državi članici u kojoj se traži priznavanje, izvršivost ili postupak izvršenja.

5. Nema prednosti za naplatu troškova (članak 43.)

562. U Uredbi je propisano da bi naplata izdržavanja trebala imati prednost u odnosu na naplatu bilo kakvih troškova nastalih primjenom Uredbe.

C. Postupci u skladu s odjeljkom 1. poglavljem IV. Uredbe: Države članice koje obvezuje Haški protokol iz 2007.

1. Priznati odluku

563. Kada odgovarajuće nadležno tijelo zaprimi potpuni zahtjev za priznavanje, odluka se priznaje bez potrebe za „posebnim postupkom” i „bez mogućnosti ukidanja njezina priznavanja”.²⁷¹

2. Poduzeti nužne zaštitne mjere

564. Nadležno tijelo, na temelju priznavanja odluke i njezine izvršivosti u matičnoj državi članici (članak 17. stavak 2.) imat će ovlasti donijeti sve zaštitne mjere koje postoje u skladu s nacionalnim pravom države članice izvršenja (članak 18.).²⁷² (Vidjeti poglavlje

²⁷¹ Vidjeti bilješku 259.

²⁷² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

3., dio II., odjeljak VIII. za više informacija o privremenim i zaštitnim mjerama u skladu s Uredbom.)

3. Izvršiti odluku

565. Odluka o uzdržavanju može se izvršavati izravno u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države ako je odluka izvršiva u matičnoj državi članici bez potrebe za proglašenjem njezine izvršivosti (članak 17. stavak 2.). U članku 20. Uredbe propisani su zahtjevi za dokumentaciju za potrebe izvršenja u skladu s postupkom iz odjeljka 1. (vidjeti odjeljak II.A.5 ovog Poglavlja, za više informacija o dokumentarnim zahtjevima). Ako obveznik uzdržavanja ne želi dobrovoljno platiti uzdržavanje, odluka se može izvršiti u skladu s pravom zamoljene države.²⁷³ (Vidjeti poglavlje 12. za više informacija o izvršenju odluka o uzdržavanju.)

4. Obavijest tuženiku i podnositelju zahtjeva

566. Tuženik i podnositelj zahtjeva obavješćivati će se u skladu s nacionalnim pravom.²⁷⁴

5. Pravo tuženika da podnese zahtjev za preispitivanje u matičnoj državi članici (članak 19.)²⁷⁵

567. Tuženik ima pravo zatražiti preispitivanje odluke u *matičnoj državi* ako se nije upustio u postupak u matičnoj državi članici jer mu nije pravodobno dostavljeno pismo o pokretanju postupka (ili ekvivalentna pismena) ili na način koji bi mu omogućio da pripremi svoju obradu, ili mu je onemogućeno da osporava zahtjev za uzdržavanje zbog više sile (ili zbog „izvanrednih okolnosti bez njegove krivnje“), osim ako on ili ona nisu promijenili odluku kada je to bilo moguće učiniti.

568. Tuženik mora podnijeti zahtjev za preispitivanje odluke u roku od 45 dana od dana kada je „učinkovito upoznat sa sadržajem odluke i kad je bio u mogućnosti poduzeti mjere, ali najkasnije od dana prve mjere izvršenja zbog koje se njegovom imovinom u cijelosti ili djelomično ne može raspolagati“ (članak 19. stavak 2.). Tuženiku neće biti odobreno produženje roka zbog udaljenosti.

569. Zahtjev za preispitivanje podnosi se nadležnom sudu u matičnoj državi članici. Ako sud odbaci zahtjev za preispitivanje kao neutemeljen (propisano u članku 19. stavku 1.), odluka ostaje na snazi. Ako sud odluči da je preispitivanje opravdano, odluka je „ništava“, ali uzdržavana osoba ne gubi prava koja proizlaze iz prekida preskripcije / rokova zastare niti pravo da traži retroaktivno uzdržavanje (članak 19. stavak 3.)

6. Zahtjevi za odbijanje ili suspenziju izvršenja

570. U članku 21. Uredbe predviđeno je nekoliko osnova za odbijanje ili suspenziju izvršenja odluke u državi izvršenja samo na zahtjev obveznika uzdržavanja/tuženika. U načelu su osnove za odbijanje ili suspenziju izvršenja odluke u skladu s pravom države članice izvršenja ako to pravo nije u suprotnosti s osnovama iz članka 21. stavaka 2. i 3. Uredbe.

571. Obveznik uzdržavanja može podnijeti zahtjev za odbijanje izvršenja odluke, u cijelosti ili djelomično, ako „je pravo na izvršenje odluke suda podrijetla zastarjelo uslijed

²⁷³ U skladu s nacionalnim pravom i postupcima [ime države] [...].

²⁷⁴ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...]. Međutim, vidjeti također poglavlje 3., dio II. odjeljak IX. za dodatne informacije o instrumentima o prekograničnom obavješćivanju, ako je potrebno izvršiti dostavu tuženiku ili podnositelju zahtjeva u inozemstvo.

²⁷⁵ Treba napomenuti da je članak 19. Uredbe u osnovni usporediv (s manjim razlikama) s člankom 19. Uredbe o europskom nalogu za izvršenje, s člankom 20. Uredbe (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog, i člankom 9. Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti.

učinka preskripcije ili zastare" (uz uvjet da će odluka imati duže razdoblje zastare između matične države članice ili države članice izvršenja) ili ako je odluka „nespojiva s odlukom“ donesenom u državi članici izvršenja ili s odlukom donesenom u drugoj državi članici ili nekoj odgovarajućoj trećoj državi (članak 21. stavak 2.).²⁷⁶

572. U članku 21. stavku 3. Uredbe predviđena je treća osnova za obustavu izvršenja ako je postupak za preispitivanje odluke predviđen u članku 19. Uredbe pokrenut pred nadležnim sudom matične države ili ako je matična država članica suspendirala odluku. Treba napomenuti da nadležno tijelo *može*, ali nije obvezno, suspendirati izvršenje odluke ili dijela odluke u skladu s člankom 21. stavkom 3.

573. Daljnji zahtjev ili žalbe ili suspenzija izvršenja odluke, u skladu s člankom 21. stavkom 1. Uredbe, podnose se u skladu s pravom države članice izvršenja.²⁷⁷

7. Nepostojanje utjecanja na postojanje obiteljskih odnosa

574. U članku 22. Uredbe objašnjeno je da postupak iz odjeljka 1. poglavlja IV. Uredbe, koji uključuje ukidanje postupka egzekvaturе, neće „ni na koji način podrazumijevati priznavanje obiteljskog odnosa, roditeljstva, braka ili tazbine koji uključuju obvezu uzdržavanja na temelju koje je donesena odluka“.

C. Postupci u skladu s odjeljkom 2. poglavljem IV. Uredbe: države članice koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007.

1. Pregled postupaka iz odjeljka 2.

575. Kada odgovarajuće nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo zaprimi potpuni zahtjev za priznavanje i proglašenje izvršivosti, zahtjev će se priznati i proglasiti izvršivim u skladu s pojednostavljenim postupkom iz odjeljka 2. poglavlja IV. Uredbe.²⁷⁸

576. Važno je napomenuti da se, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 26. Uredbe, postupak iz odjeljka 2. temelji na postupku i osnovama za odbijanje izvršenja iz *Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima*.²⁷⁹

577. Postupci utvrđeni u odjeljku 2. primjenjivat će se na odluke donesene u državama članicama koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007., odnosno, na Ujedinjenu Kraljevinu i Dansku.²⁸⁰

578. U skladu s člankom 68. stavkom 2. Uredbe, Uredbom se ne zamjenjuje *Uredba (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o uvođenju europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine* („Uredba o europskom nalogu za izvršenje“) u odnosu na europske naloge za izvršenje za odluke o uzdržavanju donesene u državi članici koju ne obvezuje Protokol. Stoga, Uredba o europskom nalogu za izvršenje može se primjenjivati na odluke donesene u državama članicama u kojima se primjenjuje Uredba i koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007. (tj. za odluke donesene u Ujedinjenoj Kraljevini). Međutim, treba napomenuti da ako se primjenjuje Uredba o nalogu za izvršenje, u načelu neće biti uključena središnja tijela iz Uredbe 2009. Osporeni zahtjevi za uzdržavanje iz Ujedinjene Kraljevine i dalje su podložni postupku iz odjeljka 2. poglavlja IV. Uredbe iz 2009.

²⁷⁶ Pojašnjeno je da se odluke o izmjeni na temelju izmijenjenih okolnosti neće smatrati „nepomirljivim odlukama“ u skladu s ovim člankom.

²⁷⁷ Vidjeti bilješku 262.

²⁷⁸ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²⁷⁹ Sustavi utvrđeni u instrumentima vrlo su slični, uz neke razlike, posebno u odnosu na kraće i obavezne rokove utvrđene u Uredbi iz 2009.

²⁸⁰ Imajte na umu da će se postupak iz odjeljka 2. također primjenjivati na odluke donesene u državama članicama prije primjene Uredbe, ali nakon stupanja na snagu Uredbe Bruxelles I. Potpuni opis područja primjene i primjene Uredbe dostupan je u poglavlju 3., dijelu I., odjeljku III.C.

2. Priznavanje (članak 23.)²⁸¹

579. U članku 23. Uredbe propisano je da nije potrebno započeti „bilo kakav postupak” za priznavanje odluka iz drugih država članica koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007. (članak 23. stavak 1.) i da svaka zainteresirana strana može zatražiti priznavanje takve odluke u skladu s postupcima iz Uredbe (članak 23. stavak 2.).²⁸² Treba napomenuti da zainteresirana stranka može izravno zatražiti proglašenje izvršivosti (vidjeti raspravu u nastavku u vezi s člankom 26.) bez da prethodno zatraži priznavanje odluke.

3. Proglašenje izvršivosti (članci 26. – 30.)

580. U članku 26.²⁸³ Uredbe predviđeno je da će odluka donesena u državi članici koju ne obvezuje Haški protokol iz 2007. biti izvršiva u drugoj državi članici nakon proglašenja izvršivosti, na zahtjev zainteresirane stranke. Treba napomenuti da odluka druge države članice koju ne obvezuje Haški protokol iz 2007. mora biti izvršiva u toj drugoj državi. Zahtjev za izvršivost odluke uključivao bi privremeno izvršive odluke, odluke koje se temelje na privremenim mjerama, nepravomoćne odluke i slično ako su izvršive u matičnoj državi.²⁸⁴

581. Države članice moraju obavijestiti Komisiju (u skladu s člankom 71.) o sudovima ili nadležnim tijelima u državi članici izvršenja kojima se podnosi zahtjev za proglašenje izvršivosti. „Mjesna nadležnost” određuje se s obzirom na mjesto uobičajenog boravišta osobe protiv koje se zahtijeva izvršenje ili na mjesto izvršenja (članak 27.)²⁸⁵ U člancima 28. i 29.²⁸⁶ navedeni su dokumentacija koja se zahtijeva za proglašenje izvršivosti (vidjeti raspravu u prethodnom odjeljku II.A.5.).

582. Uredbom (članak 30.)²⁸⁷ je predviđeno da se odluka proglašava izvršivom bez preispitivanja u skladu s člankom 24. (vidjeti raspravu o članku 24. u prethodnom tekstu) „odmah” nakon ispunjavanja formalnosti iz članka 28. i „najkasnije” u roku od 30 dana od ispunjavanja tih formalnosti, osim ako to nije moguće zbog izvanrednih okolnosti.²⁸⁸ U toj fazi stranka protiv koje se traži izvršenje nije obaviještena i nema priliku upustiti se u postupak.

4. Obavijest o odluci o zahtjevu za proglašenje izvršivosti (članak 31.)²⁸⁹

583. Uredbom je propisano (članak 31.) da se podnositelja zahtjeva odmah izvješćuje o odluci o zahtjevu za proglašenje izvršivosti u skladu s postupkom propisanim pravom države članice izvršenja.²⁹⁰ Također je propisano da se proglašenje izvršivosti, zajedno s odlukom (ako ona već nije dostavljena toj stranci) dostavlja stranci protiv koje se traži izvršenje, a koja se zatim može žaliti protiv odluke o zahtjevu za proglašenje izvršivosti.

²⁸¹ Članak 23. Uredbe usporediv je s člankom 33. Uredbe Bruxelles I..

²⁸² Imajte na umu da je u članku 23. stavku 3. predviđeno da ako ishod postupka na sudu države članice ovisi o odluci o priznavanju odluke o uzdržavanju, taj će sud također biti nadležan za pitanje priznavanja. Kako bi se članak 23. stavak 3. mogao primjenjivati, mora biti obavezno priznavanje odluke u kontekstu glavne odluke, na primjer, za donošenje odluke o uzdržavanju potrebna je podjela bračne imovine kako bi se mogao utvrditi iznos dostupne imovine.

²⁸³ Članak 26. Uredbe usporediv je s člankom 38. Uredbe Bruxelles I te s člankom 31. Konvencije iz Bruxellesa.

²⁸⁴ Treba napomenuti da je u skladu s člankom 39. Uredbe odluku moguće proglasiti privremeno izvršivom u državi podrijetla neovisno o žalbi čak i ako nacionalnim pravom nije predviđeno *ex lege* izvršenje.

²⁸⁵ Članak 27. Uredbe usporediv je s člankom 39. Uredbe Bruxelles I.

²⁸⁶ Članak 28. Uredbe usporediv je s člankom 53. Uredbe Bruxelles I članak 29. Uredbe usporediv je s člankom 55. Uredbe Bruxelles I s člankom 48. Konvencije iz Bruxellesa.

²⁸⁷ Članak 30. Uredbe usporediv je s člankom 41. Uredbe Bruxelles I

²⁸⁸ Ovaj obavezni rok od 30 dana novo je pravilo iz prethodnih postupaka utvrđenih u Uredbi Bruxelles I

²⁸⁹ Članak 31. Uredbe usporediv je s člankom 42. Uredbe Bruxelles I i s člankom 35. Konvencije iz Bruxellesa.

²⁹⁰ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

5. Žalba protiv odluke o zahtjevu za proglašenje izvršivosti (članci 32. – 34.)²⁹¹

584. Protiv odluke o zahtjevu za proglašenje izvršivosti može se žaliti bilo koja stranka u skladu s člankom 32. Uredbe. Žalba protiv proglašavanja izvršivosti ulaže se u roku od 30 dana od dostave ili u roku od 45 dana ako stranka protiv koje se traži izvršenje ima uobičajeno boravište u matičnoj državi koja nije ona u kojoj je donesena izjava o izvršivosti (neće biti produženja rokova zbog udaljenosti). Sud pred kojim je pokrenut žalbeni postupak u skladu s člankom 32. stavkom 4. Uredbe donosi svoju odluku u roku od 90 dana od datuma kad je postupak započeo, osim kad to zbog izvanrednih okolnosti nije moguće (članak 34. stavak 2.). Do donošenja odluke o žalbi, nikakve izvršne mjere, osim zaštitnih mjera, ne mogu se poduzeti na imovini stranke protiv koje se zahtijeva izvršenje odluke (članak 36. stavak 3.)

585. Postupak za osporavanje odluke o žalbi (članak 33.) mora se odvijati u skladu s postupcima koje je propisala država članica u skladu s člankom 71. Uredbe, o čemu se obavješćuje Komisija.²⁹² Sud na kojem se vodi žalbeni postupak u skladu s člankom 33. Uredbe mora svoju odluku donijeti „bez odgode“ (članak 34. stavak 3.).

586. Sudovi koji rješavaju žalbe u skladu s člancima 32. ili 33. Uredbe mogu samo odbiti ili ukinuti odluku o izvršivosti na temelju jedne od osnova iz članka 24. (vidjeti raspravu u nastavku).

6. Razlozi za odbijanje priznavanja (članak 24.)²⁹³

587. U Uredbi je naveden niz razloga za odbijanje priznavanja odluke (članak 24.), odnosno:

- a) ako je njezino priznavanje u „očitoj“ suprotnosti s javnim poretkom (osim za preispitivanje propisa o nadležnosti utvrđenih u Uredbi),
- b) ako je odluka donesena u odsutnosti tuženika i postojali su nedostaci (kako je navedeno) u odnosu na obavješćivanje tuženika,
- c) ako je odluka u proturječju s odlukom koja je donesena u sporu između istih stranaka u državi članici u kojoj se traži priznavanje;²⁹⁴
- d) ako je odluka u proturječju s prethodnom odlukom koja je donesena u drugoj državi članici ili u trećoj državi u sporu zbog istog predmeta i između istih stranaka u postupku (ako prethodna odluka ispunjava uvjete potrebne za priznavanje u državi članici u kojoj se traži priznavanje).²⁹⁵

7. Zastajanje s postupkom izvršenja (članak 25.)²⁹⁶

588. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u državi članici u kojoj se traži priznavanje mora zastati s postupkom priznavanja ako je izvršenje odluke suspendirano u državi članici podrijetla zbog ulaganja žalbe (članak 25.).²⁹⁷

²⁹¹ Članci 32.–34. Uredbe usporediv je s člancima 43.–45. Uredbe Bruxelles I..

²⁹² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

²⁹³ Članak 24. Uredbe usporediv je s člankom 34. Uredbe Bruxelles I..

²⁹⁴ Objašnjeno je da se odluka kojom se izmjenjuje prethodna odluka o uzdržavanju, na osnovi promijenjenih okolnosti, ne može smatrati „proturječnom odlukom“.

²⁹⁵ Vidjeti prethodnu bilješku.

²⁹⁶ Članak 25. Uredbe usporediv je s člankom 37. Uredbe Bruxelles I i s člankom 30. Konvencije iz Bruxellesa.

²⁹⁷ Obveza obustavljanja postupka u tim okolnostima novo je pravilo koje se razlikuje od prethodnih postupaka utvrđenih u Uredbi Bruxelles I, u skladu s kojom zastajanje s postupkom u takvim okolnostima nije bilo obavezno.

8. Zastajanje s postupkom (članak 35.)²⁹⁸

589. Sud pred kojim je uložena žalba u skladu s člankom 32. ili člankom 33., na zahtjev osobe protiv koje se zahtijeva izvršenje, zastaje s postupkom ako je izvršenje odluke u državi članici podrijetla suspendirano zbog odlučivanja o žalbi.

9. Privremene mjere uključujući i zaštitne mjere (članak 36.)²⁹⁹

590. U članku 36. stavku 1. Uredbe navedeno je da podnositelj zahtjeva može uvijek upotrijebiti privremene mjere, uključujući i zaštitne mjere, u skladu s pravom države članice izvršenja bez da se traži proglašenje izvršivosti. U članku 36. stavku 2. Uredbe također je pojašnjeno da proglašenje izvršivosti uključuje *ex lege* ovlasti za zaštitne mjere. U članku 36. stavku 3. Uredbe navedeno je da u propisanom roku za žalbu u skladu s člankom 32. stavkom 5. Uredbe protiv proglašenja izvršivosti sve do donošenja odluke o žalbi, protiv stranke protiv koje se zahtijeva izvršenje nije dopušteno poduzeti niti jednu mjeru izvršenja osim zaštitnih mjera na njezinoj imovini. (Vidjeti također poglavlje 3., dio II. odjeljak VIII. za više informacija o privremenim i zaštitnim mjerama.)

10. Djelomična izvršivost (članak 37.)³⁰⁰

591. Podnositelj može zatražiti ograničeno proglašenje izvršivosti dijelova odluke i nadležno tijelo može po vlastitom nahođenju proglasiti dijelove odluke izvršivima ako se sva pitanja ne mogu proglasiti izvršivima.

11. Bez taksa, pristojba ili naknada (članak 38.)³⁰¹

592. U Uredbi je propisano da u državi članici izvršenja nije dopušteno tražiti „bilo kakve takse, pristojbe ili naknade izračunate u odnosu na vrijednost predmeta spora”.

12. Izvršenje

593. Odluka o uzdržavanju koja je priznata i proglašena izvršivom (i iscrpljeni su svi dostupni pravni lijekovi) može se izvršavati u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države.³⁰² Vidjeti poglavlje 12. za više informacija o izvršenju odluka o uzdržavanju.

D. Komunikacija s državom moliteljicom

594. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela trebala bi biti svjesna da će njihovo nacionalno središnje tijelo (u ovom slučaju središnje tijelo [ime države]) imati dužnost izvješćivanja o stanju zahtjeva u skladu s Uredbom (članak 58.). Nacionalna nadležna tijela vjerojatno će tražiti izvješća o stanju od svojih središnjih tijela i trebala bi biti spremna surađivati sa središnjim tijelom po tome pitanju.

²⁹⁸ Članak 35. Uredbe usporediv je s člankom 46. Uredbe Bruxelles I..

²⁹⁹ Članak 36. Uredbe usporediv je s člankom 47. Uredbe Bruxelles I..

³⁰⁰ Članak 37. Uredbe usporediv je s člankom 48. Uredbe Bruxelles I..

³⁰¹ Članak 38. Uredbe usporediv je s člankom 52. Uredbe Bruxelles I..

³⁰² Vidjeti bilješku 262.

IV. Ostali aspekti: zahtjevi za priznavanje i priznavanje i proglašenje izvršivosti

A. Zahtjevi za priznavanje koje podnosi obveznik uzdržavanja

13. Općenito

595. U skladu s Uredbom, obveznik uzdržavanja može podnijeti zahtjev za priznavanje odluke ako je priznavanje potrebno za suspenziju ili ograničenje izvršenja prethodne odluke u zamoljenoj državi članici (članak 56. stavak 2. točka (a)). Taj je zahtjev moguće podnijeti ako obveznik uzdržavanja želi ishoditi priznavanje drugačije odluke u državi u kojoj se traži izvršenje (tj. [ime države]), ili ako je obveznik uzdržavanja ishodio izmjenu postojeće odluke u drugoj državi ugovornici i sada želi ishoditi njezino priznanje u [ime države] državi u kojoj ima imovinu.

596. Vidjeti Poglavlje 11. za daljnji opis tog postupka. Ako se u [ime države] već izvršava neka odluka o uzdržavanju, u Uredbi je propisano da izmijenjena odluka mora biti priznata prije nego što se njome može učinkovito ograničiti ili obustaviti izvršenje prve odluke. Međutim, neke države ne mogu zahtijevati taj korak, na primjer ako je izmjenu izvršilo isto tijelo koje je donijelo prvu odluku.³⁰³

597. Također je važno napomenuti da je u članku 40. Uredbe propisan postupak u skladu s kojim se bilo koja stranka, uključujući obveznika uzdržavanja, može pozvati na odluku koja je već priznata u skladu s odjeljcima 1. i 2. poglavlja IV. Uredbe (vidjeti prethodni odjeljak II.A.5 u ovom poglavlju o zahtjevima za dokumentima za potrebe članka 40.).

14. Kada obveznik uzdržavanja može upotrijebiti ovaj zahtjev

598. Budući da je svrha zahtjeva za priznavanje u skladu s člankom 56. stavkom 2. točkom (a) ograničiti izvršenje, u mnogim će slučajevima obveznik uzdržavanja koji traži priznavanje odluke imati boravište u državi u kojoj odluka mora biti priznata, tj. u [ime države]. U Uredbi ta situacija nije posebno uređena i stoga će se rješavati u skladu s nacionalnim pravom kao zahtjev nadležnom tijelu u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište.³⁰⁴ Ako se priznavanje traži u [ime države] državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima imovinu, ali nema boravište, obveznik uzdržavanja može podnijeti zahtjev u skladu s člankom 56. stavkom 2. točkom (a).

Izmjena se odnosi na postupak mijenjanja odluke o uzdržavanju nakon donošenja. U nekim državama to se naziva zahtjev za izmjenama ili zahtjev za promjenu odluke. Izmjena se može odnositi na iznos uzdržavanja, učestalost ili neki drugi uvjet u odluci o uzdržavanju.

599. U svim slučajevima u kojima se predmet rješava kao zahtjev u skladu s člankom 56. stavkom 2. točkom (a), obveznik uzdržavanja bit će podnositelj zahtjeva. U tim će slučajevima uzdržavana osoba biti tuženik i obavijest o registraciji ili proglašenju izvršivosti morat će se dostavljati uzdržavanoj osobi.

Primjer

600. Obveznik uzdržavanja ima boravište u državi A u kojoj je donesena izvorna odluka o uzdržavanju. On ima imovinu ili dohodak u [ime države]. Uzdržavana osoba boravi u [ime države] i izvorna je odluka priznata u [ime države] i izvršava se protiv imovine

³⁰³ Vidjeti prethodnu bilješku.

³⁰⁴ U nekim će državama središnje tijelo djelovati kao nadležno tijelo u tu svrhu i pomoći će obvezniku uzdržavanja s postupkom priznavanja. U slučaju zahtjeva za izmjenu, priznavanje se može smatrati posljednjim korakom u tom zahtjevu (vidjeti poglavlje 11.) i neće biti potrebno predati novi zahtjev. To će ovisiti o unutarnjim postupcima svake države. U [ime države] [...].

obveznika uzdržavanja u [ime države]. Obveznik uzdržavanja sada je ishodio izmijenjenu odluku od države A. On želi postići priznavanje izmijenjene odluke u [ime države] radi ograničenja izvršenja prve odluke.

Kako to funkcionira u skladu s Uredbom

601. Obveznik uzdržavanja može podnijeti zahtjev u skladu s člankom 56. stavkom 2. točkom (a) Uredbe središnjem tijelu u državi A. Država A šalje zahtjev u [ime države] koristeći se postupcima opisanima u ovom poglavlju, izmijenjena odluka priznaje se ili se priznaje i proglašava izvršivom. Stranke će biti obaviještene o odluci i imat će priliku osporiti priznavanje, proglašenje izvršivosti ili izvršenje odluke, ili se na nju žaliti, u skladu s postupcima propisanim u prethodno navedenim odjeljcima 1. i 2. poglavlja IV. Uredbe. Kada se izmijenjena odluka proglašuje izvršivom i kada su iscrpljeni svi pravni lijekovi, izmijenjena odluka postaje izvršiva u [ime države] u cilju ograničenja izvršenja izvorne odluke.

15. Postupci

602. Postupci priznavanja i priznavanja i proglašenja izvršivosti iz ovog poglavlja primjenjuju se na zahtjeve obveznika uzdržavanja za priznavanje u tim okolnostima.

16. Ograničenja priznavanja izmijenjenih odluka

603. Važno je napomenuti da je u Uredbi predviđeno važno ograničenje prava obveznika uzdržavanja na priznavanje izmijenjene odluke u skladu s Uredbom. Uzdržavan osoba može prigovoriti na izmijenjenu odluku ako je izmijenjena odluka donesena u državi članici koja nije država u kojoj je odluka donesena (matična država) i ako je uzdržavana osoba imala uobičajeno boravište u matičnoj državi u trenutku kada je donesena izmijenjena odluka (članak 8.) To će biti dopušteno u nekoliko iznimnih slučajeva, ali je važno imati na umu da se na pravo obveznika uzdržavanja na priznavanje izmijenjene odluke primjenjuju određena ograničenja koja se ne primjenjuju na priznavanje i izvršenje drugih odluka.

604. Vidjeti poglavlje 11. o zahtjevima za izmjene.

B. Sudske nagodbe i autentične isprave

605. U poglavlju VI. Uredbe propisano je da će se „sudske nagodbe i autentične isprave“ koje su izvršive u državi članici podrijetla priznati i izvršiti u drugoj državi članici kao i odluke o uzdržavanju (članak 48. stavak 1.) U članku 48. stavku 2. Uredbe propisano je da će se Uredba primjenjivati „prema potrebi“ na sudske nagodbe i autentične isprave. Zahtjevi za dokumente za sudske nagodbe i autentične isprave propisani su u članku 48. stavku 3. Uredbe (vidjeti također odjeljak II.A.5).

606. U Uredbi je sudska nagodba definirana u članku 2. stavku 1. točki 2. kao „nagodba u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja koju je prihvatio sud ili koja je sklopljena pred sudom tijekom postupka“.

607. U članku 2. stavku 1. podstavku 3. Uredbe „vjerodostojna isprava“ definirana je na sljedeće načine:

- a) isprava u predmetima koji se odnose na obveze uzdržavanja koji je u državi članici podrijetla službeno sastavljen ili ovjeren kao vjerodostojna isprava i čija se autentičnost:
  - i) odnosi na potpis i sadržaj isprave te,
  - ii) utvrdila od strane javnog tijela ili drugog, u tu svrhu, ovlaštenog tijela, ili
- b) sporazum koji se odnosi na obveze uzdržavanja zaključen s upravnim tijelima države članice podrijetla ili koji su ta tijela ovjerala.

V. Priznavanje i priznavanje i proglašenje izvršivosti – ostala pitanja

A. Pravna pomoć

608. U skladu s Uredbom, zamoljena država osigurava besplatnu pravnu pomoć za sve zahtjeve podnesene putem središnjeg tijela za priznavanje i izvršenje odluke o uzdržavanju koja se odnosi na dijete mlađe od 21 godine.³⁰⁵ Zapamtite da pravo na besplatnu pravnu pomoć ne postoji ako da država pruža učinkovit pristup postupcima putem pojednostavljenih postupaka.³⁰⁶

609. U odjeljku 3. dio II. odjeljak VII. nalazi se više pojedinosti o uvjetu za pružanje učinkovitog pristupa postupcima, uključujući pružanje besplatne pravne pomoći, ako je potrebno.

B. Pitanja izvršenja

Preračunavanje valuta

610. U Uredbi se ne spominje pitanje preračunavanja obveza uzdržavanja iz jedne valute u drugu. Ovisno o postupcima koje nadređeno tijelo primjenjuje na priznavanje odluke, mogu postojati i usporedni postupci za preračunavanje obveze uzdržavanja u odluci u valutu države u kojoj se ta odluka izvršava. Nadležno tijelo možda će morati pribaviti potvrdu kojom se potvrđuje tečaj za preračunavanje plaćanja i preračunati iznos zatim će činiti osnovu za odgovornost za uzdržavanje u državi u kojoj se izvršava. U nekim slučajevima država moliteljica možda je već preračunala odluku, uključujući zaostale iznose, u valutu države koja će odluku izvršavati.³⁰⁷

611. Pitanja preračunavanja valuta detaljnije su opisana u poglavlju 12. o izvršenju odluka o uzdržavanju.

VI. Dodatni materijali

A. Praktični savjeti

- Nakon priznavanja odluke, mnoge će se države odmah pokušati obratiti obvezniku uzdržavanja i zatražiti dobrovoljno postupanje u skladu s odlukom kako bi osigurale početak plaćanja uzdržavanja uzdržavanoj osobi i djeci čim prije moguće.³⁰⁸
- Svrha je postupka priznavanja i izvršavanja iz Uredbe omogućiti brzu i učinkovitu obradu zahtjeva. Suci, sudsko osoblje i ostala uključena nadležna tijela u zamoljenoj državi to bi trebali imati na umu i poduzimati korake kako bi osigurali da se predmeti što brže obrađuju, uz najmanje moguće kašnjenje.
- Uredbom nisu obuhvaćeni svi postupci i zahtjevi koji se odnose na obradu zahtjeva za priznavanje ili za priznavanje i proglašenje izvršivosti. Suci će također morati postupati u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravom i postupcima. Na primjer, nadležna tijela morat će uzeti u obzir sve nacionalne zahtjeve u vezi s načinom na koji će se tuženik obavijestiti o odluci ili o načinu na koji će podnositelj zahtjeva koji ima boravište izvan zamoljene države biti obaviješten o odluci.

B. Povezani obrasci

Prilog I.

Prilog II.:

³⁰⁵ U skladu s nacionalnim pravom [ime države], o postupku za odobravanje pravne pomoći, vidjeti bilješku 86.

³⁰⁶ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁰⁷ U [ime države] [...].

³⁰⁸ Više informacija o mirnom rješavanju sporova u [ime države], vidjeti prethodnu bilješku 234.

Prilog III.
Prilog IV.
Prilog VI.

C. Članci Uredbe

Poglavlje IV., članci 16. – 43.
članak 56. stavak 2. točka (a)
članak 57.
članak 58.
članak 48.
članak 64.

D. Povezana poglavlja Priručnika

Vidjeti poglavlje 12. – Izvršenje odluka o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

Vidjeti poglavlje 3. – Pitanja opće primjene: Konvencija iz 2007. i Uredba iz 2009.

VII. Kontrolni popis – zahtjevi za priznavanje i izvršenje

	Postupak	Upućivanje na priručnik
1.	Primiti dokumente od središnjeg tijela [ime države]	II(A)(1)
2.	Ispunjuje li zahtjev minimalne zahtjeve iz Uredbe?	II(A)(3)
3.	Provjeriti jesu li dokumenti potpuni	II(A)(4) i (5)
4.	Tražiti mjesto u kojem se nalazi tuženik ili imovina, ako je potrebno, ili provjeriti da je središnje tijelo to izvršilo	II(A)(7)
5.	Ako je potrebno, zatražiti dodatne dokumente od središnjeg tijela [ime države]	II(A)(6)
6. (a)	Priznati ili priznati i/ili proglasiti izvršivom odluku u skladu s postupcima iz odjeljka 1. ili odjeljka 2. (nastaviti s izvršenjem u skladu s postupcima iz odjeljka 1. ili odjeljka 2., prema potrebi).	III.
6. (b)	Obavijestiti podnositelja zahtjeva i tuženika o odluci za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti i/ili izvršenje	III.
6. (c)	Tuženik može poduzeti korake za podnošenje prigovora ili žalbe protiv proglašenja izvršivosti ili izvršenja na određenoj osnovi u skladu s postupcima iz odjeljka 1. ili odjeljka 2.	III.
7.	Zaključiti postupak povodom prigovora ili žalbe i obavijestiti podnositelja zahtjeva i tuženika	III.

VIII. Najčešća pitanja

Uzdržavana osoba ima odluku iz države A. Ona ima boravište u državi B. Država B neće priznati i izvršiti odluku. Obveznik uzdržavanja ima boravište u [ime države], trećoj državi. Država A i [ime države] države su članice u kojima se primjenjuje Uredba. Može li se odluka priznati i izvršavati u [ime države]?

612. Da – uzdržavana osoba može zatražiti priznavanje i izvršenje odluke u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište ili imovinu ili dohotke ako je odluka donesena u državi ugovornici. Odluka ne mora biti izvršiva ili priznata i državi moliteljici – samo u matičnoj državi. U ovom slučaju to je država A. Ako postoji potvrda o izvršivosti iz države A, u kojoj je donesena odluka, onda bi [ime države] trebala moći obraditi zahtjev za priznavanje i izvršenje, pod uvjetom da su ispunjeni svi ostali zahtjevi.

Zašto bi uzdržavana osoba tražila samo priznavanje odluke, a ne priznavanje i proglašenje izvršivosti/izvršenje?

613. U nekim slučajevima uzdržavana osoba može pokušati privatno izvršiti odluku ili će podnositelju zahtjeva biti važno da odluka bude priznata kako bi mogao upotrijebiti ostale pravne lijekove u zamoljenoj državi. Na primjer, ako u zamoljenoj državi postoji imovina kao što je nekretnina, uzdržavana osoba možda će trebati priznanje odluke prije podnošenja zahtjeva za terećenje nekretnine.

Postaje li odluka o uzdržavanju priznavanjem jednaka svakoj drugoj odluci o uzdržavanju koja je izvorno donesena u toj državi članici?

614. Ne. Svrha je priznavanja i izvršenja jednostavno dopustiti izvršenje strane odluke o uzdržavanju primjenom istih mehanizama i postupaka kao i u slučaju domaće odluke. Stoga se zakoni zamoljene države o skrbištvu ili pravu na kontakt s djetetom ne primjenjuju na tu odluku. Odluka je slična nacionalnim odlukama samo za potrebe priznavanja i izvršenja obveza uzdržavanja.

U skladu s Uredbom može li se u [ime države] priznavati odluka vrste koju nije moguće donijeti u [ime države]?

615. Da – pod uvjetom da je odluka u okviru područja primjene obveza uzdržavanja iz Uredbe. Na primjer, odluka o uzdržavanju djeteta može uključivati odredbu za naknadu određenih vrsta troškova, kao što su premije za medicinsko osiguranje, koji nisu poznati ili predviđeni u skladu s pravom zamoljene države. Odluku je još uvijek moguće priznati u zamoljenoj državi.

IX. Izravni zahtjevi: pregled

616. Izravni zahtjevi (tj. izravni zahtjevi podnositelja zahtjeva nadležnim tijelima) za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti uređeni su Uredbom ako su unutar njezina područja primjene, osim najpovoljnijih odredbi o pravnoj pomoći iz poglavlja V. (Pristup pravosuđu)³⁰⁹ i mnogih odredbi poglavlja VII. (Suradnja između središnjih tijela). Izravni zahtjevi nadležnim [pravosudnim] [upravnim] tijelima u [ime države] za potrebe donošenja ili izmjene odluka o uzdržavanju opisani su ukratko u poglavljima 10. i 11. i na te se zahtjeve primjenjuje nacionalno pravo [ime države], a ne Uredba (međutim, i dalje se primjenjuju pravila Uredbe o nadležnosti i mjerodavnom pravu; vidjeti poglavlja 4. i 5. za više informacija o nadležnosti i pravilima o mjerodavnom pravu u skladu s Uredbom).

³⁰⁹ Iz članka 46. stavka 1. i članka 55. i članka 56. stavka 1. Uredbe i iz uvodne izjave 36. Uredbe može se zaključiti da se najpovoljnije odredbe o pravnoj pomoći iz poglavlja V. Uredbe utjelovljene u članku 46. neće primjenjivati na izravne zahtjeve u skladu s Uredbom (već samo na zahtjeve podnesene putem središnjih tijela). Vidjeti poglavlje 3. dio II., odjeljak VII. za više informacija o odredbama Uredbe o pristupu pravosuđu i pravnoj pomoći.

Poglavlje 12. - Obrada ulaznih zahtjeva za izvršenje odluka donesenih ili priznatih u zamoljenoj državi u skladu s Konvencijom iz 2007. ili Uredbom iz 2009.

Kako se koristiti ovim poglavljem:

Glavna su tema ovog poglavlja zahtjevi za izvršenje odluke o uzdržavanju koje nadležna tijela primaju od središnjeg tijela (vidjeti također odjeljak VI. o izravnim zahtjevima nadležnim tijelima).

U odjeljku I. naveden je pregled zahtjeva – kada će se upotrebljavati, tko ga može podnijeti i objašnjenje osnovnih naziva i pojmova.

U odjeljku II. prikazan je postupak ili koraci za pregled i obradu ulaznih materijala.

U odjeljku III. nalaze se upućivanja i dodatne informacije o zahtjevu.

U odjeljku IV. nalazi se kontrolni popis s jednostavnim pregledom postupka.

Odjeljkom V. obuhvaćena su neka od najčešće postavljanih pitanja u vezi s ovim zahtjevom.

U odjeljku VI. nalazi se pregled postupaka za podnošenje izravnih zahtjeva nadležnim tijelima za izvršenje odluka donesenih ili priznatih u [ime države].

I. Pregled – zahtjevi za izvršenje odluka donesenih ili priznatih u [ime države] u skladu s Konvencijom iz 2007. ili Uredbom iz 2009.

A. Kada će se upotrebljavati ovaj zahtjev

617. Ovo je najjednostavniji zahtjev koji se podnosi u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Zahtjevom se traži da nadležno tijelo države ugovornice Konvencije ili države članice izvrši vlastitu odluku ili stranu odluku koju je već priznala³¹⁰ te da pomogne u prijenosu plaćanja uzdržavanoj osobi koja ima boravište izvan te države. Uzdržavana osoba tražit će izvršenje odluke jer obveznik uzdržavanja ima boravište u zamoljenoj državi ili u toj državi ima imovinu ili dohotke. U tom je slučaju [ime države] zamoljena država.

618. Postupak je jednostavan i nema potrebe za priznavanjem odluke prije izvršenja u [ime države], zamoljenoj državi. To je zato što je odluka nacionalna odluka donesena u [ime države] u kojoj će biti izvršena ili strana odluka koja je već priznata u [ime države].

619. Ovaj se zahtjev podnosi u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom (b) Konvencije ili u skladu s člankom 56. stavkom 1. točkom (b) Uredbe. (Potpuni opis područja primjene i primjene Uredbe i Konvencije dostupan je u poglavlju 3., dijelu I.).

Država moliteljica država je ugovornica Konvencije ili država članica u kojoj se primjenjuje Uredba koja pokreće postupak povodom zahtjeva i podnosi zahtjev u ime podnositelja zahtjeva koji ima boravište u toj državi. **Zamoljena država** znači država ugovornica Konvencije ili država članica u kojoj se primjenjuje Uredba i od koje se traži obrada zahtjeva.

³¹⁰ Priznavanje je možda izvršeno u skladu s Konvencijom ili Uredbom ili je odluka priznata „po sili zakona” u slučajevima kada se određene vrste stranih odluka automatski priznaju. Vidjeti poglavlja 7. i 8. za više informacija o postupcima priznavanja u skladu s Konvencijom i Uredbom.

B. Primjer slučaja

620. M ima odluku o uzdržavanju iz [ime države]. M sada ima boravište u državi B. Obveznik uzdržavanja i dalje ima boravište u [ime države]. M bi željela da tijela u [ime države] počnu izvršavati odluku o uzdržavanju i da joj doznači uplate. [ime države] i država B obje su države ugovornice Konvencije i države članice Europske unije u kojima se primjenjuje Uredba.

621. Primjenjujući Konvenciju ili Uredbu, M će zatražiti od središnjeg tijela u državi B da pošalje **zahtjev za izvršenje odluke** u [ime države]. Središnje tijelo u [ime države] zaprimiti će zahtjev, provjeriti je li potpun, uputiti odluku nadležnom tijelu za izvršenje i pomoći s prosljeđivanjem plaćanja M, prema potrebi.

C. Važna razlika – zahtjevi za izvršenje vlastite odluke države

622. Zahtjev za izvršenje odluke donesene ili priznate u zamoljenoj državi jednostavniji je od zahtjeva za priznavanje ili izvršenje odluke koja je donesena negdje drugdje. Kao što je opisano u poglavlju 7. Konvencije z 2007. kada se podnosi zahtjev za priznavanje ili izvršenje odluke, tuženik ima pravo prigovoriti na priznavanje i izvršenje na temelju toga da ne postoji osnova za priznavanje ili izvršenje i izvršenje iz članka 20., ili nisu ispunjeni postupovni ili drugi zahtjevi za priznavanje ili izvršenje odluke iz članka 22. U skladu s Uredbom iz 2009., za odluke donesene u državama članicama koje obvezuje Haški protokol iz 2007., tuženik će imati užu osnovu za podnošenje zahtjeva za preispitivanje odluke u državi članici podrijetla ili da podnese zahtjev za odbijanje ili suspenziju izvršenja odluke u državi članici izvršenja³¹¹ (vidjeti poglavlje 8.).

Središnje tijelo javno je tijelo koje je država ugovornica ili država članica odredila za izvršavanje ili obavljanje dužnosti upravne suradnje i pomoći u skladu s Konvencijom ili Uredbom.

623. Tuženik nema slično pravo u vezi s odlukom koja je donesena ili već priznata u zamoljenoj državi, tj. u [ime države]. To je zato što se od [ime države] traži da izvrši vlastitu odluku, ne stranu, ili zato što se od nje traži da izvrši odluku koja je već prethodno utvrđena kao neizvršiva u postupku priznavanja ili izvršenja. Stoga nadležno tijelo u zamoljenoj državi ne mora razmatrati treba li odluku priznati ili priznati i izvršiti.

Nadležno tijelo je određene države koje ima dužnost ili mu je zakonom dopušteno izvršavati posebne zadaće u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Nadležno tijelo može biti sud, upravno tijelo, program za naplatu uzdržavanja za djecu ili neko drugo državno tijelo koje izvršava neke od zadaća povezane s Konvencijom ili Uredbom.

624. Ako tuženik ima prigovora na izvršenje odluke, prigovori se mogu podnijeti nakon što je nadležno tijelo pokrenulo izvršenje, u skladu sa nacionalnim pravom [ime države] kao države koja izvršava odluku.³¹² Tuženik/uzdržavana osoba nema dodatno pravo na osporavanje izvršenja odluke zbog toga što se zahtjev za izvršenje podnosi u skladu s Konvencijom.

625. Postupak za upravljanje ulaznim zahtjevima za izvršenje stoga je vrlo jednostavan za zamoljeno središnje tijelo u [ime države].³¹³ Spis dokumenata pregledava se kako bi se osiguralo da je potpun te se zahtjev upućuje nadležnom tijelu na izvršenje u [ime

³¹¹ U slučaju odluka donesenih u državama članicama koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007., u skladu s Uredbom, tuženik će imati širu osnovu za osporavanje priznavanja ili izvršenja odluke nego za odluke donesene u državama članicama koje obvezuje Haški protokol iz 2007. (za više informacija vidjeti poglavlje 8.).

³¹² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...]. Vidjeti također poglavlje 8. u kojem su opisane razne osnove za odbijanje ili suspenziju izvršenja u skladu s posebnim režimima Uredbi za priznavanje i izvršenje odluka.

³¹³ Središnje tijelo u [ime države] jest [...].

države].³¹⁴ Nadležno tijelo tada će poduzeti korake koji su dopušteni nacionalnim pravom za izvršenje odluke. Ti su postupci detaljno opisani u sljedećem odjeljku.

Tražite li kratak sažetak koraka koji se spominju u ovom poglavlju? Pogledajte **Kontrolni popis** na kraju ovog poglavlja.

II. Obrada zahtjeva za izvršenje

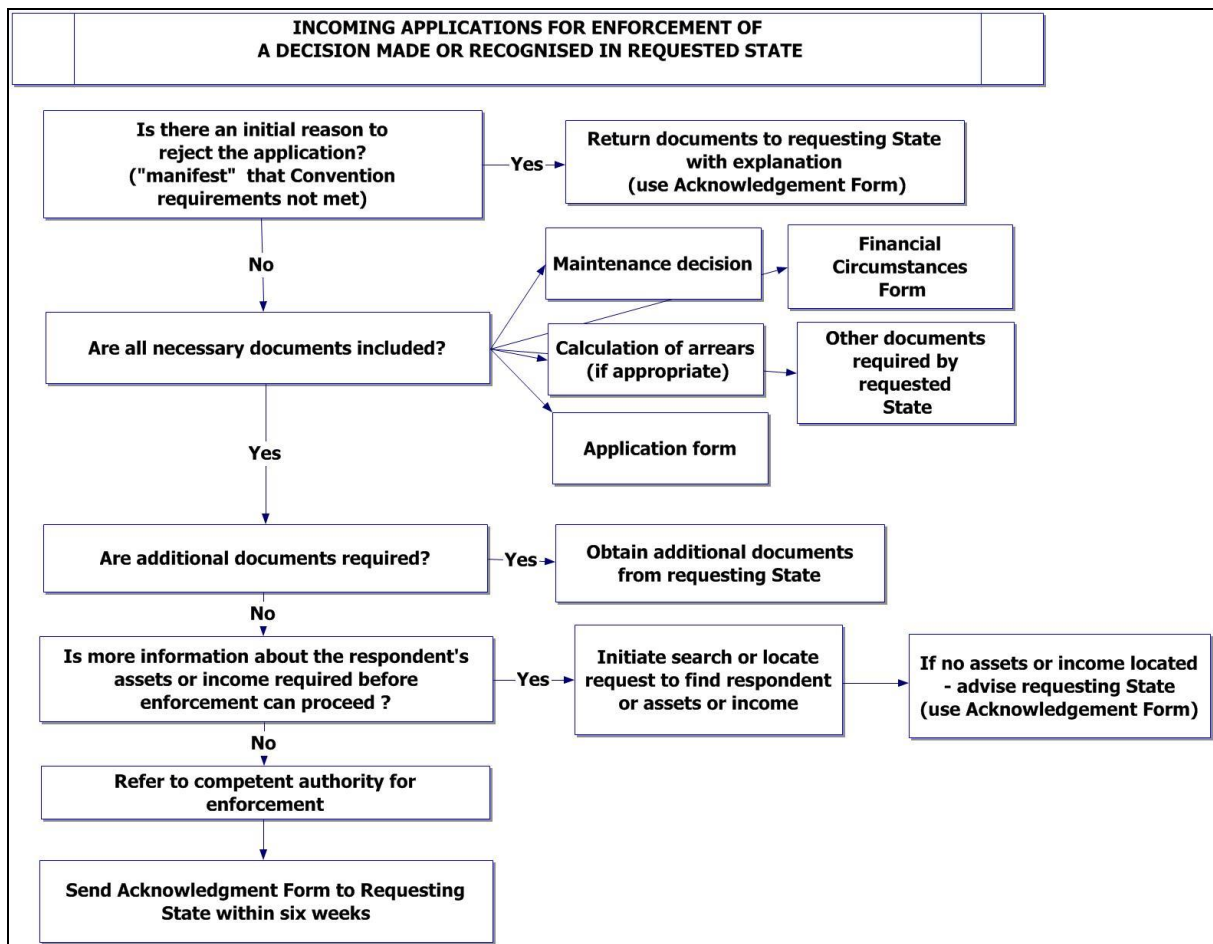
1. Osigurati da su dokumenti potpuni

626. Kada središnje tijelo u [ime države] primi zahtjev za izvršenje odluke od stranog središnjeg tijela, potrebno je pregledati je li spis potpun, utvrditi je li moguće obraditi zahtjev i potvrditi primitak spisa zahtjeva te zatražiti potrebne dodatne dokumente. Spis je zatim moguće poslati odgovarajućem tijelu u [ime države] na izvršenje.³¹⁵ Nadležno tijelo u [ime države] morat će izvršiti sličnu provjeru kao što je ona koju izvršava središnje tijelo kako bi osiguralo cjelovitost spisa zahtjeva.

---

³¹⁴ Nadležna tijela u [ime države] su [...].

³¹⁵ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

Slika 10: Dijagram (samo Konvencija) – pregled postupaka provjere zahtjeva

627. Zahtjeve primljene od središnjeg tijela u [ime države] potrebno je pravovremeno pregledati kako bi se od središnjeg tijela u državi moliteljici mogli odmah zatražiti potrebni dodatni dokumenti.

628. Ulazni spis trebao bi uključivati:

a) U skladu s Konvencijom iz 2007.

√	Obrazac za slanje
√	Obrazac zahtjeva
Prema potrebi	Tekst odluke
√	Obrazac o financijskoj situaciji
Prema potrebi	Dokument s izračunom zaostalih plaćanja
Prema potrebi	Dokaz o naknadama koje je isplatilo javno tijelo
Prema potrebi	Prevedene preslike dokumenata

Slika 11: Popis obrazaca i dokumenata

Obrazac za slanje

Svaki zahtjev podnesen u skladu s Konvencijom mora biti popraćen obrascem za slanje. Taj je obrazac obavezan. U obrascu za slanje navedene su stranke i vrsta zahtjeva. Također su navedeni dokumenti kojima je popraćen zahtjev.

Obrazac zahtjeva

U većini slučajeva koristit će se preporučeni obrazac zahtjeva.

Tekst odluke

U većini slučajeva podnositelj zahtjeva uključit će jednostavan preslik odluke. Time će se pomoći nadležnom tijelu za izvršenje da pronađe odluku i pribavi dodatne preslike ili ovjerene preslike ako su potrebni za izvršenje.

Obrazac o financijskoj situaciji

Budući da se radi o zahtjevu za izvršenje, uključuje se obrazac o financijskoj situaciji u kojem su navedeni podaci o adresi i financijskoj situaciji tuženika, u mjeri u kojoj su ti podaci poznati podnositelju zahtjeva. U tom su obrascu navedene važne informacije za izvršenje odluke.

Ako je podnositelj zahtjeva upotrijebio preporučeni obrazac, dio tog dokumenta koji se odnosi na uzdržavanu osobu ostavlja se praznim jer ti podaci nisu potrebni za podnošenje zahtjeva za izvršenje.

Dokument s izračunom zaostalih plaćanja

Ako postoje neplaćeni iznosi uzdržavanja u skladu s odlukom o uzdržavanju (zaostala plaćanja) i podnositelj ih želi izvršiti, potrebno je uključiti dokument u kojem je navedeno kako su izračunata ta zaostala plaćanja.

b) U skladu s Uredbom iz 2009.**(i) Prilog VI.**

U Uredbi je propisano da se za zahtjeve za izvršenje odluke donesene ili priznate u zamoljenoj državi članici mora upotrebljavati Prilog VI. koji je priložen tekstu Uredbe. U Uredbi je propisano da bi zahtjev trebao sadržavati najmanje sljedeće podatke (članak 57. stavak 2.):

- a) izjavu o vrsti jednog zahtjeva ili više njih;
- b) ime i podatke za kontakt, uključujući adresu i datum rođenja podnositelja zahtjeva³¹⁶;
- c) ime i, ako je poznato, adresu i datum rođenja tuženika;
- d) ime i datum rođenja svih osoba za koje se traži uzdržavanje;;
- e) razloge na kojima se zahtjev temelji;
- f) u zahtjevu uzdržavane osobe podatke o tome kamo se plaćanje za uzdržavanje šalje ili doznajuje elektroničkim putem;
- g) ime i podatke za kontakt osobe ili jedinice središnjeg tijela države članice moliteljice nadležne za obradu zahtjeva.

(ii) Za odluke priznate u skladu s odjeljkom 1. poglavlja IV. (odluke donesene u državi članici koju obvezuje Haški protokol iz 2007.)

U članku 20. Uredbe navedeni su dokumenti koji su potrebni za izvršenje (u odjeljku 1. poglavlja IV. Uredbe za odluke donesene u državi članici koju obvezuje Haški protokol iz 2007.), koje podnositelj zahtjeva mora dostaviti tijelima nadležnima za izvršenje:

- a) primjerak odluke koji ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njene autentičnosti,

³¹⁶ U slučaju obiteljskog nasilja umjesto adrese podnositelja zahtjeva može se navesti neka druga adresa, ako se u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države članice od podnositelja zahtjeva ne traži da navede svoju osobnu adresu za potrebe postupka koji se treba pokrenuti (članak 57. stavak 3.). U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

- b) izvod iz odluke koju je donio sud podrijetla uporabom obrasca iz priloga I. Uredbi (uz transliteraciju ili prijevod sadržaja, ako je potrebno)³¹⁷,
- c) kad je to potrebno, dokument o iznosu zaostalih plaćanja te datum kad je iznos izračunan.

Nadležna tijela ne smiju tražiti od podnositelja zahtjeva da dostavi prijevod odluke, osim ako se izvršenje osporava (članak 20. stavak 2.).³¹⁸

(iii) Za odluke priznate u skladu s odjeljkom 2. poglavlja IV. (odluke donesene u državi članici koju ne obvezuje Haški protokol iz 2007.)

U članku 28. Uredbe (u okviru alternativnog postupka iz odjeljka 2. za priznavanje i proglašenje izvršivosti odluka donesenih u državama članicama koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007.), uz zahtjeve se prilaže sljedeće: a) preslik odluke „koja ispunjuje uvjete potrebne za utvrđivanje njezine autentičnosti” i b) izvadak odluke koju je donio sud podrijetla na obrascu iz Priloga II. Uredbi. Ako je potrebno, zahtjev mora biti popraćen prijevodom ili transliteracijom, u skladu s odgovarajućim jezičnim zahtjevima (vidjeti poglavlje 3., dio II., odjeljak II. za više informacija o jezičnim zahtjevima u skladu s Uredbom). Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo kojemu je podnesen zahtjev možda neće tražiti od podnositelja zahtjeva da dostavi prijevod odluke (međutim, možda će biti potreban u vezi sa žalbom u skladu s člankom 32. ili člankom 33.).

U skladu s člankom 29. Uredbe, ako se ne dostavi izvadak odluke uporabom obrasca iz Priloga II. Uredbi, nadležno tijelo može odrediti rok za dostavu tog izvotka, vrijeme donošenja, prihvatiti ekvivalentni dokument ili ukinuti taj zahtjev ako nadležno tijelo smatra da ima dovoljno informacija.

(iv) Dokumenti povezani sa sudskim nagodbama i autentičnim ispravama (članak 48.).

U članku 48. Uredbe navedeni su dokumenti koji su potrebni za zahtjeve za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti sudskih nagodbi i autentičnih isprava u drugoj državi članici koje mora izdati nadležno tijelo matične države na zahtjev zainteresirane stranke, izvadak iz sudske nagodbe ili autentične isprave, upotrebljavajući Prilog I., II., III. ili IV., ako je potrebno.

(v) Dodatni dokumenti

U članku 57. stavcima 4. i 5. propisano je da zahtjevu moraju biti priloženi dodatni dokumenti koji su primjereni ili nužni, i u mjeri u kojoj je to poznato. Oni uključuju:

- financijsko stanje obveznika uzdržavanja, uključujući ime i adresu poslodavca obveznika uzdržavanja te vrstu njegove imovine i mjesto gdje se imovina obveznika uzdržavanja nalazi (članak 57. stavak 4. točka (b)).³¹⁹
- sve druge podatke koji mogu pomoći pri utvrđivanju mjesta u kojem se tuženik nalazi (članak 57. stavak 4. točka (c)).
- Uz zahtjev se prilažu svi drugi potrebni podaci ili dokumenti i, gdje je to primjenjivo, dokumenti o pravu podnositelja zahtjeva na pravnu pomoć, (članak 57. stavak 5.)

Dokaz o naknadama – javno tijelo

Ako je podnositelj zahtjeva javnog tijelo, ono je možda plaćalo naknade umjesto uzdržavanja. U nekim bi slučajevima moglo biti prikladno dostaviti dokumente iz

³¹⁷ Vidjeti poglavlje 3., dio II., odjeljak II. za više informacija o zahtjevima u vezi s jezikom i prijevodom u skladu s Uredbom.

³¹⁸ Vidjeti prethodnu bilješku.

³¹⁹ Budući da se zahtjev odnosi na izvršenje, financijsko stanje uzdržavane osobe (članak 57. stavak 4. točka (a)) obično neće biti potrebno.

kojih se vidi isplata naknada, na primjer, ako javno tijelo želi nametnuti neovisno pravo na dio zaostalog uzdržavanja.

c) Zatražiti dodatne dokumente

629. Zahtjev koji se čini nepotpunim jer su potrebni dodatni dokumenti ne smije se odbaciti. Umjesto toga potrebno je podnijeti zahtjev za dodatne dokumente središnjem tijelu u [ime države], koje se može obratiti središnjem tijelu molitelju.

630. Ako je središnje tijelo u [ime države] zatražilo dodatne dokumente, država moliteljica ima **tri mjeseca** u skladu s Konvencijom ili **90 dana** u skladu s Uredbom da dostavi dokumente. Ako zatraženi dokumenti nisu dostavljeni u navedenom roku poslat će se upit državi moliteljici. Međutim, ako traženi dokumenti nisu dostavljeni i nije moguće obraditi zahtjev, središnje tijelo u [ime države] može (ali ne mora) zaključiti spis i o tome obavijestiti državu moliteljicu.

2. Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Konvencije ili Uredbe?

631. U skladu s Konvencijom i s Uredbom središnje tijelo može odbiti obraditi zahtjev ako je „očito da zahtjevi“ iz Konvencije ili Uredbe nisu ispunjeni (vidjeti članak 12. stavak 8. Konvencije i članak 58. stavak 8. Uredbe). Okolnosti u kojima je to moguće prilično su ograničene³²⁰ i središnje tijelo može samo izabrati hoće li uzeti u obzir taj zahtjev.

632. Na primjer, središnje tijelo možda je prethodno odbilo zahtjev između istih stranaka. Ako nema novih dokaza u vezi sa zahtjevom, središnje tijelo može opet na toj osnovi odbiti zahtjev. Osim toga, zahtjev je moguće odbiti ako je iz dokumenata bilo jasno da se zahtjev ne odnosi na uzdržavanje.

633. Nadležno tijelo u [ime države] može željeti izvršiti sličnu provjeru nakon primitka zahtjeva kako bi osiguralo da nije „očito“ da zahtjevi Konvencije nisu ispunjeni i obavijestiti Središnje tijelo u [ime države] o onome što je utvrdilo, ako je primjereno.

3. Traženje mjesta u kojem se nalazi tuženik

634. U nekim ograničenim slučajevima središnje tijelo u [ime države] može željeti utvrditi gdje se tuženik nalazi prije pokretanja izvršenja, posebno ako je u skladu sa zakonom države u kojoj se odluka izvršava prije izvršenja potrebno obavijestiti tuženika³²¹ ili ako podnositelj zahtjeva nije siguran je li obveznik uzdržavanja ima boravište u zamoljenoj državi ili tamo ima imovinu ili dohotke.

635. Očekuje se da će središnje tijelo u [ime države] ili nadležno tijelo u njegovo ime prilikom izvršavanja pretraga pristupiti bazama podataka i izvorima javnih informacija u okviru ograničenja propisanih u nacionalnom pravu o zaštiti osobnih podataka (vidjeti također poglavlje 3., dio II. odjeljak VI. za dodatne informacije o zaštiti osobnih i povjerljivih podataka u skladu s Konvencijom i Uredbom).³²²

636. Ako se tuženik ili njegova imovina ili dohodci ne mogu pronaći u [ime države] središnje tijelo o tome treba obavijestiti središnje tijelo molitelja u [ime države]. Ako država moliteljica ne može dostaviti dodatne informacije kao pomoć u pronalasku tuženika, izvršenje nije moguće.

4. Odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere

637. Može biti primjereno da nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo poduzme privremene ili zaštitne mjere dok je rješavanje zahtjeva u tijeku. Te se mjere mogu

³²⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 344.

³²¹ Vidjeti bilješku 202.

³²² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

poduzeti u raznim trenucima – ili čak prije – postupka zahtjeva. Vidjeti također poglavlje 3., dio II. odjeljak VIII. za više informacija o privremenim i zaštitnim mjerama.

5. Započeti s postupkom izvršenja

638. Nadležno tijelo odgovorno za izvršenje odluka o uzdržavanju u [ime države] može sada nastaviti s izvršenjem. Vidjeti poglavlje 12. za više informacija o izvršenju odluka o uzdržavanju.

III. Dodatni materijali

A. Praktični savjeti

- U nekim će se državama pokušati postići dobrovoljno plaćanje uzdržavanja prije ili usporedno s postupkom izvršenja.³²³ Cilj svih zahtjeva za uzdržavanje jest uspostaviti dugoročan, stabilan dotok plaćanja uzdržavanoj osobi na najučinkovitiji način.
- Stoga treba uvijek imati na umu da sve zahtjeve treba rješavati na brz, učinkovit način i izbjegavati nepotrebna kašnjenja.
- Nadležna tijela moraju obavijestiti središnje tijelo u [ime države] o statusu zahtjeva za izvršenje. Središnje tijelo u [ime države] ima obvezu izvješćivanja središnjeg tijela u državi moliteljici o stanju i promjenama u vezi sa zahtjevom.

B. Povezani obrasci

Konvencija iz 2007.

Zahtjev za izvršenje odluke donesene ili priznate u zamoljenoj državi

Uredba iz 2009.:

Prilog I.
Prilog II.:
Prilog III.
Prilog IV.
Prilog VI.

C. Povezani članci

Konvencija iz 2007.

članak 10. stavak 1. točka (b)
članak 12.
članak 32.
članak 34.

Uredba iz 2009.:

Članci 16.– 43. (Poglavlje IV.)
članak 56. stavak 1. točka (b)
članak 58.
članak 41.
članak 20.

D. Povezana poglavlja Priručnika

Vidjeti poglavlje 12. – Izvršenje odluka o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

³²³ U [ime države], pokušaje za postizanje dobrovoljnog plaćanja uzdržavanja može pokrenuti [...].

IV. Kontrolni popis – ulazni zahtjevi za izvršenje

	Postupak	Upućivanje na priručnik
1.	Primiti dokumente od središnjeg tijela u [ime države]	II(1)
2.	Osigurati da su dokumenti potpuni	II(1)
3.	Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Konvencije ili Uredbe?	II(2)
4.	Prema potrebi poduzeti privremene ili zaštitne mjere	II(4)
5.	Nastaviti s izvršenjem	II(5)

V. Najčešća pitanja

Zašto nije potrebno priznavati odluku donesenu u zamoljenoj državi?

639. Priznavanje nije nužno jer se od [ime države] traži da izvrši vlastiti zahtjev, ne strani, ili zato što se od nje traži izvršenje odluke koja je već priznata.

Zašto bi se trebala primjenjivati Konvencija ili Uredba ako je riječ o zahtjevu državi da izvrši vlastitu odluku?

640. U nekim državama pristup nadležnom tijelu za izvršenje (npr. centru za socijalnu skrb) može biti ograničen na rezidente te države. Središnja tijela u zamoljenoj državi i državi moliteljici također mogu pomoći u prijenosu plaćanja ako je to potrebno i ako to mogu učiniti. Ako je u zamoljenoj državi potrebna pravna pomoć za pokretanje postupka izvršenja, ta se pomoć podnositelju zahtjeva pruža besplatno, ako je zahtjev podnesen u skladu s Konvencijom ili Uredbom koja se primjenjuje između dvije države ugovornice ili države članice.³²⁴

VI. Izravni zahtjevi za izvršenje odluke donesene ili priznate u [ime države]

641. Podnositelji zahtjeva mogu nadležnim tijelima podnositi izravne zahtjeve, koji se ne podnose putem središnjeg tijela. U tim će slučajevima nadležna tijela morati biti svjesna zahtjeva za dokumentima ili preporuka u skladu s Konvencijom ili Uredbom (vidjeti prethodni odjeljak II.1), a posebno zahtjeva za dokumentima u skladu s člankom 20. Uredbe za potrebe izvršenja u skladu postupkom iz poglavlja IV. odjeljka 1. (vidjeti također poglavlje 12. ovog Priručnika o izvršenju odluke o uzdržavanju). U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

³²⁴ U skladu s nacionalnim pravom [ime države], o postupku za odobravanje pravne pomoći, vidjeti bilješku 86.

Poglavlje 12. - Obrada ulaznih zahtjeva za donošenje odluke o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. ili Uredbom iz 2009.

I. Pregled

A. Kada će se upotrebljavati ovaj zahtjev

642. Zahtjev za **donošenje** odluke o uzdržavanju u [ime države], kao države ugovornice Konvencije ili države članice u kojoj se primjenjuje Uredba, prima se u sljedećim okolnostima:

- ako odluka o uzdržavanju ne postoji i uzdržavana osoba treba donošenje odluke ili
- ako priznavanje i izvršenje strane odluke u [ime države] nije moguće (ili je odbijeno, samo u skladu s Konvencijom, jer ne postoji osnova za priznavanje i izvršenje u skladu s člankom 20. ili u skladu s osnovama iz članka 22. točaka (b) ili (e) Konvencije).

Donošenje se odnosi na postupak stjecanja odluke o uzdržavanju ako odluka o uzdržavanju ne postoji ili se odluka o uzdržavanju koja postoji iz nekog razloga ne može priznati ili izvršiti. Donošenje odluke može uključivati utvrđivanje roditeljstva, ako je to potrebno za donošenje odluke o uzdržavanju.

643. Zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju može uključivati zahtjev za utvrđivanje roditeljstva.

644. Na zahtjeve za donošenje odluke o uzdržavanju primjenjuju se članak 10. stavak 1. točke (c) i (d) Konvencije i članak 56. stavak 1. točke (c) i (d) Uredbe. (Potpuni opis područja primjene i primjene Uredbe i Konvencije dostupan je u poglavlju 3., dijelu I.).

B. Primjer predmeta

645. **Uzdržavana osoba** ima boravište u državi A. Ima dvoje djece. Otac djece preselio se u [ime države]. Uzdržavana osoba željela bi dobiti uzdržavanje od oca djece. Država A i [ime države] države su ugovornice Konvencije ili države članice Europske unije u kojima se primjenjuje Uredba.

Kako to funkcionira u skladu s Konvencijom i Uredbom

646. Uzdržavana osoba podnijet će zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju. Taj zahtjev središnje tijelo iz države A šalje središnjem tijelu u [ime države]. Obavješćuje se obveznik uzdržavanja i odluka o uzdržavanju donosi se u skladu sa zakonima (uključujući pravila međunarodnog privatnog prava)³²⁵ zamoljene države ([ime države]). Ako je potrebno, bit će također proveden test utvrđivanja roditeljstva.

Uzdržavana osoba znači osoba kojoj se duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Uzdržavana osoba može biti roditelj ili bračni drug, dijete, udomitelji, rođaci ili netko drugi tko se brine za dijete. U nekim se državama ta osoba naziva primatelj uzdržavanja, obveznik, roditelj koji ima skrbništvo ili njegovatelj.

C. Tko može podnijeti zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju?

647. Ako ne postoji odluka o uzdržavanju, zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju može podnijeti samo uzdržavana osoba. Samo u skladu s Konvencijom, ako odluka

³²⁵ Ako je zamoljena država članica Europske unije u kojoj se primjenjuje Uredba iz 2009., primjenjivat će se izravna pravila nadležnosti iz Uredbe. Više informacija o izravnim pravilima nadležnosti u skladu s Uredbom dostupno je u poglavlju 4. Ako zamoljenu državu obvezuje ili je stranka Haškog protokola iz 2007., primjenjivat će se pravila o mjerodavnom pravu iz Protokola. Više informacija o Haškom protokolu iz 2007. dostupno je u poglavlju 5.

postoji ali se ne može priznati ili izvršiti zbog rezerve u skladu s Konvencijom³²⁶, javno tijelo koje djeluje u ime uzdržavane osobe ili koje je plaćalo naknade umjesto uzdržavanja također može podnijeti zahtjev za donošenje odluke o uzdržavanju. Uzdržavana osoba mora imati boravište u državi ugovornici Konvencije ili državi članici u kojoj se primjenjuje Uredba.

Tražite li kratak sažetak postupaka za podnošenje ovog zahtjeva? Pogledajte **Kontrolni popis** na kraju ovog poglavlja.

D. Donošenje odluke o uzdržavanju kada postojeću odluku nije moguće priznati

1. U skladu s Konvencijom

648. Kao što je opisano u poglavlju 7. ovog Priručnika, u skladu s Konvencijom, u nekim situacijama zamoljena država može odbiti priznavanje i izvršenje postojeće odluke zbog rezerve skladu s člankom 20. stavkom 2. u odnosu na osnovu za priznavanje i izvršenje koja se primjenjuje na odluku. Na primjer, ako je odluka donesena na temelju uobičajenog boravišta uzdržavane osobe u matičnoj državi i u članku 20. nije moguće pronaći niti jednu drugu osnovu za priznavanje i izvršenje odluke, zamoljena država može odbiti priznati odluku. U tom će slučaju biti potrebno donijeti novu odluku.

649. Imajte na umu da Europska unija, kao država ugovornica Konvencije iz 2007., neće izjaviti takvu rezervu u skladu s člankom 20. stavkom 2. Konvencije i stoga takva situacija neće nastati za nadležna tijela u Europskoj uniji koja rješavaju predmete u skladu s Konvencijom.³²⁷

650. Države ugovornice Konvencije koje su izjavile takvu rezervu u tom slučaju ne moraju podnijeti novi zahtjev – zahtjev za donošenje odluke – jer zamoljena država mora poduzeti sve odgovarajuće mjere za donošenje nove odluke (članak 20. stavak 4.) pod uvjetom da tuženik ima „uobičajeno boravište“ u zamoljenoj državi. Postupci opisani u ovom poglavlju u tom bi se slučaju primjenjivali na donošenje odluke.

651. To može značiti da su potrebne dodatne informacije i dokumentacija od uzdržavane osobe, na primjer, ako su troškovi odgoja djeteta važni za utvrđivanje iznosa uzdržavanja. Taj je zahtjev potrebno podnijeti središnjem tijelu države moliteljice.

652. Međutim, u ovoj je situaciji važno napomenuti da pri podnošenju zahtjeva za donošenje nove odluke nije potrebno utvrditi prihvatljivost djeteta ili djece za podnošenje zahtjeva za uzdržavanje (članak 20. stavak 5.)³²⁸. Postojećom odlukom osigurava se osnova da djeca imaju pravo podnijeti zahtjev za uzdržavanje djeteta.

653. Može se dogoditi također da podnositelj zahtjeva ima odluku o uzdržavanju, ali zna da će se tuženik u zamoljenoj državi ([ime države]) moći uspješno usprotiviti zahtjevu za priznavanje ili priznavanje i izvršenje. U skladu s Konvencijom, to bi moglo biti moguće jer ne postoji niti jedna od osnova za priznavanje i izvršenje odluke ili zato što je odluka takve vrste koju zamoljena država ne može izvršiti.³²⁹ U tom će slučaju uzdržavana

³²⁶ Imajte na umu da Europska unija, kao država ugovornica Konvencije iz 2007., neće izjaviti takvu rezervu u skladu s člankom 20. stavkom 2. Konvencije. *Odluka Vijeća br. 2011/432/EU (prethodna bilješka 59)*.

³²⁷ Vidjeti prethodnu bilješku.

³²⁸ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavke 469. – 471. Imajte na umu da u Konvenciji u tom kontekstu nije definiran pojam „prihvatljivosti“ i stoga će se značenje tog pojma utvrditi u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države te će se u skladu s time odlučivati jesu li potrebni dodatni podaci ili dokazi za donošenje odluke o uzdržavanju.

³²⁹ Na primjer, u odluci se može utvrditi iznos uzdržavanja kao postotak od plaće i to zamoljena država smatra preopćenitim da bi moglo biti izvršivo. Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 255. U [ime države] [...].

osoba morati podnijeti zahtjev za donošenje nove odluke umjesto zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje.³³⁰

654. Ti će se zahtjevi također rješavati na isti način kao i bilo koji drugi zahtjev iz ovog poglavlja. Međutim, u skladu s Konvencijom, budući da se nova odluka ne donosi zbog odbijanja priznanja i izvršenja postojeće odluke zbog rezerve (članak 20. stavak 4.), neće se primjenjivati pretpostavka o prihvatljivosti iz članka 20. stavka 5. Prihvatljivost djece za uzdržavanje morat će se utvrditi u okviru zahtjeva za donošenje nove odluke.

2. U skladu s Uredbom

655. U skladu s Uredbom, činjenične situacije u kojima odluka donesena u drugoj državi članici ne može biti priznata ili priznata i proglašena izvršivom trebale bi biti mnogo rjeđe nego u skladu s Konvencijom (vidjeti poglavlje 8. ovog Priručnika u kojem je opisan postupak za priznavanje i izvršenje odluka u skladu s Uredbom). Međutim, ako postoje okolnosti kada odluku donesenu u jednoj državi članici nije moguće priznati i/ili izvršiti u drugoj državi članici u skladu s Uredbom, podnositelj zahtjeva može upotrijebiti zahtjev za donošenje odluke u skladu s Uredbom za donošenje nove odluke u zamoljenoj državi.

II. Obrada ulaznih zahtjeva za donošenje odluke o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. ili Uredbom iz 2009.

A. Općenito

656. Ovim su odjeljkom obuhvaćeni opći zahtjevi za obradu ulaznih zahtjeva za donošenje odluke o uzdržavanju. Posebni postupci bit će u skladu s unutarnjim pravom i postupcima u [ime države]. Neke države odluke donose u sudskom postupku, a u drugima se zahtjev šalje upravnom tijelu koje donosi odluku.³³¹

657. Važno je napomenuti da će u državama članicama u kojima se primjenjuje Uredba nadležna tijela primjenjivati pravila o nadležnosti iz Uredbe na sve zahtjeve za donošenje odluke i izravne zahtjeve u skladu s Konvencijom ili Uredbom ako su unutar materijalnog i privremenog područja primjene Uredbe (vidjeti također poglavlje 3., dio I. odjeljak III. za više informacija o području primjene Uredbe i poglavlje 4. o pravilima nadležnosti Uredbe). Osim toga, u onim državama članicama Europske unije u kojima se primjenjuje Uredba i koje obvezuje Haški protokol iz 2007., nadležna tijela primjenjivat će Protokol na sve zahtjeve za donošenje odluke i izravne zahtjeve ako su unutar materijalnog i vremenskog područja primjene Protokola (vidjeti također poglavlje 5. Haškog protokola iz 2007.). Pravila o nadležnosti iz Uredbe i pravila o mjerodavnom pravu iz Protokola univerzalno su primjenjiva u odnosu na zemljopisno područje primjene.

658. S druge strane, u državama ugovornicama Konvencije koje su izvan Europske unije, na zahtjeve za donošenje odluke u prvom se redu u vezi s pitanjima nadležnosti i s pitanjima mjerodavnog prava primjenjuje nacionalno pravo (osim ako je država ugovornica stranka Haškog protokola iz 2007.).

659. U Konvenciji i Uredbi propisani su neki opći koraci za zahtjeve. Središnje tijelo u [ime države] obaviti će početni pregled zahtjeva po primitku, ako je potrebno zatražiti će dodatne dokumente i zatim će se zahtjev proslijediti nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu u zamoljenoj državi, u ovom slučaju [ime države], radi donošenja odluke.

660. Nakon donošenja odluke, ako je podnositelj zatražio izvršenje odluke, odluku će izvršavati nadležno tijelo u zamoljenoj državi.

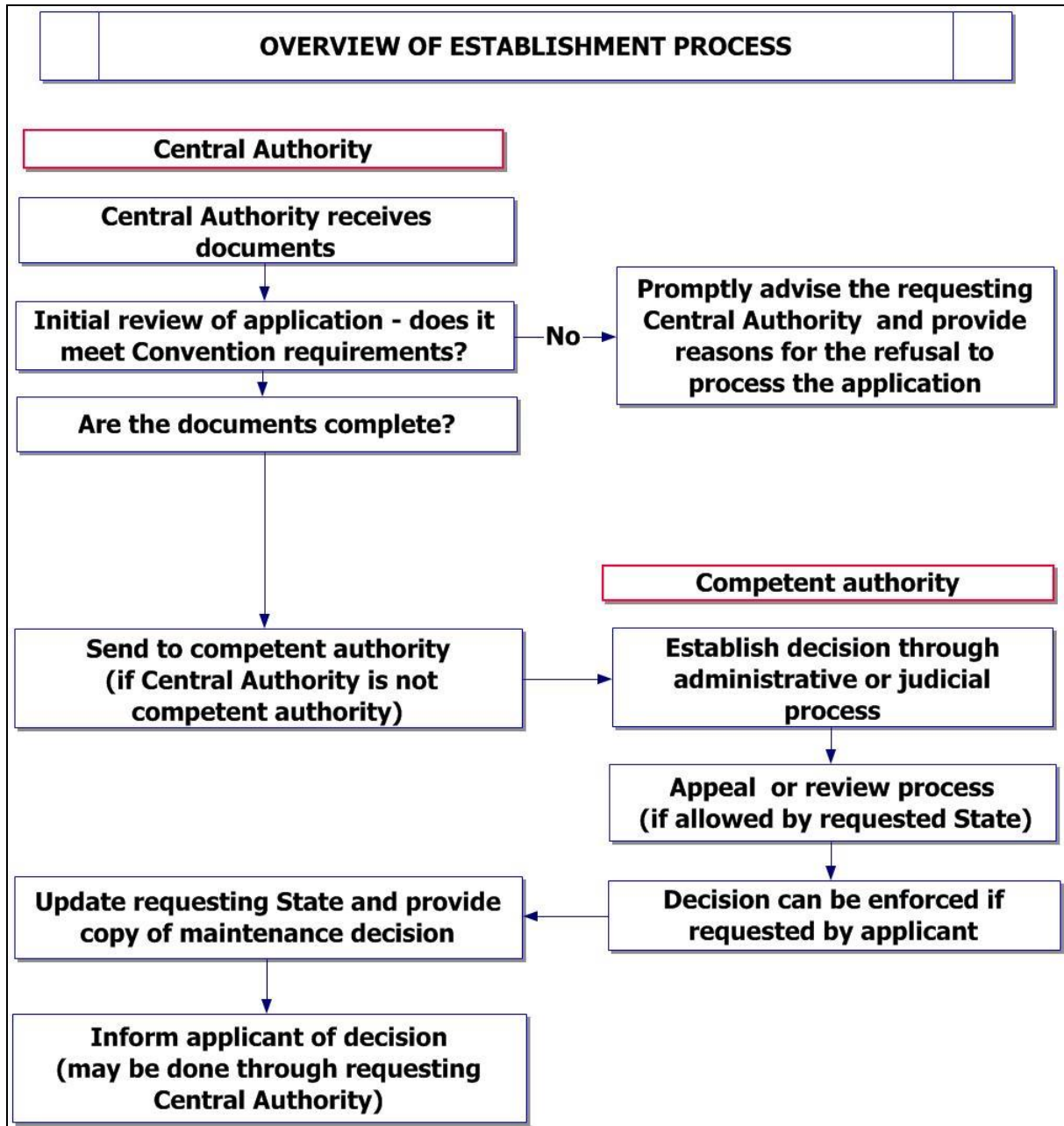
³³⁰ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 255.

³³¹ [Ime države] upotrebljava[sudske / pravosudne] [upravne] postupke za donošenje odluke i/ili iznos uzdržavanja. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela u [ime države] su [...].

B. Dijagram

661. U dijagramu u nastavku prikazan je pregled postupka donošenja odluke.

Slika 12: Pregled postupka donošenja odluke

C. Koraci u postupku donošenja odluke

1. Početni pregled središnjeg tijela u [ime države]

662. Svrha je početnog pregleda središnjeg tijela u [ime države], kao središnjeg tijela u **zamoljenoj državi** provjeriti utemeljenost zahtjeva, cjelovitost dokumentacije te je li zahtjev moguće rješavati. Ako je potrebno, moguće je izvršiti potragu radi pronalaženja

Država moliteljica država je ugovornica Konvencije ili država članica u kojoj se primjenjuje Uredba koja pokreće postupak povodom zahtjeva i podnosi zahtjev u ime podnositelja zahtjeva koji živi u toj državi.
Zamoljena država znači država ugovornica Konvencije ili država članica u kojoj se primjenjuje Uredba i od koje se traži obrada zahtjeva.

obveznika uzdržavanja/tuženika, posebno ako nije sigurno boravi li on ili ona u [ime države], ili u toj državi ima imovinu ili dohotke. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] morat će izvršiti sličnu provjeru.

a) Nisu ispunjeni zahtjevi iz Konvencije ili Uredbe

663. Člankom 12. stavkom 8. Konvencije i člankom 58. stavkom 8. Uredbe dopušteno je zamoljenom središnjem tijelu da odbije rješavati zahtjev ako je „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Konvencije ili Uredbe. To ne znači da zamoljeno središnje tijelo određuje je li zahtjev utemeljen. Očekuje se da će zamoljeno središnje tijelo, u ovom slučaju središnje tijelo u [ime države], provjeriti zahtjev kako bi osiguralo da se njime ne zlouporabljuje postupak ili je u potpunosti izvan područja primjene Konvencije – na primjer, zahtjev koji se odnosi samo na uzdržavanje djece.

664. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] možda će htjeti izvršiti sličan prethodni pregled i bez odlaganja obavijestiti središnje tijelo [ime države] o nedostajućim dokumentima.

b) Nepotpuni dokumenti

665. Potrebno je pregledati ulazni spis kako bi se osiguralo da je dokumentacija potpuna. U skladu s Konvencijom, u svakom predmetu donošenja odluke potreban je obvezni obrazac za slanje i vjerojatno preporučeni obrazac zahtjeva za donošenje odluke i obrazac o financijskoj situaciji te drugi obrasci ako je potrebno. U skladu s Uredbom, u svakom predmetu donošenja odluke, obavezna je uporaba obrasca iz Priloga VII. Uredbe (u skladu sa zahtjevima u vezi sa sadržajem zahtjeva koji su propisani u članku 57. Uredbe). Ostali će se potrebni dokumenti razlikovati ovisno o pojedinim činjenicama svakog slučaja (npr. je li dijete punoljetno ili blizu punoljetnosti).

Središnje tijelo javno je tijelo koje je država ugovornica Konvencije ili država članica u kojoj se primjenjuje Uredba odredila za izvršavanje ili obavljanje dužnosti upravne suradnje i pomoći u skladu s Konvencijom ili Uredbom.

c) **Utvrđivanje mjesta u kojem se nalazi tuženik/obveznik uzdržavanja**

666. U nekim slučajevima podnositelj zahtjeva neće znati gdje se tuženik točno ili trenutačno nalazi. Prema tome, kako bi mogla nastaviti s obradom zahtjeva, zamoljena država, [ime države], mora upotrijebiti resurse koje ima na raspolaganju za pronalaženje obveznika uzdržavanja. U svakom slučaju, obveznik uzdržavanja morat će u nekom trenutku biti obaviješten o zahtjevu za uzdržavanje i, ako se traži izvršenje odluke, za taj će postupak biti potrebno znati gdje se nalazi obveznik uzdržavanja.

667. U nekim slučajevima, slučajevima kada nije sigurno da obveznik uzdržavanja uopće ima boravište u [ime države], možda je pametno čim prije završiti potragu. Ako je utvrđeno da obveznik uzdržavanja nema boravište u [ime države], može se obavijestiti država moliteljica i zahtjev se može poslati drugoj državi ugovornici ili državi članici. U drugim će slučajevima potrebne pretrage izvršiti **nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo** u okviru samog postupka donošenja odluke, a ne kao prethodni korak.³³²

Nadležno tijelo je određene države koje ima dužnost ili mu je zakonom dopušteno izvršavati posebne zadaće u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Nadležno tijelo može biti sud, upravno tijelo, program za naplatu uzdržavanja za djecu ili neko drugo državno tijelo koje izvršava neke od zadaća povezane s Konvencijom ili Uredbom.

668. U svakom je slučaju važno zapamtiti da nije obavezno dati adresu ili kontaktne podatke tuženika s državom moliteljicom. Razmjena informacija mora se vršiti u skladu s

³³² U [ime države] [...].

Konvencijom ili Uredbom i nacionalnim zakonima o zaštiti osobnih podataka (vidjeti poglavlje 3., dio II. odjeljak VI. za više informacija o privatnosti i pitanjima zaštite podataka).

d) **Započeti s postupkom donošenja odluke**

669. Kada su izvršeni svi početni koraci, nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] može početi rješavati zahtjev.³³³ U sljedećem su odjeljku opisani postupci za donošenje odluke.

2. Donošenje odluke o uzdržavanju – nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo

670. Budući da pojedine države upravljaju sa zahtjevima za donošenje odluke na različite načine, u ovom su odjeljku propisana opća načela te su uključene detaljne informacije koje su nužne za donošenje odluka u skladu s nacionalnim pravom [ime države]. Svrha mu je dati pregled koraka koji će se primjenjivati na sve zahtjeve.

671. U skladu s unutarnjim postupcima [ime države], sljedeći se koraci poduzimaju kao dio postupka donošenja odluke o uzdržavanju.

(1) Odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere

672. Može biti primjereno da nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo poduzme privremene ili zaštitne mjere dok je rješavanje zahtjeva u tijeku. Te se mjere mogu poduzeti u raznim trenucima – ili čak prije – postupka povodom zahtjeva. Vidjeti također poglavlje 3., dio II. odjeljak VIII. za više informacija o privremenim i zaštitnim mjerama.

(2) Nadležnost

673. Ako je zamoljena država članica Europske unije u kojoj se primjenjuje Uredba iz 2009., primjenjivat će se izravna pravila nadležnosti iz Uredbe. Uredba [se] primjenjuje u [ime države]. Više informacija o izravnim pravilima nadležnosti u skladu s Uredbom dostupno je u poglavlju 4. Ako zamoljena država nije država članica Europske unije, nadležnost nadležnog tijela u pitanju utvrdit će se u skladu s njezinim nacionalnim pravom, uključujući pravila privatnog međunarodnog prava.³³⁴

(3) Provjera dokumentacije

674. Izvršit će se provjera dokumentacije kako bi se osiguralo da je potpuna i da ispunjuje posebne kriterije – kao što je potreba za ovjerom dokumenata.³³⁵ U Konvenciji ili Uredbi ne postoji zahtjev da uvijek treba dostaviti ovjerene dokumente (međutim, za opis autentičnosti/zahtjeva za odobrenje u odnosu na neke dokumente u skladu s Uredbom, molimo vidjeti poglavlje 3., dio II.). Ako su u skladu s nacionalnim pravom [ime države] obvezni određeni dokumenti koji nisu dostavljeni, obratite se državi moliteljici putem središnjeg tijela u [ime države].

(4) Obavješćivanje obveznika uzdržavanja

675. U svakom postupku povodom zahtjeva za donošenje odluke o uzdržavanju, **obveznik uzdržavanja** mora biti obaviješten o zahtjevu ili procjeni uzdržavanja. U nekim

Obveznik uzdržavanja

osoba je koja duguje ili navodno duguje uzdržavanje. Obveznik uzdržavanja može biti roditelj, bračni drug ili bilo koja osoba koja, u skladu s zakonima mjesta gdje je donesena odluka, ima obvezu plaćati

³³³ U [ime države] nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo je [...].

³³⁴ Ako će se odluka koja se donosi priznavati i/ili izvršavati u drugoj državi, treba uzeti u obzir račun o osnovama nadležnosti koje su prihvaćene za potrebe priznavanja stranom državi, a posebno o osnovama iz članka 20. Konvencije. Na primjer, Sjedinjenim Američkim Državama neće priznavati i izvršavati strane odluke temelju nadležnosti mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište. Međutim, u tim okolnostima, država ugovornica može izjaviti rezervu na tu i na slične stvari u skladu s člankom 2. Konvencije država ugovornica može izjaviti rezervu na tu i na slične stvari u svrhu priznavanja i izvršavanja stranih odluka. Međutim, u tim okolnostima, država ugovornica imat će obavezu, ako obveznik uzdržavanja ima uobičajeno boravište u toj državi, poduzeti sve primjerene mjere za donošenje odluke u korist uzdržavane osobe (vidjeti članak 20. stavak 4.).

³³⁵ U [ime države] [...].

državama to će se dogoditi vrlo rano u postupku i obveznik uzdržavanja bit će obaviješten da se traži uzdržavanje i morat će dostaviti financijske podatke nadležnom tijelu koje je odgovorno za donošenje odluke o uzdržavanju.³³⁶ Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo zatim će utvrditi iznos uzdržavanja.

676. Osim toga, od obveznika uzdržavanja može se tražiti da dostavi financijske ili ostale podatke nužne za utvrđivanje dohodaka i mogućnosti za plaćanje uzdržavanja.

(5) Upućivanje na rješavanje sporova ili slične postupke

677. U nekim državama mogu biti dostupne usluge kao što je alternativno rješavanje sporova, posredovanje ili pomoć s pripremom dokumenata kako bi se osiguralo brzo rješavanje zahtjeva. One će, prema potrebi, biti dostupne podnositeljima zahtjeva i tuženicima. U nekim se državama ulažu naponi u donošenje odluke na temelju suglasnosti ili dogovora.³³⁷

(6) Utvrđivanje roditeljstva

678. U nekim zahtjevima uzdržavana osoba može zatražiti utvrđivanje roditeljstva obveznika uzdržavanja/tuženika bez obzira na to je li on roditelj djeteta ili djece i zatražiti gensko testiranje. O zakonodavstvu zamoljene države ovisit će može li to zatražiti obveznik uzdržavanja. Na primjer, u nekim državama neće biti zatražen test za utvrđivanje roditeljstva niti će zahtjev biti dopušten ako je dijete rođeno u braku roditelja.³³⁸

679. Ako je potrebno provesti test utvrđivanja roditeljstva, u Konvenciji i Uredbi propisano je da nadležno tijelo mora „pružiti pomoć” za utvrđivanje roditeljstva (članak 6. stavak 2. točka (h) i članak 51. stavak 2. točka (g) Uredbe). To ne znači da središnje tijelo u zamoljenoj državi (tj. u [ime države]) mora osigurati gensko testiranje na zahtjev obveznika uzdržavanja. Međutim, ono bi trebalo moći savjetovati tuženika/obveznika uzdržavanja o objektima za testiranje ili agencijama koje mogu izvršiti testiranje.³³⁹

680. Međutim, to ne znači da zamoljena država mora platiti test za utvrđivanje roditeljstva ako ga je zatražio obveznik uzdržavanja. Zamoljena država može tražiti od obveznika uzdržavanja/tuženika da plati testiranje kao preduvjet za podnošenje zahtjeva.³⁴⁰

681. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela možda će željeti provjeriti je li središnje tijelo pokušalo zatražiti od navodnog oca da dobrovoljno prihvati roditeljstvo. Osim toga, ako je potrebno, središnje tijelo mora provjeriti koje se pravo primjenjuje na utvrđivanje roditeljstva (vidjeti također poglavlje 3., dio I. odjeljak I.A za daljnje informacije u vezi s pitanjima roditeljstva).

(7) Pravna pomoć i troškovi testa za utvrđivanje roditeljstva

682. Troškovi genskog testiranja za utvrđivanje roditeljstva razlikuju se među državama. Jedno je osnovnih načela Konvencije i Uredbe da se usluge, uključujući pravnu pomoć, moraju uzdržavanoj osobi pružati besplatno, za potrebe zahtjeva u vezi s obvezama uzdržavanja djeteta mlađeg od 21 godine. To uključuje zahtjeve za donošenje odluke (Vidjeti članak 15. stavak 1. Konvencije i članak 46. stavak 1. Uredbe). To znači da uzdržavana osoba ne bi trebala snositi troškove testa za utvrđivanje roditeljstva.³⁴¹

³³⁶ Vidjeti bilješku 290.

³³⁷ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³³⁸ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³³⁹ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁴⁰ Vidjeti bilješku 96.

³⁴¹ Osim ako zamoljena država smatra da je zahtjev očito neutemeljen (članak 15. stavak 2. Konvencije i članak 46. stavak 2. Uredbe. Samo u skladu s Konvencijom, država također može izjaviti da će se za utvrđivanje prihvatljivosti za besplatne usluge upotrijebiti ocjena imovinskog stanja djeteta. Europska unija neće to izjaviti i stoga se u državama članicama Europske unije neće primjenjivati ocjena imovinskog stanja djeteta u skladu s Konvencijom u ovom kontekstu (vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU (prethodna bilješka 59)).

683. Za više informacija o pružanju pravne pomoći vidjeti poglavlje 3., dio II., odjeljak VII.

(8) Utvrđivanje mjerodavnog prava

684. Prije utvrđivanja iznosa uzdržavanja, tj. predmeta spora, nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo morat će utvrditi mjerodavno pravo, domaće ili strano. Za više informacija u vezi s pitanjima mjerodavnog prava u skladu s Konvencijom i Uredbom, vidjeti poglavlje 5.

685. Ako je utvrđeno da se na spor primjenjuje strano pravo, nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo morat će pronaći i utvrditi sadržaj primjenjivog stranog prava. Za više informacija o pronalasku i utvrđivanju stranog prava, dostupno je u poglavlju 6.

(9) Utvrđivanje iznosa uzdržavanja

686. Nakon rješavanja svih pitanja roditeljstva i okončanja svih prethodnih koraka koji su propisani unutarnjim postupcima u [ime države], bit će donesena odluka o uzdržavanju. Važno je napomenuti da se kod utvrđivanja iznosa uzdržavanja neke države koriste smjernicama za uzdržavanje djece koje se temelje na dohodcima obveznika uzdržavanja ili na kombinaciji dohodaka uzdržavane osobe i obveznika uzdržavanja. U drugima se uzdržavanje utvrđuje samo na temelju troškova odgoja djece.³⁴²

(10) Žalbeni postupci ili postupci preispitivanja

687. Nadležno tijelo ili središnje tijelo moraju odluku o uzdržavanju, odmah nakon donošenja, priopćiti svim strankama, uključujući podnositelja zahtjeva. Žalba ili preispitivanje mogu biti dopušteni u skladu s pravom zamoljene države.³⁴³ Taj će pravni lijek biti dostupan i podnositelju zahtjeva ako mu je zahtjev za dodjelu uzdržavanja odbijen ili podnositelj osporava dodijeljeni iznos uzdržavanja. Dobra je praksa savjetovati podnositelja zahtjeva, uz pomoć središnjeg tijela, o dostupnim žalbenim postupcima i postupcima preispitivanja te o vremenskim rokovima za ostvarivanje tih prava.³⁴⁴

688. Ako je za podnošenje žalbe potrebna pravna pomoć, navedeno se primjenjuje i na zahtjev da zamoljena država [ime države] mora pružati besplatnu pravnu pomoć uzdržavanoj osobi/podnositelju zahtjeva. Međutim, imajte na umu da se u slučaju žalbe može ponovno procjenjivati pravo podnositelja na besplatnu pravnu pomoć jer će zamoljena država prije pružanja besplatne pravne pomoći možda prvo razmatrati osnovanost žalbe.³⁴⁵

(11) Izvršiti odluku o uzdržavanju

689. Nakon donošenja odluke, ako je podnositelj zatražio izvršenje odluke (to će biti navedeno na mjerodavnom obrascu zahtjeva), nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo trebalo bi nastaviti s izvršenjem (vidjeti poglavlje 12. za informacije o izvršenju odluka o uzdržavanju).

(12) Izvješća o stanju

690. Važno je da država moliteljica bude obaviještena o stanju u postupku povodom zahtjeva za donošenje odluke. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo mora redovito obavješćivati središnje tijelo u [ime države] o statusu zahtjeva za donošenje odluke. Središnje tijelo ima obvezu izvješćivanja središnjeg tijela u državi moliteljici o stanju i promjenama u vezi sa zahtjevom.

---

³⁴² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁴³ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁴⁴ Vidjeti prethodnu bilješku.

³⁴⁵ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 386.

III. Dodatni materijali

A. Praktični savjeti

- Ako se podnositelj zahtjeva i tuženik nagode u vezi s odlukom o uzdržavanju, potrebno je odmah obavijestiti središnje tijelo [ime države] kako bi ono moglo obavijestiti središnje tijelo države moliteljice koje će potom zatvoriti spis.
- U skladu s Konvencijom, sve su države ugovornice obavezne što žurnije rješavati zahtjeve. To je posebno važno u pogledu zahtjeva za donošenje odluke jer podnositelj zahtjeva i dijete nemaju pravo na uzdržavanje do donošenja odluke. Nepotrebni kašnjenjima s donošenjem odluka o uzdržavanju često se mogu obiteljima uzrokovati velike poteškoće.

B. Povezani obrasci

Konvencija iz 2007.

Zahtjev za donošenje odluke
Obrazac za slanje
Obrazac o financijskoj situaciji

Uredba iz 2009.:

Prilog VII.

C. Povezani članci

Konvencija iz 2007.

članak 10.
članak 11.
članak 12.
članak 14.
članak 15.
članak 20.
članak 22.

Uredba iz 2009.:

članak 56.
članak 57.
članak 58.
članak 44.
članak 46.

D. Povezana poglavlja Priručnika

Poglavlje 3. – Pitanja opće primjene: Konvencija iz 2007. i Uredba iz 2009.

Vidjeti poglavlje 4. – Uredbe iz 2009.: Izravna pravila o nadležnosti

Vidjeti poglavlje 5. – Mjerodavno pravo u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

Vidjeti poglavlje 6. – Pronalaženje i utvrđivanje stranog prava

Vidjeti poglavlje 12. – Izvršenje odluka o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

IV. Kontrolni popis – ulazni zahtjevi za donošenje odluke

	Postupak	Upućivanje na priručnik
1.	Primiti dokumente od središnjeg tijela u [ime države]	II(C)(1)
2.	Osigurati da su dokumenti potpuni i da je zahtjev unutar područja primjene Konvencije ili Uredbe	II(C)(1)
3.	Poduzeti sve odgovarajuće privremene mjere	II(C)(2)(1)
4.	Donijeti odluku o uzdržavanju	II(C)(2)
(i)	Pregledati dokumente i obavijestiti obveznika uzdržavanja	II(C)(2)(4)
(ii)	Utvrđivanje roditeljstva, ako je potrebno	II(C)(2)(6)
(iii)	Utvrđivanje iznosa uzdržavanja	II(C)(2)(9)
5.	Obavijestiti obveznika uzdržavanja i uzdržavanu osobu te središnje tijelo molitelja	II(C)(2)(10)
6.	Žalbeni postupak ili postupak preispitivanja, ako je dopušten	II(C)(2)(10)
7.	Uputiti odluku na izvršenje ako je to zatražio podnositelj zahtjeva	II(C)(2)(11)

V. Najčešća pitanja

Kako podnositelj zahtjeva može saznati što se dogodilo sa zahtjevom?

691. Ako podnositelj zahtjeva ima pitanja, on ili ona trebali bi se obratiti središnjem tijelu u državi moliteljici kako bi saznali u kojoj se fazi nalazi zahtjev. Središnje tijelo u [ime države] neće biti u izravnom kontaktu s podnositeljem zahtjeva osim ako je pristalo prihvaćati izravne upite. U skladu s Konvencijom, središnje tijelo [ime države] mora potvrditi primitak zahtjeva u roku od šest tjedana i u roku od tri mjeseca od potvrde primitka zahtjeva dostaviti izvješće o stanju obrade zahtjeva. U skladu s Uredbom, središnje tijelo [ime države] mora potvrditi primitak zahtjeva u roku od 30 dana i u roku od 60 dana od potvrde primitka zahtjeva dostaviti izvješće o stanju obrade zahtjeva.

Može li obveznik uzdržavanja/tuženik osporiti očinstvo?

692. To će ovisiti o zakonu zamoljene države. U nekim će državama zahtjev za utvrđivanje roditeljstva biti odbijen, primjerice ako su stranke bile u braku.³⁴⁶

Koju ulogu ima središnje tijelo ako je zatražen test utvrđivanja roditeljstva?

693. Središnje tijelo [ime države] trebalo bi pomoći u postupku ako je testiranje zatražio podnositelj zahtjeva. Središnje tijelo u [ime države] trebalo bi se obratiti središnjem tijelu molitelju i olakšati sudjelovanje podnositelja zahtjeva u postupku testiranja.

694. Ako testiranje smije zatražiti obveznik uzdržavanja, [ime države], zamoljena država nije obavezna osigurati testiranje. Međutim, nadležno tijelo u [ime države] može željeti pružiti informacije obvezniku uzdržavanja o načinu provođenja testa utvrđivanja roditeljstva.³⁴⁷

³⁴⁶ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁴⁷ Vidjeti bilješku 338, za informacije o postupcima za utvrđivanje roditeljstva [ime države] pravo i bilješka 96, u odnosu na test utvrđivanja roditeljstva i pitanja dokazivanja

Mora li podnositelj zahtjeva doći na sud?

695. To će ovisiti o tome traži li zamoljena država (kada se rješava zahtjev za donošenje odluke) da podnositelj bude nazočan.³⁴⁸ Središnje tijelo [ime države] može pomoći omogućavanjem sudjelovanja putem telefona ili videokonferencija, ako su dostupne.

Tko će platiti troškove genskog testiranja u vezi sa zahtjevom za uzdržavanje djece za dijete koje je mlađe od 21 godine?

696. Troškovi testa za utvrđivanje roditeljstva obuhvaćeni su besplatnim uslugama koje se moraju pružiti podnositelju u pitanjima u vezi s uzdržavanjem djece. Stoga se od podnositelja zahtjeva ne može tražiti da plati troškove testa za utvrđivanje roditeljstva, osim ako je zahtjev očito neutemeljen, kako je propisano u članku 15. stavku 2. Konvencije i članku 46. stavku 2. Uredbe.³⁴⁹ Međutim, to ne znači nužno da će središnje tijelo u [ime države] biti odgovorno za troškove jer će zamoljena država možda tražiti od obveznika uzdržavanja da plati troškove testiranja kao uvjet za testiranje.³⁵⁰

Koji će se iznos uzdržavanja dodijeliti?

697. Način izračuna plativog iznosa uzdržavanja drugačiji je u svakoj državi i nalazi se izvan područja primjene ovog Priručnika. (vidjeti poglavlje 5.).³⁵¹

Što se događa ako je tuženik obaviješten, ali ne odgovor a na odluku niti je osporava?

698. To će ovisiti o posebnim pravilima koja se primjenjuju u zamoljenoj državi. Ako je to dopušteno u skladu sa zakonodavstvom te države, moguće je nastaviti s postupkom i odluka će biti donesena u odsutnosti obveznika uzdržavanja, ili, u upravnom postupku, odluka o uzdržavanju može se smatrati pravomoćnom po isteku roka za prigovor ili žalbu i zatim se može izvršavati.³⁵²

Što se događa nakon donošenja odluke?

699. Podnositelj u obrascu zahtjeva navodi želi li izvršenje odluke označujući odgovarajuću kućicu. Ako je označio da želi, odluka se šalje nadležnom tijelu u [ime države] na izvršenje i naplaćeni iznosi proslijedit će se uzdržavanoj osobi.³⁵³

Može li se podnositelj zahtjeva žaliti protiv dodijeljenog iznosa uzdržavanja?

700. Samo ako je u državi u kojoj je donesena odluka dopuštena žalba ili postupak preispitivanja. Središnje tijelo u zamoljenoj državi obavješćuje uzdržavanu osobu kada je donesena odluka i je li se moguće žaliti protiv iznosa. Podnositelj zahtjeva može se također žaliti protiv odluke da neće biti dodijeljeno uzdržavanje i središnje tijelo u zamoljenoj državi može pomoći i s tim postupkom.³⁵⁴

VI. Izravni zahtjevi za donošenje odluka

701. Na izravne zahtjeve nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu u [ime države] za donošenje odluke unutar područja primjene Konvencije ili Uredbe primjenjuje se pravo koje je na snazi na nacionalnoj razini, što obično znači nacionalno pravo (uključujući pravila međunarodnog privatnog prava). U skladu s Uredbom, pravila nadležnosti

³⁴⁸ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁴⁹ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 393. Samo u skladu s Konvencijom, država može izjaviti da će upotrebljavati ocjenu imovinskog stanja djeteta i tada će se, ako dijete ne prođe test, od podnositelja zahtjeva tražiti da plati troškove. Europska unija neće to izjaviti i stoga se u državama članicama Europske unije neće primjenjivati ocjena imovinskog stanja djeteta u skladu s Konvencijom u ovom kontekstu (vidjeti Odluku Vijeća br. 2011/432/EU (prethodna bilješka 59)).

³⁵⁰ Vidjeti bilješku 96.

³⁵¹ Vidjeti bilješku 342.

³⁵² U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁵³ U [ime države] [...].

³⁵⁴ Vidjeti Obrazloženje, stavak 390. Ako se žalba smatra očito neutemeljenom, besplatna pravna pomoć možda će biti odbijena. Za informacije o nacionalnom pravu [ime države], vidjeti bilješku 343.

propisana u Uredbi primjenjivat će se na izravne zahtjeve za donošenje i izmjenu odluka (vidjeti poglavlje 4.) kao i pravila o mjerodavnom pravu predviđena u Protokolu (vidjeti poglavlje 5.) za one države u kojima se primjenjuje Protokol. Odredbe Konvencije navedene u poglavlju 7. o izravnim zahtjevima za priznavanje i izvršenje u skladu s Konvencijom ne primjenjuju se na izravne zahtjeve za donošenje ili izmjenu. To u praksi znači da će uzdržanim osobama i obveznicima uzdržavanja koji podnose takve zahtjeve biti dostupni postupci, obrasci i pomoć propisani nacionalnim pravom ili postupci na snazi u [ime države].

702. Važno je napomenuti da se, iako je odluka o uzdržavanju možda unutar područja primjene Konvencije ili Uredbe (npr. ako se odluka odnosi na uzdržavanje bivšeg bračnog druga), odredbe o učinkovitom pristupu postupcima i pravnoj pomoći ne primjenjuju se na te zahtjeve. U nekim slučajevima možda će uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja morati angažirati odvjetnika na vlastiti trošak u zamoljenoj državi, odnosno u [ime države] radi podnošenja zahtjeva. (Vidjeti poglavlje 2., dio II. odjeljak VII. za više informacija o učinkovitom pristupu postupcima i pravnoj pomoći u skladu s dvama instrumentima). U [ime države] [...].

Poglavlje 12. - Zahtjev za izmjenu odluke: članak 10. stavak 1. točke (e) i (f) i članak 10. stavak 2. točke (b) i (c) Konvencije iz 2007. i članak 56. stavak 1. točke (e) i (f) i članak 56. stavak 2. točke (b) i (c) Uredbe iz 2009.

Dio I. – Uvod

703. U ovom je poglavlju prikazan pregled načina na koji se Konvencija i Uredba primjenjuju na zahtjeve koje su podnijele uzdržavane osobe ili obveznici uzdržavanja za izmjenu postojeće odluke o uzdržavanju (dio I.). U sljedećim odjeljcima poglavlja (dio II.) prikazani su postupci za ulazne zahtjeve za izmjenu.

704. Važno je napomenuti da će u državama članicama u kojima se primjenjuje Uredba nadležna tijela primjenjivati pravila o nadležnosti iz Uredbe na sve zahtjeve za izmjenu i izravne zahtjeve u skladu s Konvencijom ili Uredbom ako su unutar materijalnog i privremenog područja primjene Uredbe (vidjeti također poglavlje 3., dio I. odjeljak III. za više informacija o području primjene Uredbe i poglavlje 4. o pravilima nadležnosti Uredbe). Osim toga, u onim državama članicama Europske unije u kojima se primjenjuje Uredba i koje obvezuje Haški protokol iz 2007., nadležna tijela primjenjivat će Protokol na sve zahtjeve za izmjenu i izravne zahtjeve ako su unutar materijalnog i vremenskog područja primjene Protokola (vidjeti također poglavlje 5. Haškog protokola iz 2007.). Pravila o nadležnosti iz Uredbe i pravila o mjerodavnom pravu iz Protokola univerzalno su primjenjiva u odnosu na zemljopisno područje primjene.³⁵⁵

705. S druge strane, u državama ugovornicama Konvencije koje su izvan Europske unije, na zahtjeve za izmjenu odluke u prvom se redu u vezi s pitanjima nadležnosti i s pitanjima mjerodavnog prava primjenjuje nacionalno pravo (osim ako je država ugovornica stranka Haškog protokola iz 2007.). Prihvatljivost izmjene u okviru pravila o ograničenjima iz članka 18. Konvencije provjerava se kod utvrđivanja nadležnosti i u trenutku priznavanja i izvršavanja odluke u drugoj državi ugovornici.

706. Odnos između odredbi Konvencije ili Uredbe, okolnosti stranaka (gdje imaju boravište, gdje je donesena odluka itd.) i podnosi li zahtjev uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja utjecat će na to gdje i kako će podnositelj podnijeti zahtjev za **izmjenu**. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela trebala bi biti svjesna nekih od pozadinskih pitanja u odnosu na izmjenu odluka u okviru dvaju instrumenata kako bi se uspostavio nužan temelj za obradu zahtjeva i izravnih zahtjeva za izmjene.

Izmjena se odnosi na postupak mijenjanja odluke o uzdržavanju nakon donošenja. U nekim državama to se naziva zahtjev za izmjenama ili zahtjev za promjenu odluke. Izmjena se može odnositi na iznos uzdržavanja, učestalost ili neki drugi uvjet u odluci o uzdržavanju.

I. Pregled – izmjena odluka o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

A. Općenito

707. Budući da se uzdržavanje, posebno za dijete, može plaćati godinama i za to će se vrijeme promijeniti potrebe djece i sredstva roditelja, mogućnost izmjene odluka važna je jer se time osigurava da djeca i obitelji dobiju potporu koja im je potrebna. U Konvenciji i Uredbi je stoga propisano da središnja tijela moraju pomoći u slanju i obradi

³⁵⁵ [Ime države] [je] [nije] [država] [članica Europske unije] ako se primjenjuju Uredba i Haški protokol iz 2007.

zahtjeva za izmjene odluka i ta dva instrumenta također sadržavaju pravila o naknadnom priznavanju i izvršenju tih izmijenjenih odluka, prema potrebi.³⁵⁶

708. U skladu s člankom 10. Konvencije i člankom 56. Uredbe, zahtjev za izmjenu postojeće odluke moguće je podnijeti ako izmjenu odluke traži jedna od stranaka, obveznik uzdržavanja ili uzdržavanja osoba (koja se u nekim državama naziva promjenom ili varijacijom)³⁵⁷. Uzdržavana osoba može tražiti povećanje uzdržavanja, prestanak uzdržavanja za jedno ili više djece ili izmjenu uvjeta, kao što je učestalost plaćanja. S druge strane, obveznik uzdržavanja također može tražiti izmjenu – najčešće radi smanjenja iznosa dugovanja, prestanka uzdržavanja za jedno ili više djece ili radi izmjene uvjeta plaćanja. Izmjenu je moguće izvršiti samo kako bi se osiguralo da plaćanje uzdržavanja odražava trenutne dohotke obveznika uzdržavanja. Središnje tijelo države moliteljice u kojoj podnositelj zahtjeva ima boravište bit će uključeno u slanje zahtjeva za izmjenu u drugoj državi ugovornici ili državi članici.

709. Sve države ugovornice ili države članice imaju postupke kojima se omogućuje obrada zahtjeva iz Konvencije ili Uredbe za izmjene obveze uzdržavanja u skladu s Konvencijom izmjenom postojeće odluke ili donošenjem nove odluke o uzdržavanju.³⁵⁸ Međutim, važno je zapamtiti da će se u većini slučajeva osnovanost zahtjeva za izmjenu utvrđivati u skladu s mjerodavnim pravom ili nacionalnim pravom zamoljene države.³⁵⁹ Države ugovornice ili države članice mogu imati različite zakone u vezi s osnovnom koju je potrebno utvrditi prije dopuštenja odluke o izmjeni.³⁶⁰

710. Važno je znati da se zahtjevi za izmjene kojima se traži smanjenje ili poništavanje zaostalih plaćanja mogu u različitim državama rješavati na različite načine. Neke države neće dopustiti izmjene zaostalih plaćanja te čak i kada je donesena odluka o izmjeni zaostalih plaćanja, ta izmjena neće nužno biti priznata u drugoj državi.³⁶¹

711. Ako zahtjev za izmjenu podnosi obveznik uzdržavanja također je važna dostupnost pravne pomoći za zahtjeve za izmjene. Ne postoji automatsko pravo na besplatnu pravnu pomoć u odnosu na zahtjev obveznika uzdržavanja za izmjenu odluke (vidjeti članak 17. Konvencije i članak 47. Uredbe). Međutim, ako zahtjev za izmjenu podnosi uzdržavana osoba i on se odnosi na uzdržavanje za dijete unutar područja primjene Konvencije, uzdržavana osoba ima pravo na besplatnu pravnu pomoć.

712. Jednako je važno napomenuti da se u Konvenciji i Uredbi daju samo osnovne smjernice o vrstama zahtjeva za izmjene koje je moguće podnijeti putem središnjih tijela i neka ograničena pravila o tome kako bi države ugovornice trebale postupati prema donesenim stranim odlukama o izmjenama.

Matična država
znači država u kojoj je donesena odluka o uzdržavanju.

713. Prema tome, u rješavanju međunarodnih predmeta nastat će situacije za koje u Konvenciji ili Uredbi ne postoje posebne smjernice. U tim će slučajevima pojedine države u ovom slučaju [ime države], morati riješiti eventualna pitanja upućivanjem na nacionalno pravo i opća načela iz Konvencije u skladu s kojima države moraju uzajamno surađivati radi promicanja učinkovitih, ekonomičnih i poštenih rješenja i poticanja rješenja kojima se podržava cilj naplate uzdržavanja za dijete i za obitelj.

³⁵⁶ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 258.

³⁵⁷ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁵⁸ Iako je u poglavlju opisana situacija kada se od države traži izmjena postojeće odluke, ono se jednako primjenjuje na situacije kada nacionalnim pravom nije dopušteno donošenje izmijenjene odluke, samo nove odluke. Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 264. U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁵⁹ Neke države na te će zahtjeve primjenjivati strano, a ne nacionalno pravo. Ako je država stranka Haškog protokola iz 2007., Protokol će se primjenjivati na izmjene odluka. U [ime države] [...]. Vidjeti također poglavlje 5. o mjerodavnom pravu.

³⁶⁰ U nekim državama izmjena odluke donesene u drugoj državi neće biti priznata ako dijete ili jedna od stranaka i dalje živi u državi podrijetla. To može utjecati na učinkovitost traženja izmjene izvan države podrijetla.

³⁶¹ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

B. Kada je moguće podnijeti izravni zahtjev ili zahtjev za izmjenu i je li moguće podnijeti zahtjev u skladu s Konvencijom ili Uredbom?

714. Kako je prethodno navedeno, u Uredbi su propisana opća pravila o nadležnosti (vidjeti poglavlje 4.) u kojem je propisano kada države članice u kojima se primjenjuje Uredba mogu biti nadležne u predmetu uzdržavanja.

715. U Konvenciji nisu propisana „izravna pravila“ nadležnosti kojima je propisano kada država ugovornica može izmijeniti odluku o uzdržavanju donesenu u drugoj državi ugovornici. To će uvijek biti uređeno nacionalnim pravom u državama ugovornicama Konvencije izvan Europe. Jedina situacija u kojoj se u Konvenciji spominje izmjena odluke i koja je potvrđena u trenutku priznavanja i izvršenja odluke u drugoj državi članici jest u odnosu na zahtjeve za izmjenu koje podnosi obveznik uzdržavanja u drugoj državi koja nije matična država, ako uzdržavana osoba ima boravište u matičnoj državi (vidjeti članak 18. Konvencije).³⁶²

Savjet: U ovom će se Priručniku razlikovati između **izravnih zahtjeva** i **zahtjeva**. Zahtjev je podnesak koji se u skladu s Konvencijom ili Uredbom podnosi središnjem tijelu, kao što je zahtjev za priznavanje ili proglašenje izvršivosti. Izravni zahtjev podnesak je koji se podnosi izravno nadležnom tijelu, kao što je izravni zahtjev za utvrđivanje uzdržavanja za bračnog druga pri čemu zamoljena država nije proširila primjenu Konvencije na takvu vrstu zahtjeva. Vidjeti odjeljak VI. u nastavku za više informacija o izravnim zahtjevima.

716. U Uredbi se također posebno spominje mogućnost izmjene odluke u odnosu na zahtjeve za izmjenu koje podnosi obveznik uzdržavanja u drugoj državi koja nije matična država, ako uzdržavana osoba ima boravište u matičnoj državi (članak 8. Uredbe). U nastavku je navedeno više informacija (dio II. „Nadležnost“) o članku 8. Uredbe te kakav je odnos te odredbe s ostalim pravilima o nadležnosti iz Uredbe.

717. Predviđanjem **zahtjeva za izmjene** koje je moguće podnijeti u skladu s Konvencijom i Uredbom i propisivanjem pravila o tome kada se odluke (uključujući izmijenjene odluke) mogu priznati i izvršiti, Konvencijom i Uredbom stvara se okvir koji odgovara potrebama stranaka u situacijama u kojima izvorna odluka mora biti izmijenjena. Konvencijom i Uredbom omogućeni su ekonomični, pojednostavljeni postupci u skladu s kojima uzdržavane osobe i obveznici uzdržavanja mogu podnijeti zahtjeve za izmjene ako druga stranka ima boravište u drugoj državi ugovornici ili državi članici zbog čega stranka koja traži izmjenu ne treba putovati u drugu državu radi podnošenja zahtjeva.³⁶³

718. U većini će situacija podnositelj zahtjeva, uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja, imati nekoliko mogućnosti u pogledu mjesta gdje je moguće zatražiti izmjenu te treba li za podnošenje zahtjeva upotrijebiti Konvenciju ili Uredbu. Podnositelj može odlučiti učiniti sljedeće:

- podnijeti zahtjev u skladu s člankom 10. Konvencije ili člankom 56. Uredbe i uputiti zahtjev u državu u kojoj druga stranka ima boravište ili
- odlučiti putovati u državu u kojoj je odluka donesena ili u kojoj druga stranka ima boravište i uputiti izravni zahtjev nadležnom tijelu te druge države ili
- podnijeti izravni zahtjev nadležnom tijelu u svojoj državi, posebno ako on ili ona još uvijek ima boravište državi u kojoj je donesena odluka.

719. Koju od tih mogućnosti podnositelj zahtjeva može odabrati u određenom predmetu ovisit će o:

³⁶² Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 415.

³⁶³ Imajte na umu da u nekim slučajevima putovanje svejedno može biti potrebno ako se pitanje ne može rješavati putem središnjeg tijela. Međutim, kako bi se izbjegla putovanja, među nekim državama članicama dostupne su videokonferencije i tu mogućnost mogu istražiti nadležna tijela.

- rezidentnosti podnositelja zahtjeva i je li to matična država (država u kojoj je donesena odluka),
- mjestu gdje obveznik uzdržavanja ima boravište,
- je li zakonom u državi u kojoj su podneseni zahtjev ili izravni zahtjev dopuštena tražena vrsta izmjene (npr. vidjeti primjedbe o izmjeni zaostalih plaćanja),
- hoće li biti problema s priznavanjem izmijenjene odluke u državi u kojoj će se ta odluka izvršavati,
- koliko će vremena trebati za obradu zahtjeva. To može biti posebno važno kada uzdržavana osoba traži povećanje iznosa uzdržavanja radi pokrivanja rastućih troškova odgoja djeteta.
- ako u jednoj državi postoji hitni postupak izmjena – na primjer postupak ponovnog ocjenjivanja dostupan u Australiji – time bi se mogle omogućiti česte prilagodbe kada su potrebne strankama.

720. Također treba imati na umu da će obveznik uzdržavanja zbog članka 18. Konvencije i članka 8. Uredbe imati manje mogućnosti u odnosu na izmjene od uzdržavanih osoba.

721. Na kraju je važno napomenuti da, budući da Konvencija može biti primjenjiva samo u ograničenim okolnostima, moguće je da će se izmjenama ili donošenjem novih odluka stvoriti višestruke odluke u odnosu na istu obitelj, ili podnositelja zahtjeva i tuženika. Kad god je to moguće, treba izbjegavati postupke čiji su rezultat višestruke odluke jer će zbog nesigurnosti uzrokovane odlukama i resursima potrebnima za rješavanje pitanja onemogućiti učinkovito izvršenje tih odluka.

Dio II. – Obrada ulaznih zahtjeva za izmjene

722. Tema su ovog dijela postupci koji se provode u zamoljenoj državi, odnosno u [ime države], po primitku zahtjeva za izmjenu.

723. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela koja nisu upoznata sa zahtjevima za izmjene možda će željeti pročitati dio I. ovog poglavlja kako bi bolje razumjeli osnove i glavne uzorke u okviru zahtjeva za izmjene.

I. Postupci – nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo

1. Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Konvencije ili Uredbe?

724. U skladu s Konvencijom i Uredbom, središnje tijelo može samo odbiti obraditi zahtjev ako je „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi iz Konvencije (članak 12. stavak 8.) ili Uredbe (članak 58. stavak 8). Iznimke su vrlo ograničene i mogle bi se primjenjivati, na primjer, kada zahtjev ne uključuje uzdržavanje.³⁶⁴

725. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] možda će htjeti izvršiti sličan prethodni pregled i bez odlaganja obavijestiti središnje tijelo [ime države] o odluci, ako je potrebno.

2. Jesu li potpuni dokumenti i informacije?

Konvencija iz 2007.

726. U skladu s Konvencijom obavezni su samo obrazac za slanje i zahtjev (može se koristiti preporučeni zahtjev za izmjenu odluke), ali u većini će slučajeva biti potrebni i drugi dokumenti za utvrđivanje osnove za izmjenu. U većini slučajeva spis s materijalima sadržavat će sljedeće dokumente:

- preporučeni obrazac zahtjeva za izmjenu odluke,

³⁶⁴ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 344.

- preslik odluke o uzdržavanju – ovjeren samo ako to traži zamoljena država (vidjeti profil države)³⁶⁵
- obrazac o financijskoj situaciji obveznika uzdržavanja,
- informacije potrebne za pronalaženje tužene stranke u zamoljenoj državi,
- obrazac o financijskoj situaciji uzdržavane osobe,
- dodatna dokumentacija kojom se potkrepljuje zahtjev za izmjenu,
- dodatna dokumentacija koju traži zamoljena država (vidjeti profil države)³⁶⁶.

Uredba iz 2009.:

a) Prilog VII.

727. U Uredbi je propisano da se prilog VII. u prilogu teksta Uredbe mora upotrebljavati za zahtjeve za izmjenu odluke. U Uredbi je propisano da bi zahtjev trebao sadržavati najmanje sljedeće podatke (članak 57. stavak 2.):

- izjavu o vrsti jednog zahtjeva ili više njih;
- ime i podatke za kontakt, uključujući adresu i datum rođenja podnositelja zahtjeva³⁶⁷;
- ime i, ako je poznato, adresu i datum rođenja tuženika;
- ime i datum rođenja svih osoba za koje se traži uzdržavanje;
- razloge na kojima se zahtjev temelji;
- u zahtjevu uzdržavane osobe podatke o tome kamo se plaćanje za uzdržavanje šalje ili se doznajuje elektroničkim putem;
- ime i podatke za kontakt osobe ili jedinice središnjeg tijela države članice moliteljice nadležne za obradu zahtjeva.

b) Dodatni dokumenti (članak 57.)

728. U članku 57. stavcima 4. i 5. Uredbe propisano je da zahtjevu moraju biti priloženi dodatni dokumenti, koji su primjereni ili nužni, u mjeri u kojoj je to poznato. Oni uključuju:

- financijsko stanje uzdržavane osobe (članak 57. stavak 4. točka (a));
- financijsko stanje obveznika uzdržavanja, uključujući ime i adresu poslodavca obveznika uzdržavanja te vrstu njegove imovine i mjesto gdje se imovina obveznika uzdržavanja nalazi (članak 57. stavak 4. točka (b));
- sve druge podatke koji mogu pomoći pri utvrđivanju mjesta u kojem se tuženik nalazi (članak 57. stavak 4. točka (c));
- Uz zahtjev se prilažu svi drugi potrebni podaci ili dokazi o pravu podnositelja zahtjeva na pravnu pomoć (članak 57. stavak 4. točka (c))

3. Nepotpuni dokumenti?

729. Ako neki od navedenih dokumenata koji su obavezni u skladu s Konvencijom ili Uredbom nije uključen u spis zahtjeva, spis se ne odbacuje. Umjesto toga, treba zatražiti potrebne dokumente od države moliteljice putem središnjeg tijela u [ime države]. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela kojima nedostaje dokumentacija trebala bi obavijestiti središnje tijelo [ime države] čim je prije moguće kako bi ono moglo bez odlaganja od države moliteljice zatražiti dokumente koji nedostaju.

³⁶⁵ [Ime države] traži da [...].

³⁶⁶ Vidjeti prethodnu bilješku.

³⁶⁷ U slučaju obiteljskog nasilja umjesto adrese podnositelja zahtjeva može se navesti neka druga adresa, ako se u skladu s nacionalnim pravom zamoljene države članice od podnositelja zahtjeva ne traži da navede svoju osobnu adresu za potrebe postupka koji se treba pokrenuti (članak 57. stavak 3.). U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

4. Vršili se prethodni pregled?

730. Središnje tijelo u [ime države] trebalo bi pregledati dokumente i utvrditi postoje li prepreke za rješavanje predmeta u zamoljenoj državi te postoji li opasnost da će nastati prepreke za priznavanje ili izvršenje izmijenjene odluke. Nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo u [ime države] morat će izvršiti sličnu provjeru. Ta je ocjena posebno važna za zahtjeve obveznika uzdržavanja. Kao što je opisano u poglavlju I. (odjeljak I.B.) ovog poglavlja, okolnosti u kojima obveznik uzdržavanja može, u skladu s Konvencijom, podnijeti zahtjev za izmjenu odluke u drugoj državi u nekim su slučajevima ograničene.

731. U nekim državama nacionalnim pravom nije dopušteno smanjenje i poništenje zaostalih plaćanja uzdržavanja za djecu. Ako se u zahtjevu traži samo poništenje zaostalih iznosa uzdržavanja i u vašem nacionalnom pravu³⁶⁸ nije dopušteno poništavanje zaostalih plaćanja, o tome obavijestite središnje tijelo [ime države] koje će obavijestiti državu moliteljicu.³⁶⁹

5. Odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere

732. Može biti primjereno da nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo poduzme privremene ili zaštitne mjere dok je rješavanje zahtjeva u tijeku. Te se mjere mogu poduzeti u raznim trenucima tijekom postupka povodom zahtjeva, ili čak prije. Vidjeti također poglavlje 3., dio II. odjeljak VIII. za više informacija o privremenim i zaštitnim mjerama.

6. Obrada zahtjeva za izmjenu

733. Nakon preliminarnе ocjene da je moguće rješavati zahtjev u skladu s Konvencijom ili Uredbom, nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo može zatim utvrditi osnovanost predmeta. U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

a) Nadležnost

i) Nadležnost država ugovornica Konvencije iz 2007. izvan Europske unije

734. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela u državama ugovornicama Konvencije u državama izvan Europske unije (tj. državama u kojima se Uredba ne primjenjuje) morat će utvrditi jesu li nadležna za pitanje u skladu s nacionalnim pravom.³⁷⁰

735. Međutim, važno je napomenuti da je u Konvenciji sadržana posebna odredba o „negativnoj nadležnosti“, članak 18. „Ograničenje postupaka“ u vezi s mogućnošću obveznika uzdržavanja da izmijeni postojeću odluku. Sve dok uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište u državi ugovornici Konvencije u kojoj je donesena odluka, obveznik uzdržavanja ne može pokretati postupak za izmjenu odluke u drugoj državi ugovornici Konvencije, podložno nizu iznimki (za više informacije o članku 18. Konvencije koji je usporediv s člankom 8. Uredbe, vidjeti poglavlje 4. o pravilima Uredbe o nadležnosti, odjeljak G).³⁷¹

³⁶⁸ U nekim će državama to uključivati Haški protokol iz 2007. (vidjeti poglavlje 5. za dodatne informacije o Haškom protokolu iz 2007.).

³⁶⁹ Vidjeti bilješku 361.

³⁷⁰ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁷¹ Ako će se odluka koja se donosi priznavati i/ili izvršavati u drugoj državi, nadležna tijela trebaju voditi računa o osnovama nadležnosti koje su prihvaćene za potrebe priznavanja i izvršenja odluke o uzdržavanju u stranoj nadležnosti, a posebno o osnovama iz članka 20. Konvencije. Na primjer, u većini okolnosti sudovi u Sjedinjenim Američkim Državama neće priznavati i izvršavati strane odluke o uzdržavanju djece donesene na temelju nadležnosti mjesta u kojem uzdržavana osoba ima uobičajeno boravište. U skladu s člankom 20. stavkom 2. Konvencije država ugovornica može izjaviti rezervu na tu i nekoliko drugih osnova nadležnosti u svrhe priznavanja i izvršavanja stranih odluka. Međutim, u tim okolnostima, država ugovornica imat će obavezu, ako obveznik uzdržavanja ima uobičajeno boravište u toj državi, poduzeti sve primjerene mjere za donošenje odluke u korist uzdržavane osobe (vidjeti članak 20. stavak 4.).

ii) Nadležnost u skladu s Uredbom iz 2009.

736. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela u državama članicama Europske unije u kojima se Uredba primjenjuje primjenjivat će pravila nadležnosti iz Uredbe na ulazne zahtjeve i izravne zahtjeve za izmjenu, bez obzira na to je li zahtjev ili izravni zahtjev podnesen u skladu s Konvencijom ili u skladu s Uredbom. To je zato što su pravila nadležnosti iz Uredbe univerzalna i imaju učinak *erga omnes* (vidjeti poglavlje 4. za više informacija o izravnim pravilima nadležnosti iz Uredbe).

737. U Uredbi, kao i u Konvenciji, postoji posebno pravilo o „negativnoj nadležnosti” koje se odnosi na sposobnost obveznika uzdržavanja da pokrene postupak za izmjenu postojeće odluke (članak 8. Uredbe „Ograničenje nadležnosti”. U skladu s Uredbom, ako obveznik uzdržavanja ima uobičajeno boravište u državi ugovornici Konvencije ili u državi članici Europske unije u kojoj je donesena odluka, obveznik uzdržavanja ne može pokrenuti postupak za izmjenu odluke u drugoj državi članici podložno nizu iznimaka (za sažetak članka 8. Uredbe vidjeti poglavlje 4., odjeljak G).

738. Članak 8. Uredbe povezan je na poseban način s ostalim odredbama o nadležnosti iz Uredbe. Nadležna tijela koja primjenjuju Uredbu prvo bi trebala razmotriti mogu li preuzeti nadležnost u skladu s člankom 4. Uredbe u kojoj su opisani kriteriji za važeće sporazume o izboru suda u skladu s Uredbom. Sporazum o izboru suda koji ispunjuje zahtjeve iz članka 4. Uredbe jedan je od navedenih iznimaka od ograničenja postupaka koje je podnio obveznik uzdržavanja (članak 8. stavak 2. točka (a)).

739. Ako nadležna tijela ne mogu preuzeti nadležnost na temelju važećeg sporazuma o izboru suda, ona će tada morati ispitati mogu li preuzeti nadležnost na nekoj drugoj osnovi, prvo u skladu s člankom 3. Uredbe (Opće odredbe), a zatim u skladu s člankom 5. (Nadležnost suda pred kojim se tuženik upusti u postupak).

740. Kada su nadležna tijela utvrdila da mogu preuzeti nadležnost u postupku za izmjenu odluke u skladu s glavnim „pozitivnim” pravilima o nadležnosti iz Uredbe, ona će zatim morati ocijeniti postoje li ograničenja nadležnosti u skladu s člankom 8. Imajte na umu da će to ograničenje nadležnosti biti relevantno samo ako zahtjev ili izravni zahtjev za izmjenu podnosi obveznik uzdržavanja, ako uzdržavana osoba ima boravište u državi ugovornici Haške konvencije ili državi članici u kojoj je donesena izvorna odluka i podliježe četirima iznimkama iz članka 8. stavka 2. točaka (a) do (d).

741. Vidjeti poglavlje 4. ovog Priručnika za detaljne informacije o svim odredbama o nadležnosti iz Uredbe (vidjeti odjeljak G poglavlja 4. za više informacija o članku 8.).³⁷²

b) Mjerodavno pravo

i) Mjerodavno pravo u državama članicama koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007.

742. Nadležna [pravosudna] [upravna] tijela u državama ugovornicama Konvencije koje nisu stranke Haškog protokola iz 2007. i države članice Europske unije koje ne obvezuje Haški protokol iz 2007. (Ujedinjena Kraljevina i Danska) primjenjivat će nacionalna pravila kako bi utvrdile koje će se pravo primjenjivati na zahtjev ili izravni zahtjev za izmjenu.

ii) Mjerodavno pravo u državama članicama koje obvezuje Haški protokol

743. Protokol obvezuje sve države članice Europske unije, osim Ujedinjene Kraljevine i Danske. Države ugovornice Konvencije izvan Europe mogu također biti države ugovornice Haškog protokola iz 2007. Prema tome, nadležna [pravosudna] [upravna] tijela u državama koje obvezuje Protokol primjenjivat će pravila o mjerodavnom pravu iz

³⁷² Vidjeti prethodnu bilješku.

Protokola na zahtjeve i izravne zahtjeve za izmjene.³⁷³ (Više informacija o Haškom protokolu iz 2007. dostupno je u poglavlju 5.)

7. Nakon donošenja odluke

744. Ako je odluka izmijenjena, nadležno [pravosudno] [upravno] tijelo morat će prosljediti odluku središnjem tijelu u [ime države] jer će ono poslati presliku izmijenjene odluke središnjem tijelu u državi moliteljici.

745. U nekim će se slučajevima izmijenjena odluka prvo morati priznati u državi moliteljici prije nego što će moći biti proglašena izvršivom ili se izvršiti u toj državi. U tim će slučajevima možda biti nužno da zamoljena država, kao matična država izmijenjene odluke, pomogne u pružanju nužnih dokumenata u potporu postupka priznavanja (vidjeti poglavlja 7. i 8. za informacije o dokumentarnim zahtjevima za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti/postupke izvršenja u skladu s Konvencijom i Uredbom).

II. Kontrolni popis – ulazni zahtjevi za izmjene

	Postupak	Upućivanje na priručnik
1.	Primiti dokumente od središnjeg tijela [ime države]	
2.	Je li „očito“ da nisu ispunjeni zahtjevi Konvencije?	II.I.(1)
3.	Jesu li dokumenti potpuni?	II.I.(2)
4.	Utvrđiti odnose li se na zahtjev za izmjenu (npr. posebno u slučaju zahtjeva obveznika uzdržavanja)	II.I.(4)
5.	Poduzeti sve odgovarajuće privremene ili zaštitne mjere	II.I.(5)
6.	Obraditi zahtjev	II.I.(6)
7.	Priopćiti ishod središnjem tijelu [ime države]	II.I.(7)

III. Dodatni materijali

A. Praktični savjet za sve zahtjeve za izmjene

- Nije obavezno slati izvornike dokumenata.
- Budući da se neke izmjene vrše na temelju izravnog zahtjeva nadležnom [pravosudnom] [upravnom] tijelu, važno je osigurati da je svako središnje tijelo koje ima otvoreni spis obaviješteno o izmjeni koju je podnijelo nadležno tijelo. Time će se osigurati da su obje ugovorne stranke u tijeku s promjenama.
- U nekim državama postoje važna ograničenja u nacionalnom pravu u vezi s poništavanjem zaostalih plaćanja.³⁷⁴
- Izmjena nije uvijek potrebna kada je u tijeku izvršenje odluke o uzdržavanju ili su se promijenile okolnosti stranaka. U nacionalnom pravu mogu biti dostupni pravni lijekovi kao što je privremena odgoda izvršenja ili alternative izmjeni, uključujući upravno preračunavanje ili ponovno ocjenjivanje odluke.³⁷⁵

³⁷³ Međutim, važno je napomenuti da postoje različita stajališta u odnosu na primjenu pravila iz Haškog protokola iz 2007. u odnosu na to smatra li se, u skladu s nacionalnim pravom, zahtjev za izmjenu novom odlukom ili prilagodbom postojeće odluke. Ako se izmjena u skladu s nacionalnim pravom smatra novom odlukom, jasno je da će se primjenjivati pravila o mjerodavnom pravu iz Protokola. Međutim, ako se izmjena smatra samo prilagodbom postojeće odluke, neki bi mogli smatrati da će se nastaviti primjenjivati pravo koje se primjenjuje na izvornu odluku.

³⁷⁴ Vidjeti bilješku 361.

³⁷⁵ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

B. Povezani obrasci

Konvencija iz 2007.

Obrazac za slanje
 Zahtjev za izmjenu odluke
 Obrazac za dostavljanje povjerljivih podataka
 Obrazac o financijskoj situaciji
 Sažetak odluke

Uredba iz 2009.:

Prilog VII.

C. Povezani članci

Konvencija iz 2007.

članak 10. stavak 1. točke (e) i (f) i članak 10. stavak 2. točke (b) i (c)
 članak 11.
 članak 12.
 članak 15.
 članak 17.
 članak 18.
 članak 20.
 članak 22.

Uredba iz 2009.:

članak 56. stavak 1. točke (e) i (f) i članak 56. stavak 2. točke (b) i (c)
 članak 57.
 članak 58.
 članak 46.
 članak 47.
 Članci 3.-7. (Nadležnost)
 članak 8.
 Članak 15. (Mjerodavno pravo)

D. Povezana poglavlja Priručnika

Poglavlje 3. – Pitanja opće primjene: Konvencija iz 2007. i Uredba iz 2009.

Vidjeti poglavlje 4. – Uredbe iz 2009.: Izravna pravila o nadležnosti

Vidjeti poglavlje 5. – Mjerodavno pravo u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

Vidjeti poglavlje 6. – Pronalaženje i utvrđivanje stranog prava

Vidjeti poglavlje 12. – Izvršenje odluka o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

IV. Najčešća pitanja

Obveznik uzdržavanja mora plaćati uzdržavanje u skladu s odlukom druge države. Jedno dijete sada živi s obveznikom uzdržavanja. Može li obveznik uzdržavanja tražiti izmjenu odluke?

746. U većini slučajeva – da. Obveznik uzdržavanja morat će popuniti zahtjev u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkama (b) ili (c) Konvencije ili člankom 56. stavkom 2. točkama (b) i (c) Uredbe (u skladu s kojim instrumentom se primjenjuje) i dostaviti ga nadležnom tijelu. Središnje tijelo u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište poslat će zahtjev državi u kojoj je donesena odluka, ako uzdržavana osoba i dalje u toj

državi ima uobičajeno boravište ili državi u kojoj uzdržavana osoba trenutačno ima boravište. U nekim okolnostima obveznik uzdržavanja može podnijeti izravni zahtjev nadležnom tijelu u državi u kojoj ima boravište. Mogućnost izmjene odluke bit će utvrđena zakonom primjenjivim u zamoljenoj državi.³⁷⁶

Koje korake obveznik uzdržavanja ili uzdržavana osoba moraju poduzeti nakon izmjene odluke o uzdržavanju radi izvršenja izmijenjene odluke?

747. Sljedeći su koraci pitanje nacionalnog prava ovisno o tome gdje stranke imaju boravište te potječe li izmijenjena odluka iz države ugovornice u kojoj će se izvršavati. Ako je to slučaj, nije potrebno učiniti ništa drugo jer će država izvršavati vlastitu odluku.

748. Ako je izmijenjena odluka donesena u drugoj državi ugovornici Konvencije ili državi članici u kojoj se primjenjuje Uredba koja se razlikuje od one u kojoj će se izvršavati, možda će prije izvršenja morati biti priznata ili proglašena izvršivom. Priznavanje ili proglašenje izvršivosti moguće je tražiti u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište ili u državi u kojoj ima imovinu.

749. U nekim državama nije potrebno priznanje ili proglašenje izvršivosti izmijenjene odluke jer se izmijenjena odluka smatra proširenjem izvorne odluke, pod uvjetom da je izvorna odluka priznata u toj državi. U drugim će se državama zahtjev za priznavanje izmijenjene odluke podnositi na temelju odredbi o priznavanju i izvršenju iz Konvencije ili Uredbe.

Kada se odluka o uzdržavanju može mijenjati? Što podnositelj zahtjeva mora dokazati?

750. Mjerodavnim pravom u mjestu u kojem se rješava zahtjev (zamoljena država) propisano je može li se odluka mijenjati. U većini država podnositelj zahtjeva mora dokazati da su se okolnosti uzdržavane osobe, obveznika uzdržavanja ili djece promijenile od donošenja odluke.³⁷⁷

Mogu li se zaostala plaćanja uzdržavanja smanjiti ili poništiti podnošenjem zahtjeva u skladu s Konvencijom ili Uredbom?

751. To će biti pitanje materijalnog prava koje se primjenjuje na nacionalnoj razini i koje je propisano pravilima o mjerodavnom pravu. Nadležna tijela mogu uputiti na profil države za zamoljenu državu za informacije o tome dopušta li država poništavanje ili smanjenje zaostalih plaćanja u skladu s nacionalnim pravom. Uspješnost zahtjeva ovisit će o tome je li mjerodavnim pravom u zamoljenoj državi dopušteno poništavanje ili smanjenje zaostalih plaćanja. U skladu s nacionalnim pravom nekih država, zaostale iznose plaćanja uzdržavanja za dijete nije moguće poništiti.³⁷⁸

Iznos uzdržavanja utvrđen u odluci o uzdržavanju u korist uzdržavane osobe više ne zadovoljava potrebe djece. Obveznik uzdržavanja sada živi u stranoj državi. Kako uzdržavana osoba može ishoditi povećanje iznosa uzdržavanja?

752. Ako je odluka donesena u državi u kojoj uzdržavana osoba još uvijek ima boravište, moguće je jednostavno zatražiti od nadležnog tijela koje je donijelo izvornu odluku da izmijeni tu odluku kako bi propisalo povećanje iznosa. Ako to nadležno tijelo ne može iz nekog razloga donijeti izmijenjenu odluku, uzdržavana će osoba morati podnijeti zahtjev u skladu s Konvencijom ili Uredbom i poslati zahtjev za izmjenu državi u kojoj obveznik uzdržavanja trenutačno ima boravište.

753. Ako uzdržavana osoba nema boravište u državi u kojoj je donesena odluka, sudsko ili upravno tijelo u toj državi možda neće moći izmijeniti odluku.³⁷⁹ U tom će slučaju uzdržavana osoba morati podnijeti zahtjev za izmjenu u skladu s Konvencijom ili Uredbom i zatražiti slanje tog zahtjeva državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište.

³⁷⁶ Vidjeti bilješku 358.

³⁷⁷ Vidjeti gore u stavku 733.

³⁷⁸ Vidjeti bilješku 361.

³⁷⁹ Vidjeti bilješku 358.

Koje su osnove za izmjenu odluke? Može li se odluka o uzdržavanju izmijeniti ili zaostali iznosi poništiti bez suglasnosti uzdržavane osobe?

754. Dopuštenost izmjene ovisi o mjerodavnom pravu u državi koja rješava zahtjev. U većini država ugovornica nije moguće mijenjati odluku o uzdržavanju djece osim ako su se promijenile okolnosti obveznika uzdržavanja, uzdržavane osobe ili djeteta.³⁸⁰ Poništavanje zaostalih plaćanja uzdržavanja za dijete može ili ne mora biti dopušteno u mjerodavnom pravu zamoljene države. Mnoge države ne dopuštaju poništavanje zaostalih plaćanja uzdržavanja za dijete, osim u iznimnim okolnostima, i možda neće priznati ili izvršavati odluku kojom su izmijenjena zaostala plaćanja.³⁸¹

Može li se od podnositelja zahtjeva tražiti da osobno u zamoljenoj državi podnese zahtjev za izmjenu?

755. U članku 29. Konvencije i članku 41. Uredbe nije propisano je li za podnošenje zahtjeva za izmjenu važna fizička nazočnost podnositelja zahtjeva. Središnja tijela zamoljene države i države moliteljice trebala bi surađivati kako bi osigurala dostupnost dokaza podnositelja zahtjeva u zahtjevu i kako bi pomogla podnositelju s podnescima ili izvođenjem dokaza alternativnim sredstvima kao što su telefon ili videokonferencija, ako su dostupni.

V. Izravni zahtjevi za izmjenu odluka

756. Izravni zahtjevi nadležnom tijelu u [ime države], [kao članici Europske unije koju obvezuje/ne obvezuje Haški protokol iz 2007.] za izmjenu odluke koja je unutar područja primjene Konvencije ili Uredbe uređeni su [odredbama Uredbe o nadležnosti (vidjeti poglavlje 4. ovog Priručnika) i mjerodavnim pravom (vidjeti poglavlje 5. ovog Priručnika) koje je prethodno navedeno] te nacionalnim pravom.

757. Odredbe Konvencije navedene u poglavlju 7. o izravnim zahtjevima za priznavanje i izvršenje u skladu s Konvencijom ne primjenjuju se na izravne zahtjeve za donošenje ili izmjenu. To u praksi znači da će uzdržanim osobama i obveznicima uzdržavanja koji podnose izravne zahtjeve u skladu s Konvencijom biti dostupni postupci, obrasci i pomoć propisani nacionalnim pravom ili postupci [ime države]. Važno je napomenuti da se, iako je odluka o uzdržavanju možda unutar područja primjene Konvencije ili Uredbe (npr. ako se odluka odnosi na izmjenu odluke o uzdržavanju bivšeg bračnog druga), najpovoljnije odredbe o pravnoj pomoći ne primjenjuju na te izravne zahtjeve. U nekim slučajevima možda će uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja morati angažirati odvjetnika na vlastiti trošak u zamoljenoj državi, odnosno u [ime države], radi podnošenja izravnog zahtjeva. (Vidjeti poglavlje 2., dio II. odjeljak VII. za više informacija o učinkovitom pristupu postupcima i pravnoj pomoći u skladu s dvama instrumentima). U [ime države] [...].

---

³⁸⁰ Vidjeti gore u stavku 733.

³⁸¹ Vidjeti bilješku 361.

Poglavlje 12. - Izvršenje odluka o uzdržavanju u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

I. Pregled

758. Ovo se poglavlje razlikuje od ostalih poglavlja u Priručniku jer njime nisu obuhvaćeni izravni zahtjevi ili ulazni zahtjevi putem središnjih tijela koje primaju nadležna [pravosudna] [upravna] tijela u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Umjesto toga, ovim su poglavljem obuhvaćeni koraci koji se poduzimaju u skladu s unutarnjim pravom zamoljene države (u ovom slučaju [ime države]) nakon što je središnje tijelo zaprimilo i obradilo zahtjev druge države – za priznavanje postojeće odluke, izmjenu odluke ili donošenje nove odluke – i kada je podnositelj zahtjeva zatražio izvršenje odluke.

759. Nadležna tijela u [ime države] odgovorna za izvršenje u skladu s Konvencijom i Uredbom uključuju [...].

A. Uvod u izvršenje odluke u skladu s Konvencijom ili Uredbom

760. Izvršenje odluke o uzdržavanju nastupa nakon donošenja valjane, izvršive odluke. Odluka mora biti donesena, priznata ili proglašena izvršivom u zamoljenoj državi. Odluka se obično izvršava u državi u kojoj obveznik uzdržavanja ima boravište ili u državi u kojoj on ima imovinu ili dohotke. Ponekad je moguće izvršenje pokrenuti u više od jedne države, ovisno o tome gdje obveznik uzdržavanja ima imovinu, dohotke ili boravište.

761. Sve se države neće koristiti istim mjerama za izvršenje **odluke o uzdržavanju** i koraci propisani za svaki pojedini slučaj ovisit će o volji i sposobnosti obveznika uzdržavanja da izvrši plaćanja. U nekim će se državama uvijek pokušavati poticati dobrovoljno plaćanje u skladu s odlukom o uzdržavanju prije nego što se počne s izvršavanjem odluke ili kao dio tekućeg postupka izvršavanja.³⁸² Cilj svih mjera poduzetih u zamoljenoj državi uvijek bi trebalo biti brzo i učinkovito uspostavljanje trajnih, redovitih plaćanja uzdržavanja i postupanje u skladu s odlukom.

U **odluci o uzdržavanju** propisana je obveza obveznika uzdržavanja da plaća uzdržavanje i ona može također uključivati automatsku prilagodbu indeksacijom i zahtjev za plaćanje zaostalih iznosa uzdržavanja, retroaktivno uzdržavanje ili kamate i utvrđivanje troškova ili izdataka.

762. Budući da agencija za izvršenje može više godina nastojati naplatiti potraživanje, u tome će vremenu biti dostupni različiti pravni lijekovi za izvršenje i javit će se razni problemi u vezi s izvršenjem.

763. U skladu s Konvencijom i Uredbom izvršenje odluka o uzdržavanju gotovo je uvijek pitanje nacionalnog prava u državi u kojoj će se odluka izvršavati, bez obzira na određene opće odredbe o izvršenju iz oba instrumenta (međutim, vidjeti također poglavlje 8. ovog Priručnika za informacije o posebnim odredbama u odnosu na izvršenje odluka u skladu s postupcima iz Uredbe).

764. Nadležna tijela odgovorna za izvršenje odluka u skladu s Konvencijom ili Uredbom prvo moraju provjeriti koji se instrument primjenjuje na odluku kako bi mogli odluku primjereno izvršavati u skladu s tim instrumentom (vidjeti poglavlje 3. dio I. za opis područja primjene i pitanja primjene Konvencije i Uredbe).

---

³⁸² U [ime države] [...].

765. U Konvenciji su sadržane neke ključne opće odredbe o izvršenju. Izvršenje mora biti „žurno“ (članak 32. stavak 2.) i odvijati se bez dodatnog zahtjeva podnositelja (članak 32. stavak 3.). U Konvenciji se također od država ugovornica traži da imaju „učinkovite mjere“ za izvršenje odluka. U članku 34. predložen je popis mjera za izvršenje, ali o svakoj pojedinoj državi koja izvršava odluku ovisi hoće li provesti u nacionalnom pravu ili upotrijebiti neki ili sve od navedenih mehanizama za izvršenje.³⁸³ U nacionalnom zakonodavstvu države ugovornice neće biti dostupne sve navedene mjere za izvršenje.³⁸⁴

766. U Uredbi ne postoje opće odredbe o izvršenju usporedive s odredbama Konvencije opisanima u prethodnom odlomku već je samo navedeno da bi se na izvršenje trebalo primjenjivati pravo države članice izvršenja i da bi se odluke u skladu s Uredbom trebale izvršavati pod istim uvjetima kao nacionalne odluke (članak 41. stavak 1.). U poglavlju IV. Uredbe propisani su određeni postupci, vremenski rokovi i zahtjevi za dokumentima koji su potrebni za izvršenje odluka u skladu s Uredbom (opisano u poglavlju 8.). U članku 20. u odjeljku 1. i članku 28. u odjeljku 2. posebno su propisani zahtjevi za dokumente za izvršenje odluka u skladu s poglavljem IV. Važno je napomenuti da u skladu s poglavljem IV. odjeljkom 1. Uredbe nije potreban postupak izvršenja i podnositelj zahtjeva mora samo dostaviti dokumente iz članka 20. nadležnom tijelu za izvršenje u zamoljenoj državi kako bi mogao izravno izvršavati odluku.

767. U članku 6. stavku 2. točki (g) Konvencije i članku 51. stavku 2. točki (f) Uredbe također je propisano da države moraju olakšati žurno doznačivanje uplata uzdržavanim osobama. U skladu s člankom 35. Konvencije, države ugovornice moraju promicati ekonomične i učinkovite metode za prijenos sredstava i smanjiti prepreke za prekogranični prijenos sredstava uzdržavanja.³⁸⁵

II. Izvršenje u skladu s Konvencijom iz 2007.

A. Opći postupci izvršenja

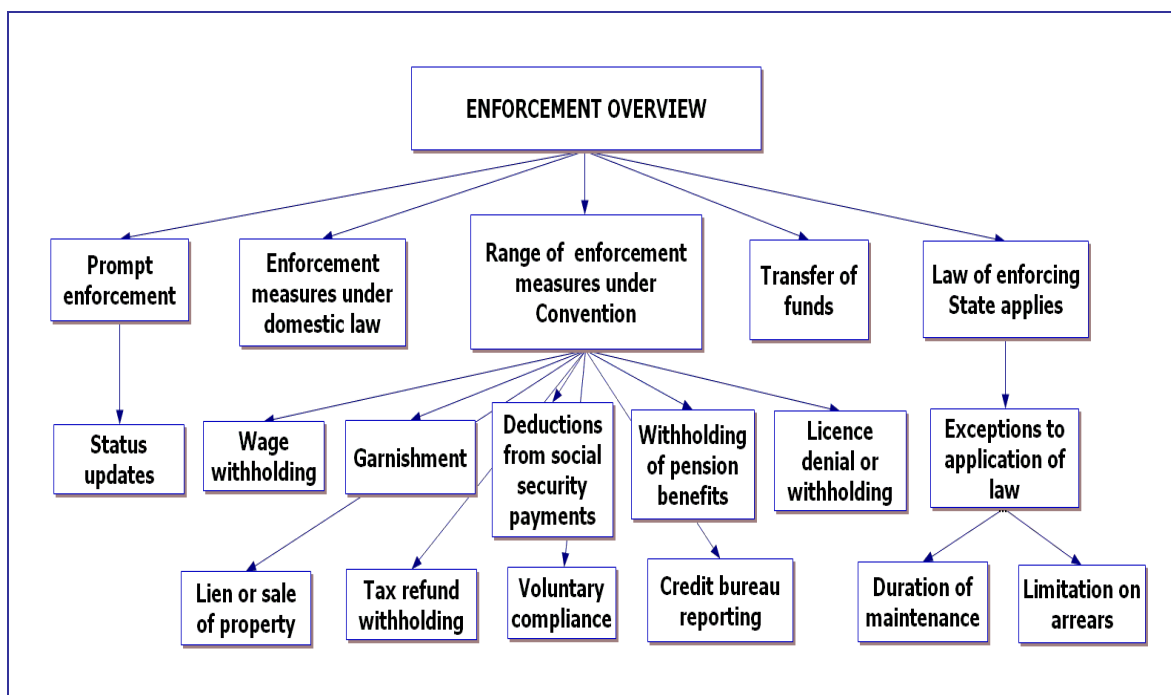
768. U Konvenciji su sadržane samo opće odredbe o izvršenju odluka. To je zato što su stvarni postupci izvršenja i načini za izvršenje propisani u nacionalnom zakonodavstvu države koja je odgovorna za izvršenje. Odredbe Konvencije u osnovi su iste za zahtjeve za izvršenje zaprimljene putem središnjeg tijela ili za izravne zahtjeve nadležnom tijelu.

---

³⁸³ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 582.

³⁸⁴ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

³⁸⁵ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 585.

Slika 13: Pregled odredbi Konvencije koje se odnose na izvršenje

E. Žurno izvršenje

769. Budući da je uspješno izvršenje odluka o uzdržavanju cilj mnogih zahtjeva podnesenih u skladu s Konvencijom, u članku 32. stavku 2. propisano je da izvršenje mora biti „žurno“. Što žurno znači u svakoj pojedinoj situaciji nije definirano, ali jasno je da se očekuje da će se koraci za izvršenje odluka poduzimati što je brže moguće u skladu sa zakonom i pravilima države u kojoj se odluka izvršava.³⁸⁶

770. Zahtjev za žurno izvršenje također bi se trebao razmatrati zajedno s dužnostima središnjih tijela u skladu s člankom 12. da se uzajamno obavješćuju o osobi(ma) ili jedinici(ma) odgovornima za predmet, o stanju predmeta i da odgovaraju na upite. Nadležna izvršna tijela vjerojatno će morati surađivati sa svojim nadležnim središnjim tijelom kako bi ono moglo ispuniti svoje obveze izvješćivanja u skladu s Konvencijom u odnosu na napredak ostvaren u određenom predmetu.

F. Mjere za izvršenje

771. Sve države ugovornice moraju uspostaviti učinkovite mjere³⁸⁷ za izvršenje odluka o uzdržavanju i moraju osigurati najmanje isti raspon mjera za izvršenje kao što su one dostupne za nacionalne predmete. Međutim, dostupne će se mjere razlikovati među državama jer je izvršenje uređeno zakonodavstvom države u kojoj se odluka izvršava.³⁸⁸

772. U ovom je odjeljku opisan opseg mogućih mjera za izvršenje opisanih u Konvenciji uz naznaku gdje bi te mjere za izvršenje mogle biti dostupne u [ime države]. Vidjeti odjeljak IV. u nastavku da dodatne informacije o izvršenju u [ime države].

773. U nekim će se državama tijelo nadležno za izvršenje prvo pokušati dogovoriti s obveznikom uzdržavanja da dobrovoljno postupi u skladu s odlukom uspostavljenom redovitim plaćanja ili automatskim terećenjem plaće.³⁸⁹ To se odvija prije početka provedbe mjera za izvršenje. U nekim državama obveznik uzdržavanja može također

³⁸⁶ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 572.

³⁸⁷ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 582. za raspravu o tome pojmu.

³⁸⁸ U profilu države za svaku državu ugovornicu bit će navedene mjere za izvršenje koje su dostupne u određenoj državi.

³⁸⁹ Vidjeti bilješku 382.

imati pravo na obavješćivanje o izvršenju i može imati određena prava da dobrovoljno plati uzdržavanje prije poduzimanja aktivnosti izvršenja.³⁹⁰

774. Ako plaćanja nisu izvršena, izbor mogućih načina za izvršenje bit će utvrđen u pravilima tijela nadležnog za izvršenje i dostupnim ovlastima. U nekim državama postupak izvršenja isključivo je upravni postupak, a sudski se postupci upotrebljavaju samo u iznimnim okolnostima u slučaju svjesnog nepoštovanja odluke. U drugim državama gotovo sve postupke izvršenja, uključujući ovrhe, mora odrediti sud.³⁹¹

775. Neke su predložene mjere navedene u Konvenciji. Neke države imat će na raspolaganju dodatne pravne lijekove. Dostupni mehanizmi za izvršenje mogu uključivati:

a) Zadržavanje plaće

776. To je mjera kojom se od poslodavca obveznika uzdržavanja zahtijeva da ovrši dio plaće obveznika uzdržavanja i da ta sredstva pošalje tijelu nadležnom za izvršenje. Ta se mjera također naziva ovrha ili pljenidba plaće. Izdvajanje se može pokrenuti dobrovoljno na zahtjev obveznika uzdržavanja ili može biti posljedica djelovanja tijela nadležnog za izvršenje odluke.³⁹²

Ovrha, pljenidba i zadržavanje sve su nazivi koji se u Konvenciji upotrebljavaju za opisivanje postupka presretanja sredstava koja se isplaćuju obvezniku uzdržavanja prije uplate i uplate tih sredstava nadležnom tijelu, sudu ili upravnom tijelu. Zatim ta sredstva mogu biti dostupna za plaćanje neplaćenih iznosa uzdržavanja.

b) Ovrha

777. **Ovrha** je postupak kojim tijelo za izvršenje presretne sredstva koja bi inače bila plativa obvezniku uzdržavanja. U skladu s obavijesti ili nalogom za ovrhu osoba ili organizacija koja bi platila ta sredstva obvezniku uzdržavanja mora ih umjesto toga platiti najboljem tijelu za ovrhu u korist uzdržavane osobe. Ovisno o zakonima o ovrsi države u kojoj se izvršava odluka, ovršiti se mogu sljedeće vrste sredstava:

- povrat poreza,
- paušalne uplate,
- plaćanja najamnine ili plaćanja za usluge,
- bankovni računi,
- provizije.³⁹³

c) Oduzimanje od doprinosa za socijalno osiguranje

778. U nekim državama nadležno tijelo može izvršiti odluku o uzdržavanju odbijanjem iznosa uzdržavanja od doprinosa za socijalno osiguranje ili od državnih naknada koje prima obveznik uzdržavanja.³⁹⁴

d) Založno pravo ili prisilna prodaja nekretnine

779. Založno pravo obavijest je koja se unosi u vlasnički list ili zemljišnoknjižnu evidenciju o imovini koja je u vlasništvu obveznika uzdržavanja. Ako je imovina prodana, neplaćeni iznosi uzdržavanja mogu se naplatiti od dohodaka od te prodaje. Založnim pravom može se također tijelu nadležnom za izvršenje dati pravo na prodaju imovine (prisilna prodaja) i naplatu uzdržavanja od dohodaka od prodaje.

780. Založno pravo može se odnositi na nekretnine (npr. zemljište, kuća ili zgrada) ili na osobnu imovinu (automobili, brodovi, prikolice i slična imovina).³⁹⁵

³⁹⁰ Vidjeti prethodnu bilješku.

³⁹¹ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

³⁹² U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

³⁹³ Vidjeti prethodnu bilješku.

³⁹⁴ Vidjeti prethodnu bilješku.

e) Terećenje povrata poreza

781. U nekim državama vlada poreznim obveznicama isplaćuje povrat preplaćenog poreza. Kriteriji za povrat razlikovat će se ovisno o državi. Države članice dopuštaju tijelima za nadležnima za izvršenje odluka o uzdržavanju presretanje povrata poreza obveznika uzdržavanja.³⁹⁶

f) Zadržavanje davanja za mirovinu

782. U nekim državama moguće je teretiti mirovinu obveznika uzdržavanja i time naplatiti neplaćene iznose uzdržavanja.³⁹⁷

g) Izvješćivanje kreditnom uredu

783. Izvješćivanje kreditnog ureda o neizvršenim obvezama plaćanja uzdržavanja mehanizam je koji upotrebljavaju tijela za izvršenje u nekim državama kako bi osigurala da svaka institucija koja odobrava kredite bude svjesna obveze obveznika uzdržavanja da plaća uzdržavanje i zaostalih plaćanja. Time se može utjecati na sposobnost obveznika uzdržavanja da dobije dodatne kredite ili financiranje.³⁹⁸

h) Odbijanje, obustava ili oduzimanje dozvole

784. U nekim se državama može tražiti da se obvezniku uzdržavanja koji ne plaća uzdržavanja ograniče ili oduzmu dozvole. Dozvola može biti vozačka dozvola, dozvola za motorno vozilo ili neka druga posebna dozvola, kao što je profesionalna dozvola, definirana u nacionalnom pravu. U nekim je državama to poznato kao terećenje dozvola.³⁹⁹

i) Posredovanje, mirenje ili postupci za poticanje dobrovoljnog ispunjenja obveza

785. U mnogim se programima za naplatu uzdržavanja pokazalo da je traženje dobrovoljnog ispunjenja obveza od obveznika uzdržavanja vrlo učinkovit način za naplatu zaostalih plaćanja i za smanjenje vjerojatnosti od budućih neplaćanja. Djelatnici koji rješavaju predmete u tim će državama raditi s obveznikom uzdržavanja na razvoju plana otplate kojim će se osigurati naplata zaostalih plaćanja kao i plaćanje tekućih obveza uzdržavanja.⁴⁰⁰

j) Ostale mjere koje su dostupne u skladu s nacionalnim pravom

786. Ostale mjere koje mogu biti dostupne u skladu s nacionalnim zakonodavstvom države koja izvršava odluku mogu uključivati:

- ukidanje ili obustavu prava na putovnicu ili ograničavanje prava obveznika uzdržavanja da napusti državu,
- prijavljivanje obveznika uzdržavanja koji ne plaćaju uzdržavanje stručnim nadzornim agencijama, kao što su medicinska ili pravna udruženja,
- pritvaranje obveznika uzdržavanja za koje je utvrđeno da imaju mogućnost plaćanja, ali voljno ne poštuju obveze ili sudske odluke o plaćanju,
- presretanje dobitaka na lutriji, novca od uzdržavanja i sudskih postupaka,
- strukturirani zahtjevi za traženje zaposlenja u skladu s kojima obveznik uzdržavanja mora tražiti posao.⁴⁰¹

³⁹⁵ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

³⁹⁶ Vidjeti bilješku 392.

³⁹⁷ Vidjeti prethodnu bilješku.

³⁹⁸ U [ime države] [...].

³⁹⁹ U skladu s nacionalnim pravom [ime države] [...].

⁴⁰⁰ Vidjeti bilješku 382.

⁴⁰¹ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

III. Izvršenje u skladu s Uredbom iz 2009. (članak 41.)

787. Kao što je prethodno navedeno, u Uredbi je sadržana samo jedna opća odredba o izvršenju: članak 41. U članku 41. stavku 1. predviđeno je da se postupak za izvršenje sudskih odluka donesenih u drugoj državi članici uređuje pravom države članice izvršenja.⁴⁰² Također je predviđeno da ne smije biti diskriminacije u izvršenju takve odluke, odnosno da se izvršiva strana odluka „provodi [...] pod jednakim uvjetima kao i odluka donesena u toj državi članici izvršenja”.

788. U članku 41. stavku 2. predviđeno je da stranka koja traži izvršenje odluke donesene u drugoj državi članici ne treba imati poštansku adresu ili ovlaštenog predstavnika u državi članici izvršenja.

789. Budući da se izvršenje u skladu s Uredbom mora izvršavati u skladu s pravom države članice izvršenja, sve ili neke prethodno navedene tehnike izvršenja iz prethodno navedenog odjeljka II.C, u odnosu na Konvenciju, mogu također biti primjerene u skladu s Uredbom, ako su dostupne u skladu s nacionalnim pravom. U državama članicama Europske unije također može postojati niz europskih instrumenata koji bi mogli biti relevantni za izvršenje odluka o uzdržavanju.⁴⁰³

790. Pogledajte također poglavlje 8. za informacije o odredbama poglavlja IV. Uredbe koje se odnose na izvršenje stranih odluka koje će se priznavati i izvršavati u skladu s postupcima iz Uredbe.

IV. Dodatne informacije o postupcima izvršenja u [ime države]

[...]

V. Plaćanja u skladu s Konvencijom iz 2007. i Uredbom iz 2009.

791. Kada tijelo nadležno za izvršenje odluke o zamoljenoj državi zaprimi uplate uzdržavanja, taj će iznos uplatiti obvezniku uzdržavanja u državi moliteljici. Plaćanja će se u većini slučajeva doznačivati od obveznika uzdržavanja tijelu za izvršenje u državi obveznika uzdržavanja i zatim središnjem tijelu molitelju ili uzdržavanoj osobi, ali neke će države plaćanja vršiti izravno obvezniku uzdržavanja u državi moliteljici.⁴⁰⁴

Središnje tijelo javno je tijelo koje je država ugovornica ili država članica odredila za izvršavanje ili obavljanje dužnosti upravne suradnje i pomoći u skladu s Konvencijom ili Uredbom.

792. Plaćanja koja izvršava obveznik uzdržavanja u načelu se doznačuju putem tijela nadležnog za izvršenje kako bi ono moglo voditi točnu evidenciju o plaćenim iznosima i utvrditi točan iznos zaostalih plaćanja. To je posebno važno kada je u zakonodavstvu države o izvršenju propisan minimalni prag za zaostale

Nadležno tijelo znači tijelo određene države koje ima dužnost ili mu je zakonom dopušteno izvršavati posebne zadaće u skladu s Konvencijom ili Uredbom. Nadležno tijelo može biti sud, upravno tijelo, program za naplatu uzdržavanja za djecu ili neko drugo državno tijelo koje izvršava neke od zadaća povezane s Konvencijom ili Uredbom.

⁴⁰² Vidjeti bilješku 262.

⁴⁰³ Na primjer, kao što je navedeno u poglavlju 8. Uredba (EZ) br. Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog može biti relevantna u europskim postupcima koji se odnose na uzdržavanje. Osim toga, u trenutku izrade ovog Priručnika, izrađen je Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća kojom se uvodi europski nalog za zamrzavanja računa radi olakšavanja prekogranične naplate dugova u građanskim i trgovačkim stvarima (cilj je prijedloga omogućiti vjerovnicima da ishode nalog za blokadu računa pod istim uvjetima, bez obzira na državu u kojoj se nalazi nadležni sud, te dopustiti vjerovnicima da dobiju informacije o tome gdje se nalaze bankovni računi njihovih dužnika).

⁴⁰⁴ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

iznose kako bi se upotrijebio poseban postupak za izvršenje ili ako država u kojoj se izvršava odluka isplaćuje uzdržavanoj predujam uzdržavanja.⁴⁰⁵

793. Postoje velike razlike u mehanizmima za doznake sredstava. Neke države doznajuju sredstva elektroničkim putem, a druge upotrebljavaju čekove ili druge novčane instrumente za doznačivanje sredstava. Neke države doznajuju sredstva samo jednom mjesečno objedinjujući sva plaćanja iz te države u jednu doznaku. U drugim se državama doznajuju pojedinačna plaćanja odmah po primitku od obveznika uzdržavanja. Među državama također postoje razlike u pogledu valute u kojoj će se doznačivati plaćanja, odnosno, hoće li se doznačivati u valuti države pošiljateljice ili će se prije slanja preračunavati u valutu države uzdržavane osobe.⁴⁰⁶

794. U profilu države bit će navedeno koje će postupke država odgovorna za izvršenje upotrebljavati za doznačivanje uplata uzdržavanoj osobi te u kojoj će se valuti doznačivati sredstva.

VI. Ostala pitanja u vezi s izvršenjem

1. Izazovi u pogledu izvršenja

795. Budući da je izvršenje gotovo u potpunosti lokalno pitanje, pitanja izvršenja u načelu će se rješavati u skladu s unutarnjim pravom države izvršenja i postupcima koji su uspostavljeni u toj državi izvršenja.

796. To je potvrđeno odredbom iz Konvencije (članak 32.) da se pravo „zamoljene” države primjenjuje na pitanja izvršenja⁴⁰⁷ i odredbom Uredbe (članak 41. stavak 1.) da se na postupak za izvršenje odluka primjenjuje pravo države članice izvršenja.⁴⁰⁸

797. U skladu s Konvencijom, postoje posebne iznimke od opće primjene načela da se primjenjuje pravo države izvršenja. One su opisane u nastavku.

2. Konvencija (i Uredba): zastara za naplatu zaostalih plaćanja

798. U zakonima nekih država predviđena je zastara zbog koje nije moguća naplata zaostalih plaćanja starijih više od određenog broja godina (npr. onemogućavanje naplate zaostalih iznosa koji su stariji više od 10 godina od naplate). Mogući sukobi nastaju kada se zastara u jednoj državi ne podudara sa zastarom u drugoj državi (ili nepostojanjem zastare).⁴⁰⁹

799. U članku 32. stavku 5. Konvencije navedeni su savjeti za takve situacije. Navedeno je da se zastara za naplatu zaostalih plaćanja utvrđuje u skladu sa zakonom matične države (države u kojoj je donesena odluka) ili zakonom države u kojoj se odluka izvršava, ovisno o tome koje je razdoblje duže.

800. To u praksi znači da će matična država morati osigurati neki oblik provjere zastare koja se primjenjuje na odluke donesene u toj državi. U mnogim je slučajevima matična država također država moliteljica pa stoga nije teško pribaviti te podatke. U profilu matične države bit će također naveden rok zastare za naplatu zaostalih plaćanja u toj državi.

⁴⁰⁵ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

⁴⁰⁶ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

⁴⁰⁷ Vidjeti Obrazloženje Konvencije, stavak 571.

⁴⁰⁸ Međutim, tim su odredbama i upućivanjem na nacionalno pravo ne dovode u pitanjem pravila iz Konvencije ili Uredbe koja se primjenjuju na preispitivanje, suspenziju, odbijanje ili izvršenje odluke u skladu s bilo kojim od instrumenata. Potpuni pregled tih pravila prikazan je u poglavljima 7. i 8.

⁴⁰⁹ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

801. Važno je zapamtiti da se rok zastare za naplatu zaostalih plaćanja primjenjuje samo na naplatu zaostalih plaćanja u skladu s odlukom. Obveza daljnjeg plaćanja uzdržavanja nastavlja se primjenjivati unatoč ograničenju naplate zaostalih plaćanja.

802. U skladu s Uredbom, budući da se ne upućuje na posebno pravilo o mjerodavnom pravu za naplatu zaostalih plaćanja, to će pitanje biti uređeno pravom države članice izvršenja.⁴¹⁰ Haškim protokolom iz 2007. nije uređeno pitanje naplate zaostalih plaćanja (za dodatne informacije o Protokolu vidjeti poglavlje 5.).⁴¹¹

3. Konvencija iz 2007.: trajanje obveze uzdržavanja

803. Drugo posebno pravilo koje se primjenjuje na izvršenje u skladu s Konvencijom (u Uredbi ne postoji takvo pravilo)⁴¹² odnosi se na trajanje obveze uzdržavanja. U skladu s člankom 32. stavkom 4. propisano je da je trajanje odluke – odnosno razdoblja u kojem postoji dužnost plaćanja uzdržavanja – utvrđeno zakonom matične države.

804. Trajanje može ovisiti o dobi djeteta ili mogu postojati uvjeti koji utječu na prestanak plaćanja za dijete (npr. kada dijete završi školovanje). U nekim se državama dob kada prestaje plaćanje uzdržavanja naziva dob emancipacije. U drugim je državama dob djeteta jedini čimbenik koji utječe na trajanje obveze uzdržavanja za dijete.

Rezerva je službena izjava države ugovornice, koja je dopuštena u određenim okolnostima u skladu s Konvencijom, u kojoj je navedeno da će primjenjivost Konvencije u toj državi biti na neki način ograničena.

805. Međutim, trajanje obveze uzdržavanja nije isto što i prihvatljivost za uzdržavanje. Prihvatljivost je pravo djeteta ili odrasle osobe na primanje uzdržavanja na temelju određenih zakonskih kriterija, kao što je odnos između roditelja i djeteta. Kada osoba postane prihvatljiva za uzdržavanje, trajanje se utvrđuje kao rok valjanosti odluke ili je utvrđeno u mjerodavnom pravu države u kojoj je donesena odluka.

806. To znači da u slučajevima kada se izvršava strana odluka u kojoj nije utvrđen rok prestanka plaćanja uzdržavanja, nadležno tijelo koje je odgovorno za izvršenje mora u skladu sa stranim pravom (mjerodavnim pravom matične države)

Izjava je formalna potvrda ugovorne stranke u odnosu na određene članke ili zahtjeve iz Konvencije.

utvrditi kada prestaje plaćanje uzdržavanja za dijete. Primjenjivat će se ta pravila koja se odnose na uzdržavanje iako bi možda u skladu sa zakonom o uobičajenom boravištu djeteta ili uzdržavane osobe trajanje uzdržavanja bilo duže ili kraće. To također znači da je moguće da će trajanje obveze uzdržavanja (a stoga i izvršenje odluke) biti duže ili kraće za odluke donesene izvan države u kojoj se izvršavaju od trajanja odluka donesenih u toj državi. Za države ugovornice Konvencije, u profilu države za matičnu državu bit će uključeni podaci o trajanju uzdržavanja za odluke donesene u toj državi.

807. Važno je zapamtiti da prestanak uzdržavanja djeteta na temelju trajanja obveze uzdržavanja ne sprječava naplatu zaostalih plaćanja uzdržavanja djeteta. Ta se zaostala plaćanja još uvijek mogu naplatiti bez obzira na prestanak obveze uzdržavanja.

808. Država ugovornica može izjaviti u skladu s Konvencijom da će proširiti primjenu Konvencije na djecu staru 21 godinu ili više ili da će izjaviti suzdržanost kojom se ograničava primjena Konvencije na djecu koja su starija od 18 godina.

⁴¹⁰ Vidjeti prethodnu bilješku.

⁴¹¹ Vidjeti Obrazloženje Protokola, stavak 172.

⁴¹² Za države koje obvezuje Haški protokol iz 2007., u skladu s pravilima mjerodavnog prava iz Protokola utvrdit će se koje se pravo primjenjuje na pitanja trajanja obveze uzdržavanja (vidjeti poglavlje 5. za raspravu o protokolu).

Primjer:

Odluka je donesena u državi A u kojoj se uzdržavanje za djecu plaća djeci do 20. rođendana. Odluka je poslana u državu B radi priznavanja i izvršenja u skladu s Konvencijom. U državi B uzdržavanje za djecu naplaćuje se u skladu s nacionalnim pravom za djecu mlađu od 19 godina. U skladu s člankom 32. stavkom 4., država B mora izvršavati odluku o uzdržavanju tog djeteta do djetetovog 20. rođendana jer se trajanje utvrđuje u skladu sa zakonom države A.

a) Iznimka: djeca stara 21 godinu ili više

809. Upućivanjem na pravo matične države u pogledu trajanja uzdržavanja ne zahtijeva se niti od jedne države da izvrši odluku o uzdržavanju za dijete staro 21 godinu ili više, osim ako je ta država posebno proširila primjenu Konvencije na takve predmete (vidjeti poglavlje 3., dio I., odjeljak II.). Područje primjene Konvencije neovisno je o uvjetima odluke ili o pravu matične države. Konvencija se prestaje primjenjivati na odluke o uzdržavanju kada dijete navršši 21 godinu i kada u skladu s Konvencijom više ne postoji obveza nastaviti s naplatom uzdržavanja za to dijete.

810. U tom će slučaju podnositelj morati podnijeti izravni zahtjev tijelu nadležnom za izvršenje da se nastavi izvršenje odluke. Prihvaćanje tog zahtjeva ovisit će o politikama tijela nadležnog za izvršenje i o zakonu države u kojoj se odluka izvršava.

4. Sporovi u vezi sa zaostalim plaćanjima u skladu s Konvencijom i Uredbom

811. Sporovi oko zaostalih plaćanja nastaju kada obveznik uzdržavanja tvrdi da iznos zaostalih plaćanja nije točan jer je izvršio plaćanja koja tijelo za izvršenje nije uzelo u obzir prilikom izračuna zaostalih plaćanja. Također može nastati spor oko tumačenja odluke (npr. u vezi s datumom početka ili završetka plaćanja u skladu s odlukom) ili obveznik uzdržavanja može tvrditi da ima pravo na smanjenje iznosa uzdržavanja primjerice zato što u odnosu na jedno dijete više ne postoji obveza uzdržavanja.

812. Ako obveznik uzdržavanja osporava zaostala plaćanja koja su bila dio početnog zahtjeva za priznavanje i izvršenje, tijelo nadležno za izvršenje trebalo bi provjeriti je li obveznik uzdržavanja prethodno postavio isto pitanje. U skladu s člankom 23. stavkom 8. Konvencije tuženik može podnijeti prigovor ili žalbu protiv priznavanja ili priznavanja i izvršenja ako vjeruje da je dug plaćen. Ako su zaostala plaćanja prethodno osporena i ako se to pokazalo točnim, obveznik uzdržavanja ne može, osim u iznimnim okolnostima, ponovno osporavati ista zaostala plaćanja, ali može osporiti izračun zaostalih plaćanja.

813. U nekim će sporovima oko zaostalih plaćanja biti potrebno zatražiti informacije od središnjeg tijela molitelja ili od obveznika uzdržavanja. Ako je potrebno pribaviti informacije, središnje tijelo ili nadležno tijelo odgovorno za izvršenje uspostaviti će kontakt sa središnjim ili nadležnim tijelom u drugoj državi i zatražit će potrebne informacije ili dokumente.⁴¹³

814. Ako informacije nisu dobivene i ne može se nastaviti s izvršenjem, potrebno je poslati ponovni zahtjev. Iako središnje tijelo molitelj ima **tri mjeseca** za odgovor u skladu s Konvencijom i **90 dana** u skladu s Uredbom i dostavljanje nužnih informacija i budući da se izvršenje može zaustaviti ako nisu zaprimljeni materijali, to treba učiniti samo ako nastavak izvršenja nije moguć ili izvediv. U mnogim će slučajevima još uvijek biti moguće naplatiti preostali iznos uzdržavanja u skladu s odlukom, dok se utvrđuju zaostali iznosi.

---

⁴¹³ U skladu s nacionalnim pravom u [ime države] [...].

Dobra praksa: U slučaju spora oko dijela zaostalih plaćanja, preostala (neosporena) zaostala plaćanja i tekuće uzdržavanje svejedno treba naplatiti tijekom rješavanja spora.

5. Usklađivanje računa u skladu s Konvencijom i Uredbom – pitanja preračunavanja valuta

815. Jedan je od najzahtjevnijih aspekata međunarodne naplate obveza uzdržavanja usklađivanje evidencije o plaćanjima između države moliteljice i zamoljene države kako bi se mogao točno utvrditi zaostali iznos uzdržavanja. To može predstavljati veliki problem kada se izvršava strana odluka i iznosi uzdržavanja u odluci navedeni su u drugoj valuti koja nije ona koja se upotrebljava u državi odgovornoj za uzdržavanje. U mnogim će se državama za potrebe izvršenja odluke iznosi uzdržavanja morati preračunati iz valute navedene u odluci u istovjetan iznos u valuti države u kojoj se odluka izvršava. Od obveznika uzdržavanja zatim će se tražiti plaćanje iznosa koji je preračunat u lokalnu valutu.

816. Na preračunavanje će se primjenjivati pravila države koja je odgovorna za izvršenje (datum preračunavanja, tečaj, mogućnost ažuriranja tečaja i slično). U mnogim državama ne postoji mehanizam (u zakonu ili u praksi) za promjenu preračunatih iznosa valuta nakon izračuna pa će se evidencija zamoljene države (izvršiteljice) i države moliteljice razlikovati zbog promjena tečaja.⁴¹⁴

817. Uz preračunavanje iznosa uzdržavanja iz valute navedene u odluci u valutu obveznika uzdržavanja, sve uplate obveznika uzdržavanja također će se morati preračunavati u valutu uzdržavane osobe. Promjene tečaja mogu utjecati na razlike u iznosima dugovanja koji se izračunavaju u računovodstvenoj evidenciji svake države.

Usklađivanje financijskih izvješća: primjer

Odluka o uzdržavanju donesena je u prosincu 2010. u Australiji i u njoj se traži plaćanje uzdržavanja u iznosu od 400 AUD mjesečno. Odluka je poslana u Nizozemsku na izvršenje. U tom je trenutku preračunata u 237,65 EUR i od obveznika uzdržavanja tražilo se da svaki mjesec plati taj iznos.

Međutim, u prosincu 2012. 400 AUD iznosilo je samo 202,56 EUR. U australskim knjigama i dalje se prikazuje iznos od 400 AUD mjesečno, a u nizozemskim 237,65 mjesečno, ako tečaj nije ažuriran. Na temelju toga mogla bi nastati pretplata od 35 EUR mjesečno ako dužnik nastavi plaćati onoliko koliko se od njega izvorno tražilo.

818. Ne postoji jednostavno rješenje za to pitanje. To pitanje nije uređeno ni u Konvenciji ni u Uredbi. Mogućnost povremenog ažuriranja evidencije države koja je odgovorna za izvršenje radi usklađivanja s evidencijom države moliteljice ovisit će o zakonodavstvu i praksi države u kojoj se odluka izvršava. Neke države mogu administrativno izmijeniti evidenciju, a u drugima to nije ni dopušteno niti praktično.

819. Međutim, važno je zapamtiti da se preračunavanjem iznosa uzdržavanja u drugu valutu ne izmjenjuje odluka koja je u osnovi. Obveznik uzdržavanja i dalje duguje iznos naveden u izvornoj odluci o uzdržavanju. Dug uzdržavanja nije plaćen u potpunosti dok se ne otplati cijeli iznos u valuti iz odluke o uzdržavanju. Ako se obveznik uzdržavanja vrati u državu u kojoj je donesena odluka, iznos dugovanja izračunat će se na temelju valute države u kojoj je odluka donesena. Međutim, izvršenje odluke o stranoj državi može biti ograničeno zbog preračunavanja valute.

820. Problemi koji nastaju uslijed promjena tečaja upućuju na potrebu za trajnom komunikacijom između države moliteljice i zamoljene države. Od ključne je važnosti da države jedna drugu obavješćuju o načinu izračuna zaostalih plaćanja i o nacionalnim pravilima koja se primjenjuju na taj izračun. Država moliteljica također će možda morati

⁴¹⁴ Vidjeti bilješku 406 i sljedeću bilješku

pomoći podnositelju zahtjeva da prikupi dodatne dokumente ili odluke kojima se potvrđuju zaostala plaćanja ako je to potrebno državi u kojoj se izvršava odluka kao opravdanje za naplatu zaostalih plaćanja koja su nastala kao rezultat promjena tečaja.

821. Informacije o prekograničnom usklađivanju iznosa uzdržavanja na temelju pariteta kupovne moći dostupne su u poglavlju 3., dijelu II., odjeljku X.

VII. Dodatni materijali

A. Praktični savjeti

- U nekim će slučajevima uspostava kontakta s obveznikom uzdržavanja radi ishođenja dobrovoljnih plaćanja biti najbrži način za osiguranje početka uplata uzdržavanoj osobi i djeci. Međutim, važno je zapamtiti da se svi koraci koji se poduzimaju za izvršenje odluke, dobrovoljnim plaćanjem ili mjerama za izvršenje, moraju poduzimati bez odgode i s ciljem uzdržavanja pravovremenih uplata u skladu s odlukom.
- Važno je da uzdržavana osoba sve nove informacije o imovini ili dohodcima obveznika uzdržavanja na vrijeme, putem središnjih tijela uključenih država, ostavi tijelu nadležnom za izvršenje. Time će pomoći tome tijelu u izvršenju odluke.
- U obrascu izvješća o stanju predviđen je jednostavan način na koji nadležno tijelo u državi koja izvršava odluku može obavješćivati državu moliteljicu. Uz obavješćivanje o novim mjerama, moguće je uključiti i evidenciju ili popis uplata koje je zaprimila agencija za naplatu. Time će se omogućiti državi moliteljici da uskladi svoju evidenciju i ažurira stanje zaostalih iznosa.
- Ako su agencije za naplatu uključene u zamoljenoj državi i u državi moliteljici, učestalom komunikacijom između tih agencija povećat će se vjerojatnost za uspješno izvršenje odluke. U nekim bi slučajevima moglo biti mudro započeti izvršenje u obje države kako bi se osiguralo odgovarajuće terećenje dohodaka i imovine.⁴¹⁵

B. Povezani članci

Konvencija iz 2007.

Članak 6. stavak 2. točke (e) i (f)

članak 12. stavak 9.

članak 32.

članak 33.

članak 34.

članak 35.

Uredba iz 2009.:

Članci 16. – 43.

Članak 51. stavak 2. točke (e) i (f)

članak 58. stavak 9.

C. Povezana poglavlja Priručnika

Poglavlje 3. – Pitanja opće primjene: Konvencija iz 2007. i Uredba iz 2009.

Vidjeti poglavlje 7. – Konvencija iz 2007.: Obrada ulaznih zahtjeva putem središnjih tijela i izravnih zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i izvršenje

Vidjeti poglavlje 8. – Uredba iz 2009.: Obrada ulaznih zahtjeva putem središnjih tijela i izravnih zahtjeva za priznavanje ili priznavanje i proglašenje izvršivosti

Poglavlje 9. – Obrada ulaznih zahtjeva za izvršenje odluka donesenih ili priznatih u zamoljenoj državi u skladu s Konvencijom iz 2007. ili Uredbom iz 2009.

⁴¹⁵ U [ime države] [...].

VIII. Najčešća pitanja

Koje će/bi korake za izvršenje odluke trebala poduzeti država u skladu s Konvencijom ili Uredbom ?

822. To će ovisiti o državi u kojoj se odluka izvršava. U Konvenciji se nalazi popis preporučenih mjera, ali sve te mjere neće biti dostupne u svakoj državi ugovornici i neke države mogu upotrebljavati druge mjere. U skladu s Uredbom to se pitanje rješava u skladu s nacionalnim pravom. Država koja izvršava odluku mora za izvršenje stranih odluka upotrebljavati najmanje iste mjere kao i za izvršenje nacionalnih odluka. Poduzeti koraci također će ovisiti o uspješnosti pokušaja poticanja obveznika uzdržavanja da dobrovoljno postupi u skladu s odlukom.

Kako će se plaćanja doznačivati podnositelju zahtjeva?

823. Plaćanja obveznika uzdržavanja u većini će se slučajeva doznačivati tijelu nadležnom za izvršenje u državi u kojoj se izvršava odluka.⁴¹⁶ To će ih tijelo doznačiti izravno uzdržavanoj osobi ili središnjem tijelu ili tijelu za izvršenje u državi u kojoj uzdržavana osoba ima boravište. U obrascu zahtjeva (npr. zahtjevu za priznavanje ili priznavanje i izvršenje) predviđeno je da uzdržavana osoba mora navesti kamo će se slati plaćanja.

Nakon koliko će vremena uzdržavana osoba početi primati plaćanja?

To će ovisiti o više čimbenika. Ovisit će o tome plaća li obveznik uzdržavanja dobrovoljno ili je potrebno pokrenuti ovrhu. Postupak će također trajati duže ako je potrebno tražiti obveznika uzdržavanja ili njegove dohotke ili imovinu.

---

⁴¹⁶ Vidjeti bilješku 404.